

TÜRK EĞİTİM TARİHİ KRONOLOJİSİ

Prof. Dr. Erdal CEYHAN

Profesör Dr. Erdal CEYHAN

1964 yılında, Ankara, Gazi Üniversitesi, İngilizce Bölümünü bitirdi. Daha sonra, Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nden Yüksek Lisans ve Doktora derecelerini aldı. 1970-1973 yıllarında, Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Öğretim Görevlisi olarak çalıştı. 1975-1980 yılları arasında Gaziantep Üniversitesi'nde Öğretim Üyesi olarak görev aldı. 1980 yılında, Suudi Arabistan'da Dahrn'da bir yıl süreyle Öğretim Üyesi olarak çalıştı. Çok sayıda bilimsel makalesi ve kitabı olan Prof. Dr. Erdal Ceyhan halen, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde görevlidir.

"Bugünden sonra divanda,
dergahta, bargahta, mecliste, meydanda
Türkçe'den başka bir dil konuşulmayacaktır."

Karamanoğlu Mehmet Bey
5 Mayıs 1277

ISBN 975-92184-6-1

9 789759 218461

*Türk
Eğitim
Tarihi
Kronolojisi
1299-1997*

Prof. Dr. Erdal Ceyhan

ULUSAL

Yayınları:48

ULUSAL

Bellek dizisi: 04

CEYHAN, Prof. Dr. Erdal

Türk Eğitim Tarihi Kronolojisi, 1299-1997/ Prof. Dr. Erdal
Ceyhan. Edirne: Ulusal Bellek Yayınları, 2004.

200s.: 19,5 cm. (Ulusal Yayınlar: 48, Ulusal Bellek Dizisi: 04)
ISBN 975-92184-6-1

I. Kitap Adı

Dizgi: bellek
Baskı: Avcı Ofset
Cilt: Güven

ISBN 975-92184-6-1

ULUSAL

bellek

Muhittin Günel İş Merkezi, B2/4
[Orduevi Karşısı]EDİRNE
Telefon (0284) 2146088
Faks: (0284) 2144005
e-posta: KTP@mail.koc.net

Prof. Dr. Erdal Ceyhan

**Türk Eğitim Tarihi
Kronolojisi,
1299-1997**

ULUSAL

bellek

EDİRNE / TÜRKİYE-2004

ÖNSÖZ

Bir eğitim tarihi yazmak bir eğitim tarihçisi için belki de bir ömür boyu sürececek güç bir iştir. Bu işe kalkışanlar Faik Reşit Unat, Osman Ergin, Hasan Ali Yücel, Yahya Akyüz, Hasan Ali Koçer, Nevzat Ayasbeyoğlu, Necdet Sakaoğlu, Hasan Cicioğlu, Cavit Binbaşoğlu ve diğer bir çok eğitim bilimcimiz eğitim tarihini karanlık köşelerini aydınlatmak için bir çok değerli kitap yazmışlardır. Bunlardan bir bölümü üniversite ders kitabı olarak kaleme alınmış; bazıları halka popüler bilgiler vermek amacıyla yazılmış; diğer yandan Osman Ergin'in 5 cilt süren yapıtı gibi yoğun çalışmaların konusu olmuş kitaplar da vardır.

Cumhuriyet Tarihi üzerine çalışılmış "Kronoloji"ler bulunmakla birlikte, eğitim tarihi üzerine yapılmış kapsamlı bir çalışma henüz ortaya konmamıştır. Eğitim tarihlerinde parça bölük verilen bilgiler genellikle birbirinden kopuk olmakta, araştırmacılar diakronik açıdan olayları yakalamak fırsatını bulamamaktadırlar. Bu açıdan bir "Eğitim Tarihi Kronoloji" eğitim tarihinden ayrı, fakat onu destekleyen bir kaynak olarak yazılmak durumundaydı.

Yazar, elindeki ve erişebildiği yüzlerce kaynağı taramış, bunlar arasında karşılaştırmalar yapmış; akla, mantığa ve tarih biliminin gerçeklerine uygun düşen verileri değerlendirerek bunları belli bir yöntemle bir araya getirmiştir. Bulunabildiği takdirde birincil kaynaklar kullanılmış, bulunamadığı zaman ikincil kaynakların doğruluğu kontrol edilerek kullanılmıştır. Bu kitapta sunulan bilgilerin çoğunu tek bir "Eğitim Tarihi" kitabında bulmak olanaksızdır. Çünkü Eğitim Tarihi farklı bir yaklaşım ister; Eğitim Tarihi Kronolojisi'nin ise işlevi farklıdır.

Umarım bu kitap her eğitimcinin ve tarihçinin kitaplığında bulunması gereken bir temel başvuru kitabı olur ve kendi alanındaki bir boşluğu doldurur. Benim bu kitapta yararlandığım tüm yazarlara, eğitimcilere ve tarihçilere şükran borcum vardır. Onların araştırmaları olmasaydı o kitap olamazdı.

Prof. Dr. Erdal CEYHAN

Osmanlı Devleti
Dönemi
1299-1920

1331. Osmanlılarda ilk medrese Orhan Gazi tarafından İznik'te kurulmuştur. (Demircan, 27)
1365. Murad Hüdavendigâr, Bursa, Çekirge'de Büyük Medresesi'ni yaptırdı. (Sakaoglu, 91, 26)
1399. Yıldırım Beyazıt tarafından Bursa'da Dürüttüp'in açılması. Bu tıp medreselerinden Kayseri tıp 1205, Sivas Tıp ve Divriği Tıp (1228), Manisa Tıp 1555 yıllarında açılmışlardır. Önceleri Darüşşifa, Darüssihha adları kullanılırken 1839'dan sonra hastane terimi kullanılmaya başlanmıştır. (Alaylıoğlu, 60)
- 1421-1451. II. Murat'ın Türkçe yazmayı özendirme ve çeviriye ödüllendirme si Farsça ve Arapça yapıtların Türkçe'ye çevrilmesini sağlıyordu. (Köprülü, 1933, 292)
1431. II. Murat zamanında Mercimek Ahmet Efendi meslek eğitiminin ilkelerini açıklayan bir kitap olan Kabusname'yi Türkçe'ye çevirdi. Bu kitap İran Hükümdarlarından Kavus Bin İskender Bin Kabus tarafından yazılmıştı. (Tonguç, 65)
1453. İstanbul Külliyesi'nin Fatih Sultan Mehmet tarafından kuruluşu. Bu medrese külliyesi 1471'de tamamlanmıştır. (Koçer, 74, 10). Fatih Sultan Mehmet, "Kalbin yaşamı bilimledir, cehalet ise ölümdür. İnsanı hayvandan ayıran ve onu meleklerin de üstüne çıkartan bilimdir." demişti. (Sakaoglu, 91, 43). Longusto'nun belirttiğine göre Fatih Sultan Mehmet Türkçe, Grekçe, Slavca biliyordu. (Lewis, 1963, 26)
1453. Amasyalı Hüseyin Oğlu Ali (Alaeddin Çelebi) bir sıbyan okulu öğretmeni idi. Yazdığı "Tarik-ul Edeb" (Terbiye Yolu) adlı 29 sayfalık eser bir bakıma "yeni eğitim" anlayışının ilk örneğidir. Diğer yandan bu eser Osmanlı'da dayaktan söz eden ilk eserdir. O, öğretmenin -çocuğu okula alıştırabilmek için- üç gün güler yüz göstermesini gerektiğini belirttikten sonra, edepsizliğe ve tembelliğe karşı çocuğa dayak atılmasını öneriyor. (Akyüz, 1982, 6; Binbaşoğlu, 1995, 9)
1455. Enderun Mektebi, Fatih Sultan Mehmet tarafından yönetici ve devlet adamı yetiştirmek üzere kurulmuştur. Bu okullarda, medreselerde okutulan konulardan başka, beden eğitimi, Türk gelenek ve görenekleri, görgü kuralları öğretiliyor, askeri eğitime özel önem veriliyor, kişinin özel ve toplum yaşantısında düzenli ve disiplinli davranışlar geliştirmesine önem veriliyordu. Öğrencilere müzik, resim, Arapça, Farsça, matematik de öğretiliyordu. Öğrenciler genellikle yeniçeriler arasından seçiliyordu. (Akyüz, 63). Enderun

- Mektebi, 1850'ye kadar 79 sadrazam, 3 şeyhü-islam, 36 kaptan-ı derya ve sayısız devlet adamı yetiştirmiştir. (Kaya, 1976, 65)
1488. Enderun'da yetişen Lütü Paşa (1488-1563) Asafname adlı siyasetnamesiyle eğitim tarihinde yer alır.
1502. Ali Şir Nevai (1441-1503) yazdığı "Muamekemetül Lugateyn" (İki Dilin Duruşması) adlı kitabında Farsça ile Türkçe'yi karşılaştırarak, nazım dili olarak Türkçe'nin Farsça'ya üstünlüğünü sözcük ve biçim düzeyinde sergilemişti. (İnan, 1953, 508)
1530. Bergamalı Kadri Efendi, İbrahim Paşa adına, Arapça örneğine göre bir Türkçe dilbilgisi olan "Müessiretü'l Ulum"u yazmıştı. (Dilaçar, 1971, 127)
- 24.Mayıs.1550. Kanuni Sultan Süleyman'ın (1520-1566) yaptırmaya başladığı Süleymaniye Medreseleri'yle Osmanlı örgün eğitimi doruğuna erişti. Bu medreselerden derece itibarıyla en yüksek olanı Darülhadis müderrisliği idi. (Halaçoğlu, 134; Sakaoğlu, 91, 28)
1564. Kınalızade Ali Efendi (1510-1572) Şam'da görevli iken Ali Paşa için Ahlak-ı Alai adlı oldukça hacimli bir ahlak kitabı yazmıştı. (Akyüz, 1982, 83)
1579. Tophane sırtlarına bir rasathane kurarak evreni izlemeye başlayan Takiyüddin Mısıri için "Gaib ve meçhulat âleminin ahvaline keşif ve vukuf hasıl ediyor," suçlaması yöneltilerek, rasathanesi kapatılmıştır. (Koçer, 74, 14)
1591. Mehmed Birgivi'nin Şerh'i Mevakıf adlı kitabı "Bunlar felsefiyattır" diye öğretimden kaldırıldı. (Koçer, 74, 13)
1609. Fransız elçiliğinde dil oğlanları (çevirmenlik) okulu açıldı. (Demircan, 33)
- 24.Eylül.1657. Biyografi ve bibliyografya yazarı, yönetim bilimci **Katip Çelebi (1609-1657)**'nin ölümü. Katip Çelebi (Hacı Kalfa) İstanbul'da yaşamış fakat bir çok ülkeyi gezip görmüştür. Bir çok eseri günümüze kadar gelmiştir. Bunların en ünlüsü **Cihannüma**'dır. Ezberlemeyi en önemli öğrenme yöntemi olarak gördüklerinden dolayı medreseleri eleştiren; birden fazla duyuya seslenen araçlarla öğretimin daha kolay olabileceğini savunan, Latince'den çeviriler yapan Katip Çelebi kısa ömrünün iki katı yararlı eser bırakan, dünya bilim tarihine girmiş biricik medreselidir (Saka-oğlu, 42).
- 1623-1640. IV. Murad zamanında yetişen **Koçi Bey** Padişah'a sunduğu layihasında devletin gerileme nedenleri arasında medreselerin bozulmasını göstermiş, kurtuluş çarelerini saymıştır. (Uzunçarşılı, 42)
1701. Divan edebiyatı şairlerinden olan Nabi (1642-1712) oğluna öğütler vermek için yazdığı Hayriyye adlı manzum eseriyle eğitim tarihinde yer almıştır. (Akyüz. 1982, 92)
- 1703-1730. III. Ahmet döneminde **Damat İbrahim Paşa**'nın girişimleriyle bazı tarih kitaplarını Türkçe'ye çevirmekle görevli 25 kişilik bir "Çeviri Kurulu" oluşturulmuştu. (Ulken. 1935, 199)

1714. Sarı Mehmed Paşa yaklaşık olarak 1714-1717 yılları arasında yazdığı “Nesayih-ül Vüzera ve’el Ümera” ya da “Kitab-ı Göldeste” (Özet olarak: Devlet Adamlarına Öğütler) adlı yapıtıyla eğitim tarihinde yer alır. (Uğural, H. R.)
1716. Şeyhülislam Ebu İshak Efendi fetvasıyla Şehit Ali Paşa'nın kitaplarının arasında felsefe, astronomi ve tarih eserleri bulunduğundan bunların kütüphanelere konulamıyacağına karar vermişti. (Sakaoğlu, 39).
1721. Nevşehirli İbrahim Paşa (görev yılları:1718-1730) Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'yi Fransız eğitimini incelemek ve Türkiye'nin modernleşmesinde yararlı olup olmayacağını araştırmak üzere Paris'e göndermişti. (Kaya, 1976, 70)
- 5.Temmuz.1727. Yirmisekiz Mehmet Efendi'nin oğlu Said Çelebi, Macar asıllı olan İbrahim Mütefferika'nın İstanbul'da ilk basımevini açması ve Türkçe kitaplar basması için Padişah III. Ahmet'ten izin aldı. Böylece ilk Türk basımevi Avrupa'dan 300 yıl sonra İstanbul'da kurulabildi. Basımevi kurulmasına karşın pek etkin olarak kullanılamadı. Bu basımevinin kapandığı 1742'ya değin ancak 17 kitap basılabildi. 1784'de yeniden açılarak 1830'a değin geçen sürede ise 29 kitap yayımlanmıştır. (Uzunçarşılı, IV/2, 514; Gerçek, 50; Demircan, 40)
- 31.Ocak.1729. İlk basılı kitabımız olan Van Kulu Lugati, Mütefferika Basımevi'nin yayımladığı ilk Türkçe kitaptır. (Uzunçarşılı, IV/2, 514; Özertim, 40)
- 3.Temmuz.1732. Katip Çelebi'nin Cihannuma adlı eseri Mütefferika'nın basımevinde basıldı. (Uzunçarşılı, IV/2, 515)
1734. I. Mahmut zamanında Üsküdar'da Toptaşı'nda eski tımarhanenin bulunduğu yere Kumbaracı Kışlası kuruldu ve buraya Hendesehane (Mekteb-i Mühendishane) kurularak bu konuda bilgi sahibi olan Yenişehir müftüsü Mehmet Efendizade Mehmet Sait Efendi öğretmen olarak atandı. Fakat okul yeniçerilerden çekinilerek bir kaç yıl sonra kapatıldı. Bu mektep bir süre kapalı kaldıktan sonra 1759'da Sadrazam Koca Ragıp Paşa tarafından Sülücecivarında tekrar açılmıştır. Bu da verimli olmamış, 1776'da Cezayirli Hasan Paşa'nın çabalarıyla Tersaneyi Amire'nin Darağacı tarafında kadirgaların çekildiği gözlerden birinde bir bina yaptırılarak batı standartlarında uygun ilk eğitim kurumu olan (Hendesehane) yeniden kurulmuştur. (Yücel,1994,7;O.Ergin,C.1,44)
1741. Defterdar Atuf Efendi kütüphanesi kuruldu. İzleyen yıllarda: 1762'de Sadrazam Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi, 1780'de I. Abdülhamid Kütüphanesi kurulmuştu. (Cunbur, 1985, 711)
1756. İbrahim Hakkı (1703/Erzurum-1780) “Maarifetname” adlı eserini çıkardı. Hasankale'de doğan, Erzurum ve Siirt'te yaşayan İbrahim Hakkı pozitif bilimlerin gelişmesine büyük katkılarda bulunmuş ve

çevresindeki insanları eğitmeye çalışmış büyük bir fikir ve bilim adamıydı. Bazı eğitim kurallarını kısa, hatırdı kalacak şekilde özetlemiştir. (Sakaoglu, 91, 42)

1773. Mühendishane-i Bahri Hümayun 'un (Deniz Harp Okulu) İstanbul Haliç Tersanesi'nde açılışı. Önceleri yalnız subay ve denizci çocukları alınan okula 1842 yılından sonra Darülfünun'dan öğrenci alınmaya başlandı. Okulda ilk, orta, meslek öğrenimi veriliyordu. Önce idadi (orta) bölümü kendi içinde olan okul, daha sonra Galatasaray' dan öğrenci almaya başlamıştı. Öğrenim süresi sekiz yıl olan okulun son iki yılı okul ve talim gemilerinde geçiyordu. (Ergin, 319)

1784. Fransa'yla 30 öğrencinin Fransa'da eğitilmesiyle ilgili bir anlaşma yapıldı. (Unat, 1964, 82)

1790. Gelenbevi İsmail Efendi (1730-1790)'nin ölümü. Mühendishane-i Berri Hümayun'da matematik hocalığı yapan, çeşitli bilim dallarına ilişkin 35 kitap yazan değerli bir bilim adamıdır. Yazdığı cebir kitabı ile adını ölümsüzleştirmiştir. (A. Adivar, 177)

1793. İstanbul, Hasköy'de Mühendishane-i Berri Hümayun (Kara Mühendislik Okulu) III. Selim zamanında açılmıştı. Başlangıçta 40 öğrenci alan ve derslerini Deniz Mühendishanesi ile birlikte yürüten okul. 1808 yılından sonra öğrenci sayısını 100'e çıkarmış ve kendi binasında bağımsız hale gelmişti. Okulda İsviçre, Fransa'dan gelen öğretim elemanlarının gözetiminde teknik personel yetiştirilirdi. İlk kez dini eğitim programlarının dışına çıkan bu okullarda fizik, matematik, kozmografya, topografya, balistik ve askeri dersler verilir; aynı zamanda yabancı dil olarak Fransızca öğretilirdi. Okul bugünkü Topçu ve İstihkam subay okullarının işlevini yapıyordu. Bu okullar Osmanlı toplumunda dini hiyerarşiden bağımsız olarak kurulacak yeni okulların öncüleri olmuşlardır. (Ergin, 329)

1795. Tabhane-i Amire (Milli Eğitim Basımevi) bu adla önce Halıcıoğlu'nda kurulmuş, 1802'de Üsküdar'a, 1825 yılında Üsküdar'a, 1825 yılında Bayazıt'a taşınmış; daha sonra "Matbaa-i Amire". 1926'da ise "Milli Matbaa" adlarını alan Milli Eğitim Basımevi o günden beri yeni yerinde çalışmaktadır. (Alaylıoğlu, 206)

1796. II. Selim tarafından Mühendishane-i Fünûn-ı Berriye açıldı. (Yücel, 1994, 7).

1805. III. Selim döneminde (1789-1807) Kurueşme'de bir özel Rum Tıp Mektebi açıldı. (Sakaoglu, 91, 62)

29.Mayıs.1807. Kabakçı Mustafa ayaklanmasında ve onunla ilgili olaylar sırasında Mühendishane öğretmenlerinden Seyyid Mustafa Efendi. Mahmut Raif Efendi. Selim Efendi. Abdullah Rahmi Paşa öldürülmüşlerdi. (Tekeli İlkin, 1993, 52)

1808/1839. II. Mahmud'un padişahlık dönemi. Saltanatı sırasında eğitim işle-

rine ilgiyle eğilmiştir. Sultan Mahmud'a göre, öğrenmeye ve sonra öğrendiklerini başkalarına öğretmeye razı olan yurttaşların sayısını artırmadıkça bütün reform tasarıları çökmeye mahkumdur. (Kaya, 77, 71)

1809. İstanbul'a elçi gelen Canning'e göre Babıali'de İngilizce ilişki kurulabilecek tek bir tercüman yoktu. (Lewis, 1982, 85)
1809. Sümbülzade Vehbi'nin İstanbul'da ölümü. Maraş'ta doğan: elçilik ve kadılık görevlerinde bulunan Vehbi, çıkardığı Tuhfe-i Vehbi ve Nube-i Vehbi adındaki iki kitabıyla okullarda Farsça ve Arapça'yı nazım biçimini kullanarak öğretme yolunu seçmişti. (Sakaoğlu, 91, 38)
1821. II. Mahmud tarafından Babıali'de bir Tercüme Kalemi açıldı. Başına Askeri mühendislik okulu öğretmenini Yahya Efendi atandı. Hükümet. Yunanlıların ayaklanması üzerine Rum çevirmenlerin yerine Türklere bu dairede iş vermeye karar verdi. Yahya Efendi'nin 1823 yılında ölümünden sonra bu görevi 1830 yılına kadar Hoca İshak Efendi yürüttü. (Unat, 1964, 80)
1824. Bu tarihte II. Mahmud ilköğretimin bir devlet sorumluluğu olduğunu bir fermanla kabul ve ilan etmişti. Aynı zamanda ilk kez bir Eğitim Bakanı atanmıştı. (Cevad, 4)
1826. Evkaf-ı Hümayun Nezareti'nin kuruluşu. Devlet böylece çeşitli okullar üzerinde merkezi bir yetkiye sahip oluyordu. (Koçer, 1974, 38)
1826. Eski oda örgütü değiştirilerek Enderun Okulu'na dönüştürüldü. (Karamuk, 15)
- 14.Mart.1827. II. Mahmud döneminde Kasımpaşa'da Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin çabasıyla Devlet Tıp Okulu Tıphane-i Amire'nin açılması. (Ergin, 334; Özyüksel, 7)
1827. Yeniçeri Ocağı kapatıldı. Bu olaya "Vaka-i Hayriye" de denir. Böylece Medrese anlayışı önemli bir kaynağını yitirmiştir. (Akyüz, 1978, 28)
1830. II. Mahmud Enderun'dan ve Tıbbiye öğrencilerinden 150 kişinin Avrupa'ya eğitim görmek üzere gönderilmesi için emir verdi. Ancak gerici zümrelerin karşı koyması yüzünden bu emir istenildiği gibi yerine getirilemedi. Bu nedenle de gönderilenler daha çok Mühendishane ve Harbiye mezunlarından olmuştur. 1934-38 arasında Harbiye'den gönderilenlerin sayısı ancak 26'ya ulaşabilmiştir. 1834'de Mühendishane-i Berri-i Hümayun'dan 2 subay ile 10 öğrenci İngiltere'ye gönderilmişlerdir. (Ergin, 306; Tekeli-İlkin, 61)
1831. Topkapı Sarayı içinde Cerrahhane-i Mamure adıyla bir tedavi merkezi yapıldı. (Sakaoğlu, 91, 63)
- 11.Kasım.1831. II. Mahmud zamanında ilk resmi gazete olan Takvim-i Vakayi'nin yayımlanması. Bu gazete ilk Türk gazetesi olma özelliğini taşımaktadır. (Demircan, 45)
1831. Muzika-i Hümayun'un kuruluşu. Yeniçeri Ocağı'nın bir parçası o-

- lan Mehterhane bu ocağın kaldırılmasıyla birlikte kalkmıştı (1826). Muzıka-i Hümayun ordunun böyle bir kuruma duyduğu ihtiyaçtan doğmuştur. (Ergin, 324)
1832. "Tercüme Kalemi" bu tarihte Tercüme Odası'na dönüştü. 1841 yılında buranın 41 öğretmeni bulunuyordu. (Unat, 1964, 80)
1831. II. Mahmud döneminde açılan Talimhane yeni ordunun bireylerine okuma-yazma ve savaş tekniklerini öğretiyordu. (Sakaoğlu, 1991, 63)
1834. Mekteb-i Ulum-u Harbiye'nin açılışı. Maçka Kışlası'nda öğretime açıldı. (Ergin, 324). Mekteb-i Harbiye için ilk Türkçe dilbilgisi olan "Mikyastü'l Lisan Kıstasü'l Beyan", Arapça öğretmeni Kütahyalı Feyzi Efendi'ye yazdırılmış, 1847 başlamış 1881'de bitirilmiş tir. (Levend, 1972).
- . Mekteb-i Ulum-u Bahriye (Deniz Harp Okulu) Deniz Kuvvetlerine subay yetiştiren bir yüksek öğretim kurumudur. Öğrenim süresi dört yıl olan bu okul Heybeliada'da Mekteb-i Ulum-u Bahriye adıyla öğretime başlamış, daha sonra adı "Mekteb-i Bahriye" olmuştur. Cumhuriyetten bu yana "Bahriye Mektebi" ve "Deniz Harp Okulu" adıyla anılmaktadır. (Alaylıoğlu, 66)
1834. İshak Efendi'nin ölümü. Türkiye'de pozitif bilimlerin alanında ilk ders ve kaynak kitapları yazmıştı. (Sakaoğlu, 1991, 62)
- 11.Şubat.1838. Memur yetiştirmek amacıyla ortaokul (rüşdiye) derecesinde ilk okul olan Mekteb-i Maarif-i Adliye'nin açılması. Babıali'ye yakın 6 derslikli, kütüphaneli, 100 öğrencisi bulunan bu okulda Farsça, Arapça, Hat dersleri vardı. "Hukuk"la ilişkisi olmamakla birlikte, II. Mahmut'un mahlası "Adli" olduğu için bu adı almıştı. 3 Sınıflı olup ilk mezunlarını 1848'de verdi. (T. Oğuzkan, 1981, 8)
- 19.Mart.1838. II. Mahmud döneminde Süleymaniye Sıbyan Mektebi, Mekteb-i Ulum-u Edebiye adı verilerek süresi 2 yıl olan okulu açıldı. (İnan, 1989, 17)
- 7.Temmuz.1838. Yeni kurulan Meclis-i Umur-ı Nafia din esasına dayalı bir eğitim sisteminin günün ihtiyaçları karşısında yetersizliğini belirterek çağdaş bilimlerin yayılmasını ve genelde eğitime önem ve hız verilmesini önerdi. (Kodaman, 103)
- 1838/1914. Abdulhamit döneminde Sadrazamlık yapan Said Paşa, (1838-1914) "Devletin ilerlemesi, sadece bilgi ve doğruluk yoluyla gerçekleşebilir; Osmanlı İmparatorluğu'nun gerilemesi bu niteliklerin azalması ve kaybolması yüzündendir. Bu nitelikleri yükseltmenin çaresi ve aracı ise eğitim ve adalettir." diyordu. (Lewis, 129)
1838. Mekatibi Rüştiye Nezareti kuruldu, başına bir Nazır atandı; Nazıra bir muavin verildi. (Karamuk, 12)
1838. Rüşdiye adıyla "Mahalle Mektebi" ya da "Sıbyan Mektebi" de denen ilkokullar üzerine, orta dereceli bir okul açılmasına karar verildi. Böylece rüştiyeler, Türkiye'de orta öğretimde kurulan, öğ-

renci doğasına ve dünya işlerine önem veren ilk kuruluşlar olmuştur. (Binbaşoğlu, 1995, 12)

1839/1861. Abdülmecit dönemi (1839/1896) Tanzimat Dönemi

17.Şubat.1839. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane açıldı. Burası 14.Mart.1827'de kurulan Tıbhane-i Amire'nin devamı niteliğindeydi. II. Mahmud'un eseri olan bir irfan yuvası olarak kabul edilmiştir. Eğitim Fransızca yapılıyordu. (Altıntaş, 45; Cem, 48).

. II. Mahmud bilim ve öğretimde Türkçe kullanılması gereğini tıp öğrencilerine şöyle anlatmıştır: "Tıp bilimini bütünüyle dilimize alıp gerekli kitapları Türkçe olarak yazmaya çalışıp çaba göstermeliyiz. Sizlere Fransızca okutmaktan benim amacım, Fransız dilini öğretmek değildir. Ancak tıp bilimini öğretilip giderek kendi dilimize almak ve ondan sonra ülkenin her yanına Türkçe olmak üzere yaymaktır." (Kaya, 77, 71)

3.Kasım.1839. Dışişleri Bakanı Mustafa Reşit Paşa Gülhane Parkı'nda kaleme aldığı Tanzimat Fermanı (Hatt-ı Şerifi) yeni Sultan Abdülmecit ve halk önünde okumuş ve ilan etmişti. Bununla hükümet, devleti yeni kurumlarla canlandırmayı istiyor ve bunun için eğitimi gerekli temel olarak görüyordu. (Kaynar, 164)

1839. II. Mahmud döneminde Rüşdiye okullarının açılması ve İmamzade Esat Efendi'nin Mekteb-i Rüşdiye Bakanlığı'na atanması. Bu görevde 1848'e kadar kalmıştır. Rüşdiyelerin amacı, ilkokuldan daha ileri düzeyde öğretim yapmak, öğrencileri yeni açılan yüksek okullara ve devlet hizmetlerine hazırlamaktır. (Kazamias, 53; Sakaoglu, 91, 66)

1840. Sultan Ahmet Camisi içinde Rüşdiye (ortamektep) derecesinde olmak üzere Mekteb-i Maarif-i Adli mektebi açıldı. Bu mektep daha sonra Maarif-i Adliye ve Ulum-ı Edebiye adlarıyla iki bölüme ayrıldı. (Yücel, 1994, 7).

. Ceride-i Havadis gazetesinin yayımlanmaya başlaması. Bu dönemin bir diğer ünlü gazetesi olan Tercüman-ı Ahval gazetesi 1860 yılında çıkacaktır. (Ünlü, 74)

1841. Bir Alman Veteriner Godlewsky çağrılarak "Baytarlık" eğitimi başlatıldı. (Tekeli, İlkin, 69)

1842. Askeri Tıp Okulu'nda kadınlar için bir Ebe Mektebi açıldı ve ilk mezunları 1845 yılında diplomalarını aldılar. (Koçer, 1976, 57)

1844. İstanbul'a gelen Charles White burada 12 kadar eğitimli, yabancı dil bilen Türk sayabiliyordu. Yabancı dil bilen öteki kimseler ise Hristiyan azınlıktandı. (Lewis, 1961, 82)

1844. Mevlana Celaleddin'in Mesnevi'sini okutmak için açılan dershanelerden ilki İstanbul Murat Molla dergahında açılmıştı. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 59)

13.Mart.1845. Raşit Paşa en etkili öğretim ve eğitim yöntemlerini araştırmak için din, ordu, bürokrasi kesimlerinden seçilen uzman ve aydınlardan

- Meclis-i Maarif-i Muvakkat (Geçici Eğitim Kurulu)'nu kurdu. Meclis-i Vala'nın bir komisyonu olan bu Kurul'un üyeleri Batı kültürüne sahiptiler; haftada iki gün toplanan Kurul, sıbyan mekteplerinin ıslah edilmesini, rüşdiyelerin bir düzene kavuşturulmasını, herkese açık bir Darülfünun ve Encümeni Daniş (Akademi) açılmasını isteyen bir rapor hazırladıktan sonra Kurul Meclis-i Maarif-i Umumiye adını aldı. (Cicioğlu, 4)
- 15.Mayıs.1845. Askeri İdadi Mektepleri'nin kurulması kararlaştırıldı. Bunların ilk örnekleri Bursa (1846), İstanbul (1846), Edirne (1847), Manastır (1847), Şam (1848), Erzurum (1873), Bağdat (1876) yıllarında kuruldu. (Tekeli İlkiin, 68; Koçer, 1976, 57)
1845. Abdülmecit, Meclis-i Valayı Ahkam-ı Adliye'de okuttuğu Hatt-ı Hümayun'da milletin cehaletinden söz ediyor ve bunun ortadan kaldırılması için eğitimin amacını, "din ve dünya işleri için gerekli olan dini bilgilerin ve yararlı bilimlerin halkın bilgisizliğini yok etmek için öğretilmesi .." diye tanımlıyordu. (Berker, 28)
1845. Akif Paşa Osmanlı Devleti'nde daha yalın ve açık bir dil kullanmaya ilk girişen reisülküttap ve şairdir. (Kushner, 87, 213)
- 31.Ekim.1846. Bugünkü Harp Akademisi'nin temelini oluşturan Etat-Major sınıfı kurulmuştu. (Koçer, 1976, 58)
- 8.Kasım.1846. Mekatib-i Umumiye Nezareti kuruldu. (Unat, 18)
1846. Rüştiye Okulları Bakanlığı yerine kurulan Mekatib-i Umumiye Nezareti'ne (Genel Okullar Bakanlığı) tarihçi Esat Efendi'nin atanması. (Kodaman, 36)
- 24.Ocak.1847. Zıraat Nezareti'ne bağlı olarak Yeşilköy Ayamama çiftliğinde ilk tarım okulu Ameli Zıraat Okulu (Zıraata ait Fünun Mektebi) adıyla Mustafa Reşit Paşa tarafından açıldı. Bu okula 5. Mart. 1847'de bir Amerikalı öğretmen atandı. (F. R. Unat, 196, 133)
- 8.Mart.1847. Maarif Meclisi tarafından İlköğretim Yönetmeliği denilebilecek olan bir "Sıbyan Mektebi Talimatı"nın hazırlanması. Kemal Efendi'nin çabalarıyla çıkarılan, Yirmi maddeden oluşan bu "Talimat", ilk öğretimin amaçlarını, ilkelerini, öğretim sürecini ve dersleri içermekteydi. (Varış, 1978, 48)
1847. Avrupa'da yetiştirilen ilk öğrencilerden olan Bekir Paşa Mühendishane-i Berri Hümayun'un başına getirildikten sonra, bu okulun programlarında yeni düzenlemelere gidildi. (O. Ergin, 335)
1847. Mektebi-i Fünun-u İdadiye (lise düzeyinde bir okulun) açılması. (Binbaşioğlu, 77, 53)
1847. Ahmet Kemal Efendi (Paşa) (1808-1888) bu yıl kurulan Mekatib-i Umumiye Nezareti örgütünde Müdür Yardımcılığına atandı; 1849'da okulları incelemek için Fransa, İngiltere ve Almanya'ya gönderilen Kemal Efendi altı kez Maarif Nezareti'nde bulunmuştur. Kemal Efendi ilkokul programlarının yenileştirilmesi için çok çabaharcamıştır. (Unat, 133)

- 16.Mart.1848. İlk Öğretmen Okulu, İstanbul Öğretmen Okulu'nun, (Darülmualimin)'in Cevdet Paşa'nın müdürlüğünde ve Büyük Reşit Paşa'nın yardımıyla Fatih semtinde Kemal Efendi tarafından açılması. Eğitim sistemi bakımından büyük bir yenilik getirmemekle birlikte Milli Eğitim tarihimizin öğretmen yetiştirme konusunda önemli bir dönüm noktası olarak kabul etmek gerekir. İlk kız öğretmen okulu ise bundan 22 yıl sonra 1870'de kurulmuştur. (Ülken, 90; İnan, 1989, 17; Ergin, 475, 557)
1848. Mekatib-i Umumiye Nezareti bir süre de Mekatib-i Maarif-i Adli Nezareti adını taşımış, bu yıl Nazırlık (Bakanlık) görevine getirilen Kemal Efendi (Paşa) (1808-1888) altı kez Eğitim Bakanlığı yapmış, bu örgütün gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur (Sakaoğlu, 77)
1848. Kemal Efendi'nin Rüşdiye okullarını çoğaltması. İstanbul'da beş Rüşdiye'nin açılması. (Binbaşıoğlu, 53)
- 22.Ocak.1849. Harp Okulu içinde üç yıllık Veteriner Şubesi açılarak 1852'de mezun vermeye başladı. (Koçer, 1976, 57)
1849. İmamzade Esat Efendi'nin gözetiminde olan Mekteb-i Maarif-i Adliye ve Mekteb-i Ulum-u Edebiyye'nin Kemal Efendi'nin gözetimine verilmesi. (Unat, 133)
- Ağustos.1850. Ahmet Cevdet Efendi (sonra Paşa) Müdür ünvanı ile Darülmualimin'in başına getirildi. Cevdet Paşa üç kez Eğitim Bakanlığı'nda (1873-1876) ve çeşitli Bakanlıklarda bulunmuş, çeşitli okul kitapları, hukuk ve tarih alanlarında değerli eserler vermiştir. (Akyüz, Çağdaş Eğitim, Ara. 1990, 5)
1850. Tutucuların baskısı sonucunda Kemal Efendi'nin Avrupa'ya gönderilmesi. (Koçer, 1976, 57)
1850. Abdülmecit'in padişahlığı döneminde Bezm-i Alem Valide Sultan tarafından kurulan ilk ortaöğretim kurumu olan Dar'ül-maarif'in öğretime başlaması. Bu okul kurulmakta olan Darülfünun'a ve resmi dairelere alınacak personeli hazırlamak amacıyla kurulmuştu. Darülmaarif Ulumu Diniye, Arabi, Farsî, Tabiiye, Heyet, Coğrafya, Hendese derslerini içeriyordu. (Yücel, 1994, 37, 12)
- 1.Mayıs.1851. Ahmet Cevdet Paşa hazırladığı Darülmualim'in Nizamnamesi'nin Meclis-i Maarif-i Umumiye'ye sundu. Yönetmelik daha sonra Padişah Abdülmecit tarafından kabul edilerek yürürlüğe girdi. (Akyüz, Çağdaş Eğitim, Aralık 1990, 5)
- 15.Temmuz.1851. Dil, tarih alanlarında çalışmak ve Türk dilini geliştirmek için Fransız Akademisi'nin benzeri olarak Encümen-i Daniş'in kurulması. Bu kurum çeşitli bilimsel ve teknik eserler yazma, çevirme, Türkçe'yi geliştirme, ders kitapları hazırlama gibi çeşitli amaçlar taşıyordu. Fakat İlk Bilim Akademisi olarak gösterilen Encümen-i Daniş önemli bir şey yapamadan dağılmıştır. (Alaylıoğlu, 87)
1851. Ahmet Cevdet ve Keçecizade Mehmet Fuat Paşa'lar sivil mektepler

- için “Medhal-i Kavaid” adlı Türkçe Dilbilgisi’ni yazdılar. (Demircan, 88)
- 26.Haziran.1853. Tıp Mektebi Nazırlığı’na atanan Cemalettin Efendi, Batı dillerindeki tıp kitaplarını Türkçeye kazandırmak için Arapça, Farsça ve Türkçe bilgilerini artırmak üzere “Mümtaz Sınıf” adıyla bir sınıf açmıştır. Cemalettin Efendi’nin girişiminden rahatsız olan ve tıp eğitiminin Türkçe yapılmasını istemeyen Hristiyan öğretmenler aleyhte yayına başladılar. (Özaydın, 17)
- 1.Temmuz.1853. İstanbul dışında 25 büyük kentte Rüşdiye Okulları’nın açılması Hükümetçe kararlaştırıldı. (Koçer, 1976, 62)
1853. Şeriye mahkemelerine kadı yetiştirmek için Mehmet Arif Efendi zamanında 2 yıl süreli (Kadılar Medresesi) Muallimhane-i Nüvvap okulu açıldı. (Unat, 1964, 135)
1854. Mehmet Akif Efendi zamanında açılan Muallimhane-i Nüvvap adlı kadılar medresesi daha sonra Medresetül Kuzzat adını almış; 1884’de adı Mekteb-i Nüvvab’a 1910’da Mekteb-i Kuzzat’a çevrildi. Bir dini hukuk okulu olan bu kurumda kadı ve naip adayları yetiştirildi. (Cumhuriyet, 18.Kasım.1985)
- 8.Ocak.1856. Bugünkü Siyasal Bilgiler Fakültesi’nin temeli olan Mekteb-i Mülkiye Nizamnamesi Tanzimat yönetimince kabul edildi. Okul 12.Şubat.1859’da öğretime açıldı. (S. B. F. Dergisi, 1969, 101)
- 18.Şubat.1856. **Islahat Fermanı’nın ilan edilmesi.** Bu Ferman Gülhane Hatt-ı Hümayunu’yla bütün tebaa için ilan edilen eşitliğin gayrimüslim halk lehine güçlendirilerek genişletilmesi sonucunu doğurmuştur. **Islahat Fermanı’yla bütün cemaatlar sanat, sanayi ve genel eğitim verecek okullar açmaya yetkili kılınıyor ancak bu, bir eğitim meclisinin denetimine bırakılıyordu.** Bundan sonraki 15 yılda reform hareketlerinin önderliğini, Mustafa Reşat Paşa’nın eski yardımcıları Ali ve Fuat Paşa’lar yapacaktı. (Kansu, 82; Kodaman, 40)
1856. Mekteb-i Osmani Paris’te açılan idadi derecesinde bir Türk okulu idi. Önceleri Mekteb-i Harbiye’nin bir şubesi gibiydi. Harbiye’den çıkanlardan bir bölümü Paris’te bu okula giderlerdi. (Demircan, 87)
- 25.Şubat.1857. Dönüşlerinde Darülfünun’a (üniversiteye) öğretim üyesi olarak atanmak üzere Paris’e Maarif Nezareti (M. E. B) tarafından iki öğrenci (Hoca Tahsin ve Selim Sabit Efendiler) gönderildi. (Cumhuriyet, 15. Kasım, 1985)
- 17.Mart.1857. Kabineden bir Bakanın başında bulunacağı Maarif-i Umumiye Nezareti kuruldu. Böylece ilk kez hükümet içinde yer alan aynı zamanda bugünkü Milli Eğitim Bakanlığı’nın temeli olan bir kuruluş ortaya çıkmış oldu. Bakanlığa Sami Abdurrahman Paşa, Müsteşarlığa Hayrullah Efendi atandı. (Sakaoğlu, 78).
- İlk Maarif Nazırı Abdurrahman Sami Paşa (1813-1878) Mora’nın Trapulici ilçesinde doğdu. Eğitimini orada tamamladıktan sonra

- Mısır'a giderek İbrahim Paşa'nın yanına memur olarak girdi; 1848 yılında Bab-ı Ali tarafından çağrılarak çeşitli illerde valilik yaptı; daha sonra Tanzimat Meclisi azalığına atandı. 1857 yılında Maarif-i Umumiye Nezareti'nin kurulmasıyla ilk Maarif Bakanı olmuştur. Bakanlığı sırasında Sıbyan ve Rüştîye okullarını düzeltmeye çalışmış, 1859'da Mülkiye Mektebini açmıştır. (Salname-i Maarif, 1316, 28)
1857. Ali Paşa bir duyurusunda devlet kurumlarının düzeltilmesi gerekliliğinden ve bu hususta tutulması gerekli yoldan sözederken eğitime de değinmiş ve: “.. Ulusumuzun eğitim ve bilgisini gereği kadar ileriye götürmek çokca ikdam ve çaba ve sarfı nüfuzu himmet dahi farz mesabesindedir. Zira bu hasıl olmaz ise dahi dayanamayıp biteriz. Her nasıl etsek ve çevremize çin duvarları gibi surlar çeksek yine bilgili kavimler bizi yener ve yavaş yavaş her şeyi elimizden alırlar.” demişti. (Kara, C. VII, 197)
1857. Azerbaycan'da ilk kez Mirza Feth Ali Ahundov harf değişikliğini önerdi. (Demircan, 93)
1857. Mekteb-i Maarif-i Adliye'ye Mekteb-i Maarif-i Adliye İdadisi eklendi. Bunun üzerine Mekteb-i Umum-u Edebiye ortadan kalktı. Mekteb-i Maarif-i Adliye 1862 yılına kadar öğretime devam etti. (O. Ergin, 341)
- 23.Temmuz.1858. Fransa'dan iki ormancı getirilerek İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi kuruldu. Öğrenim süresi sekiz dönem olup; mezunları “Orman Yüksek Mühendisi” derecesini alırdı. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 148; Binbaşoğlu, 1977, 54)
1858. Kemal Efendi tarafından kız öğrencilerin okutulması için ilk kez Cevri Kalfa Rüşdiyesi adıyla ilk İnas (Kız) Rüşdiyeleri açıldı. “Kadınlara mahsus sanayi”de okutulması kararlaştırıldığından bu okulu kızların teknik öğretimi ile ilgili ilk meslek okulu saymak da mümkündür. (Koçer, 1967, 2)
1958. Maden Mektebi'nin açılması. (Binbaşoğlu, 77, 54)
- 12.Şubat.1859. Mekteb-i Mülkiye-i Şahane (Siyasal Bilgiler Fakültesi)'nin Abdurrahman Sami Paşa tarafından açılması. Mekteb-i Mülkiye kaymakamlık, müdürlük gibi mülki işlerdeki memurlara çıkış olmak üzere kurulmuştu. Önceleri iki yıllık bir eğitim vermek için kurulan okulun eğitim süresi 1861'de dört yıla çıkarılmıştır. (O. Ergin, 469; ABECE, Şubat/87, 39)
- 17.Mayıs.1859. Hayrullah Efendi, Cemalettin Efendi'nin yerine Tıp Mektebi Nazırı oldu. Hayrullah Efendi zamanında Türkçe öğretilen Mümtaz sınıf kaldırılmış, dolayısıyla tıp eğitim dili Türkçe'den Fransızca'ya dönmüştür. (Özaydın, 17)
1859. Paris'te açılan Mekteb-i Osmani hükümete çok pahalıya maloluyor gerekçesiyle 1875'de kapatıldı. (Sakaoğlu, 1991, 78)
1859. Devlet Matbaası olan Takvimhane-i Amire'de, “Tercüme-i Siya-

- setname" adıyla basılan kitap şeriatı savunan, "siyaseten katil" gibi kurumlara yer veren gelenekçi bir yayındı. (Beydilli, 110)
1860. Mithat Paşa, Tuna Valiliği sırasında bakımsız ve yetim çocuklar için önce Nişte, daha sonra Rusçuk'da (1864) birer islahane açtırdı. Bu islahaneler kız ve erkek sanat okullarına doğru atılan ilk adım sayılır. (Binbaşioğlu, 77, 54)
1860. İbrahim Şinasi'nin Ağah'la birlikte ilk özel Türkçe gazete olan haftalık Tercüman-ı Ahval'ı çıkarması. Namık Kemal de bu gazete de çalışmaya başlamıştı.
1860. Açılan Telgraf Memurları Mektebi uzun ömürlü olmadı. (Koçer, 1967, 2)
1860. Darülmualimin-i Sıbyan açıldı. (Özçelik, 21)
1860. Kurucuları arasında Münif Efendi (Paşa)'nin de bulunduğu ilk öğretmen derneklerinden biri olan Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye kuruldu. (Akyüz, 78, 43)
- 3.Mart.1861. Bu tarihte gönderilen bir genelgede Maarif-i Umumiye Nezareti'nin görevleri tanımlandı ve öğretim kurumlarının Sıbyan (ilk), Rüştiye (orta), Mekatibi-i Fünun-u Mütenevvia (yüksekokullar) olmak üzere üç başamağa ayrılacağı belirtildi.(F R.Unat,1964,135)
- 25.Mayıs.1861. Eğitim Bakanlığı'na Abdurrahman Sami Paşa'nın yerine Ahmet Kemal Paşa'nın atanması. (Koçer 1967, 2)
1861. Eğitim için Paris'e gönderilen Selim Sabit Efendi (1829-1910) orada fizik, matematik, kimya çalıştıktan sonra 1861'de geri döndü. Eğitimin çeşitli kademelerinde çalışmış; ilk kez okullarda hesap tahtası, harita gibi araç ve gereçleri kullanmış, Galatasaray Lisesi Müdür Yardımcılığı, Encümeni Teftiş Başkanlığı, Darülmullim'in psikoloji ve yöntem öğretmenliği yapmıştır. Eğitime ilişkin bir çok yapıtı bulunmaktadır. (Koçer, 1974, 97)
1861. Yayımlanan Cemiyet-i Osmaniye Nizamnamesi halk eğitiminin ilk belgesidir. (Koçer, 1981, 128)
- 1861..Ticaret Bakanlığı'na Ticaret Mektebi'nin açılması. (Koçer. 1976, 67)
1861. Sultahahmet'de ilk Kız Rüştiyesi açıldı. Açılan İnas (Kız) Rüştiyesi'ne azınlık kızları da alındı. (Takvim-i Vekayi, 1862, sayı: 649)
1861. Münif Paşa Rüştiyeler için sorulu-yanıtlı "Eşya Dersleri" adlı bir kitabı Türkçeye çevirdi. Öğrenimini Gaziantep, Kahire Berlin'de yapan ve Eski Darülfünun Hukuk Mektebi öğretmenlerinden olan Münif Paşa 1886-1893'te de Eğitim Bakanlığı yapmıştır. (Binbaşioğlu, 1994, 35)
1861. Mithat Paşa ilk kez Niş'de Islahane adıyla bir okul açmış; bunu 1864 Rusçuk ve Sofya izlemiştir, 1868'de de İstanbul' da ilk erkek teknik öğretim okullarının temelini atmıştır. Mithat Paşa'yı izleyen diğer valiler tarafından Halep, Tarablusgarb, Diyarbakır, Kastamonu, İzmir ve Konya'da da benzer okulların açıldığı görülmektedir. (Alkan, Doğan-Sezgin, 1976. 45)

- 8.Temmuz.1862. Mahrec-i Aklam'ın açılması. Bu okul Rüşdiye'nin üstünde eğitim görmüş memur yetiştirmek üzere Eğitim Bakanı Kemal Efendi'nin girişimiyle önce Mekteb-i Aklam adıyla açılmış daha sonra adı Mahrec-i Aklam'a çevrilmiştir. Mektebi-i Mülkiye kurulunca kapanmıştır. (Karay, 207)
- 26.Mayıs.1862. Eğitim Bakanlığı'na Mustafa Fazıl Paşa'nın atanması. (Koçer, 1967, 2)
- 24.Haziran.1862. İbrahim Ethem Paşa'nın Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Koçer, 1967, 2)
- 21.Temmuz.1862. Nevruz Paşa'nın Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Koçer, 1967, 2)
1862. Genel eğitim kurumlarına merkezi Eğitim akanlığınca sahip çıkılmasına karşılık, sanat öğretiminin bu yıl kurulan yerel nitelikteki İslah-ı Sanayi Komisyonu adlı özel bir komisyonca yönetilmesi yoluna gidilmiştir. (Unat, 80)
1862. Tophane'de Askeri Sanayi İdadi'si kuruldu. (Tekeli-İlkin, 69)
1862. Daha önce başlatılan ebe kursları Kibale (Ebe) Mektebi adını aldı. (Sakaoğlu, 1991, 78)
1862. Darülmuallimin-i Sıbyan'ın sıbyan okullarına öğretmen yetiştirmek amacıyla açılması. (Ergin, 1943, 557)
1862. Yayımlanmaya başlayan Türkiye'nin ilk süreli dergisi olan Mecmua-i Fünun Cemiyet-i Osmaniye'nin organı durumundaydı. (Ak-yüz, 78, 43)
1862. Türk Dili için Arap harflerinin yetersizliğini ilk işaret edenler 1862-1863 yıllarında Münif Efendi (Paşa) ve Azerbaycanlı Ahundzade Feth-Ali'dir. Yazı tartışmasının ana noktası eğitimde başarısızlık ve verim düşüklüğü olmuştur. Bunun çözümü için ABECE'nin değiştirilmesi istendiyse de bu düşünceye kimse önem vermedi. (Tansel, 1953; Ergün, 87; Demircan, 93)
1862. İptidai Mektepler yönetmeliğinin yayımlanması. (Koçer, 1967, 2)
1862. Maarif Nezareti'nde bir Müsteşarlık makamı kurulmuş ve buraya Derviş Paşa atanmıştı. (Koçer, 1976, 71)
- 12.Ocak.1863. Birinci Darülfünun'un (İlk Üniversite) öğretime başlaması. Dersler isteyen herkesin izleyebildiği birbirleriyle bağıntısız bir seri konferanslar şeklinde düzenlenmişti. Birinci Darülfünun açılışından bir yıl sonra medreselilerin baskıları ve nedeni bilinmeyen bir ihbar sonucunda kapanmıştı. Okul 1865'de çıkan bir yangın sonucunda ders araç ve gereçleriyle birlikte yanmıştır. (Unat, 49; Korkut, 11)
1863. İstanbul iptidailerinde ıslahat yapılması. (Koçer, 1967, 2)
1863. Mecmua-i Fünun dergisinde (Sayı:5) ilk kez falakayı yeren bir yazının Münif Paşa tarafından kaleme alınması. (Koçer, 1967, 2)
- 10.Şubat.1864. Mekatib-i Umumiye Dairesi (Genel Okullar Dairesi) kuruldu. Bu daire "Mekatib-i Sıbyan-ı Müslime Komisyonu" ve "Mekatib-i Rüşdiye ve İlmiye Komisyonu" diye iki bölüme ayrılıyordu. (Kodaman, 45)

- 20.Mart.1864. İmalat-ı Harbiye Sanayi Mektepleri'nin temelini oluşturan, kara ordusu içinde pratik sanat okulları açıldı. (F. R. Unat, 1964, 137)
- 27.Temmuz.1864. Ziya Paşa (1829-1880) Londra'da çıkan Hürriyet gazetesinde geleneksel eğitim sürecini kıyasıya eleştirdi. (Akyüz, 1982, 129)
- 25.Mart.1864. Nevruz Paşa'nın Eğitim Bakanlığı'na getirilmesi. (Koçer,1967,2)
1864. Ahmet Kemal Paşa'nın ikinci kez Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1976, 56)
1864. Yabancı dil bilen memur yetiştirmek üzere Fransızca, Rumca ve Bulgarca'nın öğretildiği bir Lisan Mektebi öğretime başladı (Tekeli-İlkin, 69)
1864. Mahrec-i Mekatib-i Askeriye'nin kurulması. Bu okul 1864-1875 yılları arasında, yani askeri rüşdiyelerin açıldığı tarihe kadar etkinlik göstermiş bir okuldu. (Ergin, 469; Karay, 207)
1864. Harbiye'de bir üst kademe eğitim veren Erkan-ı Harbiye sınıfları açıldı. (O. Ergin, 355)
1864. Gazete ve Evrak-ı Havadis Yönetmeliği'nin yayımlanması. (Koçer, 1967, 3)
1864. Tuna Valisi Mithat Paşa (1822-1884) Rusçuk'ta bir Kız Sanayi Mektebi açtırdı. Mithatpaşa Niş, Sofya gibi şehirlerde de "ıslahane" ler kurdurmuştur. Mithat Paşa Şurayı Devlet Başkanlığına (1868) geçtikten sonra daha başka kız ve erkek sanayi mekteplerinin açılmasında öncü olmuştur. Ondan sonra Ahmet Vefik Paşa İstanbul'da Üsküdar (1878), Yedikule (1869), Aksaray (1879) ve Cağaloğlu'nda (1879) diğer okulları açtırdı. (Alkan, Doğan-Sezgin, 1976, 45)
- 12.Nisan.1865. Her çeşit ders kitabı ve yararlı olacak eserleri çevirmek ve çeviri yapanları ödüllendirmek ve çeviri işlerini düzene sokmak amacıyla sekiz üyeden oluşan bir "Tercüme Cemiyeti" kuruldu. (M. Cevat, 1922, 91; Eğitim Dünyası, 38)
1865. Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye (Türk Okutma Derneği) kuruldu; bu dernek ilk özel okulumuz olan Darüşafaka'nın temelini atmıştır. (O. Ergin, 487)
1865. Maarif Nezareti yönetimi altında, Münif Paşa Başkanlığında kurulan "Tercüme Cemiyeti"nin amacı "...Yabancı dillerde yazılmış olan bilimsel kitapları tercüme ettirmek suretiyle memleketimize bu yeni ilimleri tanıtmaktır..." (Özalp, Ataüenal, 1977, 8, 22, 29)
1865. İstanbul'da çıkan gazete sayısı artınca bir "Basın Yasası" çıkartıldı. (Demircan, 46)
1865. İstanbul'da Çırak Okulu ve İzlencesi içerisinde Fransızca bulunan, Rüştiyelerin üstünde üç yıl süreli Mahrec-i Aklam 'm kurulması. (Unat, 77)
1865. Eczacı Okulu 'nun kurulması.
1865. İlk özel halk okulu olan Valde Mektebi eğitime başladı. 1874'de Okul Milli Eğitim yönetimine geçti. (Türk Ansiklopedisi. c.1,57)

- 24.Ocak.1866. Sivil Mühendis yetiştirmek için Mülkiye Mühendis Mektebi açıldı. (Koçer, 1976, 77)
1866. Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye sivil tıp doktoru yetiştirmek amacıyla açılmış bir tıp okuludur. 1874'de Ahırkapı'daki binasına, daha sonra 1894'de Kadırga'ya taşınmıştır. Özellikle taşrada çalışacak tıp mensuplarını yetiştirmek üzere kurulan bu Tıbbiye'nin Askeri Tıbbiye'den farklı olarak eğitim dili Osmanlıca ve süresi 5 yıldır. (Ergin, 469; Tekeli-İlkin 70)
1866. Tıp öğrencileri kendi aralarında Cemiyeti Tıbbiyei Osmaniye adı altında bir dernek kurarak Tıp dilinin Türkçeleştirilmesi doğrultusunda çalışmalar yaptılar ve Dernek üç yıl içinde bir Lugatı Tıbbiye oluşturdu. (Cem, 49)
1866. Mithat Paşa rüştiyelerin düzeltilmesi konusunda kaleme aldığı bir raporda, bu okulların eksik ve yetersiz yönlerini gösterdiği gibi ders programlarına, Türkçe, Tarih, Coğrafya, Tabiat Bilgisi, Yabancı Dil derslerinin eklenmesini savunur. (Karay, 198)
1866. Maarif Nezaretinde "Telif ve Tercüme Dairesi" kuruldu. (Özalp; Ataünlal, 1977, 8, 22, 29)
- 27.Ocak.1867. Ali Suavi Muhbir Gazetesi'ndeki makalesinde alim sayılan bir çok medrese mezununun okunup anlaşılacak derecede Türkçe bir ibareyi kaleme alamadıklarından, yıllarca okudukları Arapçada bile "dört lakırdıyı bir araya getirip" söylemeye ve yazmaya muktedir olmadıklarından yakınmaktadır. (Turan, 80)
- 21.Nisan.1867. Orta dereceli okullara matematik öğretmeni yetiştirmek amacıyla, Harp Okulu'nu bitirenlerden elverişli olanların okutulacağı bir "Hoca Sınıfı"nın açılması. (Eğitim Dünyası, 93/Nis. 38)
1867. Abdullatif Suphi Paşa'nın Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 3)
1867. Eski Eserler (Asar-ı Atika) Yönetmeliği'nin hazırlanması.
1867. Mecmua-i Maarif daha önce kapanan Mecmua-i Fünun'un bıraktığı boşluğu doldurmak için çıkmaya başlamıştı. (Akyüz, 78, 123)
1867. Saffet Paşa'nın Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 3)
1867. Mülkiye Mühendisi ve İslahı Sanayi Mektebi kuruldu ise de bu okulun ne kadar çalıştığı bilinmemektedir. (Tekeli-İlkin, 70)
- 1.Nisan.1868. Danıştay (Şura-yı Devlet)'in kurulması ve eğitim işleriyle ilgilenecek bir de "Maarif Dairesi"nin eklenmesi. (Eğitim Dünyası,38)
- 27.Temmuz.1868. Namık Kemal, "Türkistan (Türkiye)'nin Gerileme Sebepleri" başlıklı Hürriyet Gazetesi'ndeki makalesinde medrese öğrenimini ve mezunlarını ele alarak şunları yazıyordu: "Ulemadan sayılan bu gibilere "Elcevap" gibi Arapça bir gazete verilse, lügata başvurup iki saat uğraşmayınca bir mana çıkaramazlar. Fıkıh'tan herhangi bir mesele sorulsa, "biz fıkıhla fazla meşgul olmadık," derler. Akaid üzerine bir bahse girişilse, ellerine taassup siperini alıp her sözde karşılarındakini "küfürle itham ederek susturmaya çalışırlar..." demektedir. (Turan, 81)

- 1.Eylül.1868. Galatasaray Mekteb-i Sultanisi Padişah Abdulaziz zamanında Sadrazam Ali Paşa, Maarif Nazırı Saffet Paşa'nın çabalarıyla açıldı. Önce 10 yıl süreli olan okul daha sonra 9 yıla indirildi. Açılan Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) orta öğretim düzeyinde bir yabancı dilde (Fransızca) çağdaş eğitim veren ilk islam okuluydu. (Kazamias, 64; Cicioğlu, 14)
- 26.Eylül.1868. İstanbul Sultanahmet'te eski Kılıçhane binasında beş yıl süreli, ayrıca çıraklık eğitimi de yapan bir Sanayi Mektebi (Erkek Sanat Enstitüsü'nün kurulması. (ABECE, Eylül/87, 40)
- 15.Kasım.1868. Maarif Nazırı Saffet Paşa Kemal Efendi'nin yardımlarıyla zamanında İstanbul'da bir Darülmuallim-i Sıbyan (İlköğretmen Okulu) kuruldu. (Akyüz, 122)
1868. Cyrus Hamlin ve Christopher Rhinelander Robert adlı iki Amerikalının çabasıyla Robert College'in kuruluşu. Robert Kolej'de 1912 yılında Mühendislik ve Temel Bilim dalları programları başlamış; okul 10.Eylül.1971'de Boğaziçi Üniversitesi'ne dönüşmüştür. (Cicioğlu, 14)
1868. Mekteb-i Sanayi Nizamnamesi (Sanayi Okulları Yönetmeliği) yayımlandı. (Koçer, 1976, 69)
1868. Mısırlı Ethem İbrahim Paşa'nın yazdığı "Terbiye ve Talim-i Adab ve Nesayihü'l Etfal" (Çocuklara Öğütler) adlı kitap çocuklara rehberlik konusunda yararlı olacak bir kaynaktı. (Öymen, 1979)
1868. Fuat Paşa, ölümünden önce düzenlediği vasiyetnamesinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş nedenlerini ve yükselme önlemlerini açıklarken eğitime de ilişkin olarak şunları söylemektedir: "Sanılmasın ki islamiyetin emrettiği ilim başka, diğer ulusların öğrendiği ilim başkadır. İlim alem-i akıl ve ızan için ışık saçan tek parlak güneştir. Ve madem ki bizim inanışımıza göre islamiyet bütün hakayiki, bütün maarifi camidir, o takdirde faydalı keşifleri ve yeni ilimleri, geldikleri yer her neresi olursa olsun ve herhangi millet nezdinde bulunursa bulunsun onu almalı ve kabul etmeliyiz." (Kara, 197)
1868. Diğer illerde bulunan sıbyan okulu öğretmenlerine öğretim yöntemlerini öğretmek için gezici öğretmenler gönderildi. (Koçer, 1967, 3)
1868. Bugünkü Kandilli Rasathanesi'nin temelini oluşturan İstanbul Rasathanesi kuruldu. (F. R. Unat, 1964, 139)
1868. Şurayı Devlet içinde Maarif Dairesi kuruldu. (Koçer, 1976, 79)
1868. Tuna Valisi Mithat Paşa savaş yıllarında yetim kalan çocuklarla ilgili "Islahane Nizamnamesi"ni çıkardı. (Çağlar, 1982, 2)
1868. Arkeoloji Müzesi kuruldu. (Koçer, 1976, 79)
1868. Mecelle'nin uygulanmaya başlanması üzerine yeni hukuk okullarına gerek duyuldu. (Tekeli-İlkin, 70)
- 9.Haziran.1869. Yayımlanan bir irade ile Kız RüştİYeleri'nin açılmasının özendirildiği görülüyor. (Koçer, 1975, 17). İstanbul'da 7 kız rüştİyesi, diğer

- illerde de 31 Erkek Rüştiyesi'nin açılması. (Koçer, 1967, 3)
- 1.Eylül.1869. Ülkemizin eğitim işlerini tümüyle kurallara bağlayan ve ilk Eğitim Temel Yasamız sayılabilecek olan **Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin Saffet Paşa tarafından çıkarılması ile ilk taşra yönetim örgütü kurulmuş oldu ve eğitim işlerinde yeni sistem arayışlarına girildi. Bu Yönetmelik ile devlet okulları şu üç kademedен oluşuyordu: 1. İlköğretim: sıbyan okulları, iptidaiyeler, rüştiyeler, 2. Ortaöğretim: idadiler, sultaniler, 3. Yüksek öğretim: darülfünun. (Yücel. 8-9). Yaratıcı sayılan eğitim bakanı Saffet Paşa tarafından kabul ettirilen Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ilköğretimde, ortaöğretimde ayrıntılı hükümler getiriyordu. (M. Cevat, 1922, 101)**
1869. Meclis-i Maarif-i Kebir kuruldu. Eğitim işlerinden sorumlu bu büyük Meclis, Daire-i İlmiye, Daire-i İdare olmak üzere iki kola ayrıldı ve eğitim işlerini iki koldan yürütmeye başladı. (Berker, 104)
1869. Ahmet Refik Paşa İstanbul Yedikule'de Kız Sanayi Mektebi'ni açtı. Üsküdar (1878) Aksaray (1879), Cağaloğlu (1879) yıllarında açılmışlardır. (Doğan. 359)
1869. Geleneksel sıbyan mekteplerinin yanında İptidai Mektep (Usul-i Cedid) mektebi adıyla ilkokullar kurulmaya başlandı. (Akyüz, 1982, 142)
1869. Haydarpaşa Askeri Hastanesi içinde Ameliyat ve Tatbikat Mektebi faaliyete geçti. (O. Ergin, 356)
1869. Namık Kemal (1840-1888) "Hürriyet" gazetesinde çıkan yazısında medrese öğretmenlerinin durumuna değinerek medreselerdeki eğitimi kıyasıya eleştirmiş; diğer birçok şiir ve yazısıyla Atatürk'ü de etkilemiş, eğitim tarihinde önemli bir düşün adamıdır. (Akyüz, 1982, 130)
- 20.Şubat.1870. Eğitim Bakanı Saffet Paşa'nın söyleviyle öğretime başlayan İkinci Darülfünun (Darül-fünun-i Osmani) bazı bağnaz çevrelerin karşı olmaları yüzünden iki yıl yaşayabilmişti. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile kurulan üniversitede üç bölüm bulunmaktaydı. (Ayas, 264; Korkut, 11)
- 26.Nisan.1870. İlk ve orta dereceli kız okullarına (kız rüşdiye mektepleri) için öğretmen yetiştirmek üzere Darülmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) açıldı. Bu okul, 1947'ye kadar etkinliğini sürdürmüştür. (Yeni Bilgi, Sayı:4, Eylül 1947, 25)
- 8.Mayıs.1870. Selim Sabit Efendi Sıbyan Okulu öğretmenlerine öğretim yöntemlerini öğretmek için "Rehnüma-yü Muallim-i Sıbyan adlı eserini yayımladı. (Koçer. 1974. 97)
1870. Rüştiye Mektebi Yönetmeliği'nin yayımlanması. (Koçer, 1967, 3)
Sıbyan okulları kitaplarının hazırlanma biçimini gösteren yönetmeliğin yayımlanması. (Koçer. 1967, 3)
Yerli ve Çeviri Eserler Yönetmeliğinin yayımlanması. (Özalp. Ataüenal, 1977, 8, 22, 29)

1870. İl merkezlerinde Maarif-i Umumiye Yönetmeliği'nin uygulanma biçimini açıklayan yönetmeliğin yayımlanması. (Koçer, 1967, 3)
1870. Islahaneler Yönetmeliği'nin yayımlanması. (Koçer, 1967, 3)
1870. Orman Mektebi Yönetmeliği'nin yayımlanması. (Koçer, 1967, 3)
1870. Azapkapı'da Kaptan ve Çarkçı Mektebi açıldı. (Karay, 207)
1870. Kız Sanayi Okulları'nın kuruluşu. (Koçer, 1967, 3)
1870. Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nin kuruluşu. 1957'de çıkan 6996 sayılı Üniversiteler Kanunu'na ek kanunla yeni bir kimlik kazandı. (O. Ergin, 987)
1870. Dersaadet, Üsküdar ve Beşiktaş'ta Askeri Yazıcılar Okulları'nın açılması. (Sakaoğlu 1991, 79)
1870. Ali Suavi Paris'te çıkardığı Ulum gazetesinin eki olarak Kamus'ül-Ulumi ve'l-Maarif adlı ilk ansiklopediyi vermeye başladı. Ama ancak beş forma çıkabilen ansiklopedi Atabek maddesinde kaldı. (Özkırımlı 89)
- 21.Ocak.1871. Yayımlanan, ilk il idaresi yasası sayılabilecek İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi'nde Maarif Müdürlerinin görev ve yetkileri açıklanıyordu. (Koçer, 1976, 91)
1871. Kemal Paşa'nın 3. kez Eğitim Bakanlığı'na getirilmesi.(Koçer,1967,3)
1871. Derviş Paşa'nın Bakanlığı devralması. (Koçer, 1967, 3)
1871. Emrullah Efendi (1858-1914) Mülkiye Mektebi'ni bitirdikten sonra öğretmenlik mesleğine girdi. II. Abdulhamit Döneminde İzmir Milli Eğitim Müdürü iken İsviçre'ye kaçmıştı. Daha sonra Maarif Nazırlığı, Darülfünun hocalığı yapan Emrullah Efendi "Tedrisat-ı İptidaiye" yasasını çıkaran kimsedir. (Binbaşıoğlu, 1982, 144)
1871. İstanbul Üsküdar Amerikan Kız Koleji' nin açılması. (Kazamias, 96)
1871. Köy okulları için tarım vergisine ekler yapılması. (Koçer,1967,4)
1871. Darülfünun'da toplum için sabah dersleri verilmesi. (Koçer, 1967, 4)
1871. Darülfünun'un kapatılması. (Koçer, 1967, 4)
1871. Ahmet Mithat Efendi, Dağarcık Dergisi'nde "Osmanlıca' nın Islahı" adlı makalesini yayımladı. (İmer, 72)
1871. Ali Paşa'nın ölümü (1815-1871). Eğitime ilişkin çok değerli düşünceleri olan Sadrazam Ali Paşa. Mustafa Reşit Paşa'nın yanında yetişmişti. (Koçer, 1974, 51)
1872. Selim Sabit Efendi tarafından yeni öğretim yöntemlerinin uygulanmasına yönelik Numune İptidai okulunun açılması. Deneme başarılı olduğundan bunu daha başka okullar izlemiştir. 1885 yılında İstanbul'da 44 İptidai vardı. (Kodaman, 122)
1872. Ahmet Vefik Paşa'nın Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 4)
1872. Kemal Paşa'nın yeniden Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 4)
1872. Askeri Rüştîye ve ilk idadilerin açılması. (Koçer, 1967, 4)
1872. Darülmüallimat programının yayımlanması. (Koçer, 1967, 4)
1872. Vefa Lisesi (Dersaadet-i İdadi-i Mülki-i Şahane) adıyla yükseko-

- kullara öğrenci hazırlamak üzere öğretime başladı. Okulun kuruluş amacı, idarenin ihtiyaç duyduğu idareci, hariciyeciler ve maliyecileri yetiştirecek Mekteb-i Mülkiye'ye öğrenci hazırlamaktır. (Ekti, 33)
15. Haziran. 1873. "Cemiyet-i Tedrisiye-i İslam" adlı dernek tarafından kimsesiz çocuklar için açılan Darüşşafaka (Şevkat Yuvası)'nın öğretime başlaması. (Alaylıoğlu, 60)
18. Aralık. 1873. Darül Maarif adlı rüşdiyenin idadiye dönüştürülmesi. (Koçer, 1976, 101)
1873. Cevdet Paşa'nın Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 4)
1873. İptidailerin açılmaya başlanması. (Kodaman, 58)
1874. III. Darülfünun'un Galatasaray Sultani'sindeki öğretim üyelerinin yardımı ve Eğitim Nazırı Saffet Paşa'nın emirleriyle yeniden kurulması (Darülfünun-i Sultani). Okul 1881'de kapanmıştır. Üçüncü Darülfünun öğrenci bulmakta zorluk çekmiş ve programlarında Türk tarihine, kültürüne, sanatına, edebiyatına yer vermemiştir. Galatasaray Sultani'nin yüksek bölümü olarak Hukuk, Turuk, Mabir (Mühendislik-Fen) Edebiyat Fakülteleri açıldı. Fakat bu fakülteler bir süre sonra kapandılar. (Koçer, 1967, 4)
1874. Maadin Mektebi'nin açılması. Amaç maden mühendisi yetiştirmekti.
1874. Askeri Tıbbiye'de öğretimin Fransızca olarak yapılmasından vazgeçilerek Türkçe yapılmasına başlanması.
1874. İdadilerin açılmaya başlanması. (Kodaman, 58)
1874. Mekteb-i Sultani içinde Hukuk Mektebi açıldı. (M. Cevat, 1922, 89)
1875. Cevdet Paşa'nın ikinci kez Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 4)
1875. Saffet Paşa'nın üçüncü kez Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 4)
1875. İlköğretim meclislerinin oluşması için yönetmeliğinin yayımlanması. (Koçer, 1967, 4)
1875. Askeri Rüştiyelerin açılmaya başlanması. İlk açılan rüşdiyeler İstanbul'da Gülhane, Kocamustafapaşa, Fatih, Eyüp, Kasımpaşa, Beşiktaş, Üsküdar ve Topkapı Askeri Rüşdiyeleridir. Daha sonra çeşitli il merkezlerinde birer rüştiye açılmıştır. (Akyüz, 1982, 109)
1875. Menş-i Muallimin Okulu askeri okullara öğretmen yetiştirmek için kurulmuştu. (Özçelik, 21)
1876. II. Abdulhamit'in (1842-1918) padişah olması. Tahtan indirilmesi (1909).
1876. Meşrutiyet'in ilan edilmesi. Devlet dilinin Türkçe olduğu ilk kez 1876 Anayasa'sında yer alıyordu (Madde 18). Anayasa hazırlanırken Osmanlı İmparatorluğunun dilinin Arapça mı Türkçe mi olacağı çok tartışılmış, Sultan Abdulhamit'in direnmesine karşın Türkçeciler ağır basmışlar, resmi dil Türkçe olarak benimsenmiştir. Sonradan Sultan Abdulhamit'in "Arapça güzel lisandır, keşke eskiden resmi dil Arapça kabul edilseydi. Arapçanın resmi dil olmasını ben teklif ettim. O zaman Said Paşa başkatip idi, direndi.

Sonra Türklük kalmaz, dedi. O da boş laf idi. Neden kalmasın? Aksine Araplarla daha bağıntı olurdu,” biçiminde yakınmıştı. (Köksal, 89; Demircan, 52)

- 5.Haziran.1876. İlköğretimin genel ders cetveli, dört yıl üzerinden hangi sınıfta bir hafta içinde hangi derslerin kaçar saat ve nasıl okutulacağını gösterir biçimde saptanmıştır. Bu otuz yıl sonra ele alınan ders çizelgesi niteliğinde bir gelişmedir. (Varış, 1978, 49)
- 23.Aralık.1876. Mithat Paşa(1922-1884) İkinci Sadrazamlığı sırasında Namık Kemal ve Ziya Paşa ile hazırladığı Kanun-ı Esasi'yi (Anayasa) Abdulhamit'e kabul ve ilan ettirmeyi başardı. Mithat Paşa Ziraat Bankası'nın kurucusu olduğu gibi Niş, Rusçuk ve Sofya'da açtığı İslahaneler bir bakıma sanat okullarının temellerini oluşturmuşlardır. Niş'te terzilik, kunduracılık, müretteplik, fotoğrafçılık; Rusçuk'ta araba yapımıcılığı; Sofya'da dokumacılık ve makinistlik sanatları öğretiliyordu. (Maarif Vekilliği Dergisi, 1940 (22), 81)
- İlan olunan Kanun-i Esasi eğitime ilişkin bazı yaptırımlar getiriyordu. Bu yüzden eğitimde yeniden düzenleme ihtiyacı artmıştı.
1876. Kemal Paşa'nın beşinci kez Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 4)
1876. Cevdet Paşa'nın üçüncü kez bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 4)
1876. Şehzadehan Mektebi ile fenni resim ve mimari mekteplerinin kurulması. (Koçer, 1967, 4)
1876. Münif Efendi'nin Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 4)
1876. Kemal Paşa'nın altıncı kez bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 4)
1876. Genel Kütüphane'nin kurulması. (Koçer, 1967, 5)
1876. Maarif-i Umumiye Yönetmeliğine göre Darül-Muallim'in ve Darülmuaallim'in idadi'nin kurulması. (Koçer, 1967, 4)
- 1.Ocak.1877. Ali Suavi'nin Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) Müdürlüğüne Atanması. (İ. Doğan, 7)
1877. Ahmet Vefik Paşa "Lehçe-i Osmani" adlı kitabını bitirdi. (Demircan, 88)
1877. Mülkiye Mektebi yeni baştan düzenlendi. (Koçer, 1976, 135).
1878. Darülmuaallimin-i Aliye (Yüksek Öğretmen Okulu) Abdulhamit'in tahta çıkışından 2 yıl sonra açıldı, fakat 3 yıl sonra yeniden kapatıldı. yalnız idadi kısmı kaldı. (Koçer, 1976, 146)
1878. Ahmet Vefik Paşa'nın ikinci kez Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 5)
1878. Suphi Abdullatif Paşa'nın Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 5)
1878. Münif Efendi'nin Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 5)
1878. Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü'nün yeniden düzenlenerek 5 daireye ayrılması. (Koçer, 1967, 5)
1878. Darülmuaallimin-i Rüsti'de öğretim yöntemleri derslerinin konup Aristoklit Efendi tarafından okutulması. (Koçer, 1967, 5)
1878. Darülmuaallimin-i Rüsti'de öğrenci sayısının 250'ye çıkarılması. (Koçer, 1967, 5)

1878. Divanı Muhasebat yeniden düzenlenirken, Sadrazam Sait Paşa Fransızların Ulum-u Siyasiye Okulunu örnek alarak Mekteb-i Fünun-u Mali'yi açtırdı. Okul üç yıl sonra kapanmıştır. (Ergin, 888; Koçer, 1967, 5)
1878. Abdulhamit döneminde Cevdet Paşa'nın Adliye Bakanlığı zamanında Adalet Bakanlığı'na bağlı yeni bir Hukuk Mektebi açıldı. Bu okul daha sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne dönüşmüştür. (Tekeli-İlkin, 77)
- Mecmua-i Ulum (1878-1879) adlı meslek dergisinin çıkmaya başlaması. Bu arada yayımlanan başka meslek dergileri şunlardır: Mektep (1891-96), Şule-i Maarif (1884), Resimli Gazete (1891), Mecmua-i Ebuziya (1885-1911). (Akyüz, 78, 59)
1878. II. Abdulhamit Sansür Heyeti kurarak Matbuat Müdürlüğü kalemine bağladı. (İskit, 64)
1879. Yanya İdadisi'nin kurulması. (Koçer, 1967, 5)
1879. Encümen-i Teftiş'in oluşturulması. Sansür bu konuda çıkarılan bir irade ile kurumsallaştı. (Koçer, 1967, 5)
1879. İl merkezlerinde Eğitim müdürü ve Eğitim meclislerinin oluşturulması. (Koçer, 1967, 5)
1879. Bakanlık merkez örgütünde sicil şubesinin kurulması. (Koçer, 1967, 5)
1879. Darülmualimlerden idadi bölümünün kaldırılması. (Koçer, 1967, 5)
1879. Darülmualimini Rüştîye'de müdür Hilmi Efendi yerine Murat Bey'in atanması. (M. Cevat, Tedrisat Mecmuası, 1332, 32)
1879. Encümen-i Teftiş'in oluşturulması. Okulların teftişi için Anadolu ve Rumeli taraflarına merkez müfettişlerinin gönderilmesi. (Koçer, 1967, 5)
1879. Darülmualim'ta Usul-ü Tedris (Eğitim Yöntemleri) dersinin konması. (Akyüz, 78, 37)
1879. Eczacı Mektebi'nin kuruluşu. (Karay, 207)
1879. Mülkiye Tıbbiyesi, Askeri Tıbbiye'den ayrılarak Maarif Nezaretî'ne bağlandı. (Koçer, 1976, 135) (Dev. Bak. osman 1a)
- 13.Mayıs.1880. Mehmet Sait Paşa İstanbul Babıali Caddesinde yatılı ve gündüzlü orta düzeyde bir kız okulunu öğretime başlattı. (Unat, 1964, 46)
- 17.Haziran.1880. Mekteb-i Hukuk kuruldu. Osmanlı Devleti'ni hukuk yönünden yeni bir düzene kavuşturmak ve adalet örgütünde görev alacakları yetiştirmek amacıyla Cevdet Paşa'nın bir söyleviyle öğretime başladı. (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 200)
1880. Kamil Paşa'nın Eğitim Bakanlığına getirilmesi. (Koçer, 1967, 6)
1880. Darülmualimini Rüştî'de Mecelle ve Ticaret Yasası dersinin konması. (Koçer, 1967, 6)
1880. Şemsaddin Sami, "Hafta" dergisinde "Lisan-ı Türki Osmani" başlıklı makalesini yayımladı. (İmer, 72)
1880. Şahzadehan Mektebi Yıldız Sarayı'nda kurulmuş ve özellikle Pa-

dişah Sûlalesi'ne mensup çocukların devam ettikleri bir okuldur. Fakat Padişah II. Abdulhamit devlet büyüklerinden bazılarının çocuklarının da bu okula devam etmesini uygun görmüştür. (O. Ergin, 758)

1881. Bazı illerde eğitim müdürlükleri kurulmuş ve bunların emrine birer müfettiş verilmişti.

1881. Ali Fuat Bey'in ve sonra Mustafa Paşa'nın Eğitim Bakanlığı'na getirilmesi. (Koçer, 1967, 6)

1881. Sıbyan mekteplerini iptidaiye çeviren karamamenin yayımlanması. (Koçer, 1967, 6)

. Darülmeliyat'ın açılması. İlkokul öğretmeni yetiştirmek amacıyla açılan okulun 3 öğretmeni ve 57 öğrencisi vardı. 1884 yılında adı "Dar'ül-muallimini Sıbyan"a dönüştürülmüştür. (Küçükahmet, 1976, 12)

. Mülkiye Mektebi'nin Aliye'ye dönüştürülmesi. (Koçer, 1967, 6)

. Evkaf-ı Münderise'nin Eğitim Bakanlığı'na katılması. (Koçer, 1967, 6)

. Darülmualimin-i Sıbyan'ın Darülmualimat'a çevrilmesi. (Koçer, 1967, 6)

. Darülmualimin-i Rüştî'de yenilikler yapılması. (Koçer, 1967, 6)

1881. Beş sınıflı bir yabancı diller okulu "Mekteb-i Elsin"nin açılması. Başarılı olarak Türkçe, Fransızca, Rumca, Ermenice, Slavca, Arapça, Farsça öğretimi yapılırken, bu okul bir şikayet üzerine kapatılmıştı. (Ergin, 639). Ahmet Rıfat Lugat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye adlı bir Ansiklopedi çıkardı. (Özkırımlı, 88)

10.Ocak.1882. Osman Hamdi Bey padişaha; mimarlık ve sanat eğitimi için "Sanayi-i Nefise" mektebinin kurulması için bir dilekçe sundu. Böylece 1882 Raif Paşa zamanında onaylanan öneri, ancak 1883 yılında yeni bakan Suphi Paşa tarafından yasallaştı. Adı "Sanayi-i Nefise Mektebi-i Alisi" olan okulun ilk başkanı da Osman Hamdi Bey'dir. (Dora, Cumhuriyet, 6. Tem. 97, 2)

16.Şubat.1882. Her ilde (Suriye, Aydın, Selanik vb) bir maarif müdürü (milli eğitim müdürü) bulun durulması ve bunların başkanlığında birer "eğitim kurulu" kurulması konusunda Maarif Nezareti'nce buyruk çıkarılması. (Kodaman, 77; ABECE, Şubat/87, s.39)

1882. İlk devlet kütüphanesi olan Bayezit Umumi Kütüphanesi Eğitim Bakanlığı tarafından açıldı. (Cumbur, 549)

1882. İstanbul'da Abdi Kemal Bey tarafından açılan Şems'ül Maarif adlı Rüşdiye ilk kez sıra ve harita kullanan ilk Türk özel okuludur. Diğer özel okullar: Mekteb-i Hamidi (1882), Rehber-i Marifet, (1884), Ravza-i Terakki (1885), Bürhan-ı Terakki (1888). (M. Cevat. 1338. 261; Akyüz. 1982. 154)

1882. İstanbul, Horhor'da Edip Efendi Konağı'nda Hacı İbrahim Efendi tarafından bir özel okul olan Darüttalim'in açılması.(Lar. 6/2896)

1882. Telif ve Tercüme İdaresi ve Matbaalar İdaresi kaldırılarak yerine "Encümen-i Teftiş ve Muayene Heyeti" kuruldu. (Kodaman, 63)
1882. Yapılan sayılamalara göre İstanbul'daki özel okulların sayısının 13 olduğu saptanmıştır. (Ergin, 935)
- Münif Paşa ikinci kez eğitim bakanlığından ayrıldıktan sonra Mecmua-i Fünun adlı dergiyi çıkarttı fakat dergi ilk sayısından sonra kapatıldı. (Akyüz, 78, 59)
1882. İstanbul dışında da öğretmen okullarının açılmaya başlanması. Edirne Darülmuallemi (Edirne Öğretmen Okulu) illerde açılan Darülmuallemlerin birincisidir. Bu okullar 1882 yılından itibaren 14 yerde açılmış, 1908 yılına kadar sayıları 31'e yükselmiştir. (Koçer, 1976, 148)
- 8.Şubat.1883. Her köyde bir okul açılması ve bu okullara gerekli gelir kaynağının sağlanması konusunda Maarif Nezareti'nce bir genelge çıkarıldı. (ABECE, Şubat/87, 39)
- 16.Ocak.1883. Akademilerin en eskisi olan ve zamanla çeşitli evrelerden geçen İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nin Hamidiye Ticaret Mektebi Alisi adıyla Ticaret Bakanı Suphi Paşa tarafından açılışı yapıldı. Diğer Akademiler: Ankara (1954), Eskişehir (1958), Adana (1958), Bursa (1971), Trabzon (1979) yıllarında kurulmuştur. (Kazamias, 93)
- 2.Mart.1883. Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane (Güzel Sanatlar Akademisi) Osman Hamdi Bey'in müdürlüğünde öğretime başladı. Türkiye'nin "Batılı" anlamda ilk yüksek öğretim kurumu olan bu okul resim, heykel tezyinat ve mimari gibi dallarda eğitim ve öğretim yapmak üzere kuruldu. (Koçer, 1976, 135)
- . Hariciye'ye bağlı olarak Fransızca öğretimi başlatıldı. (Demircan, 86)
- 17.Mayıs.1884. Kız Sanayi Mektepleri için hazırlanan yönetmelik ve programlara göre sabahları Alfabe, Türkçe, Tarih, Coğrafya, Kuran'ı Kerim, Dil Bilgisi, Matematik gibi genel bilgi derslerine öğleden sonraları da Bıçkı, Dikiş, Nakış, Kanava, Dival (sırma işleri) gibi iş dersleriyle piyano ve müzik çalışmalarına ayrılıyordu. 20.Ocak.1987'de Kız Sanayi Okulları Eğitim Bakanlığı'na bağlanıldılar (Doğan, 1972, 94).
1884. Mustafa Zihni Paşa'nın Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 6)
- . Münif Paşa'nın Bakanlığa getirilmesi. (Koçer, 1967, 6)
1884. Hendese-i Mülkiye Mektebi'nin kurulması. Bu okul daha sonra 1909 yılında Mühendis Mektebi'ne çevrilerek İstanbul Teknik Üniversitesi'nin temelini oluşturmuştur. (Koçer, 1976, 135)
- . İdadilerin çoğaltılması için Maarif-i Hassa adıyla vergi konması. (Koçer, 1967, 6)
1884. Ali Saip Paşa'nın Tophane müşavirliği sırasında Tophane ve Zeytinburnu'ndaki idadi endüstri alaylarına birer İdadi Endüstri Okulu

- eklendi. (Alkan-Doğan- Sezgin, 1976, 44)
1884. Mülkiye Mektebi'nin içinde Lisan Mektebi'nin açılışı. (Demircan, 86). İstanbul'da bir özel okul olan Nümune-i Terakki kuruldu. Kurucusu Mehmet Nadir Bey özellikle yazıya önem vermişti; bir de Nümune-i Terakki adlı dergi çıkartmışlardı. (O. Ergin, 773)
1885. Selanik, Manastır, Kosova'da Hukuk Mektebinin açılması. (Koçer, 1967, 6)
- Anadolu'da Bağdad, Adana, Beyrut, Halep, Hüdevendigar, Diyarbakır, Şam, Trabzon, Kastamonu, Mamuretülaziz, Musul ve İzmir'de olmak üzere 13 yerde Darülmuallimin-i Sıbyan'ın açılması. (Koçer, 1976, 148)
1885. Eğin'li Faik Bey Üsküdar'da Ravza-i Terakki adlı bir özel okul açtı. (Koçer, 1976, 156)
1886. Darülmuallimin-i Rüştîye'ye Hıfzısıhha dersinin eklenmesi. (Koçer, 1967, 6)
- 25.Nisan.1886. Yabancı okulların denetlenmesi için Münif Paşa tarafından Mekatib-i Gayri Müslime Müfettişliği kuruldu. (Koçer, 1976, 150)
1886. Emrullah Efendi tarafından Mecelle-i Muallimin adlı derginin yayımlanması. (Akyüz, 1978, 59)
- 20.Ocak.1887. Değişik bakanlıklara bağlı olan hukuk, ticaret, kız sanayi ve sanayi-i nefise okulları Eğitim Bakanlığı'na bağlandı. (Doğan, 1972, 94; Koçer, 1976, 150)
1887. İstanbul Göztepe'de bağ hastalıklarının önüne geçmek için Nümune Bağı ve Aşı Ameliyat Mektebi adında bir okulun açılması. (Akyüz, 1982, 153)
1887. Fenn-i Resim ve Mimari Mektebi açıldı. (Akyüz, 1982, 153). Muallim Naci'nin Mecmua-i Muallim adlı dergisi çıkmaya başlamakla birlikte pek eğitime değinmiyordu. (Akyüz, 78, 59)
1888. Dar'üttalim kuruldu. Yabancı dillere, özellikle Arapça'ya önem veren orta dereceli bir özel okuldu. (O. Ergin, 773)
1888. Bursa'da Harirdarüttalimi adıyla bir ipekböcekçiliği okulu açılmıştır. (Ergin, 710). Kemal Efendi (1808-1888) öldü. Bu devrin tanınmış eğitim yöneticilerinden biridir. 1847'de kurulan Mekatib-i Umumiye Nezareti (Milli Eğitim Bakanlığı) örgütünde müdür yardımcılığı ve müdürlükle bulunmuş, öğretim sırasında haritadan yararlanmayı ilk düşünen (1872) eğitimcimizdir. (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 123)
- 30.Eylül.1889. İstanbul Ticaret Okulu içersinde bir "Körler ve Dilsizler Okulu"nun açılması. (ABECE, Eylül/87. 40)
1889. Tarım Okulu 'nun açılışı. Darülmuallimini Aliye şubesinin açılması için Şura-i Devlet'çe karar verilmesi. (Koçer, 1976, 150)
1889. İstanbul'da bir Polis Dersanesi açıldı. (Ergin, 970-984)
1890. Eğitim Bakanlığı'nda bir istatistik dairesinin kurulması. (Koçer, 1967, 7)

1890. Yazılı eserler komisyonunun kurulması. Münif Paşa ve Selim Sabit Efendi tarafından Darülmualliminler programlarının düzenlenmesi ve Darülmuallimat'a Fen Eğitimi derslerinin konması. (Koçer, 1967, 7)
1890. Şems'ül-Mekatip İstanbul'da açılan ilk özel okullardan biridir. 1908'den sonra Tophane'den Beşiktaş'a taşınmıştır. Daha sonra adını "Okullar Güneşi"ne çevirmiş ve öğretimine Yıldız'da devam etmiştir. Okul 1940 yılında kapanma zorunda kaldığında 1884'den bu yana açılan özel okullar içinde en uzun ömürlüsü olmuştur. (F. Oğuzkan, 297)
1890. Bir sağır ve dilsizler okulu olan Darüttedris Maliye Nezareti içinde, ticaret okuluna ek olarak 30 kişilik bir kadroyla öğretime başladı. (Büy. Lar. 6/2898)
- Maarif adlı derginin yayımlanmaya başlanması. 1896'da kapanmıştır. Akyüz, 1976, 59)
- 3.Kasım.1891. İstanbul'da kurulan Darülmuallimin-i Ali'ye ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren yüksek öğretmen okulunun başlangıcı sayılır. 1908 yılından sonra bu okulun öğrencileri özel alanla ilgili dersleri üniversitenin ilgili fakültelerinde görmeye başladılar. (Koçer, 1967, 7)
1891. Öğretim programlarının ders çeşiti yönünden çeşitlendirilmesi. (Vanş. 76, 63)
1891. Ahmet Zühtü Paşa'nın Bakanlığı. (Koçer, 1967, 7)
1891. Darülmuallimin-i İptidaiyye ve Rüştîye programında değişiklik yapılması. (Koçer, 1967, 7)
1892. Mülkiye Müdürü Abdürrahman Şeref Bey ve Aydın Maarif Müdürü Emrullah Efendi tarafından İdadi programlarının yeniden düzenlenmesi. (Koçer, 1967, 7)
1892. Aşiret Mekteb-i Hümayunu'nun kurulması. (Ergin, 970-985)
1892. Gümrük Darüttalimi açıldı. (Ergin, 985)
1892. Padişaha verilen bir jurnal üzerine "Lisan Mektebi"nin kapatılması. (ABECE, Eyl. 87, 40)
- 13.Nisan.1893. Düşünür, öğretmen, sözlük yazarı Muallim Naci'nin ölümü. (Eğitim Dünyası, 93/Nis. 38)
1893. Halkalı Tarım Okulu ve Bursa Tarım Okulu'nun açılması. (Tonguç, 28)
1894. Fenn-i Mimari Mektebi özel olarak kurulmuş bir mimarlık uygulama okuludur. Mimarlıkta uzmanlaşmak isteyenler için açılmış olan bu okulda gündüz öğretim yapılmaktaydı. (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 98)
1894. Leyli Mekatip İdadiye(Yatılı İdadi Okulları) öğretim programının yayımlanması. (Cicioğlu, 195)
1894. Ankara İdadi Mektebi Müdürü Musa Kazım tarafından yazılan Rehber-i Tedris ve Terbiye adlı kitap daha çok öğretim yöntemle-

- rinden ve eğitimden sözeden yararlı bir kaynaktı. (Akyüz, 1982, 144)
1895. Darülmuallimat programında değişiklik yapıldı. (Koçer, 1967, 7)
- 17 Aralık 1897. Hasan Ali Yücel İstanbul'da doğdu. Milli Eğitim Bakanlığı döneminde birbiri ardınca atılımlar yaparak Cumhuriyet'in temellerini sağlamlaştırmaya çalıştı. Onun döneminde Köy Enstitüleri kuruldu. Dünya Klasikleri Türkçeleştirildi. Hasan Ali Yücel yetkilerini üniversiteye devrederek özerk eğitime de kapı açtı. (Öztürk, 17)
1897. Kız Öğretmen Okulu öğretmenlerinden Ayşe Sıdika Hanım, "Uslu Talim ve Terbiye Dersleri" adıyla bir kitap yayımladı. Bu kitapta Fen Bilgisi dersinin nasıl öğretilceğine ilişkin bilgiye rastlıyoruz. (Öğretmen Dünyası, Ocak 88, 26)
1898. Gülhane Tababet Tatbikat Mektebi ve Seririyatı açıldı. (Koçer, 1974, 135)
1898. Darülmuallimin Yönetmeliğinin değişmesi. (Koçer, 1967, 7)
1898. Rüştîye öğretmenleri yönetmeliğinin yayımlanması. (Koçer, 1967, 7)
1898. Eğitimle ilgili sayısal bilgilerin istatistik dairesince yayımlanmaya karar verilmiş ve "Salname-i Maarif" çıkarılmaya başlanmıştı. (Koçer, 1967, 7)
1899. Rüşdiye mektepleri ve idadilerde (lise) haftada okutulacak ulum ve funun derslerine ilişkin programın çıkarılması. (Cicioğlu, 195)
1899. Din derslerinin İdadi Okullarında haftada birer saat artırılması. (Koçer, 1967, 8)
1899. Şemsettin Sami Kamusü'l-Alam adlı ansiklopedisini yayımladı. (Özkırmı, 89)
14. Ağustos, 1900. Üçüncü Darülfünun (Darülfünun-u Şahane) adıyla kuruldu. Sultan II. Abdulhamit'in emriyle Sait Paşa tarafından Mülkiye Mektebinde açılan Darülfünun, bu yapısıyla hiç bir idari ve bilimsel özerkliği olmayan bir yüksek okul görünümündeydi. (Unat, 53-55; Korkut, 11)
1900. Eğitim Bakanı Zühtü Paşa'nın verdiği sayılamalara göre Osmanlı Devleti'nde 29130 ilkokul ve 899 932 öğrenci bulunuyordu. (Kodaman, 131; Ayaz, 34)
1900. Kız Sanayi Mektepleri'nin programlarının genişletilerek genel bilgi derslerinin artırılması.
1900. Taşra Darülmuallimin-i Sıbyan yönetmeliğinin yayımlanması. (Koçer, 1967, 8)
1900. Erzurum Darülmuallimi'nin açılması. (Koçer, 1967, 8)
- . Emrullah Efendi Muhitü'l-Maarif adlı ansiklopedisini başlattı. Bu yapının ilk cildi basılabildi. (Özkırmı, 89)
1901. Şemsettin Sami Kamus-i Türki adlı 2 ciltlik sözlüğünü bitirdi. (Demircan, 88)
31. Mart, 1902. Celal Bey'in Eğitim Bakanlığına atanması. (Koçer, 1967, 8)
1902. Sansür'den toplanan kitaplar Çemberlitaş Hamamı'nda yakıtıldı.

- Daha sonra bu iş için Matbaa-i Amire'de özel bir kitap yakma fırını yaptırıldı. (İskit, K. II, 64)
14. Temmuz. 1903. Haşim Paşa'nın Bakanlığa getirilmesi. Haşim Paşa Darülfünun'un öğrencilerin ahlakını bozduğunu ileri sürerek kapatılmasını istedi. (Koçer, 1967, 8; Ergin, 917-1011)
1. Eylül. 1903. Darülhayr-Ali erkeklere özgü bir teknik okuldu. 21 Temmuz. 1909'da kapandı.
1903. Şam'da bir Tıp Okulu açıldı. Bu okulu bitiren öğrencilere İstanbul Tıbbiyesi diploması veriliyordu. (Ergin. 970)
19. Aralık. 1904. Yatılı Kız Sanayi Mektebi'ne hali vakti yerinde aile çocuklarından gündüzlü öğrenci alınması kararı alındı. (Koçer. 1970, 157)
1904. İsviçre'de çıkarmaya başladığı İçtihat dergisiyle Dr. Abdullah Cevdet batılâşmanın dirençli bir öncüsü olmuştu.
1904. Şam, Bağdat, Erzincan, Edirne, Manastır gibi ordu merkezlerinde Harbiye Mektepleri kuruldu. (Koçer, 1967, 8)
1904. Eğitim Bakanlığı'na bağlı bütün okulların ders programlarının yeniden düzenlenmesi. Rüşdiye ve İdadilerde okunacak ulum ve fûnun derslerinin haftalık ders çizelgesinin belirlenmesi. Tarih ve Coğrafya derslerinin programlardan çıkarılması. (Varış, 76, 63; Cicioğlu, 195)
- Şemseddin Sami (1850-1904)'ye göre Türkçe öğretimi, her zaman yabancı dil öğretiminden önce ele alınmalı. Arapça ders saatleri azaltılarak onun yerine Türkçe ders saatleri artırılmalıydı. (Kushner, 122, 145)
18. Kasım. 1905. Askeri Tıbbiye ile Tıbbiye-i Mülkiye birleştirilmiş ve Haydarpaşa'ya taşınmıştır.
1905. Osmanlı Devleti'nde usul-u cedid'e göre eğitim yapan 9347 resmi ve özel iptidai okulu vardı. (Ayaz. 34)
1905. Abdulhamit'in din ve ahlak derslerine okullarda daha çok önem verilmesine ilişkin fermanı. (Koçer. 1967, 8)
1906. Bu öğretim yılında Osmanlı Devletinin 25'i askeri olmak üzere, toplam 619 rüşdiyesinde 40 000 civarında öğrenci okuyordu. (Ayaz, 34)
1907. Polis Memurları Mektebi Selanik'te açıldı. 1908 Devrimi'yle birlikte bu "Polis Mektebi" de kapanmıştır. Cumhuriyet döneminde 1937' den itibaren Polis Enstitüsü, Polis Okulu ve Polis Koleji açıldı. (O. Ergin, 1245)
1907. Hukuk öğrenimine istegın çoğalması üzerine Selanik, Konya ve Bağdat'ta Hukuk Mektepleri açıldı. (Ergin. 714, 890)
1907. Zeytinburnu'da İmalatı Harbiye Nazari Mektebi adıyla bir sanat okulu kuruldu. Bu kurum 1921 yılına kadar sürdü ve okulun adı "As-keri Fabrikalar Müdüriyeti Umumiyesi Usta Mektebi" olarak değiştirildi. Bu okul Cumhuriyet dönemine kadar fabrikalara usta ve kalifiye işçi yetiştirmeye devam etti. (Alkan-Doğan-Sezgin. 1976, 44)

1907. Kabataş Lisesi'nin kurulması. (Koçer, 1967, 8)
1907. Darülmuallim'de Usul-i Tedris dersini okutan Meclis-i Maarif üyesi Aristokli Efendi İlm-i Terbiyeyi Etfal adlı eserini çıkardı. (Akyüz, 1982, 146)
1908. Məşrutiyyət'in İlanı.
- 22.Haziran.1908. Nail Bey'in Eğitim Bakanlığına atanması. (Koçer, 1967, 8)
- Temmuz.1908. Ülkemizde ilk öğretmen örgütü 1908 Devriminden sonra Darülfünun ve Darülmuallimin mezunları tarafından kurulan Encümen-i Muallimin'dir. Bu girişimden hemen sonra İstanbul'da İdadi, Rüşti ve İptidai öğretmenleri Muhafaza-i Hukuk-u Muallim Cemiyeti adında ikinci bir örgüt kurmuşlardır. (Akyüz,1982,186; Kaynak,17)
1908. Darülfünun'un (Darülfünun-u Osmani) yeniden örgütlenmesi.(Korkut, 11)
1908. Bir yıl içinde Hakkı, Ekrem, Şerif Beylerin daha sonra Ziya Paşa'nın Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Koçer, 1967, 8)
1908. Bir basım hatası yüzünden devletin resmi gazetesi olan Takvim-i Vekayi 16 yıl (1892-1908) çıktıktan sonra kapatıldı.
1908. Türk Ocakları'nın kuruluşu.
1908. Berlin'de "Avrupa Öğrenci Müfettişliği"nin kurulması. O sırada Almanya'da 79, Fransa'da 2 öğrenci bulunmaktadır. (Demircan, 87)
1908. Selim Sırrı Tarcan (1874-1958) ilgili ve meraklı olduğu Beden Eğitimi konusunda bilgisini geliştirmek için İsveç'e gitti. Türkiye'de çağdaş beden eğitimi ve spor denildiğinde akla gelen ilk isim olan Tarcan savaş yıllarında İstanbul Öğretmen Okulu Müdürlüğü de yapmıştır. 1926 Yılında Çapa Kız Öğretmen Okulu Yerleşkesi'nde yapılan bir beden eğitimi tesisinde bir yıllık bir Beden Eğitim Öğretmen Okulu açmıştı. Bir çok elemanı yetiştirilmesi için İsveç'e göndermişti; Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü'nün açılmasına önayak olmuştur. Beden Eğitimi konusunda bir çok eser bırakmıştır. (Devrim, 11, 440)
1908. Halide Edip Hanım tarafından kadın haklarını koruyan Taali-i Nisvan Cemiyeti'nin kurulması.
1908. Prens Sabahattin tarafından "Türkiye Nasıl Kurtulur" adlı eserinin yayımlanması.(Türkiye'de Sosyal Araştırmaların Gelişmesi,71)
1908. Konya Hukuk Mektebi açıldı. 11 yıl eğitimini sürdüren bu okul 1919'da kapatıldı. (Ergin, 714; Tekeli-İlkin, 78)
1908. Askeri Levazım Okulu'nun açılması. Ordunun donatım ve personel işlerinin yürütülmesi için kurulan okul Galata'da öğretime başlamıştı.
1908. Nümune Rüşdiyeleri açıldı. Bu okullarda Fransızca ders saatleri artırılarak kimi dersler Fransız diliyle öğretilmiştir. 1923 yılında sayıları 55'i bulan bu okullar bugünkü Anadolu liselerine benzetilmekteydiler. (Ergin, 1419; Yücel, 184)
1908. Şehzade Ziyattin Efendi tarafından Darülmusiki-i Osmani adlı müzik okulu kuruldu. (Büy. Lar. 6/2897)

- Nisan.1909. Darülmuallimini Rüşdi kaldırıldı, Mülkiye mezunu, kaymakam Mustafa Satı Bey'in yeni kurulan Darülmuallimin-i İptidai (İstanbul Erkek Öğretmen Okulu) Müdürlüğü'ne atanması ve çağdaş bir öğretmen okulunun temellerinin atılması. Darülmuallimin'de Satı Bêy tarafından öğrencilerin ve öğretmenlerin bir çoğu tasfiye edildi. (Koçer, 1967, 8)
1. Temmuz.1909. Enderun'ların bir kararname ile kapatılması. (Cicioğlu, 11)
- 16.Eylül.1909. Dişçi Mektebi'nin açılması. Okul ilk önce "Darülfünun-u Osmani Tıp Fakültesi, Eczacı ve Kabile ve Hastabakıcı Mektepleri" adıyla kurulmuştu. (Kansu, 84-86; Unat, 57)
- 19.Ekim.1909. Madam Kolp tarafından Mahmutpaşa'da Osmanlı-Fransız Kız Sanyi Mektebi açıldı. (O. Ergin, 1962, 1191)
1909. Kazım Nami Duru (1876-1967) Selanik Askeri Rüşdiye'sinde Fransızca öğretmenliğine başladı. Daha sonra müfettişlik, öğretmenlik ve müdürlük yapmış; Orta Öğretim Genel Müdürlüğü ve Talim Terbiye Üyeliği de yapan Duru'nun bir çok araştırması, incelemesi vardır.
1909. Kapatılan Kaptan ve Çarkçı Mektebi'nin yerine Hamid Naci Özel Denizcilik Mektebi'ni açtı. (Sakaoglu, 1991, 78)
1909. Emrullah Efendi (Lüleburgaz: 1858-1914) Maarif Nazırı oldu. 1871'de Mülkiye Mektebi'ni bitiren Emrullah Efendi, Tuba Ağacı kuramıyla eğitimde reformun yüksek öğretimden başlanması gerektiğine inanan bir eğitimciydi. O sıralar İstanbul Öğretmen Okulu Müdürü olan Satı Bey de bu görüşün tersini ileriye sürüyordu.
1909. Medrese programlarının düzenlenmesi ve medreselerin ıslah edilmesi. (Koçer, 1967, 8)
1909. Hazırlanan Maarif-i Umumiye Laihası (Genel Eğitim Yasası)'nda Bakanlığın kuruluşunda bir "Heyeti İlmiye" gösterilmişti. Eğitim Bakanlığı'na ilişkin bilimsel ve fenni sorunların inceleme yeri olan bu kurulun üç sürekli yedi fahri üyesi olacaktı. Emrullah Efendi'nin düzenleyip meclise sunduğu ilk eğitimi parasız ve zorunlu hale getiren İptidai Mektepler Tasarısı diye anılan öneri Meclis'ten geçirilemedi. (Koçer, 1967, 46)
1909. Bakanlık merkez örgütünde bir genel müfettiş ve diğer okul, kütüphane, sağlık işleri müfettişlerinin bulunması istenmişti. Emrullah Efendi Genel Eğitim Yasası'nı hazırladıysa da yasalaştırmayı başaramadı. (Koçer, 1967, 46)
- Hamid Naci tarafından özel Denizcilik Okulu'nun açılması. (Sakaoglu, 1991, 78).
1909. Orman Mekteb-i Alisi açıldı. (Kansu, 84)
- 10 Ocak 1910. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin eğitim işleriyle ciddi ilgisi Hakkı Paşa'nın Sadareti zamanında Maarif Nazırı olan Emrullah Efendi'nin Eğitim Bakanlığı'na atanmasıyla başlar. (Koçer, 1967, 9; Yücel, 1994, 16)

- 15 Mayıs 1910. Bilgili maliye memurları yetiştirmek amacıyla programında iktisat, maliye, İngilizce, Fransızca dersleri bulunan "Maliye Memurları Mektebi" açıldı. (O. Ergin, 1255)
12. Temmuz. 1910. Mustafa Satı Bey öğretmen okulunda verdiği bir söylevde öğretmen okulunun görevini şöyle belirtti: "Öğretmen okulu, öğretmen ve eğitici yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Onun için, onun bütün örgüt ve öğretimini bu amaca uygun, bu amaca doğru yöneltmek gerekti. Öğretmenlik, her şeyden önce, eğitici demektir. Eğitcilik ise bir hünerdir bir sanattır." (Binbaşoğlu, 1993, 82)
1910. Yürürlüğe giren Medaris-i İlmiye Nizamnamesi'nin 13. maddesinde, "ders veren müderrislerden biri ölürse odası devamlı ve çalışkan olan oğluna verilir" hükmü bulunmaktaydı. (Okutan, CDE, 1983, 410)
1910. Resim iş öğretimi konusunda incelemeler yapmak üzere Milli Eğitim Bakanı tarafından Avrupa'ya gönderilen İsmail Hakkı Baltacıoğlu oradaki resim öğretimi konusunda belgeler getirmiş, konferanslar düzenlemiş, yazılar yayımlamıştı.
1910. Satı Bey (1879-1969) İstanbul Öğretmen Okulu'na Müdür oldu. O sıralarda Tedrisat Mecmuası'nda yazıları çıktı. Eğitimi konuları üzerinde Emrullah Efendi ve Ziya Gökalp ile tartıştı. Emrullah Efendi'nin eğitimde, "Tuba Ağacı" kuramı diye anılan düşüncesine karşı çıktı. Satı Bey'in Fen Bilimleri alanında bir çok ders kitabı vardır. (Binbaşoğlu, 16)
1910. İstanbul Musiki Mektebi açıldı. İstanbul Belediyesi kimsesiz kalan çocukları düşünerek bunlardan bir bando takımı oluşturmak için böyle bir okulun kurulmasını uygun görmüştü. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 212)
1910. Tedrisat-ı Aliye (Yüksek Öğretim Dairesi), bağımsız Kütüphaneler Müfettişliği ve Bakanlık Müfettişleri ilgileri bakımından Meclis-i Kebir-i Maarif'e bağlandılar. (Koçer, 1974, 186)
1910. Sultanilerin açılmaya başlanması. (Koçer, 1967, 9)
1910. İhtiyat Zabıtları Mektebi açıldı. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 136)
1910. Bu yıldan itibaren özel ve resmi "Ana Mektepleri" açılmaya başlandı. İdadi devre-i sani ders çizelgesinin belirlenmesi. (Cicioğlu, 195)
1910. Bazı Darülmualliminlere Fen ve Sanat dersleri eklendi. (Koçer, 1967, 9)
1910. İlk eğitimcilerimizden Edhem Nejat, Terbiye-i İptidaiye Islahatı adlı broşüründe, "Halk eğitimiyle çocuk eğitimi arasındaki sıkı ilişkiyi vurgulayarak, halkın bilgisiz, tutucu olmasının, çocuğun yetişmesi için gerekli çevrenin hazırlanmasını engelleyeceğini, bu nedenle okul eğitimine koşut biçimde halk okullarının da açılmasını, müzik, tiyatro, konferans, müze, bahçe, spor, yarışma, yürüyüş v.b. etkinliklerine halkın da katılımının sağlanmasını" istemişti. (Sakaoglu, 1992, 46)

- 5.Şubat.1911. Cavit Bey'in Eğitim Bakanlığına getirilmesi. (Koçer, 1967, 9)
- 17.Şubat.1911. İsmail Hakkı Bey'in Eğitim Bakanlığına atanması.(Koçer,1967,9)
- 23.Nisan.1911. Abdürrahman Bey'in Eğitim Bakanlığına atanması.(Koçer,1967,9)
- 22.Ağustos.1911. İlk Tekniker Okulu, İl bayındırlık örgütlerinin fen memuru ihtiyacını karşılamak için Bayındırlık Bakanlığı'na bağlı olarak Paris'teki "Ecole de Conducteur" örnek alınarak kurulan "Kondüktör Mektebi", Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri'nin de çekirdeğini oluşturmuştur. Bu Okul'un adı Cumhuriyet Döneminde, 1922 yılında, Nafia Fen Mektebi'ne dönüştürülmüş; ortaokuldan sonra iki yıllık olan süre de, 1930 yılında üç yıla çıkarılmıştır. (Karasar, 1981; Oğuzkan, 174)
- 14.Ekim.1911. Üç Rüştiye ve iki idadi sınıfından oluşan İstanbul İnas İdadisi'nin (ilk kız idadisi) Sultanahmet civarında kira ile tutulan bir konakta öğretime başlaması. 14.Mart.1916'da bu idadi, İnas Sultanisi Bezmialem Valide Sultanisi haline getirildi. (Unat, 153)
19. Aralık.1911. Emrullah Efendi'nin yeniden Bakanlığa atanması. (Koçer,1967,9)
1911. Darülfünun-u Şahane'nin Darülfünun-u Osmani adını alması.(Koçer, 1967, 9)
1911. Emrullah Efendi'nin Ankara, Konya, Diyarbakır, Üsküp öğretmen okullarında yeni değişiklikler yapması. (Koçer, 1967, 9)
1911. Selanik'te "Yeni Lisan" adı altında dilde Türkçe kuralların egemen olmasını isteyen bir dergi çıkmaya başladı. (İmer, 72)
- . İstanbul'da dilde sadeliği savunan "Türk Yurdu" dergisinin çıkmaya başlaması. (İmer, 72)
1911. Sadrazam Sait Paşa (1838-1914)'nın Hatıralarını yayımlaması. Burada, "Kamunun refahını sağlayacak hiç bir kuruluş, eğitim gerçek değerini bulmaksızın varolanmaz, yaşayamaz," demektedir. (Kaya, 1977, 76)
- . İdadilerde (lise) öğretilen ulum ve fünün ders programlarının yeniden belirlenmesi. (Cicioğlu, 195)
- 1911. Türk Ocakları kuruldu.** Bu ocaklarda dönemin seçkin bilim ve fikir adamları halkı bilinçlendirmeye çalıştı. Bu etkinliklerin büyük bir bölümü konferanslar ve yayınlar şeklinde sürdürülüyordu. (MEG; YEGMÇ, 1984. 29)
1911. Defter-i Hakani Nezareti'ne bağlı bir Kadastro Memurları Mektebi açıldı. Önce öğrenim süresi iki yıl olan bu okul daha sonra Mektebi Ali, (Yüksekokul) sayılmıştır. Bu okul lise mezunlarını alır, matematik ve hukuk bölümlerinde iki yıl okuturdu. 1914'de savaş nedeniyle kapatıldı: 1925'de tekrar Ankara'da Kadastro Meslek Okulu adıyla açılmıştır. Okul şimdi Tapu Kadastro Meslek Lisesi olarak işlev görmektedir. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 154)
- . Aynı yıl Belediye Memurları Mektebi de açılmıştır. (Kansu, 84; O. Ergin, 1942, 1262)
- 10.Ocak.1912. Darüelhan'ın kurulması. Türkiye'nin ilk müzik okuludur.** Müzik

- eğitimcisi olan Abdulkadir Seyit Yakup Hanoğlu'nun hazırladığı rapor üzerine Darülelhan'ın açılmasına gerek görülmüştür.
- 22.Nisan.1912. Emrullah Efendi hazırladığı bir Nizamname (Yüksekokullar Yönetmeliği) Darülfünunu beş Şubeye ayırıyordu. (Unat, 56; O. Ergin, 1942, 1057)
- 9.Temmuz.1912. Sait Bey 'in Eğitim Bakanlığına atanması. (Koçer, 1967, 9)
1912. İptidai Mektepleri (İlkokullar) Maarif Nezareti'nin denetiminden alınarak Evkaf Nezareti'ne bağlandılar.(Alaylıoğlu-Oğuzkan, 145)
1912. Evkaf Bakanlığı'nda İptidai Mektepler (İlkokullar) için Müessesat-ı İlmiyye-i Vakfiyye (Bilim Vakıfları Kurumu) kuruldu. (Koçer, 67, 9)
1912. İstanbul Darülmuallimini diğer illerin Darülmualliminlerine öğretmen yetiştiren bir yüksekokul haline getirildi. (Koçer, 1967, 9)
1912. Maarif Vekaleti içinde bir "Yükseköğretim Dairesi" kuruldu. Bu daire yurtdışına gidecek öğrencilerin işleriyle uğraşacaktı. (Demircan, 87)
1912. İstanbul Mekteb-i Sultanisi ders programının belirlenmesi. (Cicioğlu, 195)
1912. Sıhhiye Memurları Mektebi açıldı. (Akyüz, 1982, 178)
1912. Kurulan Taali-i Nisvan Derneği Türk kadınına toplum yaşantısına alıştırmaya çalışan bir demektir. (Koçer, 1974, 227)
1912. Ahmet Mithat Efendi'nin ölümü (1884-1912) Ebüzziya ile birlikte "Medresei Süleymaniye" adlı bir okul açarak yeni öğretim yöntemleriyle ilgili denemeler yapan, edebiyatçılığı ve gazeteciliği yanında çocuk psikolojisi alanında yazıları ile de tanınan ünlü bir yazarımızdır. (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 5)
- 11.Ocak.1913. Şükrü Bey'in Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 9)
- 23.Eylül.1913. Emrullah Efendi tarafından hazırlanan ve Meclis'e sunulan **Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-u Muvakkatı (Geçici İlköğretim Yasası)** ondan sonra Bakan olan Şükrü Bey tarafından Meclis'ten çıkarıldı. Bu yasa ile ilkokullara yeni bir düzen verilmiştir. Altı yılda çıkarılan ilkokulun programları yeniden düzenlenmiş ve Müzik, Beden Eğitimi, Resim-İş, Tarım, Ev İdaresi, Bıçkı-Dikiş derslerine yer verilmiş; ilköğretim zorunlu ve parasız hale getirilmiştir. Bu yasa daha sonra 5.Ocak.1961'de yayımlanan 222 Sayılı İlköğretim Yasası ile değiştirilmiş; 1973 yılında çıkarılan Temel Eğitim Yasası önceki yasaların yerine geçmiştir. Ayrıca Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-u Muvakkatı ile illerde ilköğretim müfettişlikleri kurulmuştu. (Unat. 1964, 28; Varış, 1976, 63)
1913. "Mekatipi İptidaiye Ders Müfredatı" Osmanlı Devlet'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne geçen ilk ilkokul programıdır. Daha sonra 1924, 1926, 1936 1939, 1948, 1962, 1968 tarihlerinde yeni ilkokul programları hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. (Tekişık, 7)
1913. İbrahim Alaettin Gövsa (1889-1949) İsviçre'ye psikoloji ve peda-

- goji eğitimi görmeye gitti. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 116)
1913. Tanınmış eğitimcilerimizden Sadrettin Celal Antel (1890-1954) Fransa'dan yurda dönerek Adana Öğretmen Okulu'nda göreve başbaşladı. Daha sonra İstanbul Üniversitesi'nde eğitim profesörlüğü yapan Antel, eğitim, yöntembilim alanında bir çok eser vermiştir.
1913. Heybeliada'da Mekteb-i Bahriye'ye bağlı olarak adayların daha iyi yetişmesi için bir çeşit Hazırlık Okulu olan Namzet Mektebi açıldı. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 215)
1913. 120 sayılı "İdarei Umumiye Vilayet Kanunu" ile Sanat Okullarının masrafları il özel idareleri bütçelerine girdi. Böylece bu okullar il okulları haline getirildi. (Alkan-Doğan-Sezgin, 1976, 45)
1913. "Yüksek Öğretim Dairesi" yabancı ülkelere gönderilecek öğrencilerle ilgili bir yönetmelik hazırladı. (Demircan, 87)
1913. Bu ders yılından itibaren Sultani ve Darülmuallimin öğretmenlerinden bazıları yetiştirilmek üzere çeşitli Avrupa ülkelerine gönderildi. (Tekeli-İlkin, 93)
1913. Hükümeti elinde bulunduran İttihat ve Terakki Cemiyeti bir program hazırladı ve programa "yerli dil" ile öğretim yapılmasına izin verildiğine ilişkin maddeler koydu. (Koçer, 1974, 223)
1913. Sultanilerin Sunuf-u Taliyesi Devre-i Ula ve Devre-i Saniye ders çizelgelerinin saptanması. (Cicioğlu, 195)
1913. İnas Sultanisi'nin Sunuf-u Taliyesi ders cetvelinin belirlenmesi. (Cicioğlu, 195)
14. Temmuz. 1914. Meclis-i Mebusan'da Kastamonu Milletvekili İsmail Mahir Efendi şehir öğretmen okullarının ülkenin ihtiyacı olan öğretmenleri ancak 300 yılda yetiştirebileceğine dikkat çekerek ilköğretim sorununun hızla çözümlenebilmesi için, her sancağın tarımsal etkilere uygun bir yerinde parasız-yatılı köy öğretmen okulu açılmasını önermişti. (Gedikoğlu, 1971, 18)
- . Osmanlı Mebusan Meclisi'nde İsmail Mahir Efendi, yatılı bölge ilkokullarının açılmasını, köylerden seçilecek kız, erkek birer çift öğrencinin ayrı ayrı okutulmasını, okul açılacak köylere bu evlendirilen çiftlerin öğretmen olarak gönderilmesini önerir. (Ta-nilli, 35). İ. Mahir Efendi (1869-1916) İstanbul Öğretmen Okulu'nu bitirdikten sonra Selanik Mülkiye Rüştiye'sine öğretmen oldu. Sonra Selanik Öğretmen Okulu Müdürlüğü'ne getirildi. Daha sonra İstanbul Kız Öğretmen Okulu Müdürlüğü ve Darüleytam Genel Müdürlüğü yaptı. İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde Kastamonu milletvekili oldu. (Binbaşıoğlu, 75)
27. Ekim. 1914. Cemil (Topuzlu) Paşa Paris'ten A. Antoine'ı getirterek Şehzadebaşı'nda Darülbeydi'yi (Tiyatro Mektebi) kurmuştur. Türkiye'de tiyatro alanında öğretim yapacak ilk kurum olan Darülbeydi daha sonra Atatürk tarafından Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürüldü. (Akyüz, 1982, 178)

- 14.Kasım.1914. **Yalnız kızlara mahsus olmak üzere İnas Sanayi- Nefise adını taşıyan güzel sanatlar okulu açılarak resim ve heykel dallarında eğitim vermeye başladı. Sanayi-i Nefise Mektebi ise 1917'de Müze İdaresi'nden ayrılarak bağımsız bir okul haline geldi. Bu iki okul "Sanayi-Nefise Mektebi Alisi" adı altında birleştirildi. (Oğuz, 349; Tekeli-İlkin, 92)**
1914. Bursa, Edime ve İzmir'de Darümuallimat açılması. (Koçer,1967,10)
1914. Darümualliminlerin özel bütçelerce yönetileceğini gösteren iller idaresi yasasının çıkması. (Koçer, 1967, 10)
1914. Merkez örgütünün ele alınıp altı daire ve üç şube halinde yeniden kurulması. (Koçer, 1967, 10)
1914. Maarif müdürlerinin görevlerini ve sorumluluklarını belirten bir tüzüğün yayımlanması. (Maarif Müdürlerinin Vazifelerine Dair Talimat, 1914, 3)
1914. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde sosyoloji derslerinin başlaması. (Türk. Sos. Araş. Gel. 72)
1914. Nafi Atuf Kansu (1890-1949)'nın Bursa Öğretmen Okulu Müdürlüğü'ne atanması. 1916 yılında İstanbul Erkek Öğretmen Okulu Müdür Yardımcılığına atanan Kansu, bir yandan "Muallim" adlı dergiyi çıkarırken, diğer yandan "Fenni Terbiye Tarihi" adıyla bir eğitim tarihi kitabı yazmıştır. Daha sonra Vakıf Mektepleri Müfettişliği; Bursa Kız Darüleytam müdürlüğü; İstanbul Darüleytamlar Genel Müdürlüğü yapmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Ortaöğretim Genel Müdürlüğü ve Bakanlık Müsteşarlığı yapan Kansu daha sonra Kırklareli milletvekilliği yapmıştır. Kansu'nun kitap halinde toplanmış bazı eserleri vardır. (ABECE. Şubat/88, 1988)
- 1914. Okul öncesi çocukların eğitimi ilk kez Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan bir yönetmelikle Bakanlığın uğraşları arasına alınmıştır. (Ergin, Cilt IV, 1172)**
- 1914. Darüleytamların kurulması.** I. Dünya Savaşı'ndan kalan yetim ve yoksul çocuklara bakmak zorunluluğu bu kurumları doğurmuştu. (O. Ergin, 1942, 1284)
1914. Emrullah Efendi öldü(1858-1914)
 . "Muhit-ül Maarif" adıyla başlamış olduğu ansiklopedisi ve felsefe konularına ilişkin yazılarıyla tanınmış bir bilim adamımızdır. Maarif Nazırlığı zamanında zorunlu ilköğretimin gerçekleşmesinde ilk adım olan "Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu"nu çıkarmakla Türk eğitimine büyük hizmette bulunmuştur. (Alaylıoğlu,Oğuzkan,1979,87)
- 2.Mart.1915. Çıkarılan bir tüzükle (Ana Mektepleri Yönetmeliği) Ana Mektepleri'nin amaçları belirlenmiş. bu okullara öğretmen yetiştirmek üzere Dar'ül-muallimat'ta (Kız Öğretmen Okulu) bir bölüm açılmıştır. Bu okul dört yıl sonra kapanmıştır. (Edis,47; Unat,1964,154)**
- 18.Ağustos.1915. Evkaf Nazırı Hayri Efendi tarafından açılan Medrese-tül Hattatin Okulu'nda Arap yazısının her türü ile süsleme sanatları. cilt yapımı

- ve minyatür öğretiliyordu.
- 20.Ağustos.1915. Mekatib-i Hususiye Yönetmeliği yayımlandı. Özel okulların kuruluşu, işleyişiyle ilgili kuralları düzenleyen sekiz bölüm, 46 maddeden oluşan Yönetmelik bu konuya açıklık getiriyor, bununla özel okullar üzerinde devletin denetimi ve gözetimi artırılıyordu. (Unat, 142)
- 10.Eylül.1915. Çıkarılan bir nizamname ile Tabib Muavinliği Mektebi adı altında, öğrenim süresi iki yıl ve taşranın hekim ihtiyacını karşılayacak olan bir okul kuruldu. (Koçer, 1974, 216)
1915. İstanbul Darülfünun'da kurulan " Ulum-u Aliye-i Diniyye" şubesi kaldırılarak, öğrencileri Sahn Medresesi'ne gönderildi. 1917 Yassası ile bunlar Süleymaniye Medresesi'ne aktarıldı. (Vakit, 8.5.1924; Ergün, 82)
1915. Darülmuallimin ve Darülmuallimat Nizamnamelerinin çıkarılması. (Koçer, 1967, 10)
1915. Darülmuallimatların dört yıla çıkarılması. (Koçer, 1967, 10)
1915. Terbiye-i Bedeniye Mektebi adıyla, yüksek öğretmen okuluna bağlı bir okulun kurulması.
1915. Prof. İsmail Hakkı Baltacıoğlu İstanbul'da bir kaç arkadaşı ile birlikte "Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti" adlı bir dernek kurdu. Bu Dernek 1916 yılının Eylül ayında "Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti Mecmuası"nı çıkarmaya başladı. (Alaylıoğlu, F.Öğüz-kan, 22)
1915. Konya'da Darülmuallimat'ın açılması. (Koçer, 1967, 10)
1915. İskender Sayiner tarafından önce İstanbul'da Haydarpaşa Şimendifer Memurları Mektebi'nin açılması ve daha sonra İzmir'de, İstanbul Yeşilköy'de bu okullar açılmıştır. Aynı yıl Orman Ameliyat Mektebi de açılmıştı. (O. Ergin, 1301)
- 14.Mart.1916. İstanbul İnas İdadisinin aynı öğrenci ve öğretmen kadrosu ile "Gündüzlü ve Yatılı" İstanbul Sultanisi" adı altında Aksaray Redif Paşa Konağı'nda ilk kız lisesi açıldı. (Koçer, 75, 31)
- 2.Nisan.1916. Yetim ve yoksul çocuklar için kurulan Darül-eytamlara gelir sağlamak için bir yasa çıkarıldı. (Ayasbeyoğlu, 1948, 1191)
- 20.Nisan.1916. İstanbul'da, Galatasaraylılar Yurdu'nda bir "Talim ve Terbiye Cemiyeti"nin kurulması. (Eğitim Dünyası, 93/Nis. 38)
- Mayıs.1916. İstanbul'da ilk kez okullar arasında "İdman Bayramı" adı altında gösteriler düzenlendi ve yarışmalar yapıldı. (Öğretmen Dünyası, 5/1982, 20)
- Temmuz.1916. İsmail Hakkı Baltacıoğlu çıkmakta olan (Muallim) adlı dergide "Üretici Eğitim" konusunda tartışmalar yaratan makalesini yazdı. İlk 7 sayısında Ziya Gökalp, Milli Terbiye başlığı altında bir dizi yazı yayımladı. (İnan, 1989, 17)
- 19.Ağustos.1916. Darülfünun, Edebiyat Fakültesi'nin içinde bir Diller Şubesi açıldı. (Unat, 1964, 56)
1916. İstanbul Darülmuallim'inde, Darülmuallimin ve Darülmuallimat

mezunlarını iki yıl daha okutarak müfettiş ve öğretmen okullarına öğretmen yetiştirmek için hazırlık sınıflarının açılması. (Koçer, 1967, 9)

1916. Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan yeni İdadilerin (ortaokul) programına göre, il merkezi dışında bulunan okullarda kısmen meslek öğretimi verilmeye başlandı. Yeni programa göre üç sınıflı olan taşra idadilerinin birinci sınıfları Hazırlık, diğer iki sınıfı da ticaret, tarım ve genel bilgiler şubeleri haline getirildi. Fakat bu uygulamadan öğretmen, ders araç, gereç yokluğu nedeniyle olumlu sonuç alınamadı. (Alkan-Doğan, Sezgin, 1976, 45)
1916. İlkokul müfettişlerinin görevlerini nasıl yapacaklarına ilişkin bir yönetmelik yayımlandı. (Ted. İpt. Müfet. Vaz. Dair Talim. 1914)
1916. İsmail Mahir Efendi (doğ. 1869) öldü. Kastamonu Öğretmen Okulu'nda müdürlük, İstanbul Çapa Kız Öğretmen Okulu'nda Müdürlük yapmıştı. Köy eğitimi konusunda zamanına göre ileri düşünceler taşıyan bir eğitmciydi. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 146)
1916. Fahri Kopuz ve arkadaşları tarafından İstanbul'da Darüttalimi Musiki adlı dernek 1931'de kapanıncaya değin, en etkili müzik öğretim kurumlarından biri olarak kaldı. (Büy. Lar. 6/2898)
- 1.Ocak.1917. Müzik alanında öğretim yapacak Darülelhan'ın kuruluşu. Dar'ül-elhan yerine Cumhuriyet'ten sonra modern konservatuvar kurulmuştur. (Gökçe, M. E. Dergisi, Kasım 1991, 36)
- 1.Eylül.1917. Kız öğrenciler için öğrenim süresi bir yıl olan ve Kız Dar'ülfünunu binasında açılan Ameli Ticaret İnas Şubesi (Kız Ticaret Okulu) faaliyete geçti. (Koçer, 75, 31)
1917. Mekteb-i Mülkiye kaldırıldı. Hukuk Fakültesi dördüncü sınıfı adli, siyasi, idari ve mali şubelere ayrıldı. (Unat, 1964, 56)
1917. İstanbul'da 1914 yılında açılan İnas Darülfünunu (İstanbul Kız Üniversitesi) ilk mezunlarını verdi. Okul 1920 yılında kapatıldı. (Akyüz, 1982, 177)
1917. Ziya Gökalp, İttihat ve Terakki Kongresi'nde: "Darülfünun gelişmeden sultaniler (liseler) ve iptidailer (ilkokullar) bir eseri feyz gösteremez. Emrullah Efendi'nin dediği gibi ilm tuba ağacına benzer. Maarif darülfünundan başlayarak darülmuallimine (öğretmen okulu), sultaniye oradan da iptidaiye inecektir."dedi. (Cırtlı, 268)
1917. Milli Talim ve Terbiye Dergisi yayımlanmaya başladı. (İnan, 1989, 17)
- 9.Aralık.1917. Münif Bey'in Bakanlığa atanması.
- 17.Mart.1918. Erkek ilkokullarında kadın öğretmenlerinde görevlendirilebileceğine ilişkin Eğitim Bakanlığı'nca alınan karar yayımlandı. (Koçer, 75, 31)
- 21.Temmuz.1918. Nazım Bey'in Eğitim Bakanlığı'na getirilmesi. (Koçer, 1967, 10)
- 14.Ekim.1918. Sait Bey'in Bakanlığa atanması. (Koçer, 1967, 10)
- 11.Kasım.1918. Rıza Tevfik Bey'in Eğitim Bakanlığına getirilmesi. (Koçer, 1967, 10)

- 23.Kasım.1918. İstanbul'da beşi de öğretmen öğretmen olan: Halil Nimetullah, Mehmet Sadi, Halil Fahri, Nesip Servet, Hıfzı Tevfik, Rıza İzzet beyler Milli Türk Cemiyeti adlı bir dernek kurdular. Dernek, Türk ulusunun varlığını korumak için, taşıdığı uygar özellikleri ortaya koymak ve ulusun bireyleri arasında birliği sağlamak amacını güdüyordu. (Tunaya II, 145; Sarıhan, 38)
- 20.Aralık.1918. İstanbul'da Muallimler Cemiyeti Kongresi, Eğitim Bakanı Rıza Tevfik başkanlığında toplandı. (Zaman; Sarıhan 68)
1918. Osmanlı Devleti'nde 7'si İstanbul'da olmak üzere 69 idadi bulunuyor. (Unat, 46, 47)
1918. Muallim Cevdet, Öğretmen Okulları'nın 70.kuruluş yıldönümünde İstanbul Öğretmen Okulu'nda uzun bir konferans verdi ve öğretmen okullarının geçirdikleri değişiklikleri anlattı. (Tedisat Mecmuası, C. 6, 33/1, 1918)
1918. İstanbul Erkek Öğretmen Okulu çıkışlılardan 25'i Almanya'ya gönderildi; bunlardan İsmail Hakkı Tonguç, Hıfzırahman Raşit Öymen, Fuat Gündüzalp üstün başarılarıyla Cumhuriyet döneminin tanınmış eğitimcilerinden olmuşlardır. (İnan, 1989, 17)
1918. İstanbul Öğretmen Okulu öğremini Nüzhet Sabit İlk kez "Kelime Usulü ile Elifba" adlı bir eser yazarak ilkokuma konusundaki tartışmayı başlattı. (Binbaşoğlu, 1995, 4)
- 13.Ocak.1919. Yusuf Rıza Paşa'nın Eğitim Bakanı olması. (Koçer, 1967, 10)
- 23.Ocak.1919. Rum Okullarından Türkçe kalkıyor. (Tasviri Efkar; Sarıhan I, 107)
- 5.Şubat.1919. Gazetelere konan sansür ağırlaştırılıyor. Çıkarılan yönetmeliğe göre, sıkıyönetim olan yerlerde her türlü gazete ve kitap yayımı, askeri ya da mülki sansür kurulunun izni olmadıkça kesinlikle yasak. Aksine hareket edenler 6 ayla yıl arasında hapis yatacaklar. (Sabah; İstiklal; Ali; Sarıhan I, 119)
- 17.Şubat.1919. Darülfünun Rektörü Salih Zeki Bey görevinden alınarak yerine Naim Bey atandı. (Sarıhan I, 135)
- 24.Şubat.1919. Kurulan Üçüncü Tevfik Paşa Hükümeti'nde Ali Rıza Paşa Eğitim Bakanlığı görevini korudu. (İleri; Sabah ; Sarıhan I, 144)
- 5.Mart.1919. Ali Kemal Bey'in Birinci Damat Ferit Paşa Kabinesi'nde Eğitim Bakanlığı. (Ayrılışı: Mayıs, 1919). (Göldaş, 15)
- 8.Mart.1919. İstanbul Üniversitesi'nde 4 fakültenin öğretim üyelerinin katıldığı bir toplantıda, İstanbul'un Türklerden alınamayacağı belirtildi. İstanbul'un Türklerden alınacağı yolunda gelen bir telgraf, öğrenciler arasında da büyük heyecan yaratmış. dün de Üniversite'de öğrenciler bir toplantı yapmıştı. (Hadisat; Sarıhan. 162)
- 19.Mart.1919. Yapacakları miting yasaklanınca İstanbul İnas Darülfünun'u (Üniversitenin kız bölümü) ve Asri Kadınlar Cemiyeti Fatih Türbesi'nde bir toplantı yaptı ve İtilaf Devletlerinin tutumu protesto edildi, İstanbul'un Türklerde kalacağı belirtildi. (İkdam; Sarıhan, 177)
- 21.Mart.1919. Üniversite ve yüksek okul öğrencileri, bir bildiri yayımlayarak İs-

- tanbul'daki Rumların Türkiye aleyhindeki çalışmalarını protesto ettiler. (Hadisat; Sarıhan I, 180)
- 31.Mart.1919. İstanbul Üniversitesi, Türk Dostu Fransız yazar Piyer Loti'ye fahri doktora ünvanı verdi. (Vakit:1. Nisan; Sarıhan I, 190)
- 10.Nisan.1919. Eğitim Bakanı bir genelge yayımladı: Eğitim memurlarının İttihatçılık gütmesi yasaktır. Böyleleri istifa etsin. Yoksa görevlerinden alınacaklardır. (Sabah:11; Sarıhan I, 200)
- 14.Nisan.1919. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Piyer Loti'ye bir telgraf çekerek fahri profesörlüğü kabul etmesini istedi. Piyer Loti Türkiye'nin bölünmemesini isteyen bir kaç Fransız aydınından biri. (Sarıhan I 204)
- 8.Nisan.1919. Robert Kolej Müdürü Mr. Gates, İngiliz Yüksek Komiserliği memurlarından Hohler'e bir mektup gönderdi: Barış Konferansı, kurulacak Ermenistan'ın yönetimini büyük devletlerden birine devretmeli. (Sonyel: 26; Sarıhan, I 208)
- Gazete ve dergi gönderme ücretleri 2 paradan 5 paraya çıkarıldı. Telgraf ücretleri de artırıldı. (Sarıhan I. 208)
- 30.Nisan.1919. Galatasaray Lisesi, okulun kuruluşunun 50. yıldönümünde Damat Ferit şerefine bir şölen düzenledi. Törende devlet ileri gelenleri ile İtilaf Devletleri temsilcileri bulundular. Damat Ferit'in burada yaptığı konuşma Fransa'da, Fransa'ya eğilim göstermesi olarak yorumlandı. (Akşam:1. Mayıs, Sarıhan I. 220.)
- 1.Mayıs.1919. Almanya'ya eğitime gönderilen Türkiyeli gençler Berlin'de Kurtuluş Dergisi'nin ilk sayısını çıkardılar. (Sarıhan I. 221)
- 3.Mayıs.1919. Muallimler Cemiyeti Kongresi, Darülfünun konferans salonunda yapıldı. Kongre başkanlığına Selim Sırrı Bey. katipliklere Hatice Hanım, Hüseyin Ragıp ve Hüsnü Beyler seçildiler. Halka açık dersaneler açılması, Derneğin buna yardım etmesi kararlaştırıldı. Onursal Başkanlığa Rıza Tevfik, yönetim kuruluna Halide Edip, Nakiye Hanımlarla, Selim Sırrı, Ahmet Asım, Sadullah, Hüseyin Hüsnü, Hüseyin Ragıp, Hakkı Tarık, Ahmet Hamdi, İrfan Emin Beyler seçildiler. (Alemdar: 4 Mayıs; Sarıhan I. 223)
- 16.Mayıs.1919. Damat Ferit Paşa'nın Sadareten istifası. Aynı gün kabine oluşturulması görevi yine Damat Ferit Paşa'ya verildi. (O. S. P, 229; Kocatürk, 39)
- 18.Mayıs.1919. İstanbul Üniversitesi'nden 4 bin kadar öğrenci ve öğretim elemanı Dr.Besim Ömer Paşa'nın yönetiminde toplanarak İzmir'in işgali olayını görüştü. Ulusun ayakta kalmış bütün örgütlerinden yararlanmak gerektiği belirtilerek bunun başına Üniversitenin geçmesi istendi. Besim Ömer Paşa, "Felaket o kadar derindir ki, uygulanmayan ne bir Osmanlı, ne bir Müslüman var!" dedi. Rıza Tevfik sükunet tavsiye etti. İzmirli Hamdi Şevket Bey, buna karşı çıkarak, "Memleket zaten yanmış, yanacaksa şanlı olarak yansın," dedi. (İstiklal, Vakit, Sabah: 19. Mayıs; Sarıhan I, 251)

- 19.Mayıs.1919. Sait Bey'in İstanbul İkinci Damat Ferit Kabinesi'nde Eğitim Bakanlığına atanması. (Ayrılışı: Mart.1920) (Kocatürk, 42)
- 21.Mayıs.1919. İstanbul'da görevli 3.000 kadar bay ve bayan öğretmen, Üniversite'de toplanarak İzmir'in işgalini şiddetle protesto ettiler. Emin Ali Bey, Halide Edip, Nakiye Hanım, İhsan Bey konuştular: Biz bu davada haklı olduğumuzu kanıtlayıncaya kadar çarpışacağız. Şanlı bir şekilde ölmeye hazırız, dediler. Muallimler Cemiyeti Başkanı Hüseyin Ragıp Bey: Muallim ordusu, yetiştirdiğimiz neslin başına geçerek vatanını göğsü ile savunacaktır! dedi. İstanbul Lisesi öğretmeni Besim Bey heyecandan konuşamadı. Alınan karar Padişah'a bildirildi: Hayatımızı fedaya hazırız. Terbiyesiyle görevli olduğumuz Türk çocuklarını, ebedi bir istiklal aşkı ve haksızlıklar karşısında en derin isyan duygularıyla donatıp silahlandırmaya and içtik. Üniversite ve yüksekokullar kapatıldı. (İstiklal, Vakıf, Tasfiri Efkar: 22 Mayıs, Sarıhan I, 263)
- 5.Haziran.1919. İstanbul Üniversitesi'nde toplanan yüksek öğretim öğrencileri bazı kararlar alarak bunları yarın Paris'e hareket edecek olan Başbakan'a bildirdi. Osmanlı Devleti'nin çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu bölgelerinde toprak bütünlüğü ve bağımsızlığın sağlanması, manda ve vesayet gibi yönetim biçimlerinin reddedilmesi, "Türk gençliği, bunlara aykırı barışa itaat etmemeye kesinlikle karar vermiştir!" denildi. (İstiklal 10 May. , Sarıhan I. 304)
- 31.Temmuz.1919. Sadi Paşa'nın Eğitim Bakanlığı. 27.Ağustos.1919. İstanbul öğretmenleri aylardır maaş alamıyorlar. İl özel bütçelerinden maaş alan ilkokul öğretmenleri, geçmiş aylıklarının ödenmesi için 1920 yılı Mart başında grev yapacaklardır. (Akşam:27.Ağustos: Sarıhan II, 72)
- 4/11.Eylül.1919. Atatürk, Sivas Kongresi'nde ulusu için eğitim düşüncesini şöyle açıklıyordu: "Türk halkı iyi bir eğitim görmeli ve iyi bir hükümete sahip olmalıdır. Eğitim, okul demektir. Türk köylüsünün pek azı okur-yazardır, ama bu köylüler gelişmeye isteklidirler; çocuklarının iyi bir eğitim almasını, müslümanlığın yüksek değerleriyle kuşanmasını isterler..." (İnan, 83, 2)
- . Sivas'ta Temsil Kurulu'nun kaldığı lise binasında gece manda konusu tartışıldı. İstanbul Tıp Fakültesi'nden delege olarak gelen Hikmet, "Tıbbiyeliler beni istiklal davamıza katılmak için gönderdiler. Manda fikrini siz dahi kabul etseniz, sizi de reddederiz." dedi. Mustafa Kemal, Hikmet'in bu sözleri karşısında, "İşte benim anladığım Türk gençliği! Gençlikle iftihar ediyorum ve gençliğe güveniyorum. Biz azınlıkta kalsak bile mandayı kabul etmeyeceğiz. Parolamız tektir ve değişmez. Ya istiklal ya ölüm" diye konuştu. (Kansu I. 248; Sarıhan II, 92)
- 2.Ekim.1919. Ali Rıza Paşa kabinesinde Mustafa Reşit Paşa'nın Eğitim Bakanlığı. (Kocatürk, 102)
- 11.Ekim.1919. Darülfünun-u Osmani Nizamnamesi ile İstanbul Üniversitesi'ne

- bilimsel özerklik tanındı. (Darülfünun-i Osmani Rehberi, 1337, 2)
- 20.Ekim.1919. "Kurtuluş" Dergisi'nin ikinci sayısı çıktı. Bu sayısında Ethem Nejat'ın "Bugünkü İlkokullar adlı yazısı var. (Sarıhan II, 183)
- 25.Ekim.1919. İstanbul'da partilerin ve Üniversite şubelerinin temsilcileri, İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin binasında toplanarak İzmir sorununu görüştüler. Toplantıda İzmir'in boşaltılmasını isteyen bir bildiri hazırlandı. (İfham: 26 Eylül; Sarıhan II, 129)
- 23.Kasım.1919. İstanbul Üniversitesi'nin bütün öğrenci ve öğretim elemanları derslere bir gün girmeyerek İzmir göçmenlerinin durumunu tartıştılar. Dokuz kişilik bir yardım kurulu seçildi. Kurul İstanbul'u 30 bölgeye ayırarak felakete uğrayanlar için yardım toplayacak. (Tasfiri Efkâr: 24 Kasım. Sabah: 25 Kasım, Sarıhan II, 244)
- 27.Kasım.1919. Üniversite öğrencileri tarafından çıkarılan bir duyuruyla, 18 Kasım'da olan İzmir depreminden zarar gören ve işgalden kaçan 140 bin evsiz insana yardım edilmesi istendi. (Alemdar. İkdâm: 27 Kasım)
16. Aralık.1919. Arif Hikmet Bey'in Bakanlığı.
28. Aralık.1919. Kurtuluş Savaşı'nı yönetmek üzere Ankara'ya geldiğinin ertesi günü verdiği demeçte Atatürk şu sözleri söylüyordu: "Bireyler düşünür olmadıkça, yığınlar istenilen yöne herkesçe yönlendirilebilirler. Kendini kurtarabilmek için her bireyin kendi kaderiyle doğrudan doğruya ilgilenmesi gerekir." İstanbul'da İspanyol nezlesi nedeniyle okullar 10 gün süreyle tatil edildi. (İleri 29 Kasım, Sarıhan II, 296)
1919. Sultanilerde Arapça ve Ecnebi dillerinin haftalık ders programlarındaki yerleri belirlendi. (Cicioğlu. 195)
- 5.Ocak.1920. Üniversite öğrencileri bir toplantı yaparak Lloyd George'un planlarına karşı. İstanbul'un Türk olduğu ve Türklerden alınmayacağını bildirdiler. Bu konuda mitingler yapılması kararlaştırıldı. 13 Aralık'ta Sultanahmet'te büyük bir miting yapılacak. (YG.: 16 Ocak: Sarıhan II, 307)
- 16.Ocak.1920. Fevziye Mektebi kurucusu ve Müdiresi Nakiye Hanım'la yapılan bir konuşma yayımlandı: Vatan meseleleri karşısında Müslüman ve Türk hanımları hiç bir fedakarlıktan çekinmezler. (Tasviri Efkâr. Sarıhan II, 330)
- 22.Ocak.1920. Reşit Bey'in Bakanlığı (İstanbul Hükümeti).
- 23.Ocak.1920. Türk dostu Fransız yazar Piyer Loti için bir gün yapıldı. Velihaht Abdülmecit ve İtilaf Devletleri subaylarından bazılarının da hazır bulunduğu toplantıda Süleyman Nazif, dinleyicileri coşturan bir konuşma yaptı. Loti'ye İstanbul hemşeriliği verildi. (İleri. Alemdar. İfham: 23, 24. Ocak: Sarıhan II, 340)
- 21.Şubat.1920. "Maarifimiz ne halde? Mektepler ve muallimler. Maarifimiz sizden iyi olmasın. Mektepleri ne sen sor. ne ben söyleyim. Sermuharriniz var mı yok mu, belli değil. Muallimlere gelince: Gözler

kararmış, mideler havası boşalmış futbol topu; dizler lerzan (titrek), gözler muhasebe-i hususiye kapısında". (İkdam: 21. Şub.; Sarıhan II, 388)

28.Şubat.1920. İlkokul öğretmenleri, Maarif yönetimine başvurarak birikmiş maaşları verilmezse göreve devam edemeyeceklerini bildirdiler. Maarif müdürü, meselenin bir kaç gün içinde çözümlenmesini umduklarını söyleyerek öğretmenlerden görevlerini sürdürmelerini istedi. Durum Eğitim Bakanlığı'na ve Vilayet'e duyuruldu. Bakanlık Başbakanlıktan acele ödenek bulunmasını istedi. Öğretmenler Mart başında greve gitmekte kararlılar.(Sarıhan II,398)

29.Şubat.1920. Öğretmenlerin dünkü başvuruları üzerine, İstanbul ilkokullarında çalışan öğretmenler için özel saymanlığa 20 bin lira verildi. Öğretmenlerin birikmiş maaşlarından bununla ancak Ocak maaşı ödenebilecek. İlkokul öğretmenleri birikmiş bütün maaşlarının ödenmesini istediklerinden yarın greve gidecekler. (YG:1. Mart; Sarıhan II, 400)

1.Mart.1920. İstanbul ilkokul öğretmenleri iki aylık maaşları ödenmeyince greve gittiler. Özel idare saymanlığından maaş alan öğretmenler, aylardır maaşları ödenmeyince işlerini bıraktılar. Greve 200 ilkokuldan 944 öğretmen katıldı. Sabahleyin okullarına gelen öğrenciler, öğretmenlerinin isteğinin yerine getirilmesini, kendilerinin eğitimsiz bırakılmamasını istedikler. Bir toplantı yapan öğretmenler, bunun bir "tatil-i eşkal" (Grev) olmadığını, çünkü maaşlarının artmasını değil, ödenmesini istediklerini söylediler. Türkiye'de bilinen ilk öğretmen grevinde basın ve kamuoyu öğretmenleri destekliyor. Grev, 14 gün sürdü ve 20. 000 ilkokul öğrencisini etkiledi. İstanbul'da 150 okul kapandı. (Ragıp, İfham, 2.Mart.1920; Alemdar: 4 Mart; Sarıhan II, 400)

3.Mart.1920. Okullar kapalı. 20. 000 öğrenci okulsuz. Maaşlar verilecek mi? Buhran devam ediyor. (13 satır sañsür). İki aydır, aç biilaç ifa ettikleri görevlerini zorunlu olarak terkeden öğretmenlerin durumu karşısında Meclislerin görevlerini seri bir şekilde ifa edecekleri şüphesizdir. (Yenigün: 3. Mart; Sarıhan II, 406)

4.Mart.1920. Yenigün'ün başyazısı sansür. Hükümetin istifası. Öğretmenlerin maaşları verilmediği için okullar halen kapalı. 24. 000 lira ayrıldı ancak birikmiş maaşların ödenmesi için 90.000 liraya ihtiyaç var. Öğretmenler grevden vazgeçmek için bundan sonra maaşlarının düzenli ödenmesini şart koştular. Bazı öğretmenler, birikmişlerin ödenmesini yeterli görerek, arkadaşlarını aşırılıktan alıkoymaya çalışmaktadırlar. (Yenigün: 4 Mart; Sarıhan II, 408)

5.Mart.1920. Darülmuallimat ve Darülmuallimin Mezunları Cemiyeti ile Muallimler Cemiyeti, Gedikpaşa'daki Mahmut Şevket Paşa Nümune Mektebi salonunda bir toplantı yaptı. Meclis'te görüşülmekte olan İlköğretim Yasası tartışılarak öğretmenlerin görüşlerini bir yasa ö-

nerisi halinde sunmakla görevli bir kurul oluşturuldu. Özel idare saymanlığından maaş alan maaş olan ilkokul öğretmenlerini, geçmiş aylıklarının ödenmesi ve bundan sonrakilerin de düzenli ödenmesi için 1 Mart'tan beri grevde bulunuyorlar. (YG: 6 Mart; Sarıhan II, 401)

6.Mart.1920. Öykü yazarı ve öğretmen Ömer Seyfettin, İstanbul'da 36 yaşında öldü. Cenazesi yarın Tıp Fakültesi'nden alınarak Kadıköy'de toprağa verilecek. Ömer Seyfettin 1884'de Gönen'de doğmuş, Harbiye'yi bitirmiş. 1913'te Yunanlılara esir düşmüştü. Son olarak Kabataş Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yapıyordu. (Alemdar, Vakit:7, 8 Mart; Sarıhan II, 412)

7.Mart.1920. İstanbul öğretmenlerinin grevi sürüyor. İstanbul Vilayeti mektupçusu, eğitim bakanı ve bakanlık müsteşarı, öğretmenlerin boş oturucaklarına görevlerini yapmalarını istediler. Reşat Paşa Nümune Mektebi'nde toplanan öğretmenler, bu görüşlere cevap hazırladılar. Birikmiş iki aylık maaşlarının bir defada ödenmesini, bundan sonraki maaşlarının da düzenli ödenmesi için yasal önlemler alınmasını istediler. Hükümet ise ancak Ocak maaşlarını ödeyebi leceğini bildiriyor. (YG: 8 Mart; Sarıhan II, 415)

8.Mart.1920. Abdurrahman Şeref'in İstanbul Hükümeti Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Ayrılışı:Nisan, 1920). (Göldaş, 15)

. Meclis Eğitim Komisyonu, ilkokul öğretmenlerinin aylıkları konusunu görüştü. Öğretmenlerin özel muhasebe yerine genel muhasebeden aylık verilmesi isteklerinin kanunlarla çeliştiği sonucuna varılarak bir çözüm bulunamadı. Ocak ve Şubat maaşlarını da alamayan İstanbul ilkokul öğretmenleri 1 Mart'tan beri derslere girmiyorlar. (YG: 9 Mart; Sarıhan II, 417)

9.Mart.1920. İlkokul öğretmenlerinin İstanbul'da başlattıkları grev sürüyor. Bugün Ocak maaşları verilmeye başlandı. Öğretmenler Şubat maaşlarının da ödenmesini ve gelecek aylarda maaşlarının düzenli ödeneceğine ilişkin güvence istiyorlar. (İleri, YG: 10 Mart; Sarıhan II 419)

13.Mart.1920. Grevde bulunan ilkokul öğretmenlerinden bir grup, eğitim bakanını ziyaret ettiler. Bakan, öğretmenlere grevden vazgeçmeleri tavsiyesinde bulundu; gazetelere yaptığı açıklamada da yarından sonra okulların açılacağını söyledi. İstanbul Valiliği de bir bildiri yayımlayarak öğretmenleri görevlerinin başına dönmeye çağırdı. Açıklamada dün ödenmeye başlanan Ocak maaşlarından başka Şubat maaşlarının da çok yakında ödeneceği bildirildi. Öğretmenler ise Şubat maaşları da ödendikten sonra göreve döneceklerini söylediler. (YG:14 Mart; Sarıhan II, 424)

15.Mart.1920. Okullar açılıyor. (Yenigün:15. Mart)

16.Mart.1920. İstanbul'un işgali: milletvekillerinin bir bölümünün tartaklanması. (Söylemezoğlu, 193)

İstanbul Eğitim Müdürü Mustafa Bey, ilkokul öğretmenlerinin grevi üzerine soruları cevaplandırdı: Bunun bir grev olmadığını, öğretmenlerin zorunlu olarak okullarına gidemediğini, bu konuda özendirici olmadığını, özel idareden maaş alamayan bütün öğretmenlerin bu harekete katıldığını, bildirdi. Mustafa Bey'in verdiği bilgiye göre İstanbul okullarının %80'ni, kiralık evlerde öğretimde bulunuyor. İlkokul öğretmenlerinin Şubat maaşları da dün ödenmeye başlanmıştı. (Akşam:16 Mart; Sarıhan II, 431)

3.Nisan.1920. İsmet İnönü'nün Saffet Arkan'la birlikte Ankara'ya gelmesi. (Karabekir, 562)

Türkiye Cumhuriyeti
Devleti Dönemi
1920-1997

- 23.Nisan.1920. Atatürk, devletin kuruluş gününü (Çocuk Bayramı) olarak saptadı ve böylece dünyada ilk kez bir Çocuk Bayramı ilan edilmiş oldu.
İlk T.B.M.M'nin açılışında 337 kadar milletvekili bulunmuştur. Sonradan çıkarılan albümde bunlardan 24'nün mesleği "öğretmenlik" olarak gösterilmektedir. Fakat Meclis tutanaklarından anlaşıldığına göre bu sayı 30'dur. (Kocatürk, 154)
- 25.Nisan.1920. Ankara'da Geçici İcra Encümeni'nin çalışmaya başlaması. (Karakir, 626)
- Nisan.1920. Rumbeylioğlu Fahrettin'in İstanbul Hükümeti Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Ayrıntı: Temmuz, 1920). (Göldaş, 15)
- Nisan.1920. İstanbul Hükümeti'nde Eğitim Bakanı olan Rumbeylioğlu Fahreddin, İkinci Meşrutiyet'te Türkçülük akımıyla okul kitaplarına giren 'Türk' sözcüğünü kitaplardan çıkartırdı. (Bıyıklıoğlu, 17)
- 2.Mayıs.1920. Maarif Vekaleti (Milli Eğitim Bakanlığı) kuruldu. 3 sayılı yasayla oluşan, Fevzi Çakmak başkanlığında kurulan "İcra Vekilleri Heyeti"nin onbir Vekaleti'nden (Bakanlık) biri olarak kurulmuştur. Milli Mücadele sırasında, yasama ve yürütme yetkisini elinde bulunduran Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nde Fevzi Çakmak Başkanlığında kurulan ilk İcra Heyetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Dr. Rıza Nur görev aldı. (Kocatürk, 160; Cicioğlu, 29; Devrim, c. 2, 575)
- Fevzi Paşa başkanlığında kurulan hükümet programında, özetle şöyle denilmektedir: "Ulusal seçkinlerin yetiştirilmesi için yetenekleriyle ortaya çıkan ve ailesinin mali gücü yeterli olmayan gençler orta ve yüksekokullarda özellikle koruma altına alınacakları gibi uzmanlık çalışmaları yapmak için Avrupa'nın bilim merkezlerine gönderilecektir." (Güler, 1988, 95)
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1935'de adı "Kültür Bakanlığı"na dönüştürüldü. 1941-46 yıllarında yeniden "Maarif Vekilliği" adını aldı; 1946 da ise "Milli Eğitim Bakanlığı" olarak adlandırıldı. (Kantarcıoğlu, 22)
- Maarif Vekilliği'nde ikişer, üçer kişilik kadrolarla kurulmuş olan dairelerden biri de "İlk Tedrisat Dairesi (İlköğretim Dairesi)"dir. (Z. C., D. 1, C. 1, 203)
- 9.Mayıs.1920. T.B.M.M.'nde 13. toplantının 1. oturumunda Bakanlar Kurulu'nun programının okunması: Milli Eğitim'in amaçlarının ortaya konması. (Z.C..C.1. 241)
- 10.Mayıs.1920. Dr. Rıza Nur'un öğretmenlere genelgesi: "...Batının köle etmek isteyen emperyalist saldırısına uğramış olan yurt ve ulusumuzun ne

korkunç bir buhran karşısında olduğu bilinmektedir. Din ve ulusumuzun yaşamı tehdit altındadır. Bunun içindir ki, siz eğitim ve öğretim görevlileri, ulusumuzun en aydın tabakası ve ilk yüksek sınıfı olduğunuzdan bu konuda ulusu aydınlatmak ödeviyle yükümlüsünüz...” (R. İnan, 1983, 54)

5.Haziran.1920. Diyarbakır'da Ziya Gökalp tarafından “Küçük Mecmua” adlı bir derginin çıkarılmaya başlandı.

12.Haziran.1920. Milli Eğitim Bakanlığı'nda milli kültür üzerinde gerekli incelemeleri yapmak; müze, kütüphane ve kültürle ilgili, hem de yaygın eğitim hizmeti verebilecek kurumları açıp yönetmek için Hars (Kültür) Dairesi Müdürlüğü kuruldu; bu dairenin başına Kütahya Milletvekillerinden Besim Atalay getirildi. (Cunbur, 1983, 547)

22.Haziran.1920. Mustafa Arif Bey (1873-1954)'in Bakanlığı (İstanbul Hükümeti). (C. D. E., 674)

17.Temmuz.1920. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir telgraf genelgesiyle Merkezi Ankara'da olmak üzere bilimsel ve mesleki yönlerden etkinlik gösterecek bir “Muallimler Cemiyeti”nin kurulması için istek belirtilmişti.

29.Temmuz.1920. Ankara Lisesi öğretmenlerinin girişimiyle bir Muallimler ve Muallimler Cemiyeti kuruldu. Genel Sekreterliğine M.Kazım Nabi atanmıştı. Mayıs 1921'de bu cemiyet Türkiye Muallime Dernekleri Birliği haline geldi.

Temmuz.1920. Hadi Paşa'nın İstanbul Hükümeti Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Ayrılışı: Ekim. 1920). (Göldaş, 15)

4.Ağustos.1920. Atatürk'ün Konya Sultanisi'ni ziyaretindeki konuşması: “..Gençler!.. Göreviniz büyük hizmetlere hazırlanarak, bu millete layık olmaktır.” (İrmak, 6)

19.Ağustos.1920. Sait Bey'in Bakanlığı (İstanbul Hükümeti).

1/30.Eylül.1920. İstanbul öğretmenleri üç aylık maaşları verilmediğinden dolayı okullarını açmayarak ikinci kez greve gittiler.

7.Ekim.1920. Resmi Gazete, Başbakanlık Yayınlar ve Derleme Eserler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanmaya başlandı. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 268)

19.Ekim.1920. T.B.M.M'nin 86. toplantı, 2. oturumunda Milli Eğitim Bakanı Dr. Rıza Nur'un konuşması: “...Bugün elimde bulunan sayılamalara göre 28 sultani (lise) vardır; bunların bir kaçı da işgal altında bulunuyor. Yatılı öğrencisi 340, gündüzlü 2591'dir. Öğretmen ve memur 587'dir; her öğretmene 20 öğrenci düşüyor..”

21.Ekim.1920. Mustafa Reşit Paşa'nın İstanbul Hükümeti Eğitim Bakanlığı'na atanması. Ayrılışı: 12. Aralık.1920. (Cumhuriyet Dönemi Eğitimi. 1983)

4.Kasım.1920. Karesi Mebusu Vehbi Bey Mecliste, “...İbret gözüyle görebileceğimiz gibi bir kazada 100 gayrimüslim hanesi varsa. 1500-2000 hatta 10 000 müslüman hanesi bulunmaktadır. Gayrimüslimlerin çocuk yuvası, ilkokulu, ortaokulu, buralarda görevli yükseköğre-

- nim görmüş öğretmenleri vardır. Oysa 60-70 bin kişilik kent müslüman nüfusunun doğru dürüst bir okulu yoktur..." diyordu. (Sakaoglu, 1992, s. 15)
4. Aralık. 1920. Ankara'da öğretmenlerin aylardır maaş alamadıkları gerekçesiyle greve başlamaları. Bir kaç gün sonra bu sorun çözümlenmiş, öğretmenler görevlerinin başına dönmüşlerdir. (Ökte, 3; Kocatürk: 218)
- . T.B.M. M.'nde Tokat Mebusu Mustafa Bey, "...Benim ilimin nüfusu 100 000 küsurdur. Burada aydın namına iki kişi bile yoktur. Neden okulları Bursa'ya, İstanbul'a yaptılar da bizim halkımızı eğitimden mahrum bıraktılar?" diye sordu. (Sakaoglu, 1992, s. 15)
9. Aralık. 1920. T. B.M.M.'nin toplantısında Bitlis Mebusu Ziya Bey "...Bitlis'te ve Doğu illerinde hiç okul yoktur..." diyordu. (Sakaoglu, 1992, 43)
14. Aralık. 1920. Ankara, Tokat ve Yozgat ilkokul öğretmenleri toptan işlerini bıraktıklarından (grev yaptıklarından), Dr. Rıza Nur Bakanlık görevinden ayrılmak durumunda kaldı.
28. Aralık. 1920. Hamdullah Suphi Tanrıöver (1886-1966)'ın Milli Eğitim Bakanlığı'na getirilmesi. İkinci Milli Eğitim Bakanı olan H. Suphi Tanrıöver zamanında 57 128 833 liralık genel bütçeden Milli Eğitim işlerine ayrılabilen ödenek 390.412 TL dir. (Z.C.D. 1, C. 6. 393)
1920. "Amiral Bristol Hasta Bakıcı Dersanesi" adı altında 2 yıl 6 ay süreli eğitim sonucunda hemşire yetiştiren öğrenim kurumu açıldı. (Şentürk, Milliyet, 25. 5. 91)
1920. Eğitimci Etem Nejat (1882-1920)'ın ölümü. Eğitim ve öğretim alanında bir takım yenilikleri uygulamak için çalışmış bir eğitimcimizdi. Onun öğretim alanında uygulamak istediği yenilikler arasında şunlar vardı: Okullara beden eğitimi ve izciliği sokmak; tarım işlerine gereken önemi vermek; eliş dersine programlarda yer ayırmak; öğretimde göze kulağa hitap eden ders araçlarından yararlanmak. Başlıca eserleri: Türklük Nedir? Terbiye Yolları: Hesap Öğreniyorum; Çiftlik Müdürü; Yigit Türkler: Yeni Fikir (Eğitim Dergisi). (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979. 92)
1. Ocak. 1921. Ankara'da bir "Maarif Kongresi"nin toplanacağı. bu toplantıya kimlerin katılması gerektiği ilgililere bildirildi. (Cicioğlu, 30)
20. Ocak. 1921. İlk Anayasa'nın T.B.M.M.'nde kabul edilmesi. (Z.C. D.I. C.7. 339)
2. Şubat. 1921. Mehmet Vehbi (1881-1958) Eğitim Bakanı oldu. (Cicioğlu, 31)
17. Şubat. 1921. Mehmet Akif Ersoy tarafından yazılan "İstiklal Marşı"nın Hakimiyet-i Milliye gazetesinde yayımlanması. (Hakimiyet-i Milliye)
1. Mart. 1921. Atatürk'ün T.B.M.M. açış söylevi: "Maarif bakımından pek göze görünür sonuçlar alınamamıştır..." (Z. C. D. I, C. XI. 2)
7. Mart. 1921. Bu tarihte çıkan bir yasayla öğretmen, öğrenci ve medrese mensuplarının askerlik görevleri tecil edildi.
12. Mart. 1921. Mehmet Akif Ersoy tarafından yazılan İstiklal Marşı 724 eser arasından T.B.M.M.'sinde yapılan toplantıda ayakta alkışlanarak birinci seçildi ve İstiklal Marşı ünvanıyla resmen kabul edildi. İstik-

lal Marşı ilk kez Ali Rıfat Çagatay tarafından bestelendi; 1930 yılına kadar kullanıldı; daha sonra ikinci kez Zeki Üngör tarafından bugünkü şekliyle bestelenmiştir. (Milli Eğitim Dergisi, Mart 1991, 20)

İstiklal Marşı, Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi tarafından Meclis'te okunmuş ve alkışlanmıştır. Şiir bir kez daha okunarak alkışlanmış, "İstiklal Marşı" olarak kabul edilerek ayakta dinlenmiştir. (Z.C.D.I. , C. 9, 13)

- 28.Mart.1921. Samsun'da "Bahriye Mektebi" (Deniz Harp Okulu)'nun öğretime başladı. Bu okul 25.9.1921'de kapanmıştır. (Kocatürk. 247)
- 22.Nisan.1921. T.B.M.M.'sinin Birinci Açılış yıldönümünde. Atatürk. Hakimiyeti Milliye muhabirinin sorularına cevabı: "...Hürriyet ve istiklal benim karakterimdir." (A. S. D. , c. 3. 21)
- 23.Nisan.1921. 23 Nisan'ın Milli Bayram olarak kabulüne ilişkin 112 sayılı yasanın çıkarılması. (Z. C. D. I. C. 10. 74)
- 7.Mayıs.1921. Ankara'da "Türkiye Muallimler ve Muallimler Cemiyeti"nin resmen kuruluşu. (İnan, 1989, 17)
- 19.Mayıs.1921. Kurulan Fevzi Çakmak hükümetinin Milli Eğitim Bakanlığı'na Hamdullah Suphi Tanrıöver'in atanması. (Halil. 48; Kocatürk. 257)
- 1.Haziran.1921. Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki Hars Dairesi Müdürlüğü'ne Dr. Hamit Zübeyr Koşay atandı. (Cunbur, 547)
- 10.Haziran.1921. Atatürk'ün emirleriyle Kurtuluş Savaşı'na katılan ana babaların arkada bıraktıkları çocuklara bakmak üzere Himaye-i Etfal Cemiyeti kurulmuştu. Daha sonra Çocuk Esirgeme Kurumu adını alan bu Dernek her il ve ilçe merkezinde şube açacak kadar yaygınlaştırılmıştır. (Çağlar. 4)
- 1.Temmuz.1921. Dr. Hamit Zübeyr Koşay Milli Eğitim Bakanlığı kütüphanesini açtı. Bu kütüphane uzun yıllar "Ankara Umumi Kütüphanesi" diye anılan. günümüzün "Ankara İl Halk Kütüphanesi"nin temelini oluşturur.
- 16-21.Tem.1921. Ankara'da I. Heyet-i İlmiye (Maarif Kongresi) toplandı. Atatürk bugün Genelkurmay Başkanlığı'nda. hareket durumunu gelmekte olan raporlarla inceledikten 4 saat sonra Ankara'da toplanan maarif müdürleri, okul müdürleri, öğretmenler, Bakanlık daire müdürleri. Telif ve Tercüme Dairesi yetki lilerinin katıldığı, gündeminde: 1. İlkokul programlarının geliştirilmesi ve öğretim süreleri. 2. orta öğretim kurumlarının programları ve dersleri konuları, yeralan kongreyi önemli bir söyleviyle açmıştır. Bu açış söylevinde : "...Ulusal eğitim," deyimini de kullanarak. yeni eğitimin yönünü, yöntemini ve amacını. ayrıca öğretmen kişiliğinin değerini açıklamış. bir "ulusal eğitim izlencesinin" gereğini ortaya koymuş; o günlerin koşulları içinde yapılması gerekli işleri açıkça belirtmişti. (Cırıtli. 270)
- . Atatürk. Milli Eğitim Kurultayı'nda şöyle demişti: "Yüzyılların

yüklü olduğu derin bir yönetim savsaklamasının devlet yapısında doğurduğu yaraları iyileştirmek için harcanacak emeklerin en büyüğünü kuşkusuz kültür ve eğitim yolunda göstermemiz gerekir". Toplantının açılışından bin gün sonra, Yunanlıların Eskişehir'e saldırımları üzerine toplantı dağılmak zorunda kalmıştır. (A.S. D., Cilt 2, 16; Başgöz, 1995, 58)

18. Temmuz. 1921. Kütahya Muallim Mektebi'nin Yunanlılar tarafından yağma edilmesi ve kapanması.
- Ağustos. 1921. Sait Bey'in İstanbul Hükümeti Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Ayrılışı: Ekim, 1922).
16. Eylül. 1921. İstanbul Üniversitesi Senatosu (Darülfünun Divanı) kızların erkek öğrencilerle birlikte Darülfünun'da ders görmesini Şeyhülislam'ın şikayetine karşı başlattı. (ABECE, Eylül 1987, 40)
19. Eylül. 1921. T.B.M.M. aldığı bir kararla "Şehit çocukların bu konuda bir karar alınincaya kadar tercihan yatılı okullara parasız kaydını," onaylamıştı. (Z. C. 1/12, 254; Çağlar, 3; Kocatürk, 288)
12. Kasım. 1921. Hamdullah Suphi Bey'in Eğitim Bakanlığı'ndan istifası. (Z. C. 1 / 14, 206)
19. Kasım. 1921. Ankara'da toplanan Maarif Kongresi Meclis'te çok eleştirilmiştir; hücumlar sonunda yapılan güven oylamasında Hamdullah Suphi az bir oyla bakanlıkta kalmışsa da bu kez kendisi çekilmiştir. (Z. C. D. 1, C. 14, 264)
20. Kasım. 1921. Karesi Milletvekili Mehmet Vehbi Bulak'ın Üçüncü Mili Eğitim Bakanı olarak atanması. (Ayrılması: 6.11.1922). (Z.C.D.1., C.14, 264)
24. Aralık. 1921. Atatürk'ün Vakit Gazetesi başyazarı Ahmet Emin Yalman'a eğitime de değinen uzun bir demeç vermesi: "Milli Eğitimimizi bütünüyle uygulamalı ve gerçek ihtiyaçlarımıza uyan bir program dairesinde geliştirmek gerekir... Düzeltilecek şeyler ekonomi ve eğitimidir." (Yalman, 1970, 265)
6. Şubat. 1922. İsmail Safa Özler'in Milli Eğitim Bakanlığı'na atanması (R. İnan, 1982, 63)
1. Mart. 1922. Atatürk T.B.M.M.'nin üçüncü toplanma yılını açarken yaptığı konuşmada: "Bizim izleyeceğimiz milli eğitim politikasının temeli, her şeyden önce bugünkü cahilliği ortadan kaldırmaktır.. Hükümetimizin en verimli ve önemli görevi eğitim hizmetleridir. Bu görevi başarabilmek için eğitim programlarının, milletimizin bugünkü durumu ile sosyal ve ekonomik ihtiyaçları, çevrenin şartları ve asrın gereği ile uygun ve uyumlu olması esastır... Orta öğretimin amacı, memleketin muhtaç olduğu çeşitli hizmet ve sanat erbabını yetiştirmek ve yüksek öğretime aday hazırlamaktır... Orta öğretimde eğitim ve öğretim yöntemlerinin uygulamalı olması esasına uymak şarttır... Çocuklarımızı ve gençlerimizi her şeyden önce Türkiye'nin bağımsızlığına, kendi benliğine ve ulusal geleneklerine düşman olan bütün öğelerle savaşıma gereği öğretilmelidir..."

- Kadınlarımızın da aynı öğretim aşamalarından geçerek yetişmelerine önem verilmelidir.” demişti. (C. B. M.E.B. nın M.E. İlg. S. D. I, 1946, 6; Okutan, CDE, 83, 413)
- 3.Nisan.1922. Konya’da Askeri Okul’da yaptığı konuşmada Atatürk, “...Memleketimizin verimli topraklarından, sonsuz erdemlerinden, çeşitli ve zengin kaynaklarından yararlanabilmek için ve kısaca milletimizi mutlu ve zengin, ordumuzu tamamen muhtaç olmaktan uzak ve güçlü yaşatabilmek için, sanat gereklidir.” demişti. (A. S. D. , cilt 2, 32)
- 12.Nisan.1922. İstanbul Darülfünun’da öğrencilerin milli harekete karşı olan öğretim üyelerine karşı giriştikleri Darülfünun Boykotu. Bu yüzden İstanbul Darülfünun’u bir süre için Maarif Nazırlığı tarafından geçici olarak tatil edilmiştir. (Gürkan, 56; Ayasbeyoğlu, 275)
- 30.Nisan.1922. İstanbul Darülfünun’u Edebiyat Fakültesi Öğrenci Kurulu toplantısı ve milliyet duygusuna aykırı davranan bir kısım müderrislerin istifaya davet edilmeleri. (Gürkan, 56)
- 26.Haziran.1922. “Türkiye Muallime ve Muallimler Cemiyetleri Birliği” Geçici İdare Heyeti’nin öğretmenlere duyurusu: “...Bütün Türkiyeli muallime ve muallimleri birlik ve beraberliğe, Milli Mücadele’yi destekleme yolunda harekete, vatanın bu büyük kurtuluş günlerinde, fikri ve şuurlu kıyama davet ediyor.” (Ökte; Duran, 65)
- 12.Temmuz.1922. Hüseyin Rauf Bey’in kurduğu Bakanlar Kurulu’nda Vehbi Bey Milli Eğitim Bakanı olarak yer aldı. (Kantarcioglu, 37)
- 13.Ağustos.1922. İstanbul Darülfünun Birliği ve Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti reisi Hamid (Selgil) Bey’in Başkomutan Mustafa Kemal Paşa’ya telgrafı: “...Anavatanı hür yaşatmak için hudut boylarında yıkılmış kulubesi ve sönmüş ocağı önünde ilahi bir imanla düşmandan varlığımızı muhafaza eden din kardeşlerine kuvvet ve Allah’tan muzafferiyetdiler.” (Z. C. I/12, 250)
- 30.Ağustos.1922. Büyük Zafer’in kazanılması. (A. S. D. , II, 174)
- 19.Eylül.1922. İstanbul Darülfünun’u Edebiyat Fakültesi, Fakülte Kurulu’nun Mustafa Kemal Paşa’ya “Fahri Müderrislik” ünvanını vermesi. Atatürk teşekkür telgrafında (22.Eylül.1922) “...Eminim ki milli istiklalimizi ilim sahanızda fakülteniz ikmal edecektir.” demektedir. (Vakit. 20.Eylül.1920; Kocatürk, 347)
- 22.Eylül.1922. İstanbul Muallimler Cemiyeti tarafından Muallimler Mecmuası’nın çıkarılmaya başlanması. (ABECE, Eylül/87 40)
- 27.Eylül.1922. Atatürk Bursa’da öğretmenlerle yaptığı toplantıda eğitim konularını vurgulayarak öğretmenlerden millete yararlı kişiler yetiştirmelerini istemiş, bir milletin düşünceyle ve toplumsal güçlerle yükselbileceğini, okulun asıl işlevinin insanlığa saygıyı, millet ve memleket sevgisini, bağımsızlığın onurunu aşılama olduğunu açıklamıştır: “...Eğitim, öğretim işlerinde mutlaka zafer kazanmak gerektir. Bu ulusun gerçek kurtuluşu ancak bununla olur.. Eğitim ve

öğretim programımızın, eğitim ve öğretim siyasa-sımızın temel taşı bilmezliği gidermektir. Bu giderilmedikçe yerimizdeyiz. Yerinde duran bir şey ise geriye gidiyor demektir...”(Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, cilt 2, 42)

. Atatürk, Bursa Şark Tiyatrosu’nda, kendilerini görmeğe gelen İstanbul ve Bursa öğretmenlerine şunları söylemişti: “...Bir yandan yaygın olan bilgisizliği azaltmakla birlikte, diğer yandan toplumsal hayatta etkili ve verimli bireyler yetiştirmek gerekir. Bu da ilk ve orta öğretimde uygulamalı bir yaklaşımla olanaklıdır...” (Cumhurbaşkanları, 10)

- 16.Ekim.1922. Atatürk’ün Bursa Belediye binasında Belediye heyetini kabulünde konuşması: “.. Üç buçuk yıl süren bu mücadeleden sonra bilimsel bakımdan, eğitim bakımından da mücadelelerimize devam edeceğiz, eminim ki bunda da başarılı olacağız.” (Hakimiyeti Milliye: 19. Ekim; A. S. D. II, 41)
- 19.Ekim.1922. Bir yazı takımı ile mektup gönderen İstanbul Numune-i İrfan Mektebi öğretmenlerine Atatürk’ün cevabı: “Okullarda yetişen çocuklarımızın varlıklarını memlekete hayırlı olacak şekilde terbiye eden seçkin öğretmenlerin başarıları için dileklerde bulunmaktayım.” (İkdam, 24. 10. 1922, 3)
- 21.Ekim.1922. Atatürk, İstanbul Dârülfünun’ndan bir öğrenci heyetini kabul ederek, “İstanbul irfan zümresi!Siz vatanın ümidi istikbalisiniz. Biliyorsunuz ki vatani hakiki olarak kurtaracak sizlersiniz.” dedi. (İkdam. 27. 10. 1922, 3)
- 27.Ekim.1922. Bursa Yeni Şark gazetesi muhabirine Atatürk’ün demeci: “...Dünyadaki zaferlerin en büyük etkeni bilim ve kültür ordularıdır. Askerin kazandığı zafer, bilim ve kültür ordularının kazanacağı zafere ancak zeminini oluşturur.” (Yeni Şark: 31. 10. 1922, 1)
- 27.Ekim.1922. Mustafa Kemal Bursa Şark Tiyatrosu’nda öğretmenlere yaptığı konuşmada: “Okul adını, hep birlikte, büyük saygı ile analım.. (Dinleyiciler bir ağızdan “Okul” diye bağırıyorlar.) Okul, genç beyinlere, insanlığa saygıyı ulus ve yurt sevgisini, bağımsızlık şerefini öğretir. Bağımsızlık tehlikeye düştüğü zaman, onu kurtarmak için tutulması uygun olan en doğru yolu belletir.. Yurt ve ulusu kurtarmağa çalışanların ayrıca, işlerinde birer namuslu uzman ve birer çalışkan bilgin olmaları gereklidir. Bunu sağlayan okuldur. Ancak bu yolla, girilecek her türlü işin akla uygun sonuçlara ulaştırılması gerçekleşmiş olur.” (Bingöl, 1970, 16)
- 28.Ekim.1922. Atatürk’ün Bursa’da Vakit gazetesi muhabirine -İstanbul öğretmenlerine ilişkin- demeci: “Bu bilimsel heyetin çalışması yalnız İstanbulla sınırlı kalmayıp Hakkari’ye kadar her merkezimizde aynı ruhta ve yetenekte etkinlik gösterdiği zaman tasavvur ettiğimiz ümit, kendini gösterebilir. Bundan sonra bütün zekamızı, bilim, fenden kazandıklarımızı yalnız İstanbul surları içinde bulundur-

- mamayı temel ilke olarak kabul etmeliyiz.” (Vakit: 31.10.1922, 2)
- 1.Kasım.1922. Saltanatın kaldırılması. Böylece İstanbul Maarif Nezareti'nin varlığının sona ermesi. (Nutuk, C. 2, 689)
- 2.Kasım.1922. Atatürk Şengül hamamı yanındaki ilkokulda verilen müsamereye gitti. (Hakimiyeti Mil liye, 5. 11. 1922, 3; Palazoğlu, 263)
- 5.Kasım.1922. Mehmet Vehbi Bulak'ın Milli Eğitim Bakanlığı'ndan çekilmesi. (Z. C. I/14, 403)
- 6.Kasım.1922. Milli Eğitim Bakanlığı'na Hüseyin Rauf Hükümeti'nce İsmail Safa Özler'in atanması. (Ayrılması:7.Mart.1924). (Kocatürk, 364)
- 8.Kasım.1922. İsmet İnönü'ye İstanbul'da Darülfünunu ziyareti sırasında “Fahri Müderris” ünvanı verildi ve bir altın kalem hediye edildi. (Gürkan, 84)
- 17.Kasım.1922. Ankara'da “Muallimler Demeği” Kongresi. (Tanrıöver II, 127)
- 5.Aralık.1922. Darüleytamlar Yönetmeliği'nin kabul edilmesi. Bu yönetmelik, Atatürk önderliğindeki T.B.M.M. hükümetinin korunmaya muhtaç çocukların eğitimlerine ilişkin çok yönlü önlemleri içeriyordu. (Çağlar, 1)
- 6.Aralık.1922. Atatürk (İzmir'in kurtuluşundan 3 ay geçmeden) Ankara'da basına: “Özgürlük ve bağımsızlık için başarılan büyük savaşı tamamlamak, ulusun yeti ve yeteneğini (istidat ve kabiliyetini) en yüksek ölçüde geliştirmek için hiç bir fırsatı kaçırmayarak çalışmaya zorunluyuz...” demişti. (Nutuk, c. 2, 718)
1922. Reşat Nuri Güntekin yazmış olduğu, zamanında çok sevilen “Çalılıkusu” romanıyla yalnız bir genç kızın öğretmen olarak yaşadığı sorunlara değinmiş, eleştireci bir tutum takınmıştır.
1922. Latin harfleri ülke düzeyinde ilk kez Azeri Türkçesi'ne uygulanmıştı. Daha sonra Atatürk'ün aramızdan ayrıldığı 1938 yılında Rusya'daki bütün Türk dili lehçelerine Kiril alfabesi uygulanmaya başlandı. (Lewis, 1961, 426)
1922. Anadolu'da ilk kız sultanilerinin açılmaya başlanması. Bunların ilki İzmir'de daha sonra aynı yıl içinde Ankara'da açılmıştı.(Kansu, 84)
1922. Zükura mahsus Mekatib-i Sultaniye Devre-i ula haftalık ders çizelgesinin belirlenmesi. (Cicioğlu, 195)
1922. İnasa mahsus Mekatib-i Sultaniye Devre-i ula haftalık ders çizelgesinin belirlenmesi. (Cicioğlu, 195)
1922. Zükur ve İnasa mahsus Mekatib-i Sultaniye'de Devre-i Saniye haftalık ders çizelgesinin belirlenmesi. (Cicioğlu, 196)
1922. Sultani (Yeni Medrese)'nin ders saatlerinin belirlenmesi. (Cicioğlu, 196)
- 15.Ocak.1923. Atatürk, Eskişehir Konağı'nda Milli Eğitim Müdürü'nden. Eskişehir okullarının durumuna ilişkin bilgi aldı ve şunları söyledi: “Ötedenberi memleketi istila etmiş olan genel cehaleti kaldırmak en birinci görevimizdir. Eğitim konusunda takip edeceğimiz hattı

- hareketi çok iyi düşünmek ve saptamak gerekir.” (İzmir Yollarında, 1923, 6)
- 16/17.Ocak.1923. Atatürk’ün İzmir’te İstanbul gazetecileriyle görüşmesi: “...Aydınlar gidecekleri çevrelerde başlı başına bir alem yaratabilirler. Memleketin yalnız bir yerinde değil, beş on yerinde birer ilim merkezi, nur merkezi, irfan merkezi yapmalıyız; millet bahtiyar olsun...” (A. S. D. . c. 2, 62)
- 19.Ocak.1923. Atatürk İzmir Sineması’nda yaptığı konuşmada, “.. İlköğretim ve ortaöğretim mutlaka insanlığın ve uygarlığın gerektirdiği bilimi ve fenni versin. Fakat o kadar uygulamalı bir tarzda versin ki, çocuk okuldan çıktığı zaman aç kalmaya mahkum olmadığına emin olsun! Yüksek meslekler uzmanlarına ihtiyacımız vardır. Bilim ve fen ve uzmanlık nerede varsa, sanat nerede varsa gidip, öğrenmeye mecburuz.” (Milliyet, 22. 12. 1929; Palazoğlu, 364)
- 21.Ocak.1923. Atatürk’ün Bursa Lisesi öğretmenlerinin verdiği çayda öğretmenlerle görüşmesi. (Önder. 95)
- 22.Ocak.1923. Atatürk. Bursa Şark Sineması’ndaki demecinde: “.. Katılacağımız barış ve sükun döneminde işler süngü ile çözümlenmeyecektir. Bu işler fikirle, bilimle yurt ve ulus duygularının görünmesiyle olacaktır...” “...Bir ulus ki resim yapmaz, bir ulus ki heykel yapmaz, bir ulus ki fenni gerektirdiği şeyleri yapmaz. açık söyleyelim ki o ulusun ilerleme yolunda yeri yoktur...” demişti. (A. S. D. c. 2, 65; Palazoğlu, 364)
- 26.Ocak.1923. Atatürk Salihli istasyonunda halkla konuştu: “...Bundan sonra memleketimizi kesin kurtuluşa kavuşturmak için pek kuvvetli ve esaslı tedbirler almak icabeder. Bu tedbirlerin en önemlisi ve birincisi bilim ve irfandır...” (A. S. D. II, 72)
- 31.Ocak.1923. Atatürk İzmir’de halkla yaptığı konuşmada: “Medreseler ne olacak, evkaf ne olacak, dediğiniz zaman derhal bir mukavemete maruz kalırsınız. Bu mukavemeti yapanların ne hak ve selahi-yetle yaptıklarını sormak lazımdır.” dedi. (T. Oğuzkan, 1983, 284). Atatürk, haftalık Aydınlık Dergisi’nde yayımlanan şu sözlerinde, “Fetva ile veyahut şu. bu gibi telkinatla milleti irticaa sevk etmek isteyenlerin yeri zindan olacaktır. Katiyetle ve pervasız olarak söylerim ki, milli hakimiyetimizin her zerresini şu ve ya bu suretle kayıtlamak isteyenler en koyu gericidir. Öylelerine karşı milletin yapacağı şey onları parçalamaktır.” (Atatürk’ ün Söylev ve Demecleri (ASD). II, 88)
- 2.Şubat.1923. Atatürk. İzmir binasında halka , “... Bizim bütün toplumumuz için bilim ve fen gerekliyse. bunları aynı derecede hem erkek ve hem de kadınlarımızın kazanmaları gerekir. Kadınlarımız da alim ve fen sahibi olacaklar ve erkeklerin geçtikleri bütün öğretim derecelerinden geçeceklerdir... Ulusumuzun, memleketimizin irfan kaynakları bir olmalıdır. Seçkin ve gerçek yüksek bilim adamlarımızı

- dahi yetiştirecek yüksek kurumlara sahip olmahyız.” dedi. (İzmir Yollarında, 1923, 70; Palazoğlu, 364))
- 5.Şubat.1923. Atatürk'ün Akhisar Belediyesi'nde konuşması: “...Zamanın koşullarına göre bilim ve fenden ve her türlü uygarlığın icatlarından en yüksek derecede yararlanmak gereklidir.”(İzmir Yollarında,1923,87)
- 6.Şubat.1923. Atatürk Kırkağaç'ta medreselere ilişkin konuştu: “... Medrese demek, insanın hayat sürecini öğreneceği irfan kaynağı demektir. Bundan sonra medreselerin gerçek bilim adamı yetiştirmesinin asıl nedenlerine inilecektir.” (İkdam, 7. 2. 1923, 3)
- 7.Şubat.1923. Atatürk Balıkesir'de Zağnos Paşa Camii minberinde halka şunları söyledi: “...Hutbelerin halkın anlayamayacağı bir lisanda olması ve onların da bugünkü icaplar ve ihtiyaçlarımıza temas etmemesi, Halife ve Padişah namını taşıyan müstebitlerin arkasından köle gibi gitmeye mecbur etmek içindi. Hutbeden maksat ahalinin aydınlanması ve bilgilenmesidir; başka bir şey değildir. Yüz, ikiyüz hatta bin yıl önceki hutbeleri okumak insanları cehl ve gaflet içinde bırakmak demektir..” (A. S. D. c. 2, 94)
- 13.Şubat.1923. Atatürk, İzmir Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisesi'ni ziyaretlerinde, “..Varmak istediğimiz düzeye, bugünkü kadar uzak kalışımızın mühim sebeplerinden biri, sanata ve sanatkarlığa gerekli derecede önem verilmemiş olmasıdır.” diyerek mesleki ve teknik eğitimin önemini vurgulamıştı. (Kocatürk, 6)
- 17.Şubat.1923. İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması ve Atatürk'ün konuşmasıyla açılması: “...Yeni devletimizin, yeni hükümetimizin bütün temelleri (esasları), bütün izlenceleri ekonomik programdan çıkmalıdır. Çünkü her şey bunun içindedir. Bunun için, çocuklarımıza öyle bir biçimde öğretim ve eğitim vermeliyiz ki, ticaret, tarım ve sanat dünyasında ve bütün bunların çalışma alanlarında verimli olsunlar, etkili olsunlar, çalışkan olsunlar, ameli bir üye olsunlar. Bu nedenle milli eğitim programımızda gerek ilk öğretimde, gerek orta-öğretimde verilecek bütün şeyler bu görüşe göre olmalıdır. Milli Eğitim programlarımız gibi, devletin bölümleri için tasarlanacak programlar dahi iktisat programına dayanmaktan kendilerini kurtaramazlar. Temelli bir program uygulamak ve bu program üzerinde ulusu uyumlu olarak çalıştırmak gerekir...” (A. S. D. II, 99)
- 1.Mart.1923. Atatürk T.B.M.M.'sinin Dördüncü Toplanma yılını açış söylevinde Milli Eğitimin amaçlarını özet bir biçimde ortaya koymuştu: “...Eğitimde ve öğretimde uygulanacak yöntem, bilgiyi insanı için gereksiz bir süs, bir baskı aracı, ya da bir uygarlık zevkinden çok yaşamda başarıya ulaşmayı sağlayan, işe yarar ve kullanılabilen bir araç durumuna getirmektir...” (Cumhurbaşkanları, 13; Binbaşoğlu, 1982, 168)
- 2.Mart.1923. İzmir İktisat Kongresi'nde Latin harflerinin kabulüne ilişkin bir önerge verilmesi ve Başkan Kazım Karabekir tarafından reddedil-

- mesi. (Özerdin, 56; Almanak; 104)
- 8.Mart.1923. Kabul edilen bir yasayla öğretmen okullarının 1.Eylül.1923'den itibaren genel bütçeye alınması ve doğrudan doğruya Milli Eğitim Bakanlığı tarafından idaresi sağlanmıştır. (Unat, 34)
- 15.Mart.1923. Atatürk'ün Adana Türk Ocağı'nda gençlerle konuşması: "Eminim ki, gençler, yalnız nazariyatla meşgul değildirler. Sanatın, tarımın, ticaretin ne olduğunu anlayan ve bunları fiilen tatbik eden gençlerdir. Hakiki muzaferiyete ancak bu müsmir sahalardaki faaliyetle varacağız." (Hakimiyeti Milliye, 18. 3. 1923, 1)
- 16.Mart.1923. Atatürk'ün Adana Türkocağı'ndaki çayda konuşması: "...Bir milleti yaşatmak için bir takım temeller lazımdır ve bilirsiniz ki bu temellerin en önemlilerinden biri sanattır. Bir millet sanattan ve sanatkardan mahrumsa, tam bir hayata malik olamaz. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur.." (A.S.D.II.125)
- 18.Mart.1923. Atatürk, Tarsus'ta Gençlik Yurdu'nda: "Muhterem gençler, hayat mücadeleden ibarettir. Hayatta yalnız iki şey vardır. Galip olmak, mağlup olmak. Size Türk gençliğine terk ve tevdi ettiğimiz vicdani emanet yalnız ve daima galip olmaktır ve eminim daima galip olacaksınız..", demişti. (Hakimiyeti Milliye, 19. 3. 1923)
- Tarsus'ta Erkek İttihat Mektebi'ni ziyaret etmesi, avluda sıralanan çocuklara oyunlar öğretmesi, sınıflara girerek dersleri dinlemesi, bir öğrenciye Arapça bir metnin ezberletildiğini görünce söyledikleri: "Ben çocukken hiç ezberleyemezdim, hocalarımdan ceza alırdım... Her ezberlettiklerini belleyedim, dimağımda düşünmeye yer kalmayacaktı." (Sevük II, 1981. 276)
- 20.Mart.1923. Atatürk Konya'da gençlerle konuşup, düşüncelerini açıklamıştı: "...Bütün yoksulluklarımızın asıl nedeni, düşünüş biçimi sorunudur. İnsanlar ve insanlardan oluşan topluluklar doğru bir düşünce yapısına sahip olmalıdırlar. Düşünüş biçimi zayıf, çürük, yanlış, bayağı olan bir sosyal topluluğun bütün çabası boşunadır.." (A. S. D. II. 138)
- Konya'da Hükümet Konağı'nda işadamları tarafından verilen ziyafette konuşması: "Süngü ile, silahla, kanla elde ettiğimiz zaferden sonra, irfan, ilim, fen, iktisadiyat gibi alanlarda da muzaffer olmak için çalışacağız." (Hakimiyeti Milliye: 26. 3. 1923, 1)
- 21.Mart.1923. Konya'da, Atatürk, Hilaliahmer Kadınlar Şubesi'nin verdiği çayda konuşarak: "...Daha selametle, daha dürüst olarak yürüyeceğimiz yol vardır. Büyük Türk kadınına çalışmamızda ortak yapmak, hayatımızı onunla birlikte yürütmek, Türk kadınına ilmi, ahlaki, ekonomik hayatta erkeğin ortağı, arkadaşı, yardımcısı ve koruyucusu yapmak yoludur." (A. S: D. C. 2. 147)
- Konya Darülmüllimi'ni ziyaretinde Atatürk şunları söyledi: "Halk irfana teşnedir ve az zaman içinde öğretmenlerimizin gayret ve hamiyetleriyle hars ve öğretim alanlarında da büyük ilerlemeler ve

- gelişmeler göstereceğinden ümitvarım.." (Babalık, 26. 3. 1923, 1)
- 21.Mart.1923. Konya Sultanisi'nde, Atatürk öğrenci ve öğretmenlere: "... Hakiki kurtuluşu istiyorsak her şeyden önce bütün gücümüz, bütün hızımızla bilgisizliği ortadan kaldırmaya mecburuz." dedi. (A.S.D. c.2, s.153)
- 24.Mart.1923. Atatürk'ün Kütahya Lisesi'nde verilen çayda öğretmenlerle konuşması: "Memleketimizi, toplumumuzu hakikat hedefine, saadet hedefine ulaştırmak için iki orduya ihtiyaç vardır. Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin istikbalini yoğuran irfan ordusu..." demişti. (A. S. D. , c. 2, 164)
- 8.Nisan.1923. 326 sayılı yasayla erkek ve kız öğretmen okullarıyla bütün ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin maaşları genel bütçeye bağlanmış, 1923 Eylül'ünden sonra Milli Eğitim bütçesinden ödenmeye başlanmıştı. Ama bu yasa ilkökul öğretmenlerinin maaşı sorununu çözmiyordu. (Koçer, 1967, 11; Ergün, 68)
- Çıkarılan bu yasa ile "İlkokul öğretmenlerine en az bir maaş haddi saptanmış ve il idare kurullarının bunun altında öğretmen tayin edemeyeceği hükmü getirilmişti. (Göldaş, 29)
- 13.Nisan.1923. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı "Telif ve Tercüme Heyeti" Başkanlığı'na atanan Ziya Gökalp'in Diyarbakır'dan Ankara'ya gelmesi. (Hakimiyeti Milliye. 15. 4. 1923)
- 10.Temmuz.1923. İstanbul Harp Akademisi'nin kurulması. (Adil, 422)
- 15.Temmuz.1923. Birinci Heyeti İlmîye'nin toplanması. Heyet altı uzmanlık grubuna ayrılarak çalışmalarına 15. Ağustos 1923'e kadar devam etmiştir. (Bitişi: 15.Ağustos.1923; Ergin, c. 5, 1682)
- 16.Temmuz.1923. İzmir'de, Atatürk'ün Darülbeydeyi topluluğunun gösterilerini izlediği, sanatçıları alkışladığı onlarla konuşup tiyatro sanatına yakından eğildiği ve Türk kadınının sahneye çıkması konusunda güvence verdiği tarihtir.
- 24.Temmuz.1923. Lozan Anlaşması imzalandı. Bu anlaşmada azınlıkların öğretim işlerine ilişkin bazı hükümler de bulunmaktaydı. (M. 40, 41).
- 14.Ağustos.1923. T.B.M.M.'sinde Fethi Okyar Başkanlığındaki yeni Bakanlar Kurulu'nda Milli Eğitim Bakanlığı'na Adana milletvekili İsmail Safa Bey atanmıştı. (MEB. Cumh. 50. yılı, 32)
- 15.Ağustos.1923. T.B.M.M.'sinde okunan İcra Vekilleri Heyeti Programında Milli Eğitime ilişkin bilgilerin verilmesi: "... Milli güzidelerin yetiştirilmesi için, istidat ve kabiliyetiyle tebarüz eden ve ailesinin kudreti maliyesi müsait olmayan gençler, orta ve yüksek mekteplerde sureti mahsusa da himaye ve muavenete mazhar olacakları gibi ihtisas peyda etmeleri için Avrupa'daki irfan merkezlerine gönderileceklerdir.." denilmektedir. (Karamuk, 24-25)
- Eylül.1923. İlk Milli Eğitim Bakanı İsmail Safa T.B.M.M.'nde yaptığı bir konuşmada nitelikli öğretmen sıkıntısı çekildiğini söyledi. (Milli Eğitim İlgili Söylev, 240)
- 29.Ekim.1923. Cumhuriyet'in ilan edilmesi. Birinci İsmet İnönü Hükümeti'nin

Milli Eğitim Bakanlığı'na da İsmail Safa Bey atanmıştı. (Z. C. D. 2, c. 2, 90)

. Atatürk, Fransız muharriri Maurice Pernot'ya Türk-Fransız ilişkilerine değinirken, Türkiye'deki Fransız okullarına ilişkin düşüncelerini de söylemiştir: "...Biz hepimiz Fransa'nın hars menbaından içtik. Ben bile çocukken bir süre bir Fransız mektebine gittim. Fakat, bazen ecnebi mekteplerinin vazife hudutlarını geçtiğini, rollerinden çıktıklarını, gayr-i fenni propaganda gayeleri takip ettiklerini ve bunun için halkımızın Türk olmayan unsurlarına istinad ettiklerini gördük..." (A.S.D. III, 66)

25.Kasım.1923. İsmail Safa Bey bir genelgeyle valilerden, Milli Eğitim görevleriyle birlikte halk eğitimi çalışmalarına geçmelerini istemişti. (Güler, 1988, 83)

4.Aralık.1923. Atatürk'ün Tercüman-ı Hakikat muhabinine demeci: "...Memleket behemal asri, medeni ve yeni olacaktır. Bizim için bu, hayat davasıdır. Türkiye, ya yeni fikirle mücehhez, namuslu bir idare olacaktır, veyahut olamayacaktır. Halk ile çok temasım vardır. O saf kitle, bilmezsiniz, ne kadar yenilik taraftardır..." (A.S.D. III, 71)

1923. Cenevre Bildirisi diye bilinen Türkiye adına Gazi Mustafa Kemal tarafından onaylanan metinde şu ilkeler vardır: 1. Vücutça ve ruha doğal bir gelişme her çocuğun hakkıdır, 2. Aç çocuk doyurulmalı, hasta çocuk bakılıp sağaltılmalıdır..., 3. Sıkıntı ve zorluk zamanlarında ilk yardım çocuğun hakkıdır, 4. Çocuk kendi hayatını kazanmaya yetenekli hale getirilmelidir, 5. Çocuk etkin insan sevgisine göre eğitilmelidir. 1923. Tunalı Hilmi'nin Meclis'e bir "Türkçe Kanunu" önergesi vermesi. Bu önerge o tarihte kişisel bir dilek olmaktan öteye geçememişti. (Eke, 24)

1923. Yayımlanan "Sultani (orta) Mektepler Talimatnamesi"ne göre, her yıl her sınıf için, üçer ay ara ile bir sözlü iki yazılı sınav yapılacaktı. Bu yönetmelikle, ödül, ceza ve disiplin yeniden düzenlendi; "mubassırlık" kaldırıldı. 1923'den önce düşman işgalinde olmayan yerlerde dört yatılı, 17 yatısız olmak üzere 21 sultani ve hepsi yatısız 30 idadi bulunmaktaydı. (Milli Eğitim Dergisi, Nisan 1991, 9; Cicioğlu, 133)

1923. 439 sayılı Orta Öğretim Öğretmenlerine İlişkin Yasa'nın çıkması. (Koçer, 1967, 11)

1923. Sultanilerin adları "Lise"ye çevrildi. (Cicioğlu, 134)

16.Ocak.1924. Atatürk'ün Bölge Sanat Okulu'nu ziyareti ve okulun şeref defterine yazdıkları: "Türkiye Cumhuriyeti bu sanat mekteplerinin gelişmesine çok muhtaçtır." (Kocatürk, 1971, 8)

7.Şubat.1924. Yabancı okulların binaları içindeki dini alamet ve işaretlerin kaldırılması hakkında kararnamenin çıkarılması. (T.T.T.C., 354; Tarih, IV, 354)

13.Şubat.1924. Atatürk, İzmir Bölge Sanat Okulu'nu ziyaretinde okul defterine

şunları yazdı: "...Vasıl olmaya mecbur bulunduğumuz seviyeye bugüne kadar uzak kalışımızın mühim sebeplerinden biri sanata ve sanatkarlığa layık olduğu derecede önem verilmemiş olmasıdır." (Cicioğlu, 241)

1.Mart.1924. Atatürk'ün Meclis'in İkinci Dönem Birinci Toplanma Yılına açış söylevinde Hilafet'in kaldırılmasına ve öğrenimin birleştirilmesine değindi ve üniversite hakkında şunları söyledi: "Üniversitenin (Darülfünun) varlığına ve gelişmelerine, yüksek bir üniversitenin, ulusun genel eğitiminde, uygarlık evriminde (tekamülünde), ilerlemesinde taşıdığı kesin etkilere özellikle dikkat çekirim... Cumhuriyet öğretmenlerinin ve öğretmen topluluklarının yetiştirmekte oldukları öğrencilerle birlikte, gerçek bir bilim ordusu durumu gösterdiklerini yurdun bir çok bölgelerinde gördüm.." (A. S. D. , c. 1, 316)

3.Mart.1924. Kabul edilen üç önemli yasa ile laik devlet sisteminin en ileri adımları atılmıştır. Kabul edilen üç yasa: "Halifelğin Kaldırılmasına Dair Kanun"(431 sayılı), "Şer'iye ve Evkaf Vekaletlerinin Kaldırılmasına Dair Kanun," ve "Tevhidi Tedrisat Kanunu" (430 sayılı Öğretimin Birleştirilmesi Yasası); Bu yasalarla din ve şeriat hükümleri yerine, medeni yasalar yer alacak, dini öğretime ağırlık veren medrese eğitiminden çağdaş eğitime geçilmiş olacaktı. Ayrıca bütün resmi ve özel okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanacak, teftiş ve denetimleri de bu Bakanlığa verilecekti. (Z. C. , D. 2, c. 7, 69;)

430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Türkiye içindeki bütün bilim ve öğretim kurumlarını Şer'iye ve Evkaf Vekaleti veya özel vakıflar tarafından yönetilen bütün medrese ve okulları, askeri okullar ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı Darüley-tamlar da dahil olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı'na bağladı. Yasanın asıl amacı şer'i okulları kaldırmak ve bütün eğitim hizmetlerini ve kurumlarını devlet eline almaktı. Bu yasayı Vasıf Çınar ve arkadaşları önerdiler. (Nutuk, c. 2, 849; MEB. Orta Öğretim Programlarında Yönelmeler, 1972, 45; Özerdim, 63)

5.Mart.1924. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü Tevhid-i Tedrisat Yasası gereğince bütün medreselere el koydu. (Vakit, 6. 3. 1924)

6.Mart.1924. Yeni İsmet İnönü kabinesi kuruldu. İsmail Safa Özler Maarif Vekilliği'nden ayrıldı, bu göreve Vasıf Çınar atandı. Vasıf Çınar bu görevde 8 ay 14 gün kaldı. (Neşet Halil, 152; Vakit, 6.Mart. 1924)

13.Mart.1924. 439 sayılı "Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu" kabul edildi. Bu yasayla öğretmenlik devletin genel hizmetlerinden eğitim ve öğretimi yerine getirmekle görevli bir meslek haline getirilmiştir. (MEB Maarifle İlgili Kanunlar 1940, 42)

20.Nisan.1924. 491 sayılı Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1924 Anayasası) kabul edildi. Bu yasanın 87. maddesi "İptidai tahsil bütün Türkler için mec-

- huri, devlet mekteplerinde meccanidir," hükmü ile çocuklara zorunlu olarak öğretim verilmesini devlete görev olarak vermiştir. (Z. C. , D. 2, c. 8, 1005)
- 21.Nisan.1924. 493 sayılı yasayla Darülfünun katma bütçeyle yönetilen "tüzel kişiliğe" sahip bir kurum haline getirildi. (Özerdim, 65)
- 7.Mayıs.1924. Darülfünun İlahiyat Fakültesi açıldı. 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Yasası ile medreseler kapatılınca, Süleymaniye Medresesi yerine İlahiyat Fakültesi projesi hazırlanmış ve bu proje uyarınca İstanbul Darülfünun'unda bir İlahiyat Fakültesi açılmıştı. (Cumhuriyet, 8-10. 5. 1924; Ergün, 82)
- 25.Temmuz.1924. Atatürk Öğretmenler Birliği Kurultayı üyelerine şunları söylemişti: "Yeni nesli, Cumhuriyet'in fedakar muallim ve mürebbileri, sizler yetiştireceksiniz, yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır."
- 4.Mart.1925. Fethi Okyar'ın başbakanlıktan istifası ve bu göreve İsmet İnönü'nün üçüncü kez atanması. Milli Eğitim Bakanlığı'na 2. kez İstanbul Milletvekili Hamdullah Suphi Tanrıöver seçilmişti. (Kantarcıoğlu, 39)
- 20.Mart.1925. Anadolu'ya gitmek üzere bir "Aydınlatma Heyeti" oluşturan İstanbul Üniversitesi Öğrenci Birliği'nin telgrafına Mustafa Kemal Paşa'nın cevabı: "Memleketin aydın gençliğinin taassup ve irticaya karşı mücadelesindeki yüksek görevini idrak ile teşebbüs sahasına geçmesi takdire şayandır." (A. S. D. c. 5, 154)
- 2.Nisan.1926. Bakanlar Kurulu Kararı ile Güzel Sanatlar Kurulu (Sanayi-i Nefise Encümeni) kuruldu. (Etike, 92/Nis, 51)
- 19.Nisan.1925. 29 Ekim gününü "Cumhuriyet Bayramı" olarak belirleyen 628 sayılı yasanın çıkarılması. (Eğitim Dünyası, 93/Nis. 38)
- 20.Nisan.1925. "Mektep Vergisi" yasının çıkması. (Koçer, 1967, 12)
- 22.Nisan.1925. "Tevhid-i Tedrisat Kanunu"na ek bir yasa çıkarılarak (637 sayılı) askeri okullar Milli Savunma Bakanlığı'na bağlandılar. Aynı yasa ile aşağı yukarı 7000 yetim çocuğu barındıran Darüleytamlar da Bakanlığa bağlandılar. (Z. C. D. 2. c. 18, 626; Ergün, 54)
- 20-21.Mayıs.1925. Konya'da yapılan "Maarif Mülfettişleri Kongresi"nde köy öğretmeni tipi ve köye öğretmen gönderme sorunu yer aldı. (Koçer, 1967, 12)
- 24.Ağustos.1925. Atatürk, Kastamonu'da Belediye dairesi önünde toplanan halka yaptığı konuşmada, "Artık duramayız. İster istemez ileri gideceğiz. Geriye ise hiç gidemeyiz. Çünkü ileri gitmeye mecburuz. Millet açıkça bilmelidir. Medeniyet öyle bir ateştir ki, ona ilgisiz kalanları yakar mahveder.." dedi. (A. S. D., c. 2, 206)
- 26.Ağustos.1925. Atatürk İnebolu Türk Ocağı Salonu'nda, "Cevheri gösterebilmek için çamuru atmak lazım. Çok cevherli olan bizim ulusumuza layık olan kıyafet medeni ve beynelmilel kıyafettir. Öyle giyineceğiz. Ayakta iskarpin, fotin, pantolon, yelek, gömlek, kravat, yaka-

lık, ceket ve tabiatıyla bunları tamamlamak için başta siper-i şems'li serpuş. "Açık söylemek isterim. Bunun adına şapka derler," diyerek kılık devrimini başlatmıştı. (Cumhuriyet, 26. Kasım. 1994, 20)

- 28.Ağustos.1925. Mustafa Kemal'in İnebolu'da konuşması. Türkocağı'nda yaptığı bu konuşmada, kadınların giyimlerine dokunmuş, bugünkü kılığımızın milli ve uygar bir kılık olmadığını söyleyerek uygar kılığı kabul edeceğimizi, şapka giyeceğimizi söylemişti. Özetle, "...Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkı medenidir. Fakat ben sizin öz kardeşiniz, arkadaşınız, babanız gibi medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı; fikriyle, zihniyetiyle medeni olduğumuzu ispat ve açıklamak mecburiyetindedir. Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı aile hayatı ile, yaşayış tarzı ile medeni olduğunu göstermek mecburiyetindedir..." demişti. (A. S. Dem. II. 211)
- 30.Ağustos.1925. Atatürk, Kastamonu Türkocağı'nı ziyaretten sonra Halk Fırkası Merkezi'nde: "...Efendiler ve ey millet, iyi biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, mensuplar memleketi olamaz. En doğru ve en hakiki tarikat, uygarlık tarikatıdır..." . Kastamonu'da yaptığı ikinci bir konuşmada Atatürk: "...Bazı yerlerde kadınlar görüyorum ki, başına bir bez veya peştemal veya buna benzer bir şeyler atarak yüzünü gözünü gizler ve yanından geçen erkeklere karşı ya arkasını çevirir veya yere oturarak yumulur. Bu tavrın anlamı nedir? Efendiler. Medeni bir millet anası, millet kızı bu garip şekle, bu vahşi vaziyete girer mi? Bu hal milleti çok gülünç gösteren bir manzardır. Derhal düzeltilmesi gerekir..." (A. S. D. II. 216)
- 17.Eylül.1925. Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı binasının temel atma töreni yapıldı. (M. İ. A. , 3)
- 1.Ekim.1925. Atatürk Bursa öğretmenlerine yaptığı konuşmada: "Kadın ve erkek öğretmenlerimizin yeni kuşakları yetiştirmek için harcadıkları fedakarane çalışma ile birlikte, sosyal toplumumuz içinde, yeni bir zihniyet ve medeni hayatı telkin ve temin için icra ettikleri iyi ve olumlu etkiler, bu seçkin heyetin yüksek görevlerini ne kadar müdrik olduklarını göstermektedir..." (A. S. D, c.2, 220)
- 8.Ekim.1925. Atatürk, Balıkesir'de Belediye binası önünde toplanan halka çeşitli konularda konuşmuş ve, "Adımlarını, attığımız medeniyet ve yenilik adımlarına uydurmak istemeyenler ne bahtsızlardır. Bu gibiler hala milleti aldatacaklarını ümit ediyorsa bu ümitleri kendilerinin hüsrانlarından başka bir netice vermiyeceğine şimdiden emin olabilirler..." demişti. (Hakimiyet-i Milliye, 11. Ekim.1925)
- 14.Ekim.1925. Atatürk'ün İzmir Kız Öğretmen Okulu'nda konuşması: "Türk kadını dünyanın en aydın, erdemli, en ağırbaşlı kadını olmalıdır. Ulusun kaynağı, toplumsal yaşamın temeli olan kadın, ancak erdemli olursa ödevini yerine getirebilir. Her halde kadın yüksek olmalıdır.

Burada rahmetli Fikret'in herkesçe bilinen bir sözünü hatırlatırım: "Elbet sefil olursa kadın alçalır beşer." Kadınlarımız, erkeklerimizden bile daha çok aydın, daha çok ongun (feyizli) ve daha çok bilgili olmak zorundadırlar, eğer gerçekten ulusun anası olmak istiyorlarsa.." (A. S. D. II, 234)

Atatürk, İzmir Erkek Öğretmen Okulu'ndaki konuşmasında şunları söylemişti: "Ulusları kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Öğretmenlerden, eğitimcilerden yoksun bir ulus henüz ulus adını taşımak yeteneğini kazanmamıştır. Ona herhangi bir topluluk denir, ulus denmez. (Velidedeoğlu, 16)

18.Ekim.1925. Konya öğretmenlerine hitaben yaptığı konuşmada Atatürk şunları söyledi: "...Yürümekte olduğumuz, yenileşme, gelişme, uygarlık yolunda sizlerden (öğretmenlerden) oluşan bir Türk ordusuna dayandıkça, behemehal başarıya ulaşacağımıza inancım kesindir. Şimdiye kadar olduğu gibi birbirimize dayanarak yürümeye devam edeceğiz..." (A. S. D. II, 237)

1.Kasım.1925. Atatürk'ün T.B.M.M.'sinin II. Dönem III. Toplanma yılını açış konuşmasından:

".. Yaşamın her çalışma alanında olduğu gibi özellikle eğitim ve öğretimde sıkı düzen başarının temelidir. Müdürler ve öğretmenler, sıkı düzeni sağlamak, öğrenciler de sıkıdüzene uymak zorundadırlar.." (A. S. D. c. I. , 337)

5.Kasım.1925. Ankara'da Hukuk Mektebi'nin açılması. Hukuk Mektebi, bugün Mustafa Kemal'in bir söylevi ile açıldı. İlk dersi Ahmet Ağaoğlu verdi. Okulun Profesörler Meclisi, Mustafa Kemal'i onursal başkan seçtiler. İsmet İnönü'ye de Türk Hukuk Tarihi Onursal Profesörlüğü verdiler. Mektep, 1931'de Fakülte oldu. 1939-1940 ders yılı sonuna kadar Adliye Vekaletine bağlı kaldı; 1.Haziran 1940'da Milli Eğitim Bakanlığı'na devredildi; öğretim süresi üç yıldan dört yıla çıkarıldı. 13 Haziran 1946'da çıkarılan 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile Ankara Üniversitesi'ne bağlandı. (A.S.D.c.2, 236)

25.Kasım.1925. Şapka giyilmesine ilişkin yasanın çıkarılması. (Z. C., D. II, C. 19, 247; Karamuk, 33)

30.Kasım.1925. Tekke ve Türbelerin Kapatılmasına İlişkin Yasa kabulü edildi. (Milli Eğitim Dergisi, Kasım 1991, 19)

8. Aralık.1925. Milli Eğitim Bakanlığı ırk ayrımını yasakladı. (Almanak-104)

21. Aralık.1925. Milli Eğitim Bakanlığı'na Hamdullah Suphi Tanrıöver'in istifası üzerine Mustafa Necati'nin Milli Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Z.C.D.2, c. 20, 203)

26. Aralık.1925. 697 ve 698 sayılı yasalarla uluslararası takvim ve saatin kullanılması kabul edildi. (Z. C. , D. 2, c. 20, 115)

Üçüncü Heyeti İlmiye Şurası'nın Ankara'da toplanması (Bitişi: 8.Ocak.1926). Mesleki ve teknik okulların belirli merkezlerde toplanması ve takviye edilmesi gereği vurgulanmıştı (Ergin,V, 1684)

28. Aralık.1925. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin öğretmenlere ilk genelgesi.
1925. Çıkarılan Takrir-i Sükun Yasası iç isyanlar nedeniyle siyasi ve demeksel etkinlikleri yasaklamıştı. (Gümüş, 9)
1925. Alman eğitimcisi Kerschensteiner'in önerisi üzerine getirtilen Alman Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Müşaviri Prof. Dr. Alfred Kühne'nin Milli Eğitimimiz üzerine düşünceleri alındı. (Koçer, 1967, 12)
- . Dr. Kühne teknik öğretim üzerine raporunda, "Sanat okullarında yalnızca Fransızca öğretilmesinin doğru olmadığını, ordu okulunda nasıl başarılı olarak Almanca öğretiliyorsa teknik okullarda da Almanca öğretilmesinin büyük yarar sağlayacağını belirtmekte, ilk okul üzerine 4 yıl süreli yabancı dil ve ticaret okulu açılmasını salık vermektedir. (Kühne, 1939, 17; Demircan, 97)
1925. Musiki Muallim Mektebi lise ve dengi okullara öğretmen yetiştirmek için Ankara'da kurulmuş bir okuldu. Öğrenim süresi 4 yıl olan okul daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü'nün müzik şubesini oluşturmuştur.
1925. Cumhuriyet döneminin ilk hemşire okulu olan Kızılay Özel Hemşirelik Lisesi açıldı. (Şentürk, Milliyet, 15. 5. 1991)
- 3.Ocak.1926. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin öğretmenlere ikinci genelgesi. (Arayıcı, 20)
- 7.Ocak.1926. Yabancı okulların denetimi için Bakan Mustafa Necati'nin emirleri.
- 7.Şubat.1926. 757 sayılı yasayla Hars Dairesine bağlı üç şube müdürlüğü kuruldu. Bunlardan biri de Kütüphaneler Şubesi'ydi. Bu göreve 8.Mart.1926'da Hasan Fehmi Turgal atandı. (Cunbur, 1983, 552)
- 9.Şubat.1926. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati göreve başladıktan 51 gün sonra gazetecilere "Milli Eğitimin Genel Durumu" üzerine açıklamalarda bulundu. (R. İnan, 1980, 57)
- 17.Şubat.1926. Medeni Kanun'un çıkarılması. (Z. C. . D. II, C. 22, 334)
- 1.Mart.1926. "1341 sayılı Muvaze-i Umumiye Kanunu"na ek 757 sayılı 7. Şubat 1926 tarihli Kanun'la Hars Dairesi'nde üç şube müdürlüğü kuruldu. Bunlardan biri Kütüphaneler Şubesi'dir. Bu göreve 8. Mart 1926'da Hasan Fehmi Turgal atandı.
- 6.Mart.1926. Gazi Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü'nün kuruluşu. (Kaya, Milli Eğitim Dergisi, Kasım 1991 s. 11)
- 20.Mart.1926. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin T.B.M.M.'nde "Bakanlık Merkez Yasa Tasarısı" görüşülürken yaptığı konuşmada eğitim örgütünün düzeltilmesi için öncelikle düşünülecek sorunun öğretmen yetiştirmek olduğunu açıkladı. (R. İnan, 1980, 71; M. E. İ. Söylev, 357)
- 22.Mart.1926. 789 sayılı "Maarif Teşkilatına Dair Kanun" ile okul kuruluş sistemi yeniden belirlenmiştir. Teşkilat Kanunu, gerek Milli Eğitim Bakanlığı, gerekse diğer Bakanlıklar tarafından açılmış veya açılacak olan okullarla bütün özel okulların derecelerinin saptanması

işlemini Milli Eğitim Bakanlığı'na bırakmıştır. (Unat, 84)

. Aynı yasayla 1. Dil Heyeti, 2. Talim ve Terbiye Dairesi'nin kurulması, 3. Türkiye'nin Maarif Teşkilatı itibariyle bölgelere ayrılması, bir veya bir kaç ilden oluşan her bölgede bir Maarif Eminliği'nin kurulması. (M. V. ; M. İlgili Kanunlar, 19)

. 789 sayılı "Maarif Teşkilatına Dair Kanun"la "Maarif Hizmetlerinde Asıl Olan Muallimlik" ilkesinin saptanması. (Kaçar, "16 Mart ve Öğretmen Okulları", Eğitim Hareketleri, C. VII, Sayı 7 5/76, 1961, 4)

. Bu yasayla öğretmen okullarının şehir öğretmen okulları ve köy öğretmen okulları diye iki çeşite ayrıldı. (Karamuk, 40)

. Köy Muallim Mektepleri denemesi başlatıldı. Ne yazık ki bu deneme başarılı olamamış ve 1933 yılında durdurulmuştur. (Kaya, Milli Eğitim Dergisi, Kasım 1991, 11)

28.Mart.1926. Bakanlar Kurulu kararıyla kabul edilen 3393 sayılı yönetmelikle Talim ve Terbiye Dairesi'nin görevleri belirlendi. (Özer, 160)

10.Nisan.1926. İktisadi kuruluşlarda Türkçe kullanılmasını zorunlu kılan yasa kabul edildi. (Almanak, 104)

22.Nisan.1926. Belirli merkezlerde büyük öğretmen okullarının kurulması için inşaatlarında kullanılmak üzere il bütçelerinin yüzde onunun Eğitim Bakanlığı'na ayrılacağını gösteren (819 sayılı ve bunu tamamlayan 843 sayılı) yasaların çıkarılması. (Resmi Gazete)

22.Nisan.1926. T.B.M.M.'nin toplantısında Öğretmen Okulları'nın yapıları için yapılacak yardım konusunda Mustafa Necati'nin konuşması. (R. İnan, 1980, 83)

24.Nisan.1926. T.B.M.M.'nde "Okul Kitaplarının Maarif Vekaleti'nce bastırılması Hakkında Kanun"un kabulü. (Z. C. II, c. 24, 206)

26.Nisan.1926. Atatürk'ün Türk Ocakları Üçüncü Kurultayı Heyeti'ni kabulde konuşması: "...Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk toplumdur. Bu toplumun bireyleri ne kadar Türk kültürüyle dolu olursa, o topluma dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur. (Cumhuriyet, 27.Nisan.1926)

6.Mayıs.1926. Mustafa Necati'nin "Bakanlık Kuruluş Yasa Tasarısı" görüşülürken yaptığı konuşma. (R. İnan, 1980, 91)

8.Mayıs.1926. 818 sayılı Borçlar Kanunu'daki Çıraklık Sözleşmesi maddesi, "Usta çırağa sanatı olanca dikkat ve itina ile öğretmeye mecburdur. Usta çırağın derslere devamını izlemekle... yükümlüdür," demektedir. (Doğan, 379)

20.Mayıs.1926. İlköğretmen Okulu'nda yetişmediği halde ilkokullarda öğretmenlik yapmak isteyenlerle ilgili en önemli yasa, 842 sayılı İlk Mektep Muallim ve Muavinleri Hakkında Kanun'dur. Bu yasa öğretmen ve öğretmen vekillerinin öğrenim koşullarını saptamaktadır. Madde 5'e göre "eski beş senelik idadilerden veya orta mekteplerden me-

zun olanlar muallim mekteplerinde okuyup da kendilerinin mezun oldukları mekteplerde görmedikleri derslerden imtihan vermek şartıyla ilk mektep muallimi olurlar.” denmektedir. (Z. C. D. II, C. 25, 414)

- 23.Mayıs.1926. Mustafa Necati'nin T.B.M.M.'nde üniversite bütçesi görüşülürken yaptığı konuşma. (İnan, 1980, 93)
- 5.Haziran.1926. Mustafa Necati'nin İstanbul Darülfünun'unda (Üniversitesi) onuruna verilen yemekte yaptığı konuşma. (R. İnan, 1980, 97)
- 10.Haziran.1926. Mustafa Kemal'in Bursa'da tiyatro sanatçılarıyla konuşması: “..Sizin vatana en büyük hizmetiniz Anadolomuzu baştan başa dolaşıp halkımıza sanatın ne olduğunu anlatmanız olacaktır.” (A. S. D., c. 5, 44)
- 15.Ağustos.1926. Mustafa Necati'nin Konya Muallimler Birliği'nde onuruna verilen çayda yaptığı konuşma.
“...Eğer öğretmen ödevinden uzaklaşır, eğer öğretmen hastalıklı bir yaşama kendisini kaptırırsa yurdun yaşama hakkı tehlikede demektir...” (R. İnan, 1980, 109)
- 30.Eylül.1926. Atatürk sporcularla konuşmasında şunları söyledi: “..Bütün ulus-ca sporun nitelik ve değerinin anlaşılması, ona ilgi ve sevgi duyulması, sporun bir yurtseverlik işi gibi karşılanması gereklidir.” (Velidedeoğlu, 14)
- 1.Kasım.1926. Atatürk'ün T.B.M.M.'sinin II. Dönem, IV.Toplanma açış söylevinden:
“...Yurtta eğitim ve öğretim ilkelerini bilimsel olarak ve bağımsız bir merkezden yönetmek amacıyla gerekli görülen ‘Talim ve Terbiye Dairesi’ kurulmuş ve ve bütün öğretim programları ve ders kitapları üzerinde önemli kararlar alınmıştır... Bütün Milli Eğitim kuruluşlarında uzmanlardan yararlanmak işinin, gelecek yıllarda da daha geniş ölçüde sürdürülmesi yerinde olur...” diyerek eğitimde araştırmanın önemini ve eğitimin bir uzmanlık işi olduğunu belirtmiştir. (Karagözoğlu, 219)
1926. Emin Erişilgil (1891-1965) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı oldu. O sırada Avni Başman da Talim Terbiye Kurulu üyesi bulunuyordu. Birlikte pragmatik ilkelere göre yeni bir ilkokul izlencesi hazırladılar. Bu sırada çıkan Hayat Dergisi'nde de etkin rol oynadılar; Hilmi Ziya Ülken'e göre dergiye hayat felsefesi verdiler. (Binbaşoğlu, 143)
1926. Milli Eğitim Bakanlığı içinde Halk Terbiyesi Şubesi'nin kurulması. 1952'de Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlanan Bölüm, daha sonra tekrar İlköğretim Müdürlüğü'ne bağlandı. Daha sonra Genel Müdürlüğe dönüştü. (Karamuk, 182)
1926. Sanayi-i Nefise Talimatnamesi (Güzel Sanatlar Yönetmeliği) hazırlanarak güzel sanatların öğretiminin düzenlenmesi ve gelişmesi için bir komisyon kuruldu.

1926. Sadece Türkçe öğretmenleri yetiştirmek üzere, edebiyat şubesinden ibaret olarak Konya'da iki yıl süreli bir orta öğretmen okulu açılmıştır; okul 1927 yılında Ankara'ya taşınarak Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü adını almış; 1. Aralık 1927'de Pedagoji (Eğitim) Bölümü'nün açılması ile öğretmen yetiştirmede yeni bir boyut kazanmıştır. Daha sonra diğer bölümlerin açılması ve hazırlık sınıflarının kurulması ile 1932-1933'de dört yıla çıkartılmış; 1934-35 yılında diğer bölümlerin hazırlık sınıflarının kaldırılmasına karşılık eğitim bölümü devam etmiş, ancak süre iki yıla indirilmiştir. Gazi Eğitim Enstitüsü'nde 1941 yılında Fransızca, 1944 yılında İngilizce, 1947 yılında Almanca Bölümleri açılarak yabancı dil öğretmenleri yetiştirilmesinde büyük mesafeler alınmıştır. 1968'den sonra Enstitü'de süre tekrar üç yıla çıkarılmış, 1979-80 öğretim yılında ise, "Yüksek Öğretmen Okulu" olarak dört yıllık süreye ulaşmış; ancak bu uygulama ile ilk mezunlarını veremeden 1982'de 2547 sayılı yasa ile Okul Eğitim Fakültelerinin Eğitim Bilimleri Bölümü'ne dönüşmüştür. (Ataman, 47; Demircan, 103))
1926. Bakanlar Kurulu'nca, hükümet hesabına Avrupa'da öğrenimde bulunan öğrencilerin denetim şekli ve yollukları hakkında 4400 sayılı kararın alınması. (Karamuk, 166)
1926. Bu yıla kadar bir tek Berlin'de öğrenci müfettişliği varken, ondan sonra Paris'te ikinci, 1939'da Londra'da üçüncü bir öğrenci müfettişliği açıldı. (Demircan, 87)
1926. Üçüncü Heyeti İlmîye'nin toplanması ve varılan ilkelerin ışığında orta okullarda karma eğitime geçilmesi. (Koçer, 1967, 13)
1926. Programlara Yurt Bilgisi dersi kondu. Daha önce 1924 programlarında görülen Musahabat-ı Ahlakiye ve Malumat-ı Vataniye dersleri bu programla kaldırıldı. (Akyüz, 1982, 214)
1926. Denizli ve Kayseri'de üç yıl süreli Köy Öğretmen Okulları'nın açılması. (Koçer, 1967, 13)
1926. Yayımlanan "Lise ve Orta Mekteplerle Muallim Mektepleri İmtihan Talimatnamesi"ne göre öğrenci başarısız olduğu derslerden "Yoklama İmtihanına" tabi olacak, başarısız olduğu dersleri ikiye indirirse bütünlemeye kalıyordu. Bu yönetmelik daha sonra 1935, 1937, 1939, 1946, 1953, 1955, 1962, 1963, 1966, 1972, 1974 yıllarında yeniden değiştirilmiştir. (Millî Eğitim Dergisi, Nisan 1991, 9; Cicioğlu, 236)
1926. İlkokullara ilişkin öğretim programının yayımlanması. Bu program daha sonra çeşitli tarihlerde (1929, 1930, 1936, 1939, 1948, 1961, 1962, 1968, 1973, 1975) değiştirilmiştir. (H. Tekişık. Millî Eğitim Temel Kanunu, 1979)
1926. Omar Buyse'nin teknik okullara ilişkin raporunu hazırlayarak hükümete vermesi.
1926. "Levazım ve Ders Araçları Müzesi" açıldı. Daha sonra Ton-guç'un

- görevlendirildiği "Mektep Müzesi" diye anılan bu yer 1947 yılında Bakanlık binası ile birlikte yandı. (İnan, 1981, 172)
- 27.Ocak.1927. 968 sayılı yasayla Milli Basımevi ve şubeleri için her yıl bütçelerine konan ödeneğin döner sermaye halinde kullanılmasına mezu- niyet verilmiştir. "Milli Eğitim Basımevi Mütedavil Sermayesi Matbaası" böylelikle, müdürlük olarak, İstanbul'da kurulmuş ve "Milli Eğitim Basımevi Mütedavil Sermayesi Ankara Şubesi Şef- liği" olarak açılmıştır. (Karamuk, 170)
- 3.Şubat.1927. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin Avrupa'daki incelemeleri konusunda İstanbul gazetecileriyle bir görüşme yapması. (Eğitim ve Bilim, Nisan 1992, 49)
- 13.Mart.1927. "Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu"nun çıkması. Bu kanunun 1. maddesine göre, "Muallimlik devletin umumi hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üstüne alan, müstakil sınıf ve derecelere ay- rılan bir meslektir." (Resme Gazete)
- 15.Mart.1927. "Askeri Tedrisat"dersi erkek lisesi ve öğretmen okulu programları- na konu. (Tebliğler Dergisi, Sayı:14)
- 12.Mayıs.1927. M. Necati'nin. T.B.B.M'nde Bakanlık bütçesi görüşülürken yaptığı konuşma: "Yirminci yüz yıl yaşamı o durum almıştır ki, her de- mokratik ulus, genel eğitim ile birlikte, her sınıf halkı mesleğe ha- zırlayacak önlemleri almayı ödev bilmiştir." (R İnan,1980,127)
- 29.Mayıs.1927. 1052 sayılı yasayla masrafları İl Özel İdareleri'nce karşılanmakta olan öğretmen okulları, mesleki ve teknik okulların gelişimini sağlamak üzere, bu okullar Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine alın- dı. (Karamuk, 155)
- Yürürlüğe giren bir yönetmelikle Milli Eğitim Bakanlığı'nın mes- lek okulları için öğretmen yetiştirmek üzere Avrupa'ya öğrenci göndereceği belirtiliyordu. M.E.B. 1927-1938 yılları arasında dı- şarıya bu amaçla 133 öğrenci göndermiştir. (Doğan, 370)
- 30.Mayıs.1927. Milli Eğitim Bakanlığı'na 650 yataklı Validebağ Prevantoryum- Sanatoryumu açıldı. Bugün sanatoryum 200 yataklı olarak sağlık hizmetindedir. (Karamuk, 197)
- 7.Haziran.1927. Köylerdeki eğitim ile ilgili yasa kabul edildi. Üç yıllık ilkokullar a- çıldı. (Almanak, 104)
- 9.Haziran.1927. 1052 sayılı "Meslek Mektepleri Hakkında Kanun" ile meslek o- kullarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. 1936'da hazırlanan "Mes- leki Eğitimin İnkişaf Planı" ve bu plana dayalı, 1941 yılında çıkan "Teknik Öğretim Hakkında Rapor" mesleki eğitime yön veren ça- lışmalardır. Bu yasayla aynı zamanda 9 sanat okulu (Ankara, Ay- dın, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Konya, İstanbul, İzmir) açıldı. (Karabulut; Poturnak, 3; Doğan, 368))
- 20.Haziran.1927. Tarım öğretiminin geliştirilmesine ilişkin yasa kabul edildi. (Ö- zerdin, 75)

- 21.Haziran.1927. 1127 sayılı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma yasasıyla küçüklerin maneviyatı üzerinde zararlı tesirler yapacağı, yasaya göre kurulmuş olup, M.E.B.'da toplanan bir kurul tarafından tesbit edilen eserler "takdire tabi" tutulmuş, bu gibi eserlerin açıkta satılması, sergilenmesi, gazetelerde ilan edilmesi, çocuklara gösterilmesi, parasız ya da paralı verilmesi yasaklanmıştır. (Z.C., D.2, c. 33, 260; Özsoy, CDE, 1983, 391)
- 22.Haziran.1927. "Maarif Vergisi Kanunu"nun çıkarılması. (Sakaoglu, 1992, 65)
- 25.Haziran.1927. 1164 sayılı yasayla içişlerine bağlı olarak kurulmuş olan dört Genel Müfettişlik emrine Hükümetin uygun görmesiyle, M.E.B.'dan da "Maarif Müşaviri" adıyla birer müşavirin verilmesi. (Karamuk, 51)
- 7.Temmuz.1927. Atatürk, Dolmabahçe Sarayı'nda öğretmenlere: "...Öğretmenler her vesileden istifade ederek halka koşturmalı, halk ile beraber olmalı ve halk, öğretmenin çocuğa yalnız alfabe okutur bir varlıktan ibaret olmayacağını anlamalıdır..." demişti. (A.S.D. , c. 5, 46)
- 8.Ağustos.1927. Bakan Mustafa Necati'nin, Ankara Gazi Mustafa Kemal Orta Öğretmen Okulu (sonradan Eğitim Enstitüsü) temel atma töreninde yaptığı konuşma. (R. İnan, 1980, 153)
- 3.Eylül.1927. Mustafa Necati'nin Spor Kongresi'ni açarken yaptığı konuşma. (R. İnan, 1980, 155)
- 15/26.Ekim.1927. Atatürk'ün Cumhuriyet Halk Fırkası Kurultayı'nda konuşması. (Tarih IV, 175)
- 20.Ekim.1927. Atatürk, Büyük Söylev'ini bitirdi: "...Bugün ulaştığımız sonuç, asırlardan beri çekilen millî felaketlerin doğurduğu uyanıklığın ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların karşılığıdır. Bu neticeyi Türk gençliğine emanet ediyorum. Ey Türk Gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini ilelebet korumak ve savunmaktır...Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur. " (Atatürk, N. II, 898)
- 28.Ekim.1927. Türkiye'de ilk nüfus sayımının yapılması. Bu ilk sayımın sonucu: 13 650 000 (Özertim, 76)
- 1.Kasım.1927. Yeni İsmet İnönü kabinesinde yeniden Milli Eğitim Bakanı olarak Mustafa Necati yer alıyordu. (Z. C. , D. 3, c. 1, 12)
- . Türk folklorunda çalışmalar yapmak üzere, Ankara'da "Anadolu Halk Bilgisi Derneği"nin kurulması. Dernek, 1.Kasım.1929'dan itibaren "Halk Bilgisi Haberleri" adıyla 124 sayı devam eden bir dergi yayımlamıştır. (Kocatürk, 473)
- 3.Kasım.1927. 1353 sayılı yasayla Harf Devrimi'nin yapılması. (Koçer, 1967, 13)
1927. Sanayii Nefise Mektebi Ali'si bir statü değişikliği geçirerek Güzel Sanatlar Akademisi adını aldı. (Karamuk, 43)
1927. Milli Eğitim Bakanlığı hesabına güzel sanatlar öğrenimi için yabancı memleketlere gönderilecek öğrencilerin seçim ve denetimine ilişkin yönetmelik yayımlandı. (Karamuk, 166)

1927. Bazı meslek dallarındaki boşluğu doldurmak üzere Avrupa'dan uzman öğretmen getirtilmeye başlandı. Bu amaçla 1927-1938 arasında 65 uzman öğretmen getirilmiş ve bu uzmanlar çeşitli meslek okullarında görevlendirilmişlerdir. (Alkan-Doğan-Sezgin, 1976, 47)
1927. Ticaret Okullarının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanarak dört yıl süreli (Orta Ticaret Okulu) olarak düzenlenmesi. (Karamuk, 160)
1927. Kız Sanat Okullarına Kız Enstitüsü adı verildi; aynı zamanda Akşam Kız Sanat Okulları kuruldu. (Karamuk, 155)
1927. Belçika'dan gelen Prof. Omar Buyse teknik eğitimle ilgili bir rapor hazırladı.
1927. İsmet İnönü C.H.P. Genel Kongresi'nde eğitim sorunlarına değindi. (Tonguç, 95)
1927. Yapılan ilk Genel Nüfus Sayımında nüfusun yalnız %10.6'sının okur yazar olduğu görülmüştü. (Demircan, 93)
1927. Köylerde yetişmiş çocukları alıp ilkokul üstünde üç yıllık sürede köy öğretmeni yetiştirmek üzere Denizli ve Kayseri Zencidere'de iki köy öğretmen okulu açıldı. Beklenen sonuç elde edilemediği için okullar 1932/1933 öğretim döneminde kapandı. (Karamuk, 146)
1927. Ankara'da Ana Muallim Mektebi açıldı. Bu okul, 1930-31 öğretim yılında İstanbul Kız Öğretmen Okulu'na nakledildi; öğrenim süresi iki yıl olan bu okul bir süre sonra kapandı. (Oktay, 5)
1927. Orta ve liselerde 1924 programı üç yıl uygulandıktan sonra edebiyat tarihi, tarih, coğrafya, matematik programlarının değiştirilmesi. Kabul edilen Orta Mektep, programı, önceki 1924 programına göre din derslerinin kaldırılması, haftalık ders saatinin 28'den 32'ye çıkarılması gibi iki önemli yenilik gösterir. (Cici-oğlu, 198)
1927. Din dersleri zorunlu olmaktan çıkarıldı, din dersi öğretmenleri-nin bir bölümü emekli yapıldı bir kısmı da başka derslerin öğretimiyle görevlendirildi.
1927. Bazı orta okulların üstüne Pedagoji sınıfları açarak öğretmen yetiştirmek istenmesi, bunun için de Afyon, Antalya, Gaziantep ve Niğde Orta Okullarında program değişikliğine gidilmesi. (Koçer, 1967, 13)
1927. Halk derslikleri ve halk konferansları için çıkarılan yönetmelik, çeşitli nedenlerle okuyamamış, istediği öğrenim derecesine erişememiş olanları, bir Cumhuriyet yurttaşının bilmesi gereken temel yurttaşlık bilgileriyle donatmak, ulusal kültür ve ülküyü güçlendirmek görevini bu dersliklere yükliyordu. (M.E.G.; Y.E.G.M. Çalışmaları, 1984, 31)
1927. Mustafa Necati ortaokullarda "karma eğitim"i başlattı. (T. Oğuzkan, 1981, 13)
- 8.Ocak.1928. Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt Türk Ocağı'nda Latin harfleri konusunda bir konferans verdi. (Özerdim, 78)
- . Başbakan İsmet İnönü tarafından yapılan konuşmada özetle. "Türk

harflerinin bütün vatandaşlara kapılarının önünde ve işlerinin başında öğretilmesi için bu yıl içinde Millet Mektepleri örgütünü yapacağız. Bu örgüt bütün yurdu kaplayacak, en uygun zamanlarda iki aylık, dört aylık kurslar açacak, okullara gelmeye zamanları uygun gelmeyen vatandaşlar için gezici öğretmen örgütü yapılacaktır,” diyordu. (Güler, 36.)

- 30.Ocak.1928. Hristiyanlık propagandası yapılan Bursa Amerikan Koleji'nin kapatılması için Müdürler Encümeni Kararı çıkarıldı. (Karar No: 32). (Z.C., D. 3, c. 2, 97: ABECE, Şubat/88, 38)
- . Bursa Amerikan Kız Koleji'nde okuyan 3 Türk kızının Hristiyan olmasından sorumlu görülenler mahkemeye verilerek mahkum edildi. (Demircan, 92)
- 31.Ocak.1928. “Türk Maarif Cemiyeti”nin kuruluşu. Türk Eğitim Derneği (TED) 3513 sayılı Cemiyetler Kanunu'na göre toplumda önemli rol oynayan kişiler tarafından, Türk Maarif Cemiyeti'nin öncülüğünde toplumsal ve kültürel amaçları gerçekleştirmek (Türk çocuklarını, yabancı bir dil öğrenmek için yabancı okullarına gitmekten kurtarmak) için kuruldu. Kurucuları: Başbakan İsmet İnönü, Bakanlar. 250 Milletvekili, Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak, iki Danıştay üyesi, M.E.B. Müsteşarı ve 12 Genel Müdür, üniversite Rektör ve Dekanı, profesörler, işadamları ve bir gazeteciydi. (O.Y.K. 11. 589; Eğitim ve Bilim, Mayıs, 1976, 46)
- 3.Şubat.1928. İstanbul'da hutbenin Türkçe okunmaya başlanması. (ABECE, Şubat / 87, 39)
- 8.Mart.1928. Başbakan İsmet İnönü Latin harflerinin yararlarından övgü ile sözetti. (Seçkin, 45)
- 10.Nisan.1928. Teşkilatı Esasiye Kanunu (Anayasa)'ndan dinle ilgili maddelerin çıkarılması ile dinin siyaset ve okul eğitimi ile ilgisi kesilmiş, bununla laiklik sağlanmıştı. (Z. C. , D. 3, c. 3, 104)
- 22.Nisan.1928. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin T.B.M.M.'nde Bakanlık bütçesi görüşülürken “Milli Eğitimimizin Genel Durumuna” ilişkin bir konuşma yapması. (R. İnönü, 1980, 157)
- 5.Mayıs.1928. 1237 sayılı yasayla parasız yatılı olarak okuyan öğrenciler mecburi hizmetle yükümlü tutuldular. (Karamuk, 202)
- 7.Mayıs.1928. Musiki Muallim Mektebi'nin (Konservatuvar) yeni binasının temelinin atılması. (Gökyay, 4)
- 9.Mayıs.1928. Yüksek Mühendis Mektebi kuruldu.(12.Temmuz.1944'de İstanbul Teknik Üniversitesi oldu.) (Almanak, 104)
- 20.Mayıs.1928. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati, T.B.M.M.'nin o günkü oturumunda, “Hükümetimiz, uzman kurulların komisyonların çalışmalarını sürekli olarak hızlandırmakta ve yakın bir gelecekte uygulama yeteneğine erişmiş olarak getireceği harfleri, sanırım uzun süre bekletmeden yüce kurulunuza sunacak bir biçimde çalışmaktadır...” dedi. (Seçkin, 45)

- . Dil Encümeni kuruldu. (R. İnan, Ekim 1978, 58)
- 24.Mayıs.1928. "Uluslararası Rakamların Kabulü Konusunda Yasa" çıktı. 28 Mayıs'ta yürürlüğe girmek üzere kabul edilen 1288 sayılı yasayla resmi işlemlerde Latin sayılarının kullanılacağı, bu rakamların 1931 Haziran'ına kadar özel kişiler arasında da yayılma ve kullanılmasının sağlanması bildirilmektedir. (R. İnan, Ekim 1978, 58; Özerdim, 77)
- 4.Haziran.1928. "Halk Derslikleri ve Konferansları Tüzüğü" Bakanlar Kurulu'ndan çıktı. Tekkeleri kaldıran yasa gereğince, şeyhlik, zaviyeler de kaldırıldı. (R. İnan, 1978, 58)
- 26.Haziran.1928. Yeni Türk Alfabeti'ni hazırlayacak olan "Dil Kurulu"nın ilk toplantısını yapması. Harf devrimi için oluşturulan kurul: Dil Encümeni, Dil Heyeti, Alfabe Heyeti adları ile de anılırdı. (Özerdim, 77; Seçkin, 45)
- 28.Haziran.1928. Millet Mektepleri'ne ilişkin İcra Vekilleri Heyeti'nin kararı. (Jaschke, II, 74; Koçer, 1981, 128)
- . Halk dersaneleri ve konferansları yönetmeliği çıktı. (Özerdim, 77)
- 26.Temmuz.1928. Atatürk'ün "Çocuk Esirgeme Kurumu" ve "Maarif Cemiyeti" balarını onurlandırması. (Banoglu, 207)
- . Tunalı Hilmi'nin ölümü.(Hakimiyeti Milliye, 27. Temmuz, 1928)
- 1.Ağustos.1928. Atatürk, Alfabe Kurulu'nun çalışmalarını daha yakından izlemek için, kurul üyelerini İstanbul'a çağırdı. (Seçkin, 46)
- 9-10.Ağustos.1928.Gazi'nin Latin harflerine ilişkin söylev vermesi. Sarayburunu Parkı'nda düzenlenen bir toplantıda Mustafa Kemal, halka Latin harflerini şöyle anlatmıştı: " Yeni Türk harfleri çabuk öğrenilmelidir. Yeni Türk harflerini her vatandaşa, kadına, erkeğe, hamala, sandalciya öğretiniz. Bu vazifeyi yaparken, düşününüz ki, bir milletin, bir heyeti içtimaiyenin yüzde onu, yirmisi okuma yazma bilir, yüzde sekseni bilmezse bu ayıptır.... Milletin yüzde sekseni okuma yazma bilmiyorsa, bu hata bizde değildir. Türk'ün seciyesini anlamıyarak, kafasını bir takım zincirlerle saranlarındır." (A. S. D. c. 5, 351; Eke, 23)
- 11.Ağustos.1928. İbrahim Necmi Dilmen'in Dolmabahçe Sarayı'nda Cumhurbaşkanlığı görevlileri ve Milletvekillerine Latin harflerine ilişkin ders vermesi. 25, 26, 27 günlerinde yapılan derslere Gazi Mustafa Kemal de katıldı. (R. İnan, Ekim 1978, 57)
- 14.Ağustos.1928. Mustafa Necati'nin Anadolu Ajansı'na denetim gezilerinin sonucundaki anılarını anlatması. (R. İnan, 1980, 187)
- 15.Ağustos.1928. İstanbul İlköğretim müfettişleri toplanarak yeni ABC'nin okullarda nasıl okutulacağı, öğretim yöntemi üzerindeki görüşmeleri sonunda, ilk uygulama olarak bir kurs açılmasına karar verdiler. (R. İnan, 1978, 58)
- 16.Ağustos.1928. İstanbul'da vali, maarif emini, parti müfettişi ve maarif müdüründen oluşan bir kurul yeni harflerin yayılması için öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmen okulunda bir kurs açılması, müfettişlerin

- ilçe ve köylere giderek öğretmenlere yeni yazıyı öğretmeleri.. vb. kararlaştırdılar. (R. İnan, Ekim 1978, 58)
- 18.Ağustos.1928. İstanbul, Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk'ün yeni Türk harfleri ve dilbilgisi kuralları üzerine Yunus Nadi'ye demeci. (Cumhuriyet, 19. 8. 1928)
- Ankara'dan İstanbul'a gelen Başbakan İsmet İnönü karşıyıcıları-na: "Yeni harfleri öğreniyor musunuz? İçinizde benim gibi öğrenen var mı?" diye sordu. Meclis açılıncaya kadar yeni harflerin çok iyi öğrenilmesini salık verdi. (R. İnan, Ekim 1978, 58)
- 19.Ağustos.1928. Cumhuriyet Gazetesi Başyazarı Saray'a çağrıldı. Orada Meclis Başkanı, Başbakan, Milletvekilleri yeni yazıyı öğrenirlerken, o da sınavdan geçti. O gün Cumhuriyet Gazetesi'nde Gazi'nin yeni harflerle ve kendi el yazısıyla bir mektubu yayımlandı. (R. İnan, Ekim 1978, 58)
- 22.Ağustos.1928. İstanbul Darülfünunu'nda yeni Türk harfleri konusunda konferans verildi. Beyazıt alanını dolduran halk da sesyayarılarla konferansı dinledi. (R. İnan, Ekim 1978, 58)
- 23.Ağustos.1928. Atatürk, İstanbul'da A.A. muhbirine yeni Türk harfleri ile ilgili şunları söylemişti: "... Az zaman sonra yeni Türk harfleriyle gözler kamaştırıcı Türk manevi gelişmesinin erişebileceği kudret ve itibarın uluslararası düzeyini gözlerimi kapayarak şimdiden o kadar parlak görüyorum ki, bu manzara beni kendimden geçiriyor..." (A. S. D. , c. 3, 82)
- 24.Ağustos.1928. Atatürk, Tekirdağ'da memurları sınavdan geçirdi. (R. İnan, Ekim 1978, 59)
- 25.Ağustos.1928. Dolmabahçe Sarayı'nda İbrahim Necmi Dilmen'in Atatürk'ün bulunduğu. 150 kadar milletvekilinin katıldığı tartışmalı toplantıda yeni Türk harfleri ve okunuşu ile ilgili bilgi vermesi. (Banıoğlu, 221)
- M. Necati'nin Muallimler Birliği'nin 4. Büyük Kurultayı'nda konuşması. (R.İnan, 1980, 191)
 - Ankara'da 4. Muallimler Birliği Kongresi'nde öğretmenlerin yeni harfleri öğreteceklerine ilişkin and içmeleri. (Yazman, 169)
 - Talim ve Terbiye Kurulu 1.Eylül.1928 tarihinden başlamak üzere ilkokul öğretmenlerinin il ve kaza merkezlerinde ortaokul ve lise öğretmenlerinin bulundukları okullarda açılacak kurslarda yeni harflerle öğretim yapacak gibi yetiştirilmelerini kararlaştırdı.
- 29.Ağustos.1928. Atatürk ve İsmet İnönü'nün Dolmabahçe Sarayı'nda yaptıkları bir toplantıda okuma-yazma bilmezlikle savaşa ilişkin açıklamalarda bulunmaları. (Özerdim, 79)
- 1.Eylül.1928. Atatürk, Ertuğrul Yatı ile Çanakkale'ye gitti ve burada hükümet, belediye ve Türk Ocağı'na giderek herkese ders verdiler, sınav yaptılar ve tahta başında aldıkları yanıtlardan ve başarılı sonuçlardan sevinç duyular. (Seçkin, 48)
- 12.Eylül.1928. Başbakan İsmet İnönü Malatya'ya giderken: "Bir öğretmen olarak

- yola çıkıyorum,” demişti. (R. İnan, Ekim 1978, 59)
- 13.Eylül.1928. İsmet İnönü'nün Malatya'da verdiği söylevde yeni Türk harflerinden söz açtı, “Bugün yurt baştanbaşa bir derslik durumundadır ve bu dersliğin Başöğretmeni, ulusun başlıca hazinesi olan büyük evladı olan Gazi'dir.” dedi. (R. İnan, Ekim 1978, 59)
- 15.Eylül.1928. Atatürk Sinop'da Keçeköy yatılı okulunun bahçesinde halka kara tahtada ders verdi ve 60 yaşında hiç okumamış bir arabacıyı çağırarak, ona yeni harflerden bir kaçıni öğretti. (Önder, 315)
- 16.Eylül.1928. Milli Eğitim Bakanlığı'nda Bakanlık Müsteşarlarının Latin harfleri konusunda toplantı yapmaları. (R. İnan, Ekim 1978, 60)
- 19.Eylül.1928. Atatürk Samsun'da Genel Meclis odasında Belediye görevlilerini sınava çekti. (Seçkin, 49)
- 20.Eylül.1928. Türk Dili Sözlüğü için bir komisyonun kurulması. (R. İnan, Ekim 1978, 60)
- 21.Eylül.1928. Mustafa Kemal'in yeni harflerin kullanılması ile ilgili olarak Başbakanlığa bir yazı göndermesi. (Milliyet, 22. 9. 1928)
- 29.Eylül.1928. Yeni Türk Harfleri Marşı'nın yayımlanması. Mustafa Kemal'in emriyle, yeni Türk harflerini yaymak yolunda yapılan çabalara ek olarak bir marş 29. Eylül günü gazeteler de yayımlanmıştır. Marşın sözleri, alfabe harflerinin yanyana sıralanışı ile ortaya çıkmıştır. Marşı o zaman Cumhurbaşkanlığı Orkestrası Şefi olan Osman Zeki Üngör bestelemiştir. (R. İnan, Ekim, 1978, 60)
- 1.Ekim.1928. Yürürlüğe giren Harf Devrimi Yasası ile Yeni Türk Harflerinin kabulü ile birlikte eski harflerle basılmış kitaplarla öğretim yapılması yasaklandı. Bugünden itibaren bütün yazışmalar yeni harflerle yapılacak. Latin alfabesi ile ilk gazete yayımlandı. (Milliyet, 12. Ağ. 1928; (Almanak, 104)
- 8/25.Ekim.1928. Bütün memurların yeni yazıdan sınava sokulmaları. (R. İnan, Ekim 1978, 60)
- 20.Ekim.1928. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati “Hakimiyet-i Milliye” gazetesine verdiği demeçte, yeni Türk alfabesinin ortaya çıkardığı ihtiyaç ile sağladığı fırsattan yararlanarak yazı, dilbilgisi, sözlük ve terimlerle ilgili çalışmaları özetledikten sonra yeni yazıya geçiş çalışmalarını anlattı. (R. İnan, 1980, 197)
- 31.Ekim.1928. C.H.P.'nin alfabe konusunda toplantı yapması. Başbakan İsmet İnönü'nün Latin harflerinin kabulü için bir Yasa tasarısını T.B.M.M.'ne vermesi. (Eke, 23)
- 1.Kasım.1928. Gazi Mustafa Kemal'in T.B.M.M.'sinin Üçüncü Dönem, İkinci Toplanma yılını açarken yaptığı yıllık söylevinde yeni harflere değinmesi: “Yıllık eğitim çalışmalarımız, ilk öğrenimin sözde değil, gerçekte genel ve zorunlu olmasını, yurtda eğitim birliğinin sağlanmasını, ortaöğrenimin iyi araçlarla özleştirme ve kolaylaştırılmasını; teknik öğrenimin ilk ve orta basamaklarından, en yüksek basamağına değin yurtda gerçekleştirilmesini, yüksek öğrenimin de

- yüzyılımızın gerçeklerine uygun olmasını amaç edinmiştir.”
- “Kısır, çorak yoldan ayrılarak kolay bir okuma yazma anahtarını ulusa vermek gereklidir. Hepimiz özel ve toplumsal yaşamımızda rasladığımız okuyup yazma bilmeyen kadın erkek her yurttaşımıza okuma yazma öğretmek için sabırsızlanmalıyız.” (A. S. D. I, 344)
 - 1.Kasım.1928. 1935 sayılı yasayla Arap harflerinin terkedilerek Latin harfleri temeline dayanan ve “bir sesbirim-bir harf” ilkesine uyan yeni Türk harflerinin kabul edilmesine ilişkin yasanın Meclis’de kabulü (Alfabe İnkılabı). Atatürk’ün elinde tebeşir başlattığı okuma yazma seferberliği: (Z. C. , D. III, C. 5, 7)
 - “1. madde. Şimdiye kadar Türkçe’yi yazmak için kullanılan Arap harfleri yerine Latin esasından alınan ve merbut cetvelde şekilleri gösterilen harfler (Türk harfleri) ünvan ve hukuku ile kabul edilmiştir.” (Yalçın, 169)
 - 1553 sayılı Yeni Türk Harflerinin Kabulü ve Tatbiki Hakkındaki Kanun” ile okuma yazma kolaylaştırılmış oldu. Bu yasanın yayımını, Ulus Okullarının açılması ve okuma yazmanın yaygınlaştırılması izledi. (Kılıç, Eşref. CDE, 481)
 - 8.Kasım.1928. Kurulan IV. İsmet İnönü Hükümeti’nde M.E.B.’ni olarak Mustafa Necati Bey yer aldı. (Kantarcioglu, 40)
 - 11.Kasım.1928. Millet Mektepleri Yönetmeliği’nin Bakanlar Kurulu’nda onaylanması; bu kararın Resmi Gazete’nin 24.Kasım.1928 tarihinde yayımlanmasından sonra, bu Yönetmeliğin 4. maddesine göre Gazi Mustafa Kemal Paşa’ya Başöğretmenlik sıfatının verilmesi olan 24. Kasım’ın Öğretmenler Günü olarak kutlanması, 1981 yılından beri gelenek haline gelmiştir. (Arıburnu, 314; Eke, 24)
 - Bilimsel terimlerin saptanması için bir Türk Dil Kurumu kurulması yolunda ilk toplantının yapılması.
 - 24.Kasım.1928. “Millet Mektepleri Talimatnamesi” (Yönetmeliği)’nin yayımlanması. Millet Mektepleri köyde kentte bulunan bütün okullarda açılarak büyükleri yetiştirecekti. Kadın-erkek herkes bu okullara gidebilecekti. Bu okullar 1936’ya kadar 8 yıl yaşadı. (Resmi Gazete; Yalçın, 169)
 - “Millet Mektepleri” ya da “Halk Dersaneleri”nde 1928/29 yıllarında 20 489 kursta 16 922 öğretmenle 597 000 öğrenciye yoğun olarak okuma yazma öğretilmişti. (Demircan, 100)
 - 1.Aralık.1928. Gazete ve dergiler yeni yazı ile çıkmaya başladılar. 1.Ocak.1929 tarihinden sonra yeni yazı bütün kurumlarda uygulanmaya başlandı. (M.İ.K., 17; İnan, 8)
 - Konya’dan Ankara’ya taşınan orta öğretmen okuluna (Gazi Eğitim). matematik, fizik, tabii bilimler, tarih, coğrafya şubelerinin eklenmesi; genel bilgi veren iki yıllık bir hazırlık sınıfından sonra bir buçuk yıllık meslek eğitimi vermek üzere öğretim süresinin uzatılması.

- 28.Aralık.1928. İstanbul Valiliği tarafından Millet Mektepleri'nin hangi yerlerde açılacağına ilişkin genelgesinin yayımlanması. (Milliyet, 29. 12. 1928)
1928. Terbiye-i Bedeniye kursuna katılanlara beden eğitimi öğretmeni ünvanı verilmeye başlandı. (Sakaoglu, 1992, 40)
- 1.Ocak.1929. Millet Mektepleri'nin açılması. 11.Kasım.1928 günü çıkarılan ve 24. Kasım'da yürürlüğe giren "Millet Mektepleri Talimatnamesi" bütün millete kısa zamanda Türk harflerinin öğretilmesini sağlayacak önlemleri içine almaktaydı. Millet Mektepleri 1. Ocak günü yurdun her yanında törenle açıldı. Bu okullar 1936 yılına kadar çalıştı. Sekiz yılda Millet Mektepleri'nden 2 546 000 kişi diploma aldı. (Millet Mektepleri 1936 yılında kapandı) (Cumhuriyet, 2. 1. 1929; Özerdim; 81)
- 10Ocak.1929. 1.Kasım.1928 tarihli "Türk Harflerinin Kabul Ve Tatbiki Hakkındaki Kanun" gereğince Arap harfleriyle kitap basım ve yayımını yasaklayan maddelerin yürürlüğe girmesi. (M.İ. K. , 17)
- . Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin Ankara'da ölümü. (Z. C., D. 3, c. 7, 3)
- 7.Ocak.1929. Milli Eğitim Bakanlığı görevini Başbakan İsmet İnönü'nün vekaleten yürüteceğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin T.B.M.M.'nde okunması. (Z. C. , D. 3, c. 7, 6)
- 17.Şubat.1929. İsmet İnönü'nün öz Türkçe bir söylev vermesi. (Özerdim, 81)
- 27.Şubat.1929. Milli Eğitim Bakanlığı'na Vasıf Çınar'ın atanması (İstifası: 8. Nisan.1929). (Z. C. , D. 3, c. 9, 2)
- 9.Mart.1929. İstanbul'da 160 öğrencisiyle Matbaacılık Mektebi'nin törenle açılışı. (Cumhuriyet, 5.Mart.1929)
- 8.Nisan.1929. Yabancı memleketlere gönderilecek öğrencilere ilişkin 1416 sayılı kanunla, bu öğrencilerin seçim ve denetim işleri M.E.B.'na verilmiştir. (Z. C. , D. 3, c. 10, 32)
- 10.Nisan.1929. Milli Eğitim Bakanlığı'na atanan Cemal Hüsnü Taray (Ayrılışı: 15.Eylül.1930) 18.Mayıs.1930'da T.B.M.M.'de Bakanlığının bütçesi görüşülürken yaptığı konuşmada ortaöğretimin geliştiğini, bu alanda en büyük sorunun öğretmen ihtiyacı olduğunu belirtti. (Tayyip Duman, s. 31)
- 15.Nisan.1929. Erkek Terzi Okulu, İstanbul'da erkek terzi ve makastarlarını yetiştirmek amacıyla açılmış bir meslek okuludur. Okul gündüzlü ve akşam olmak üzere iki devrede çalışıyordu. Akşam bölümü yaygın eğitim veriyordu ve öğrenim süresi bir yıldır. (Ergin, V, 1788)
- 23.Nisan.1929. 23 Nisan gününün Çocuk Bayramı olarak ilk kutlanması. (Kocatürk, 1988, 489)
- 12.Mayıs.1929. Tıp Bayramı Haydarpaşa Tıp Fakültesi binasında ilk kez törenle kutlandı. Daha sonra 14. Mart kutlama tarihi olarak kabul edilmiştir. (İkdam, 13. 5. 1929)
- 1.Haziran.1929. "Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun" gereğince

- eski yazı ile işlemler sona erdi. (R. İnan, Ekim 1978, 61)
- 1.Haziran.1929. 1491 Sayılı "Özel İdarelere ait Maarif Hissesinde Sanat Mekteplerine Ayrılacak Meblağa Dair" yasa kabul edildi. Bu yasayla hem ihtiyaç duyan illere yardım edilmesine hem de bütün illerdeki mesleki ve teknik eğitim kurumlarının gelişmesine katkıda bulunulmuştur. (Doğan, 376)
- 5.Temmuz.1929. Türk Maarif Cemiyeti tarafından "Tatil Kolonisi" açıldı. Tatil Kolonisi'nin amacı: zayıf, hastalığa müsait çocukları tatilden yararlanarak ormanlık, deniz kenarı ve yaylalarda kurulacak kamplarda toplamaktır. (Hakimiyeti Milliye-Altay)
- 8.Temmuz.1929. İstanbul Darülfünunu Konferans Salonu'nda "Balkan Talebe Birlikleri" Kongresi'nin açılışı. (Cumhuriyet, 9. Tem. 1929)
- 8.Temmuz.1929. Başbakan İsmet İnönü Ankara Hukuk Fakültesinin ikinci diploma töreninde yaptığı konuşmada: "...Bir cemiyete en muzır adam, ehliyetsiz olduğu halde selahiyet sahibi olandır..." dedi. (İkdam, 9. 7. 1929)
- 1.Eylül.1929. Milli Eğitim Bakanlığı'nın emriyle okullardan Arapça ve Farsça derslerinin kaldırıldı. Bunların yerine ikinci bir yabancı dil konulması kararlaştırıldı. (Neşet Halil, 53)
- 13.Ekim.1929. Sanayi Mektepleri daha önce Özel İdare bütçelerine bağlı ve illerce yönetilmekte olan üç, dört ve beş yıllık eğitim veren meslek okulları iken bu yıl yapılan değişiklikle programlarında birlik sağlanmış ve okullar ilk iki yılı hazırlayıcı, son üç yıl da teknik olmak üzere beş yıllık meslek okulları haline getirilmişlerdir. (Tali Terbiye Kurulu Karar No:134,)
- 31.Ekim.1929. "Ortaokul ve Lise Türkçe Müfredatı" yürürlüğe girdi. (Yücel, 179)
- 8.Ekim.1929. Milli Eğitim Bakanı Cemal Hüsnü Taray'ın İstanbul Darülfünun'daki demeci: "İlmin vatanı olmadığını çoktanberi biliyoruz; fakat istiyoruz ki vatanımızın da bir ilmi olsun." (İkdam, 910. 1929)
- 1.Kasım.1929. Atatürk'ün T.B.M.M.'nin III. Dönem, III. Toplanma yılını açış söylevi'nde: "...Millet Mektepleri, olağan eğitim ve öğretim dışında kadın ve erkek yüzbinlerce yurttaşın aydınlanmasına yardım etti. Bu okulların daha büyük bir çaba ve istekle yayılıp yaşatılması gerektir..." (A. S. D. I, 347-360)
- . Millet Mektepleri'nin yeniden açılışı. (İlk açılışı 1.Ocak.1929'da yapılmıştı). (İkdam, 2. 11. 1929)
1929. Orta Muallim Mektebi adı, Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü olarak değiştirildi. 1932 yılında çıkarılan bir yönetmeliğe göre, Enstitünün öğretim süresi bir yıl hazırlık, üç yıl esas olmak üzere dört yıla çıkarılmış, Resim-iş ve Beden Eğitimi Bölümleri açılmıştır. Daha sonra 1934/1935 döneminde hazırlık sınıfı kaldırılmıştır. (T. Oğuzkan, 1981, 166)
1929. Almanya'dan davet edilen eğitim uzmanı Jung, erkek sanat okullarının öğretim ve programlarını düzeltmek için çalıştı.

1929. Balıkçılık Okulu ve Enstitüsü'nün açılması. Marmara Adası'nda balıkçılığı geliştirmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açılan daha sonra İktisat Bakanlığı'na, sonra da Ticaret Bakanlığı'na bağlanan bir okul.
- . Çıkarılan 1416 sayılı yasa ile yurt dışına giden bütün öğrencilerin denetimi Milli Eğitim Bakanlığı'na verildi. (Demircan, 87)

- 7.Ocak.1930. Mustafa Kemal'in Ankara Hukuk Fakültesi'ni ziyareti ve kendisine "Hukuk Kurulu Öğretim Kurulu Fahri Başkanlığı"nın verilmesi. (Hakimiyeti Milliye, 8. 1. 1930)
- 18.Mayıs.1930. Milli Eğitim Bakanı Cemal Hüsnü, Bakanlığının bütçesi görüşülürken yaptığı konuşmada, ortaöğretimin geliştiğini; bu alanda en büyük sorunun öğretmen ihtiyacı olduğunu belirterek, varolan öğretmenlerin durumuna ilişkin görüşlerini açıklar. (Milli Eğitimle İlgili Söylev ve Demeçler II, 18)
- 22.Mayıs.1930. Gazi Mustafa Kemal'e T.B.M.M.'nce altın bir ABC levhası sunuldu. (R. İnan, Ekim 1978 62)
- 1.Haziran.1930. Türk harflerinin kabul ve uygulanmasına ilişkin yasanın 6. maddesi gereğince resmi ve özel bütün kurumlarda Arap harflerinin kullanış iznine verilen sürenin son buluşu. (Arıburnu, I, 57, 202)
- 4.Haziran.1930. Türkocakları VI. Kurultayı'nca oluşturulması kararlaştırılan 16 kişilik "Türk Tarihi Tetkik Heyeti"nin Ankara'da ilk toplantısını yapması ve Heyet Başkanlığı'na Tevfik Bıyıklıoğlu'nu seçmesi. (Cumhuriyet, 5. 6. 1930)
- 10.Haziran.1930. 1702 sayılı "İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun" un yayımlanması. Bu Yasa'nın 22. maddesinde "Öğrencilerine karşı kaba muamelede bulunmak" tembih ve ihtar cezasını gerektiren suçlar arasında sayılırken, "Öğrenciyi dövmek" maaş kesimini gerektiren suçlardan sayılmıştır. (Resmi Gazete; Kepenekçi, 16))
- 20.Temmuz.1930. Ankara, Maarif Eminleri Kongresi'nde (15. -29. Tem. 1930) köy eğitimi ile ilköğretime daha çok önem verilmesi kararı alındı. (Cumhuriyet; Altay)
- 31.Temmuz.1930. Eğitim Bakanı Cemal Hüsnü Bey Maarif Eminleri'ne yaptığı konuşmanın sonunda: "... İlk okullarımızdan beklediğimiz amaç: iyi yurttaş, iyi insan, iyi üretici, bulunduğu yere bağlı insanlar yetiştirmektir.. Cumhuriyet rejiminin okullarımızda uygulanmasına en yüksek itina ile azmettiği laik ahlak sorunu özellikle "Maarif Emni" arkadaşlarımızın, ilk öğretim müfettişlerinin sürekli takip ve dikkatine muhtaçtır...Türkiye'de okullar, çocukların azat zamanından sonra dahi kapatılamaz. Binaların bu şekilde yanlış kullanımı bizim için büyük bir israftır. Bina, sınıf ve sıralar gece yarılarna kadar dolup boşalmalı, yararlı olmalıdırlar." (Cumhuriyet)
- 21/22.Ağustos.1930. Edebiyat öğretmenleri kongresi bitti. Türkçe ve Edebiyat öğretiminde "Harf İnkılabı"ndan sonra izlenmesi gereken yöntemler konuşuldu, önemli kararlar alındı. (Hakimiyeti Milliye; Altay)

- 2.Eylül.1930. Atatürk, Sadri Maksudi Arsal'ın "Türk Dili İçin" adlı kitabına şunları yazmıştır: "...Ülkesini, yüksek istiklalini korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır."(Arsal, 1930; Eren, 13)
- 15.Eylül.1930. Refik Saydam vekaleten Eğitim Bakanlığı'na getirildi. (Koçer, 1967, 14)
- 27.Eylül.1930. V. İsmet İnönü Kabinesi'nde Esat Sagay Milli Eğitim Bakanlığı'na atandı. (Halil, 155)
- 19.Kasım.1930. Gazi Mustafa Kemal Kayseri'de. Lisede öğrencilerle ilgilendiler. onlara soru sordular. Öğretmenlere terimleri Türkçeleştirmek ve öğrenci için daha kolay, anlaşılır hale getirmeğe çalışmak tavsiyesinde bulundular. (Cumhuriyet; Altay)
23. Aralık.1930. Menemen'de Kubilay'ın şehit edilmesi. Derviş Mehmet adlı meczup ve kendisine katılan birkaç kişi o gün ellerinde yeşil bir bayrakla Menemen ilçesini basmışlardı. Nakşibendi Tarikatı'na bağlı olan Derviş Mehmet devrimlere karşı ayaklanmıştı. Menemen'de yedek subaylığını yapmakta olan ilkokul öğretmeni Mustafa Fehmi Kubilay, tek başına dervişin karşısına dikilmiş, fakat ötekilerden birinin attığı kurşunla yaralanmıştı. Derviş Mehmet, Kubilay'ın başını gövdesinden ayırarak bir mızrağın ucuna geçirmiş; bu sırada dervişleri önlemeye çalışan iki bekçi de şehit edilmişti. Sonradan Mustafa Muğlalı başkanlığında kurulan bir özel mahkeme bu cinayeti yapanları idama mahkum etmiştir. (F. Altay, 433: Özertim, 82)
1930. Atatürk, Yalova da Afet İnan'a medeniyet konusunu şöyle açıklamıştı: "Medeniyet, bir insan toplumunun devlet hayatında; fikir hayatında, yani bilimde, toplum hayatında ve güzel sanatlarda; iktisadi hayatta, yani tarımda, sanatta, ticarete; kara, deniz ve hava ulaştırmasında yapabildiği şeylerin toplamıdır." (Afetinan, 41)
1930. Öğretmen Okulları Yönetmeliği'nin yayımlanması. (Koçer, 1967,14)
1930. İmam-Hatip Okulları'na devlet yardımı kesildiğinden bu öğretim yılında bütün bu okullar kapandı. Yabancı okulların çoğunluğu da aynı nedenle kapanırken, kalanlar da din öğretimine son verdiler. (Özal, Atıfınal, 36; Demircan, 93)
1930. Konya'da bulunan Orta Öğretmen Okulu'nun Ankara'ya taşınıp Gazi Pedagoji Enstitüsü adını alması. (Koçer, 1967, 14)
1930. Ankara'da Ziraat Enstitüsü'nün kurulması. (Akyüz, 1982, 224)
1930. Köylerde yetişkinlere okuma yazma öğretmek için Halk Okuma Odaları'nın açıldı. 1936'da bu okulların sayısı 500'e yükseldi. (Karamuk 182)
1930. İstanbul, Selimiye'de Yüksek Baytar Mektebi binasında "Hayvan Sağlığı Küçük Sağlık Memurları Mektebi"nin açılışı. Okulu bitirenler Tarım Bakanlığı'na baytarların yanına çalışmak üzere atandırlardı.

1930. Din Dersi genel öğretim kurumlarından kaldırıldı.
1930. Kız Enstitülerinin kurulmaya başlanması.
1930. Bilim adamı, eğitimci Mehmet İzzet (1891-1930) öldü. Felsefe ve sosyoloji dallarında dersleri ve değerli yazılarıyla ün yapmış olan eğitimci M. İzzet'in "Milliyet Nazariyeleri" ve "Sosyoloji" adlı kitapları ile "Büyük Adamlar ve Cemiyet" adını taşıyan bir dizi yazısı yayımlanmıştır. (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 199)
- 1.Şubat.1931. Mustafa Kemal İzmir'de Kız ve Erkek Liselerini ziyaret ettiler. Erkek Lisesi'nde, son sınıf edebiyat dersinde bir öğrenciye Menemen irtica olayı ile ilgili yazısını okutmuş, ödevde ileri sürülen görüşler karşısında memnuniyetini bildirmiştir. (A. S. D. II, 265)
- 3.Şubat.1931. İzmir Kız Lisesi'ni ziyaret eden Mustafa Kemal burada kız öğrencilerle kadın hakları konusunu tartıştı. Kız öğrenciler "asker olmak" isteğinde bulundular. (Cumhuriyet; Altay)
- 17.Şubat.1931. Atatürk Adana Türkocağı'ndaki konuşmasında: "Milliyetin çok belirgin özelliklerinden biri dildir. Türk milletindenim diyen insan her şeyden önce ve behemehal Türkçe konuşmalıdır. Türkçe konuşmayan bir insan Türk harsına, camiasına mensubiyetini iddia ederse buna inanmak doğru olmaz..." dedi. (Toros, 39)
- 22.Şubat.1931. Atatürk, Konya Orduvi'nde subaylarla konuşurken öğretmenler için şunları söyledi: "...Ordudan söz ederken, bu memleketin gerçek sahibi olan Türk ulusunun aydın evlatlarından söz ediyorum. Bu evlatlar içinde, kuşku yok ki, yarının kahramanlarını yetiştiren eğitimcilerimiz vardır. Gereğinde hemen giysisini (kisvesini) değiştirerek, gereken yerde başını veren ve ordu ile birlikte yürüyen öğretmen arkadaşlarımız da bunun içindedir." (A.S.D.II, 268)
- 3.Mart.1931. 1718 sayılı, Türkiye'de ilköğrenimlerini yapmak üzere okula gidecek Türk çocuklarının ancak Türk okullarına devam edebileceklerine ilişkin yasa kabul edildi. Bu yüzden ilkokul bölümleri kapanan yabancı okulları, "hazırlık" sınıfları açarak, ilk başta bir ya da iki yıl süreli yabancı dil öğretimi yapmaya başladılar. (Köknel, 328; Demircan, 93))
- 24.Mart.1931. Atatürk'ün R. Eşref Ünaydın'a verdiği, "Aynı cinsten olan kuvvetler müşterek amaç için birleşmelidirler", beyanatı üzerine, Türk Ocakları kendisini feshetti. (Yiğit, 68)
- 26.Mart.1931. Uluslararası ölçülerin (Metrik sistemin) 1782 sayılı "Ölçüler Kanunu" ile kabul edilmesi. (Z. C. , D. III, c. 26, 106)
- 3.Nisan.1931. İngiliz şairi John Masefield'in Ankara Türkocağı salonunda "İngiliz Şiiri"ne ilişkin konferans vermesi. (Hakimiyeti Milliye, 4. 4. 1931)
- 15.Nisan.1931. Türk Tarih Kurumu'nun kuruluşu. 1931'de Türk Ocaklarının kapatılmasına karar veren C.H.P. III. Kurultayı'ndan sonra Gazi Mustafa Kemal'in direktifi ile 15.Nisan.1931'de "Türk Tarih Tetkik Cemiyeti" kuruldu. İlk kurultayını 2.Temmuz.1931'de yaptı. Ce-

- miyet 1935'de "Türk Tarih Kurumu" adını aldı; bu ad 25. Mayıs. 1940'da hükümetçe onaylanan tüzüğünde kayda geçmiştir. Atatürk, Kurum'un koruyucu başkanı idi. (Özerdim, 83; Afetinan, 201)
- 4.Mayıs.1931. VI. İsmet İnönü Bakanlar Kurulu'nda Milli Eğitim Bakanı olarak Bursa mebusu Esat Bey yeraldı. (Kocatürk, 83, 521)
- 29.Haziran.1931. 1926'da kurulan Maarif Eminliklerinin kaldırılmasına ilişkin 1834 sayılı yasanın T.B.M.M.'sinde kabulü. (Z.C.D. IV, c2, 185)
- 11.Temmuz.1931. Lise ve Öğretmen Okulları Müdürleri Kongresi açıldı. Eğitim Bakanı'nın söyleviyle program tartışmalarına geçildi. (Cumhuriyet; Altay)
- 22.Temmuz.1931. 1867 sayılı "Sanat ve Yatılı Mekteplerinin İdaresi Hakkında" yasayla, illerin farklı olan gelirleri yüzünden okullarda eğitim ve öğretim paralelliği sağlanamadığından, memleket dokuz bölgeye ayrılmış ve bölge merkezlerinde, masrafları bölgeye dahil illerce karşılanmak üzere erkek öğrenciler için birer Bölge Sanat Okulu kurulmuştu. (Doğan, 376)
- 28.Ağustos.1931. "Muallimler Birliği" toplantısında öğretmenler maaşlarının azalmasından şikayet ettiler. Yapılan toplantıda Bakanlığa başvurmaya karar verildi. (Cumhuriyet; Altay)
- 7.Eylül.1931. Ortaöğretim öğretmenliğine talip olan ilkökul öğretmenleri sınava girdiler. (Cumhuriyet; Altay)
- 23.Eylül.1931. İlköğretim Okulları ortaokula dayalı ve üç yıl süreli meslek okulları haline getirildiler. (Tahim Terbiye Karar:140)
- 11.Kasım.1931. T.E.D. Ankara Koleji Özel İlkokulu faaliyete geçti; daha sonra 1933 yılında orta, 1936 yılında lise kısımları açılmıştı. (Eğitim ve Bilim, Tem. 1976, 45)
- 9.Aralık.1931. Ankara Adliye Hukuk Mektebi, Ankara Hukuk Fakültesi haline getirildi. (Almanak, 104)
1931. Öğretmen okulları programlarında değişiklik yapılarak din dersleri kaldırıldı, askerlik ve yurt bilgisi dersleri eklendi. (Koçer, 1967, 14)
1931. Yurt Bılgisi dersinde okutulmak üzere tamamen Atatürk'ün fikir ve telkinleriyle Afet İnan tarafından yazılan Vatandaş İçin Medeni Bılgiler kitabı orta öğretimde okutulmaya başlandı. (Akyüz, 1982, 218)
1931. Ahmet Fuat Baymur (1901-1974) Viyana'daki eğitimini tamamlayarak yurda döndü. Baymur özellikle ilköğretim alanında çalışmış, ilköğretim müfettişliği, Tahim Terbiye Kurulu üyeliği ve Gazi Eğitim Enstitüsü'nde öğretim üyeliği yapmıştı. (Cavit Binbaşıoğlu)
- 16.Ocak.1932. İstanbul Darülfünun'da yapılacak reforma ilişkin incelemelerde bulunmak ve bir rapor vermek üzere Milli Eğitim Bakanlığı'nca davet edilen İsviçre Cenevre Üniversitesi Profesörlerinden Alferd Malche'nin İstanbul'a gelişi. (Milliyet, 17. I. 1932)
- 22.Ocak.1932. İstanbul'da ilk kez Türkçe ezan okundu. (Almanak, 104)
- 6.Şubat.1932. Süleymaniye Cami'inde ilk kez Türkçe hutbe okundu.

ıamlar-

- 19.Şubat.1932. İl kez 19 il merkezinde Halkevleri'nin ve Halk Okuma Odaları'nın açılması. Halkevleri dergiler çıkararak bölgesel araştırmalar yayımlamış; kitaplar çıkarmış; saz ve müzik çalışmaları yapmış, kütüphaneler kurmuş, sağlık ve köycülük kolları ile çalışmalarını yaygın bir duruma getirmiştir. 1950 yılında 474 halkevi, 4306 halkodası vardı. Halkodaları köylerde kurulmuştu. Halkevleri Demokrat Parti tarafından 8.Ağustos.1951'de kapatılmıştır. Daha sonra Türk Kültür Derneği 1963 Kurultayı, Halkevi adını almayı kararlaştırmıştır. (Özerdim, 84; (Almanak, 104)
- 15.Mart.1932. Orta, Lise ve Öğretmen okullarının tarih öğretmenleri "Tarih Öğretmenleri Kongresi" için Ankara'da toplandı. (Hakimiyeti Milliye; Altay)
- 29.Mayıs.1932. İsviçre'den gelen Albert Malche özellikle üniversiteler konusunda 66 sayfalık bir rapor hazırladı. "İstanbul Darülfünü-nun İlgası Hakkında Rapor" üniversite ve seminer kütüphanelerinin sorunları üzerinde durur ve üniversite kütüphaneleri için bir toplu katalog önerdi. (Koçer, 1967, 15)
- 31.Mayıs.1932. Prof. Albert Malche'in İstanbul Darülfünunu hakkında hazırladığı raporu M.E.B.'na vermek üzere İstanbul'dan Ankara'ya hareketi. (Milliyet, 1. 6. 1932)
- 1.Haziran.1932. Prof. Albert Malche'nin İstanbul'dan Ankara'ya gelişi. Prof. Malche Ankara'da kaldığı süre içinde hazırladığı raporu Milli Eğitim Bakanı Esat Bey'e sunmuş, ayrıca Başbakan İsmet İnönü, Dışişleri Bakanı Tevfik Rüşü Aras ve Adalet Bakanı Yusuf Kemal ile görüşmüştür. (Kocatürk, 1983, 533)
- Albert Malche raporunun 7. sayfasına Atatürk'ün düştüğü notta: "Öğrenci, İngilizce, Almanca, İtalyanca veya Fransızca gibi en az bir yabancı dil bilmelidir (okuyup anlamak)" (Kocatürk, 1984, 8-10), demekle yabancı dil öğretimi konusundaki o günkü görüşü gerçekçi bir şekilde dile getirmişti. (Demircan, 133)
- 11.Haziran.1932. 2005 sayılı yasayla orta ve liselerden yatılılık kaldırıldı; parasız yatılı öğrenciler de ücretleri M.E.B.'ca ödenmek suretiyle pansiyonlara alındı. (Karamuk, 203)
- 24.Haziran.1932. Türkiye'nin 20 yerinde yeni Halkevi'nin açılması. 19 Şubat 1932'de açılanlarla birlikte 34 halkevi kurulmuştu.(Cumhuriyet, 25.6.1932)
- 25.Haziran.1932. 2021 sayılı yasayla Cumhurbaşkanlığı Musiki Heyeti'nin orkestra kısmı Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestra Heyeti adıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. (Resmi Gazete)
- 2-11.Temmuz.1932. Ankara halkevi konferans salonunda I.Türk Tarih Kongresi çalışmalarına başladı. (Şahingiray, 72)
- 3.Temmuz.1932. Mustafa Kemal'in öğleden sonra "Türk Tarih Kongresi"nde Reşit Galip'in konferansını dinlemeleri. (Şahingiray, 72)
- 12.Temmuz.1932. Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin kuruluşu. Sonradan 24/31 Ağustos 1936'da Cemiyet'in adı Türk Dil Kurumu olarak değiştirilmiştir.

- Türk Dil Kurumu ilk kurultayını 26. Eylül 1932'de topladı; 26 Eylül sonradan Dil Bayramı olarak kabul edildi. (Özertim, 85; Ünaydın, 12)
- 8.Ağustos.1932. İstanbul Darülfünun'u ve Yüksekokullarından bir grup öğretim üyesi ve öğrencinin Anadolu'da incelemelerde bulunmak, toplantılar yapmak üzere İstanbul'dan hareket etmeleri. (Milliyet, 9. 8. 1932)
- 19.Eylül.1932. Esat Bey'in Milli Eğitim Bakanlığı'ndan istifası. Dr. Reşit Galip Milli Eğitim Bakanı oldu. 13.Ağustos.1933 tarihine kadar bu görevde kalmıştır. (Cumhuriyet, 20. 6. 1932)
- 20.Eylül.1932. Mustafa Kemal'in Dolmabahçe Sarayı'nda "Dil Encümeni" toplantısında bulunmaları. (Şahingiray, 98)
- 26.Eylül.1932. Atatürk Dolmabahçe Sarayında Birinci Türk Dil Kurultayı'nı topladı. Kurultayın hazırlıkları ile bizzat meşgul olarak, okunacak tezleri önceden dinlemiş ve düzeltmiştir. Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk'ün ve ileri gelen bütün devlet adamlarının huzurunda okunan tebliğleri bütün milletin dinleye bilmesi için saraya bir radyo tertibatı kurulmuş, şehirlerin ve kasabaların meydanlarına hoparlörler bağlanmıştı. (Ünaydın, 33)
- 29.Eylül.1932. M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile İmam Hatip Okulu mezunları orta okul mezunu sayıldılar. (Okutan, 416)
- 5.Ekim.1932. "Birinci Türk Dil Kurultayı" çalışmalarının sona ermesi. (Ünaydın, 69)
- 1.Kasım.1932. Atatürk'ün T.B.M.M.'sini açış konuşmasından: "...Türk dilinin kendi benliğine, aslındaki güzellik ve zenginliğine kavuşması için bütün devlet örgütlerimizin dikkatli, ilgili olmasını isteriz. Büyük Türk ulusunun bu yoldaki hızını her araçla artırmağa çalışmak bizim, hepimizin en kutlu görevimizdir." (Z.C.,D.4, c. 10,3)
- 21.Kasım.1932. Atatürk'ün imzasını taşıyan bir Bakanlar Kurulu kararıyla yabancı sözcüklerin halk dilinde yaşayan karşılıklarının derlenmesi işine başlandı. (İmer, 85)
- 4.Aralık.1932. Mülkiye Mektebi'nin 56. kuruluş yıldönümü dolayısıyla Ankara Palas'ta verilen ziyafette Başbakan İsmet İnönü'nün konuşması. (Milliyet, 6. 12. 1932)
31. Aralık.1932. İstanbul'da Darülfünun ve yüksekokullar gençliğinin "yerli malı" lehinde mitingi. (Cumhuriyet, 30. 12. 1932).
- Türk Eğitim Demeği kolejlerinden ilki olan İngilizce eğitim yapan (Bugünkü T.E.D.(Ankara Koleji) Yenişehir Koleji faaliyete geçti. (Demircan, 97)
1932. İlköğretmen okulları orta okula dayalı ve üç yıl süreli meslek okuluna dönüştürüldü. (Koçer, 1967, 14)
- Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Beden Eğitimi Şubesi açıldı. (Koçer, 1967, 14)
 - Denizli ve Kayseri'deki köy öğretmen okulları kapatıldı. (Koçer, 1967, 14)

- . Pedagoji sınıfları kapatıldı. (Koçer, 1967, 14)
- . İlkokul öğretmenlerine ilişkin emeklilik yasası çıkarıldı. (Koçer, 1967, 14)
- 3.Şubat.1933. Atatürk İzmir'de Milli Kütüphane'yi ziyaret ederek kitapları inceledi ve bilgi aldı. (Cumhuriyet, 4. 2. 1933)
- 6.Şubat.1933. Evkaf Müdürlüğü'nün tebliği ile İstanbul'un bütün camilerinde Türkçe ezan okunmaya başlanması. Türkçe ezan okunmasına karşı, Bursa'da gerici ayaklanması ve Atatürk'ün "Türk genci inkılapların ve rejimin bekçisidir" diye başlayan konuşmasını yapması. (Cumhuriyet, 7. 2. 1933; ABECE, Şubat/87, s. 39)
- 24.Şubat.1933. 54 il'de Halkevleri'nin 1. kuruluş yıldönümünün kutlanması ve Ankara Halkevi'nde yapılan törene Başbakan İsmet İnönü'nün katılarak bir konuşma yapması. (Cumhuriyet, 25. 2. 1933)
- 31.Mayıs.1933. 2252 sayılı İstanbul Darülfünun'un kaldırılması ve İstanbul Üniversitesi'nin kurulmasına ilişkin yasanın kabulü. (Z. C., D. IV. c. 15, 483; Taşdemirci, 7)
- . İstanbul Üniversitesi'nin işleyişi ile ilgili ilkeler 11.Ekim.1934 tarihinde Bakanlar Kurulu'nda kabul edilen bir yönetmelikle gösterilmiştir. (Güler, 1989, 41)
- 4.Haziran.1933. Meclis, okullarda "tek tip kitap" yasasını kabul etti. (Hakimiyeti Milliye)
- 10.Haziran.1933. 2287 sayılı yasayla Bakanlık dairelerinin görevlerinin belirlenmesi (M.E.B. Merkez Teşkilatının Vazifeleri Hakkında Kanun). Bu yasayla örgüt genişletilmiştir. (T.Oğuzkan, 42; R.G.22. Haziran.1933)
- . 2287 sayılı Yasayla Teftiş Heyeti kurulmuştu. Bu kurum 15. Haziran.1946 gün ve 4926 Sayılı Yasayla Teftiş Kurumu Başkanlığı adını almıştır. Aynı yasayla İlköğretim Umum Müdürlüğü, Orta Tedrisat Umum Müdürlüğü de kurulmuştu. (Almanak, 104)
- . 2287 sayılı yasaya ek 22.Eylül.1941 gün ve 4113 Sayılı yasayla Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kuruldu.
- . Yürürlüğe giren 2287 sayılı Yasa ile "Milli Eğitim Şurası"nın düzenli aralıklarla toplanması karara bağlandı. Böylece Heyet-i İlmiyeler Şuraları için bir başlangıç olmuştu. (Doğan, Alkan, Sezgin, 1980, 90)
- 10.Haziran.1933. 2291 sayılı yasayla Veteriner, Orman ve Ziraat Okulları Fakülteleri halinde örgütlenerek "Yüksek Ziraat Enstitüsü" adı altında birleştirildi. (Karamuk, 43)
- 20.Haziran.1933. Milli Eğitim Bakanlığı'nın üniversitede bir "İnkılap Enstitüsü" açılmasına ilişkin kararı. (Perin, 137)
- 24.Haziran.1933. Atatürk, Ankara Kız Lisesini; 28.Haziran.1933'de de Ankara Erkek Lisesi'ni ziyaret ederek, derslere girmiş, sınavlarda bulunmuş ve bizzat öğrencilere soru sorarak sınav evraklarını imzalamıştır. (Şahingiray, 177)
- 31.Temmuz.1933. 31 Mayıs 1933 tarihli (2252 sayılı) yasa gereğince İstanbul

- Darulfünun'u kapatıldı, yerine İstanbul Üniversitesi kuruldu. (Cumhuriyet, 1. 8. 1933; Kısakürek, 17)
1. Ağustos. 1933. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip Hakimiyeti Milliye gazetesinde Darulfünun'un kapatılma nedenlerini açıkladı: "...İstanbul Darulfünun'u ilmi taharri ve tetkikler için bir faaliyet sükaşı olamadı..." (Cumhuriyet, 2. 2. 1933)
13. Ağustos. 1933. Dr. Reşit Galip sağlık nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı'ndan istifa etti. (Taşdemirci, 20)
19. Eylül. 1933. Muhlis Bey Bakanlığa atandı fakat göreve başlamadı. (Koçer, 1967, 15)
25. Eylül. 1933. Dr. Refik Saydam ikinci kez Bakanlığa vekaleten atandı. (Koçer, 1967, 15)
26. Eylül. 1933. Dil Bayramı'nın ilk kez kutlanması. I. Türk Dil Kurultayı 26. Eylül gününün her yıl Dil Bayramı olarak kutlanması kararını almıştı. (Kocatürk, 1983, 552)
28. Ekim. 1933. Milli Eğitim Bakanlığı görevine İnkılap ve Türk Tarihi Profesörü ve Türk Tarih Kurumu üyesi Hikmet Bayur (27. Ekim. 1933-8. Temmuz. 1933) asaleten atandı. (Taşdemirci, 20)
29. Ekim. 1933. Atatürk, "Onuncu Yıl Söylevi"nde ulusumuzun uygarlık düzeyinin üstüne çıkarmak hedefini ısrarla vurgularken, güzel sanatlar konusuna da özlü bir biçimde yer verdi. (A. S. D. II, 271)
30. Ekim. 1933. Ankara'da Yüksek Ziraat Enstitüsü açıldı. (Hakimiyeti Milliye, 31. 10. 1933)
1. Kasım. 1933. Atatürk'ün T.B.M.M.sini açış konuşmasından: "...Üniversitemi-zin kuruluşuna verdiğimiz önemi belirtmek isterim. Yarım'önlemlerin kusur olduğunda kuşku yoktur. Bütün işlerimizde olduğu gibi, ulusal eğitimde ve kurulan Üniversitede de köklü önlemlerle yürümek kesin kararımızdır. "(Z. C. , D. IV, c. 18, 2)
18. Kasım. 1933. İstanbul Üniversitesi'nin Milli Eğitim Bakanı Hikmet Bayur'un konuşmasıyla öğretime başlaması. (Milliyet, 19. 11. 1933)
19. Kasım. 1933. Almanya'da Nazi yönetiminden kaçan 15 profesör ve uzmanın Türkiye'ye sığınmasını fırsat bilen Atatürk'ün direktifleri ile İstanbul Darulfünun'un kapatılarak yerine yapılan bir törenle açılan İstanbul Üniversitesi'nde; Emin yerine Rektör, Fakülte Reisi yerine Duayan (Dekan), Profesörlere Ordinaryus, öğretim görevlilerine Profesör, yardımcılara da Doçent denilmesi kararlaştırıldı.
1933. Prof. Philippe Schwartz Türkiye'ye geldi. Uzunca bir süre Türkiye'de kalan, 1952 yılında ayrılırken bir rapor veren Prof. Philippe Schwartz, 1933 reformunun bekleneni veremediğini, bunun sebeplerini şöyle açıklar:
- Bir çok Türk aydınındaki yetersizlik duygusu ve bunun sonucu olarak böbürlenmek, gerçekten çalışkan, başarılı olanları çekememek
 - Yine bu aydınlardaki güvensizlik duygusu ve bunun sonucu olarak da bizzat bilimsel çalışmaya değil, mevki ve makamlara, özel işle-

- re önem vermek. (Güler, 149)
1933. Ticaret hayatının ihtiyacı olan nitelikli elemanların yetiştirilmesi için iki yıl süreli Ticaret Liseleri açıldı. (Karamuk, 160)
1933. Köy öğretmenliği için emeklilerden yararlanmak için Bakanlık tarafından araştırmalar yapıldı. (Koçer, 1967, 15)
1933. Kabul edilen I. Sanayi Planı'nda endüstriyel eğitimin önemine değinildi.
1933. 1932/1933 ders yılından itibaren öğretmen okullarının ikinci devresinde, lise ikinci devresine uyumlu bir program izlenilmeye başlandı. (Koçer, 1967, 15)
1933. Bir A.B.D. heyeti tarafından Milli Eğitim de dahil olmak üzere, Türkiye'ye ilişkin bir rapor hazırlandı. (Koçer, 1967, 15)
- 1.Ocak.1934. Ankara Gazi Orman Çiftliği alanında yapılan "Onuncu Yıl Yatılı Mektebi"nin açılış töreni. (Hakimiyet Milliye, 2. 1. 1934)
- 18.Şubat.1934. İstanbul Üniversitesi'ne bağlı "Dil Mektebi"nin açılışı. (Hakimiyet-i Milliye, 19. 2. 1934)
- 23.Şubat.1934. Ankara Halkevi'nde İsmet İnönü'nün Halkevlerinin 2. kuruluş yıldönümü dolayısıyla bir söylev vermesi ve 25 halkevinin daha açılması. (Hakimiyet-i Milliye, 24. 2. 1934)
- 4.Mart.1934. Yüksek öğretim kurumlarında Devrim Tarihi dersi zorunlu oldu. İstanbul Üniversitesi'nde Milli Eğitim Bakanı Hikmet Bayur tarafından ilk Devrim Tarihi dersi verildi. (Perin, 137)
- 5.Mart.1934. Dr. Reşit Galip'in ölümü. (Z. C. , D. 4, c. 20, 12)
- 13.Mart.1934. İsmet İnönü C.H.P. toplantısında ilköğretim sorunlarını açıkca dile getiren bir konuşma yaptı. (Cicoğlu, 39)
- 18.Mart.1934. Prof. Malche, "Üniversite Reformunun Uygulanışı ve Yabancı Profesörler'e ilişkin Hakimiyet-i Milliye Gazetesi'ne demeç verdi. (19. 3. 1934)
- 5.Nisan.1934. İstanbul Üniversitesi'nde çalıştırılacak öğretim üyeleriyle imzalanacak sözleşmelere ilişkin yasa kabul edildi. (Z.C.,D.4,c.21,13)
- 11.Nisan.1934. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne bağlı olarak açılan "İktisadi ve İçtimai İlimler Enstitüsü" törenle açıldı. (Cumhuriyet, 12. 4.1934)
- 21.Haziran.1934. 2527 sayılı "Basma Yazı ve Resimleri Derleme Yasası"yla, her çeşit baskı yöntemleriyle basılıp yayımlanan gazeteler, ajans bildirimleri, dergiler, kitaplar, broşürler, öğrenim testleri, haritalar, atlaslar, tablolar, oyma baskılar, her çeşit resimler, sanat değerini taşıyan duvar ilanları, kılavuzlar, planlar, krokiler, destan ve şarkı dergileri ve tiyatro piyesleri; cemiyet ve şirketlerce yayımlanan raporlar, her çeşit kataloglar, takvimler, yıllıklar ve muhtıralardan beş nüshanın M.E.B. emrine verilmesi kabul edilmiştir. (Z. C. , D. 4, c. 23, 260)
- 22.Haziran.1934. Mustafa Kemal İzmir'de Kız Öğretmen Okulu ile Halkevi'ni ziyaret etti. (Cumhuriyet, 23. 6. 1934)

- 24.Haziran.1934. 3238 sayılı Yasayla Köy Eğitimcileri örgütü düzenlendi. (Cici-oğlu, 45)
- 25.Haziran.1934. 2541 sayılı "Milli Musiki ve Temsil Akademisi Teşkilat Kanunu" çıktı ve kurumun amaçları şöyle belirtildi: Yurtta bilimsel esaslarla ulusal müziği işlemek, yükseltmek ve müzik öğretmeni yetiştirmek; sahne temsilinin her dalında ilgili elemanlar yetiştirmek..."(İnan, 1981, 173)
- 2.Temmuz.1934. Basma Yazı ve Resimleri Derleme Yasası yürürlüğe girdi. (Pe-rin, 137)
- 9.Temmuz.1934. Hikmet Bayur'un Milli Eğitim Bakanlığı'ndan istifası; yerine Aydın milletvekili Abidin Özmen'in atanması. (MEB-PAKD,LVI)
- 10.Temmuz.1934. Neşet Ömer'in İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nden istifa etmesi. Yerine Cemil Bilsel atanmıştır. (Cumhuriyet, 11. 7. 1934)
- 13.Ağustos.1934. Mustafa Kemal'in Dolmabahçe Sarayı'nda Türk Dili Tetkik Cemiyeti toplantısına başkanlık etmesi. (Hakimiyeti Milliye, 14. 8. 1934)
- 18.Ağustos.1934. İkinci Türk Dil Kurultayı'nın toplanması. (Külebi, 122)
- 30.Ağustos.1934. Harp Okulu'nun 100. kuruluş yıldönümü'nün kutlanması. (Cumhuriyet, 31. 7. 1934)
- 26.Eylül.1934. Mustafa Kemal'in "Dil Bayramı" dolayısıyla Ankara Halkevi'nde yapılan toplantıya katılmaları. (Şahingiray, 311)
- 3.Ekim.1934. Atatürk'ün İsveç Veliahdi Gustav Adolf'un Ankara'ya gelişi dolayısıyla verdiği söylev günün dil anlayışını göstermesi bakımından önemlidir. (Hakimiyeti Milliye, 4. 10. 1934)
- 11.Ekim.1934. İcra Vekilleri Heyeti'nce kabul edilen bir yönetmelikle üniversite'nin öğretim, araştırma görevler ve işleyişi konusundaki ilkeler açıklandı. (Korkut, 15)
- 1.Kasım.1934. Atatürk'ün T.B.M.M.'nin IV. Dönem Toplantısı'nı açış konuşmasından: "... Kùltür işlerimiz üzerinde ulusça gönüllerimizin titrediğini bilirsiniz. Bu işlerin başında da Türk tarihini doğru temeller üzerine kurmak; öz Türk diline değeri olan genişliği vermek için candan çalışılmakta olduğunu söylemeliyim..." "...Bugün diriltilmeye yeltenilen musiki, yüz ağartıcı değerde olmaktan uzaktır. Bunu açıkça bilmeliyiz. Ulusal, ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak gerektir. Ancak bu düzeyde Türk Ulusal Musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir..." (Z. C. , D. 4, c. 25, 3)
- 20.Aralık.1934. "Orta Tahsil Mekteplerinde Yardımcı Muallim Çalıştırılması Hakkında Kanun" çıkarıldı. Bu yasanın 1. maddesinde: "Maarif Vekilliği, orta tahsil mekteplerine ağıktan, resmi dairelerden veya hususi işi olanlardan aylık ücretle üç yıl için yardımcı muallim tayin edebilir." demektedir. (Milli Eğitimle İlgili Kanunlar 1, 178)
1934. Yüksek din uzmanları yetiştirmek amacıyla açılan İlahiyat Fakültesi bu yıl yapılan Üniversite Reformu sırasında kapatıldı. Daha

- önce 1930-1931 yılında İmam Hatip Okulları kapatılmış; 1927 yılında yeniden düzenlenen ortaokul programında din derslerine yer verilmemişti. 1926 tarihli ilkokul programında 3., 4. ve 5. sınıflarda birer saatlik din dersi vardı. 1930 programında bu derse rastlanmamaktadır (Binbaşıoğlu, Eğt.Bil., is. 1992, 12)
1934. "Mesleki Tedrisatın İnkişaf Planı" hazırlanmaya başlandı. Milli Eğitim, Tarım, Milli Savunma, Bayındırlık Bakanlıklarının ortak işbirliği içinde hazırlanan plan 1963 yılında bitirilmişti.
1934. Miss Parker'ın (ABD) daha çok genel eğitim sistemi ve ilköğretim üzerine hazırladığı raporu Bakanlığa sunması.
1934. Mabret dışında ruhani elbise giyilmemesi; bey, paşa, efendi gibi lakap ve ünvanların kaldırılmasına ilişkin yasayla, Soyadı Kanunu'nun yayımlanması. (Karamuk, 34)
1934. Hıfzırahman Raşit Öymen (1900/Trabzon-1978) Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliğine atandı. Çağdaş eğitimcilerimizden olan Öymen, 1918'de İstanbul Muallim Mektebi'ni bitirdikten sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nca Almanya'ya gönderilmişti. Döndükten sonra çok çeşitli Anadolu okullarında çalışan Öymen, 10 yıl İstanbul Erkek Öğretmen Okulu'nda öğretmenlik yapmıştır. 1943 yılında milletvekili olmuş; D.T.C. Fakültesi'nde çalışmış; uzun yıllar "İlköğretim Dergisi" nin yazışları müdürlüğünü yapmıştır. Öymen'in eğitim alanında bir çok eseri bulunmaktadır. (Devrim, 575)
1934. Kız Teknik Öğretmen Okullarına meslek dersi öğretmeni yetiştirmek üzere, Kız Enstitüleri üstünde, iki yıl süreli "Kız Teknik Öğretmen Okulu"nun kuruluşu. (Sakaoglu, 1992, 74)
1934. Lise programında yeni bir değişiklik felsefe ve estetik derslerine ağırlık verildi. (Sakaoglu, 1922, 68)
- 2.Şubat.1935. Kız Teknik Öğretmen Okulu açıldı. (Almanak, 104)
- 4.Şubat.1935. Atatürk seçim bildirgesinde şunları söylüyordu, "... Deneysel bilimlerin temellerine dayanan, güzel sanatları seven, düşün eğitiminde olduğu kadar beden eğitiminde de yeteneği artmış ve yükselmiş olan erdemli, güçlü bir kuşak yetiştirilmelidir." (Velidedeoğlu, 14)
- 22.Şubat.1935. Halkevleri'nin kuruluş yıldönümünde 23 yeni Halkevinin açılması. (Ulus, 23. 2. 1935)
- 1.Mart.1935. Seçimlerden sonra Hükümeti kurmakla görevlendirilen İsmet İnönü'nün yeni kabinesinde Milli Eğitim Bakanı olarak yine Aydın milletvekili Abidin Özmen yer alıyordu. (Z. C. , D. 5, c. 1, 4)
- 20.Mart.1935. Liseyi bitiren öğrenciler Fakültelere girebilmek için, ikinci bir sınav (olgunluk sınavına) girecekler. (Cumhuriyet)
- 25.Mart.1935. Afet İnan'ın Türk Tarih Kurumu As Başkanlığına seçilmesi.
- 18.Nisan.1935. Atatürk'ün emriyle İstanbul'da dünyanın dört bir yanından gelen ve aralarında Madam Eva Curie'nin de bulunduğu ünlü kadınların

- katıldığı ilk "Kadınlar Kongresi" toplandı. (Perin, 198)
- Nisan.1935. Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kuruluş çalışmalarını başlatmak üzere, Alman müzisyen P. Hindemith'in Türkiye'ye gelmesi. (Eğitim Dünyası, 93/Nis. 38)
- 9.Mayıs.1935. Atatürk'ün C.H.P. 4. Büyük Kurultayı'nı açarken verdiği söylev. (Ulus, 10. 5. 1935)
- 7.Haziran.1935. Bölge Sanat Okulları'nın gelişmesinde denge sağlanamadığından 2765 sayılı yasayla sanat okulları binaları, bütün eşya, avadanlık, makina ve ders araç gereçleriyle birlikte M.E.B.'na devir ve nakledilmişlerdir. (T. Oğuzkan, 1981, 21)
- 10.Haziran.1935. 2773 sayılı yasayla Ar, Özel Okullar, Yayımlar, Beden Eğitimi ve İzicilik Direktörlükleri kuruldu. (Karamuk, 45; Sorguç, 11)
- . Mülkiye Mektebi'ni Siyasal Bilgiler Okulu'na çeviren yasa kabul edildi. (Almanak, 104)
- 11.Haziran.1935. Eğitim ve kültür işlerini bir dizgeye ve programa bağlamak için Atatürk'ün önerisi ile Saffet Arıkan (1888-1947) Milli Eğitim Bakanlığı'na getirildi. Saffet Arıkan ilköğretim sorununu kökten çözmek için çalışmalara başlıyarak, o zamanki "İlköğretim Uyum Müdürlüğü"ne bir rapor hazırlattırmıştır. (Ulus, 12. 6. 1935; Cicioğlu, 41)
- 14.Haziran.1935. 2795 sayılı yasayla Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin kuruluşu. D.T.C.F. Türkiye Cumhuriyeti Başkenti'nde yasa ile kurulan ilk üniversite fakültesidir. 9.Ocak.1936 Tarihinde Ankara Halkevi'nde törenle açılan Fakülte'ye, o zaman ilkokul öğretmenleri olanlar da kayıt olabilmişlerdir. Fakülte açıldığında 120 yatılı 280 gündüzlü olmak üzere toplam 400 kız ve erkek öğrencisi bulunuyordu. (Z. C. , D. 5, c. 4, 246)
- 21.Ekim.1935. Ankara'dan verilen bilgiye göre, ortaokullarda öğrenci sayısı 1933'te 44 000 iken bu yıl 64 000 olmuş. "17 milyon nüfuslu Türkiye için 64 000 ortaokul öğrencisi çok mu?" (Yeni Adam)
- 1.Kasım.1935. Meclisi açış söylevinde Atatürk: "İlköğretimin yayılması için sade ve pratik önlemler almak zorundayız.." demişti. Bunun üzerine, Haziran 1937'de (Köy Eğitimcileri Kanunu) ile eğitimcileri okulları yasalarmış, eğitimci örgütü kurulmuştu. (A.S.D., I, 370)
- 28.Aralık.1935. Maarif Vekaleti adı Kültür Bakanlığı olarak değiştirildi. Bu ad 21.Eylül.1941'e kadar sürmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı 1923'den 27. Aralık. 1935'e kadar Maarif Vekaleti, 28. Aralık. 1935'den 21. Eylül. 1941'e kadar Kültür Bakanlığı adını almıştır. (Cicioğlu, 41)
1935. Daha önce mesleki ve teknik eğitim okullarının masrafları çoğunlukla yerel olanaklarla sağlanırken, bu tarihten sonra bu okulların bütün harcamaları devlet bütçesinden karşılanmaya başlandı.
1935. Köy okullarına öğretmen bulmak için asker çavuşlardan yararlanmak üzere Eğitimci örgütünün kurulması için çalışmalara başlandı. Bu öğretmenlerin ne gibi bilgilere sahip olmaları gerektiği bütün

- Bakanlıklardan soruldu. (Koçer, 1967, 16)
1935. M. Cevdet İnanç (1883-1935) öldü. Eğitim ve düşün tarihimizde Muallim Cevdet diye de anılan İnanç, bir çok değerli kitabın yazarı olarak tanınır. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 143)
- 9.Ocak.1936. Ankara'da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin açılışı. 14 Haziran 1935 Tarih ve 2795 sayılı "Ankara'da bir Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kurulması Hakkında Kanun"la kurulan Fakülte, 9 Ocak 1936'da Ankara Halkevi salonunda yapılan törenle açılmış, ilk konuşmayı M.E.B. Saffet Arıkan yapmış, ilk dersi de Prof. Afet İnan vermişti. Bir süre Evkaf Apartmanı'nda kiralanan dairelere sığınan Fakülte, 4.Ekim.1940 günü bugünkü binasına taşınmıştır. Fakülte, 13.Haziran.1946 tarih ve 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile Ankara Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Atatürk, bu Fakülte'ye "Edebiyat Fakültesi" adını vermek istememiş, Türk dili ve uygarlığının derinlemesine incelenmesini düşünmüştür. (Almanak, 104; İnan 11)
- 12.Ocak.1936. Atatürk Çankaya'da D.T.C. Fakültesi profesörleriyle Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu üyelerine çay ziyafeti verdi. (Cumhuriyet, Şahingiray, 459)
- 8.Haziran.1936. 3007 sayılı "Kültür Bakanlığına Bağlı Erkek Okullarının Öğretmenleri Hakkında Kanun" yürürlüğe girdi. Bu yasaya göre öğretmenlerin ücretten maaşa geçmeleri, düzenli olarak terfi etmeleri sağlanmıştır. (Doğan, 373)
- 19.Temmuz.1936. Atatürk, İstanbul Florya Köşkü'ndeki gece toplantısında şunları söylemişti: "Güzel sanatlarda başarı, bütün devrimlerin başarılı olduğunun en kesin kanıtıdır. Bunda başarılı olamayan milletlere ne yazık ki." (Arıburnu, 193)
- 24-31.Ağustos.1936.Üçüncü Türk Dil Kurultayı'nın Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk'ün huzurlarında toplanması. Bu toplantıda, "İlk ve ortaokullardaki ders programlarındaki terimleri Türkçeleştirmekteki amaç, Türk çocuğunun derslerini kolaylıkla anlayıp öğrenmesidir.." ilkesi benimsenmişti. (Cumhuriyet, 25. 8. 1936)
- 24.Eylül.1936. Harp Okulu'nun İstanbul'dan Ankara'ya nakli dolayısıyla Harbiye öğrencilerini uğurlamak üzere Haydarpaşa'da tören yapılması. (Cumhuriyet, 25. 9. 1936)
- 19.Ekim.1936. Atatürk'ün Türk Dil Kurumu'nu ziyareti ve ilgililerle dil sorunları üzerinde görüşmesi. (Ulus, 20. 11. 1936)
- 1.Kasım.1936. Atatürk, T.B.M.M.'nin 5. Dönem İkinci toplantı yılını açarken şunları söylüyor: "İlk tahsilin yayılması için sade ve pratik tedbirler almak zorundayız. İlk tahsilde hedefimiz bunun umumi olmasını bir an önce gerçekleştirmektir. Bu neticeye varmak, ancak fasilasız tedbir almakla ve onu metodik tatbikle mümkün olabilir...Sanat ve teknik okullarına ilgi artmıştır. Bunu sevinçle söylerken, her türlü teşviki artırmak gerektiğini de eklemek istiyorum..." (Z.C., D.5, c.13, 4)

- 5.Kasım.1936. Siyasal Bilgiler Okulu'nun İstanbul'dan Ankara'ya nakli dolayısı ile öğrencilerin Haydarpaşa'dan törenle uğurlanmaları. (Cumhuriyet,6. 11.1936)
- 26.Kasım.1936. 79 Köyde Eğitimci Köy Okulu açılmış ve eğitimci de görevlerine başlamışlarsa da henüz öğretime geçilememişti. (Tonguç, 1939, 108)
- 25.Aralık.1936. Ankara'da 19. Mayıs Stadyumu'nun açılışında Başbakan İsmet İnönü: "...Türkiyeyi idare edenler stadyumu en kıymetli mektep gibi her yerde kurmaya çalışacaklardır. Türkiye'nin istikbalini yönetecek olan genç nesil açık havada, açık meydanlarda yetişecektir." demişti. (Ulus, 15. 12. 1936)
1936. Atatürk, Afet İnan'a kültür hakkında özetle şunları söylemiştir: "Kültür, okumak, anlamak görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmak, ders almak, düşünmek, zekayı eğitmektir. Kültür, tabiatın yüksek feyizleriyle mutlu olmaktır. Kültür, tabiatın insanlara verdiği yüksek özellikleri, kendi çocuklarına, kalanlarına, geleceğine vermesi demektir..."
1936. Erkek Ertik Öğretmen Okulu açıldı. Bu okul sonradan Erkek Meslek Öğretmen Okulu adını aldı. (T. Oğuzkan, 169)
1936. Eskişehir (Mahmudiye)'de Eğitimci Yetiştirme Kursu açıldı. (Akyüz, 1982, 249)
1936. Devlet Konservatuarı kuruldu. (Koçer, 1967, 16)
1936. İlkokul programlarında değişiklik yapıldı. (Koçer, 1967, 16)
1936. Bir komisyonca hazırlanan Teknik Eğitim Planı Cumhuriyet eğitiminin en akılcı girişimlerinden biriydi. (Sakaoğlu, 1992, 75)
1936. Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan T.B.M.M.'nde konuşarak eğitimin durumuna ilişkin bilgi verdi.
- 4.Şubat.1937. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi kuruldu. (Cumhuriyet, 4. 2. 1937; Perin, 138)
- 5.Şubat.1937. "Teşkilatı Esasiye Kanunu"na (Anayasa) altı ilke: Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, Laiklik, İnkılapçılık ilkeleri kondu; böylece bu ilkeler birer eğitim ilkesi de oldu.(Köknel, 328)
- 21.Şubat.1937. Halkevleri'nin 5. Kuruluş yıldönümünde 31 yeni Halkevinin hizmete sokulmasıyla Halkevlerinin toplam sayısı 167 oldu. (Ulus, 22.Şubat.1937)
- 2.Mart.1937. Başbakan İsmet İnönü, Ankara'da Musiki Muallim Mektebi'ni ziyaret ederek, tiyatro ve opera sınıflarını izlemiş ve: "...Milli varlığın en güzel kısmı olan güzel Türkçemiz en doğru ve en beliğ söylenişini Türk sahnesinde bulacaktır. Bunu sizden bekliyorum.." demişti. (Ulus, 3. 3. 1937)
- 12.Mart.1937. Atatürk'ün Türk Dil Kurumu'nu ziyareti ve Terim Kolu üyeleriyle 6 saat çalışması. (Cumhuriyet, 13. 3. 1937)
- Haziran.1937. Ankara'da bir Tıp Fakültesi kurulması hakkında yasa kabul edildi. Fakülte ancak 19 Ekim 1945'de öğretime başladı. (Perin, 138)

- 24.Haziran.1937. 3238 sayılı Köy Eğitimcileri Yasası'yla, öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin eğitim ve öğretim işlerini görmek, tarım işlerinin fenni bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köylerde Köy Eğitimcilerinin çalıştırılması sağlanmıştır. (Öğretmen Dünyası, Haziran 81, 23; M. V. Maarifle ilgili Kanunlar. , 110)
- . 1936'da denenip 1937'de üç yerde birden; sonra da 20 yerde açılan Eğitimciler Kursları doğrudan doğruya Atatürk'ün önerisi ile bulunan ve yalnız Türk ulusuna özgü bir buluş olan eğitim kurumlarıydılar. Bu kurumlar köy eğitimine ve köy eğitim seferberliğine kesin bir kararla yönelmenin göstergeleriydiler. Buna göre orduda başarı göstererek çavuş olmuş erlerin eğitimciler olarak yetiştirilmesi öngörülmüyordu. (Gedikoğlu, 360; Cicioğlu)
- 25.Haziran.1937. Ankara Halkevi'nde İbni Sina'nın 900. doğum yıldönümünün kutlanması. (Ulus, 26. 6. 1937)
- 20.Eylül.1937. İkinci Türk Tarih Kurultayı'nın toplanması. Atatürk Türkiye'nin İlk "Resim ve Heykel Müzesi"ni Dolmabahçe Sarayı'nda açtı. (Perin, 139)
- 25.Ekim.1937. İsmet İnönü'nün Başbakanlık'tan ayrılarak yerine Celal Bayar'ın atanması. Bu kabinede Milli Eğitim Bakanı olarak Saffet Arıkan bulunuyordu. (Ulus, 26. 10. 1937)
- 1.Kasım.1937. Meclis'i açış söylevinde o yılların henüz yenilememiş, giderilememiş ve dünyanın ekonomik bunalımından henüz çıkılamamış olmasının getirdiği şartlar içinde Atatürk şu tasarımı öneriyordu: "...Yurdu şimdilik üç büyük kültür bölgesi durumunda düşünürsek, Batı Bölgesi için İstanbul Üniversitesi'nde başlanmış olan düzeltme programını daha köklü bir biçimde uygulayarak Cumhuriyet'e gerçekten çağdaş bir üniversite kazandırmak, Orta Bölgesi için Ankara Üniversitesi'nin az zamanda kurulması gerekir; ve Doğu Bölgesi için Van Gölü kıyılarının en güzel bir yerinde her daldan okullarıyla ve en son üniversitesiyle çağdaş bir kültür kenti yaratmak yolunda şimdiden girişimlere geçilmelidir.." Atatürk Meclisi açış konuşmasında özetle şu eğitim konularına değinmiştir:
- . Okuma yazma bilmeyen tek yurttaş bırakılmamalıdır.
 - . Kalkınma savaşının gerektirdiği işgücü yetiştirilmelidir.
 - . Yurt sorunlarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, kuşaktan kuşağa yaşatacak bireyler ve kurumlar yaratılmalıdır.
 - . Her türlü spor çalışmalarını, Türk gençliğinin ulusal eğitiminin ana öğelerinden saymak gerekir. (A. S. D. I, s. 379-392)
 - . Atatürk eğitim için şunları söylemişti: "...Bu teşebbüste başarı, ancak türeli bir planla ve en rasyonel tarzda çalışmakla mümkün olabilir. Bu sebeple okuma yazma bilmeyen tek vatandaş bırakmamak; memleketin büyük kalkınma savaşının ve yeni çatışmasının istediği teknik elemanları yetiştirmek; memleket davalarının ideoloji-

sini anlayacak, anlatacak, nesilden nesile yaşatacak fert ve kurumları yaratmak, işte bu önemli umdeleri en kısa zamanda temin etmek, Kültür Vekaleti'nin üzerine aldığı büyük ve ağır mecburiyetlerdir. (A. S. D. I, 379)

- 8.Kasım.1937. Celal Bayar Başbakanlığı'nda kurulan hükümet programında eğitim için özetle şunlar söylenmektedir:
- İlköğretim alanında alınan başarısız sonuçları giderecek bir sisteme kavuşturulmamıştır. Başarısız bir ilköğretim başarısız bir hayata başlamak demektir.
 - İlköğretim alanında en yetenekli, en yetişmiş elemanlar görevlendirilecektir.
 - Zorunlu ilköğretimin amacı vatandaşlara konuştukları dilin kuralarını ve mensup oldukları tarih ve rejimini öğretmek ve hayatta daha ileri adımları bakımından gerekli ilk bilgiyi kendilerine vermektir. (Güler, 1988, 94)
8. Aralık.1937. Başbakan Celal Bayar'ın İstanbul Üniversitesi'ni ziyareti. (Cumhuriyet, 9. 12. 1937)
1937. 3007 sayılı yasaya paralel olarak M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu'nun kararı ile üç yıllık Erkek Meslek Öğretmen Okulu açılmıştır. Bu okul daha sonra dört yıla çıkarılarak Erkek Teknik Öğretmen Okulu (1946), sonra da Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu (1962) adını almıştır. M.E.B. Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı ETYÖO'nun amacı: "Orta Sanat ve Yapı Okulları ile Yapı ve Erkek Sanat Enstitülerine öğretmen yetiştirme" olarak belirlenmişti. Bu okullar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu (1981) ve Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK/41) ile Teknik Eğitim Fakültesi'ne dönüştürülmüşlerdir. Günümüzde üç Teknik Eğitim Fakültesi (Gazi, Fırat ve Marmara) değişik program ve eğitim anlayışı ile teknik öğretmen yetiştirmektedir. (M. Kölahçı, Sayı: 93).
1937. Bölge Gezici Başöğretmenliği'nin kurulması. 3238 sayılı Köy Eğitimcileri Kanunu ile böyle bir memurluk getirilmişti.
1937. Köy öğretmeni yetiştirme işi yeniden gündeme geldi; biri Eskişehir Mahmudiye, diğeri İzmir Kızılçullu'da olmak üzere iki "Eğitim Yurdu" açıldı. (M.E.B. TTK, 15)
- 19.Şubat.1938. Halkevleri altıncı yılına ulaştığında şube sayısı 209'a yükselmiş bulunuyordu. Bu dönemde etkin üye sayısı 100 bini aşan Halkevleri. Bir yıl içerisinde 3056 konferans, 1164 konser, 1549 temsil, 179 sergi etkinliğini gerçekleştirmiş ve bu etkinliklere toplam 7 milyon dolayında yurttaş katılmıştı. (Yiğit, 69)
- 4.Mart.1938. Atatürk'ün, Geçici olarak Evkaf Apartmanlarında bulunan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ni ziyaret etmesi ve ilgililerden bilgi alması. (Cumhuriyet, 5. 3. 1938)

- 12.Mart.1938. Atatürk'ün Türk Dil Kurumu'nu ziyareti ve Terim Kolu üyeleriyle 6 saat çalışması.
- 3.Haziran.1938. 3423 sayılı yasayla sanat okulları Döner Sermaye Mevzuatı yeniden düzenlendi. (Karamuk, 155)
- 17.Haziran.1938. 3457 sayılı "Sanayi Müesseselerinde ve Maden Ocaklarında Meslek Kursları Açılmasına Dair Kanun", her 100 işçi çalıştıran işyerinde mesleki eğitim yapma zorunluğu getirdi. (Doğan, 379)
- 29.Haziran.1938. 3530 sayılı yasayla, yurttaşların fizik ve moral yeteneklerinin ulusal ve devrimci amaçlara göre gelişimini sağlayan oyun, beden eğitimi ve spor etkinliklerini sevk ve yönetmek amacıyla Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliği olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kuruldu. (Z. C. , D. 5. , c. 26, 492)
- 28.Ekim.1938. Ankara Radyosu'nun yayına başlaması. İstanbul Radyosu daha eskidir. (Cumhuriyet; Özerdim, 92)
- 1.Kasım.1938. Celal Bayar, Atatürk adına T.B.M.M.'nin açılış konuşmasında: "...Yüksek öğrenim gençlerini istediğimiz ve muhtaç olduğumuz gibi, milli şuurlu ve modern kültürlü olarak yetiştirmek için İstanbul Üniversitesi'nin gelişmesi, Ankara Üniversitesinin tamamlanması ve Şark Üniversitesi'nin Van Gölü civarında kurulması me-saisine hızla ve önemle devam edilmektedir... Dil Kurumu, en güzel ve en verimli bir iş olarak, türlü bilimlerle ilgili Türkçe terimleri hazırlamış ve böylelikle dilimiz, yabancı dillerin etkisinden kurtulma yolunda önemli adımlar atmıştır.." demişti. (A.S.D. I, s.394)
- 10.Kasım.1938. Atatürk'ün ölümü. (Gazeteler)
- 11.Kasım.1938. İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığına seçilmesi. (Cumhuriyet)
- Kurulan II. Celal Bayar Hükümeti'nde Milli Eğitim Bakanı olarak Saffet Arkan yer alıyordu. (Kantarcioglu, 44)
- 9.Aralık.1938. Hasan Ali Yücel'in (1927-1961) Milli Eğitim Bakanlığı'na atanması. Ayrılışı:1946. (Devrim, 577)
1938. Gezici Köy Kadın Kursları ile Erkek Teknik Öğretim İlçe Kursları ve Gezici Köy Erkek Kurslarının başlatılması. 1977 yılında bu kurslar M.E.B. Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlandı. (Karamuk, 156)
1938. 3457 sayılı "Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Mesleki Kurslar Açılmasına Dair Kanun" çıkartıldı. Bu yasa endüstri işletmelerinin nitelikli işçi ihtiyacını karşılamak işçinin işe uyumunu sağlamak ve verimi artırmak amacı ile hizmet içi eğitimini bir yasa bağlamak ihtiyacıyla çıkartılmıştır. (Özalp, 1970, 11)
1938. İstanbul Üniversitesi'ne bağlı ve öğretmen yetiştirecek bir "Yabancı Diller Okulu" açıldı. (Ergin, 1977, 2160-63)
- 9.Ocak.1939. Bu tarihten itibaren M.E.B.'nca haftalık bir "Tebliğler Dergisi" yayımlanmaya başlanmıştır. Bu dergide, M.E.B.'nca Bakanlığa bağlı bütün kurumlara bildirilen yasalar, tüzükler, yönetmelikler,

- talimatlar, kararlar, genel emirler vb. bulunmaktadır. (Ayas, 208)
- 12.Ocak.1939. Türk Eğitim Derneği Bakanlar Kurulu'nca "Kamu Yararına Çalışan Dernek" olarak tescil edildi. (Eğitim ve Bilim, 1.Mayıs.76, 46)
- 17.Ocak.1939. İsmet İnönü Dil ve Tarih Kurumlarının koruyuculuğunu üzerine aldı. (Jaeschke, 3)
- . Bayar Beden Terbiyesi Danışma Şurası'nı açtı. (Jaeschke, 3)
- 25.Ocak.1939. Saydam basın toplantısında Arap harflerinin ve din derslerinin yeniden geri getileceğine ilişkin söylentileri yalanladı. (Jaeschke,4)
- 27.Ocak.1939. Başbakan Refik Saydam tarafından kurulan hükümet programında eğitimde izlenecek yol şöyle belirlenmişti:
- . İlk tahsili öğretmen ve eğitimlerimizle vermeye çalışmakta devam edeceğiz. Mevcut liseleri keyfiyetçe olgunlaştırmak ve yüksek tahsil kurumlarını tam hazırlayıcı mektepler haline getirmek emindeyiz. (Güler, 1988, 96)
- 19.Şubat.1939. 158 yeni Halkevi törenle açıldı. Toplam 367 Halkevi oldu. (Jaeschke, 4)
- 25.Şubat.1939. Ankara'da toplanan ortaöğretim öğretmenleri ders kitaplarını incelediler; ders kitapları özellikle imla açısından yetersiz bulundu. (Jaeschke, 5)
- 3.Nisan.1939. II.Refik Saydam Hükümetinde'de Milli Eğitim Bakanı olarak Hasan Ali Yücel yer aldı. (Kantarcioglu, 45)
- 4.Nisan.1939. F. R. Atay başkanlığında bir komisyon orta okullar için yeni okuma kitapları istedi. (Ulus)
- 23.Nisan.1939. Dr. Fuad Umay "Çocuk Haftası"nı açarak, "Bugün 185 çocuk yuvası var, burada 310 000 çocuğa bakılmakta" dedi.(Jaeschke,8)
- 1/5.Mayıs.1939. Toplanan I. Neşriyat (Yayıncılık) Kongresi'nde milli bir ansiklopedinin bir an önce yayımlanması istenmişti; "Türk Ansiklopedi Bürosu" ancak 1.Ocak.1941'de kurulabilmişti. (Perin, 131)
- 2.Mayıs.1939. Milli Eğitim Bakanı Yücel, "Sadece Latin harflerini öğrenmiş olan gençliğe yeni ders kitapları vermeliyiz. Ulusal bir ansiklopediye ihtiyacımız var." demişti. (Jaeschke, 9)
- 29.Mayıs.1939. İsmet İnönü CHP'nin 5. Kongresini açtı, burada, "... Köylümüzün.. tahsil seviyesini yükseltmeyi başlıca hedef tutacağız...".
- 14.Temmuz.1939. 3704 sayılı Köy Öğretmen ve Öğretmen Okulları Yönetimi'ne ilişkin yasa çıkarıldı. (Gedikoğlu, 360)
- . Köy Öğretmen Okulları 1937 yılından itibaren biri İzmir Kızıllıçlı'da, diğeri Eskişehir Çifteler-Mahmudiye köyünde olmak üzere Kültür ve Ziraat Bakanlığının ortak denetiminde açılmaya başlanmışlardı. Fakat bu tarihten itibaren çıkarılan 3704 sayılı yasayla tümüyle Kültür Bakanlığı (MEB)'na bağlanmışlardır. (M. V.; 112)
- 17-29.Temz.1939. Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel Birinci Milli Eğitim Şurası'nın açılışını yaptı.
- . Bu Şura'da Cumhuriyet eğitiminin plan ve ilkeleri saptandı.

- . Çeşitli öğretim derecelerindeki okullara ilişkin yönetmelikler incelendi. Bütün ders programları incelendi ve değerlendirildi.
- . Zamanın Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel şunları söylüyordu: "...Lise meselesine gelince; müsbet ilim zihniyetinin, milli kültürün ve milli kültür oluşumu içinde humanizm ruhunun hal ve istikbalini bu kurum tayin edecektir.. Bu itibarla yüksek öğrenime temel olacak genel kültürü vermek ve aydın sınıflı yetiştirmekle yükümlü olan bu kurumlarımızda randımanı değerlendirmek, ısrarla takip edeceğimiz bir amaçtır. "(Nişancı, 91)
- . Birinci Maarif Şurası'nda üç sınıflı köy okullarının beş sınıflı olmasına karar verildi. Bu karar üzerine, 1939 ve 1940 yıllarında bu okulların dördüncü ve beşinci sınıflarının açılması bir emirle (20. 9. 19239) Talim ve Terbiye Heyeti tarafından illere bildirildi. Böylece şehir ve köy okulları arasında iki yıllık fark kalkmış oldu. (M.E.B. Teb. Der., 2, 1939, 39, s.39; Özalp, Ataüenal, 117)
- 27.Temmuz.1939. İsmet İnönü Maarif Şurası'nın üyelerini kabul etti. (Jaeschke,15)
- 31.Temmuz.1939. Falih Rıfkı Atay, "Gürültüye karşı mücadele bir eğitim sorunudur," dedi. (Ulus)
- 8.Ağustos.1939. Vafa Nurettin resmi yazı dilinin basitleştirilmesini destekledi. (Akşam)
- 18.Ağustos.1939. Maarif Vekaleti, Kültür Direktörü yerine Maarif Müdürü, denilmesi talimatını verdi. (İkdam)
- 5.Ekim.1939. Ankara Radyosu Grekçe, Farsça, Arapça, Bulgarca yayından sonra Fransızca yayına başladı. (Jaeschke, 18)
- 1939. Köylerde demircilik-marangozluk ve kadınlar için biçki-dikiş kursları açılmaya başlandı. Bu kurslar Erkek ve Kız Teknik Öğretim'e bağlıydılar. (Karamuk, 182)

- 11.Şubat.1940. Peyami Safa, "Bugünkü eğitimimiz sistemsizdir," diyor. (Yeni Sahah)
- 19.Şubat.1940. Kırsal kesimde örgütlenmesine karar verilmesinden hemen sonra ilk olarak bu yıl 141 Halkodası açıldı. (Yigit, 71)
- 18.Mart.1940. Von Papen, Topçuoğlu'na teknik eğitici filmler verdi. (Jaeschke, 25)
- 23.Mart.1940. Hasan Ali Yücel Ankara'da Umumi Halk Kütüphanesini açtı. (Jaeschke, 25)
- 17.Nisan.1940. 3803 Sayılı (Köy Enstitüleri Kanunu) ile Köy Enstitüleri'nin kurulmaya başlanması.
- Yürürlüğe giren "Köy Enstitüleri Kanunu" köy öğretmeni ve köye yarayan diğer meslek elemanı yetiştirmek üzere tarım işlerine elverişli arazisi bulunan köylerde M.E.B.'ca Köy Enstitüleri açılması, öğretmen adaylarının yalnız köylerden alınması, enstitü mezunu öğretmenlerin görevlendirildikleri yerlerde 20 süreyle çalışmaları zorunluğu gibi hususlara ilişkin hükümleride kapsıyordu.
 - 1937'de başlayan, bir yıl sonra sayısı 4'e çıkarılan, bu tarihte Köy Enstitülerine dönüştürülen Köy Öğretmen Okulları köy eğitim seferberliğinde büyük katkılar yapmışlardır. (Gedikoğlu, 360)
- 29.Nisan.1940. Matbuat Kanunu'nda değişiklik yapan 3812 sayılı yasayla, milli duyguları rencide etmek ve Türk tarihini yanlış tanıtmak yasağı getirildi. (Jaeschke, 27)
- 13.Mayıs.1940. Hasan Ali Yücel T.B.M.M.'nde yapmış olduğu konuşmasında özellikle müzik anlayışı ve politikası konusunda kültür tarihimiz açısından önemli sayılabilecek açıklamalarda bulunmuştur. (Başar, 21)
- 20.Mayıs.1940. 3829 sayılı yasayla Devlet Konservatuarı'nın kurulması. Bu yasa ile Devlet Konservatuarı iki dala ayrılmıştı: A. Müzik, B. Temsil Kısmı. Müzik dalında şu bölümler vardı: 1.Kompozisyon, 2.Orkestra İdaresi, 3.Piyano, org, harp. 4.Yaylı sazlar, 5.Nefesli ve vurma sazlar, 6.Şan. Temsil dalında ise şu bölümler bulunuyordu: 1.Opera, 2.Tiyatro, 3.Bale. (Perin, 131;Onay, 38)
- 30.Mayıs.1940. Ankara Hukuk Fakültesinin Maarif Vekaleti'ne bağlanmasına ilişkin 3848 sayılı yasa çıktı. (Jaeschke, 29)
- 12.Temmuz.1940. Türk Dil Kurumu'nun 8 yıllık çalışmalarını eleştiren bir makale yayımlandı. (Ulus)
- 13.Temmuz.1940. İstanbul'lu Profesörlerin katkısıyla Erzurum'da Üniversite Haftası kutlandı. (Jaeschke, 32)
- 14.Temmuz.1940. Selim Sırrı Tarcan yazdığı makalede, "Sigara, içki yerine cimnas-tik," diyordu. (Ulus)

31. Temmuz. 1940. Yüksekokullarda verilen derslerin yetersiz sonuçları üzerine anket yapıldı. (Yeni Sabah)
1. Ağustos. 1940. Fransa ve Belçika'dan Türk öğrencileri geri çağırıldı. (Ulus)
5. Ağustos. 1940. Kadınlar Derneği'nin eski başkanı Nezihe Muhittin, "Dilimizi şimdiki anarşiden kurtarmalıyız," dedi. (Yeni Sabah)
6. Ağustos. 1940. Sami Karayel okulda klasik öğretim yerine iş yöntemine dönüşmesini tavsiye etti. (Yeni Sabah)
7. Ağustos. 1940. Ankara Hukuk Fakültesi'nin öğrenim süresi 3 yıldan 4 yıla çıkarıldı. (Ulus)
- Ercüment Behzat, "İlkokul öğretmenlerinin konuşma dilini Osmanlı zincirinden kurtarmak için yöntem bilgisine ihtiyaç var," dedi. (Ulus)
9. Eylül. 1940. Yalman, "Hariçteki Türklüğün kültürel açıdan beslenmesinden," yana. (Vatan)
22. Eylül. 1940. 4113 sayılı yasayla Hususi Tedris Müdürlüğü (Özel Öğretim Kurumları Müdürlüğü) kuruldu. (Resmi Gazete)
- 4113 sayılı yasayla Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kuruldu ve böylece Bakanlık örgütü genişletilerek iki müsteşarlık haline getirildi. (Resmi Gazete)
22. Eylül. 1940. Kültür Bakanlığı adı Maarif Vekilliği'ne çevrildi.
26. Eylül. 1940. Dil Bayramı kutlanırken, İ. Necmi Dilmen radyoda yeni İmla Kılavuzu'nun çıkacağını söyledi ve yeni deyimleri savundu. (Jaeschke, 36)
29. Eylül. 1940. Falih Rıfkı Atay, "Hukuk dili çok çetrefilli. Bu konuda daha yıllarca çalışmamız gerekmektedir," dedi. (Ulus)
30. Eylül. 1940. Maarif Vekaleti'nin açıklaması, "İstanbul ve Ankara'da bazı lisele-
rin programına Latince dersleri konacak," (Jaeschke, 36)
- Bazı liselerde Latince ve Yunanca dilleri okutulmaya başlandı. 1960 yılına kadar uygulanan "klasik şube"nin amacı en başta üniversitelerin tıp fakülteleri ve klasik filoloji (Latince ve Grekçe) bölümlerine öğrenci hazırlamaktı. Normal yabancı dil dersine ek olarak haftada 5 saat Latince dersi vardı. (Tebliğler Dergisi, 12.2.1941)
15. Ekim. 1940. Maarif Vekaleti bir Arapça-Türkçe ve Farsça-Türkçe sözlük bastırıyor. (Tasviri Efkâr)
18. Ekim. 1940. İsmet İnönü, Türk Dil Kurumu'nda imla ve dilbilgisi kılavuzlarının en kısa zamanda hazır olmasını istedi. (Jaeschke, 37)
4. Kasım. 1940. Ankara'da Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin yeni binası törenle açıldı. (Jaeschke, 37)
6. Kasım. 1940. Burhan Belge, Vedat Nedim Tör'ün Dinimiz adlı kitabının tanıtımını yaptı. Tör, kitabında, "Osmanlı cenneti öbür dünyada arıyordu; Türk, Türkiye'yi cennete dönüştürmek istiyor," diyordu. (Ulus)
8. Kasım. 1940. Peyami Safa, "Hümanizmin anahtarı Latince değil, yepyeni bir düşünce tarzıdır," diye yazıyor. (Tasviri Efkâr)

- 13.Kasım.1940. İsmet İnönü Ankara'daki Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin yeni binasını gezdi. (Ulus)
- . Tahsin Banguoğlu'nun Ana Hatları ile Türk Grameri kitabının tanıtımı yapıldı. (Ulus)
- 21.Kasım.1940. İlköğretim Genel Müdürlüğü birinci sınıflar için 7-9 olan ilkokula başlama yaş sınırını köy ilkokulları için 10-11 olarak değiştirdi. (MEB, Teb. Der. 3, 1941, 103, s. 91)
- 29.Kasım.1940. F. Rıfki Atay kesin bir imla istedi," Cumhuriyet mekteb diye yazarken, diğer gazeteler mektep yazıyorlar," dedi. (Ulus)
1940. Bazı liselerde Latince ve Yunanca dilleri okutulmaya başlandı. 1960 yılına kadar uygulanan "klasik şube"nin amacı en başta üniversitelerin tıp fakülteleri ve klasik filoloji (Latince ve Grekçe) bölümlerine öğrenci hazırlamaktı. Normal yabancı dil dersine ek olarak haftada 5 saat Latince dersi vardı. (Tebliğler Der., 12.2.1941)
1940. Mitat Enç (1909-1990) Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliğine atandı. Enç, Gaziantep'de doğdu; İstanbul Erkek Lisesini bitirdi ve Hukuk Fakültesine girdi. Gözlerinden rahatsız olup Avusturya'ya gittiysen de gözlerini kaybetti. Daha sonra 1936 yılında ABD Colombia Ünvs. Eğitim Fak. de Lisans, 1939'da yüksek lisans alarak yurda döndü. Uzun yıllar A. Ü. Eğitim Fak." Özel Eğitim Bölümü"nde öğretim üyeliği yaptı. Prof. Dr. Mitat Enç'in çok sayıda kitabı, bilimsel makalesi vardır.
1940. Milli Eğitim Bakanlığında bir Çeviri Bürosu kurularak, "Dünya Edebiyatından Tercüme Listesi" hazırlandı. 1973 yılına kadar bu seriden 889 eser yayımlandı. (Karamuk, 194)
- . Yabancı dil öğretmeni yetiştirmek için İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'na (Çapa) yabancı dil şubesi eklendi.
1940. Gezici kitaplıklar kurulmaya başlandı. (Karamuk, 182)
- 8.Ocak.1941. Yapılan sayımlara göre İstanbul'da 401 ilkokulda 1846 öğretmen ve 74 488 öğrenci var. (Cumhuriyet)
- 13.Ocak.1941. Maarif Vekaletinde İnönü Ansiklopedisi için kurulan Komisyonun 1.oturumu yapıldı. H. C. Yalçın, bu işte çalışacak olanları seçmekle görevlendirildi. (Tasviri Efkar, Tan)
- 16.Ocak.1941. F. R. Atay, "Bugün artık Osmanlıca yazmak, kendini komik duruma sokmaktır ." dedi. (Ulus)
- 13.Şubat.1941. "Türkiye'de Çıkmakta Olan Gazete ve Dergiler" adlı kitap tanıtıldı. (Ulus)
- 15.Şubat.1941. Peyami Safa, "Yabancı kelimelerden korkmayın, mesela paraşüt vazgeçilmezdir," diyor. (Tasvi-ri Efkar)
- 24.Şubat.1941. Halkevleri'nin yıldönümünde 4 yeni Halkevi 57 yeni Halkodası açıldı. Toplam Halkevi sayısı 383, Halkodası sayısı 198'e yükseldi. (Jaeschke, 44)
- 20.Mart.1941. Tahsin Banguoğlu, Dilbilgisi sorunu üzerine konuşarak, "4-5 yıldır okullarda dilbilgisi dersi yok," dedi. (Ulus)

- 3.Nisan.1941. Maarif Vekaleti, yüksekokul sınavlarının öne alınmasına karar verdi. (Jaeschke, 47)
- 8.Nisan.1941. M. Şekip Tunç, "Dil reformunda yapma ve zorlama önlemleri reddettiğini," söyledi. (Cumhuriyet)
- 23.Nisan.1941. Yücel, Çocuk Haftası'nı karakter gelişmesi üzerine yaptığı bir radyo konuşması ile açtı. (Jaeschke, 47)
- 26.Nisan.1941. M. Zeki Togay tarafından "Türk Kültürünün Tarihi" üzerine "Türk Kültür Birliği" nde bir konferans verildi. (Jaeschke, 48)
- 28.Nisan.1941. Memurların öğrencilik yapmalarını yasaklayan 4007 sayılı yasa çıktı. (Jaeschke, 48)
- 9.Mayıs.1941. İsmet İnönü Köy Enstitüleri için şunları söylüyor: "Köy Enstitüleri Cumhuriyet'in eserleri içinde en değerlisi ve en sevgilisi sayıyorum. Köy Enstitüleri'nden yetişen evlatlarımızın başarılarını ömrüm oldukça yakından, candan takip edeceğim." (Başbuğ, 1996, 12)
- 22.Mayıs.1941. Kazım Nabı Duru, "Kelimeler de insanlar gibi doğar, yaşar ve ölürler," dedi. (Ulus)
- 24.Mayıs.1941. Peyami Safa, "İnsan konuştuğu gibi yazamaz. İmlamızdaki anarşi fonetik prensipten kaynaklanıyor," dedi. (Tasviri Efkâr)
- 27.Mayıs.1941. Besim Atalay, Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne kayıt olabilmek için Fransızca bilgisini gerekli kılan hükmü kınıyor, "Şu ana kadar zaten üçbin Fransızca ve İngilizce kelimenin Türkçeye girmiş olduğunu," söylüyor. (Jaeschke, 50)
- Hasan Ali Yücel, dil anlayışının ne olduğunu M.E.B.'nin bütün görüşmeleri sırasında şöyle dile getirdi: "... ecnebi dilinden hangisi olursa olsun, Türkçeden gayri her dil, bizim için ecnebidir. Bunlardan kelime alıp kullanmak yanlış bir şeydir. Biz bunların kendi elimizdeki teşkilatla bize merbut olan müssasatta temin etmek için cehdetmekteyiz." (TBMM Zabıt Ceridesi, 1057, C. 1 1941, s. 223.)
- 2.Haziran.1941. Çıkan bir yasayla Arapça ezan okuyanların üç ay hapiste cezalandırılacakları bildirildi. (Jaeschke, 1972, 46)
- 19.Haziran.1941. İsmet İnönü Türk Dil Kurumu'nda teknik terimler sözlüğü ve imla üzerine bir konuşma yaptı. (Jaeschke, 52)
- 26.Haziran.1941. Rektör Bırsel başkanlığında Terim Koordinasyon Heyeti İstanbul Üniversitesi'nde bir toplantı yaptı. (Jaeschke, 53)
- 7.Temmuz.1941. Ankara'da yapılan Gramer Komisyonu toplantısı 12.Temmuz'a kadar sürdü. Bu arada okullarda 'Günaydın' selamının yerleştirilmesine karar verildi. (Jaeschke, 54)
- 26.Temmuz.1941. Maarif Vekaleti Tarih I-III kitapları üzerinde yeniden çalışılmasını istedi. (Jaeschke, 55)
- 1.Ağustos.1941. Yapılan sayımlara göre Türkiye'de 35 Türk özel okulu, 94 azınlık okulu, 33 yabancılar için okul, olduğu görülmüştür. (Ulus)
- Tercüme Bürosu'nun gerçekleştirdiği dünya klasikleri dizisinin başında yer alan, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ve M.E.B.'ni H. A.

Yücel'in "Önsöz" yazıları, hümanist kültürün Türkiye'ye yerleştirilme kararını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Cumhurbaşkanı İnönü, bu yazısında "Eski Yunanlı'lardan beri milletlerin sanat ve fikir hayatında meydana getirdikleri şaheserleri dilimize çevirmek, Türk milletinin kültüründe yer tutmak ve hizmetli vasıtayı hazırlamaktadır. Edebiyatımızda, sanatlarımızda ve fikirlerimizde istediğimiz yüksekliği ve genişliği bol yardımcı vasıtalar içinde yetiştirmiş olanlardan beklemek, tabii yoldur. Bu nedenle tercüme faaliyetinin kültürümüze büyük hizmetler yapacağına inanıyorum," demektedir. (Yiğit, 47)

- 4.Ağustos.1941. Peyami Safa, "Dilimizin tümü hasta, ilk yardım için bir dil kongresine ihtiyaç var", diyor. (Tasviri Efkar)
- 15.Ağustos.1941. İsmet İnönü, Ankara'daki sanat okulunu, 16.yapı usta okulunu ziyaret etti. (Ulus)
- İsmet İnönü, "Dilin Frenkleştirilmesine" karşı açılan mücadele için teşekkür etti,
- 17.Ağustos.1941. Hasan Ali Yücel çalışma yönteminin saptanması için İnönü Ansiklopedisi komisyonunun bir oturumunu yönetti. (Jaeschke, 57)
- 18.Ağustos.1941. Türk Dil Kurumu anayasayı ve tüm yasaları gereksiz yabancı sözcüklerin kullanımı açısından yeniden gözden geçiriyor. (Tan)
- 21.Ağustos.1941. Teknik Terimler Komisyonu, logik yerine lojik yazılmasına karar verdi. (Jaeschke, 57)
- 22.Eylül.1941. 4113 Sayılı yasayla Milli Eğitim Bakanlığı'nda Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarlığı kuruldu. (M.E. ilg. Kan, 10; Güçlüol, 151)
- 26.Eylül.1941. 9. Dil Bayramı'nda İsmet İnönü, "...Kültür dilimiz hızlı bir temizlenme yolundadır; Atatürk tarafından harcanan çaba boşa gitmeyecektir... Eğer Türkler, bilimin her dalında yabancı diller için çalıştıkları kadar kendi öz dilleri için emek çekselerdi, Türk dili çok zamandan beri eksikliklerinden çoktan kurtulmuş ve medeniyet dünyasının örnek bir dili olmuş olurdu...", dedi. (Demircan, 100)
- 27.Eylül.1941. M. Rüşdü Uzel (1891-1965)'in Mesleki Teknik Öğretim Müsteşarlığına atanması. Rüşdü Uzel'e TED tarafından 1983 "Eğitim Hizmet Ödülü" verilmiştir.
- 30.Eylül.1941. Falih Rıfkı Atay, "Dil reformunun tek hedefi milli bir Türkçedir... Kuva yerine Kuvvetler, denmelidir." diye yazıyordu. (Ulus)
- 27.Ekim.1941. Divanı-lugat-üt Türk'ün Besim Atalay tarafından Türkçe çevirisinin tanıtımı yapıldı. (Cumhuriyet)
- 29.Ekim.1941. " Bugün 96 155 genç 965 klüpte beden eğitimi görüyor." (Ulus)
- CHP 1940 yılında 6 486 konferans, 978 konser, 2 612 tiyatro gösterisi ve 1 892 film gösterisi, 2 168 aile toplantısı, 1907 köy gezisi, 310 sergi düzenledi. (Ulus)
- 31.Ekim.1941. İstanbul Üniversitesinin kış sömestiresinin açılışında 9 400 öğrenci kayıt oldu; 719 mezundan 322'si tıbbiyeliydi. (Jaeschke, 61)
- 1.Kasım.1941. İbrahim Necmi Dilmen, "Atatürk'ün Türk dili için mücadelesini

- bugün İsmet İnönü sürdürüyor", dedi. (Cumhuriyet)
- 2.Kasım.1941. İ. H. Baltacıoğlu'nun, bir modern orta oyunu olan Köy Muhtarı oyununun İstanbul Sarıyer'de ilk temsili yapıldı. (Jaeschke, 62)
- 5.Kasım.1941. Ankara Hukuk Fakültesi'nin yeni binası törenle açıldı. (Jaeschke, 62)
- 10.Kasım.1941. Ahmet Cemal Emre, "Dilimizi yabancı etkilerden kurtarmak için bir mehdi beklememeliyiz.", "Dilbilime" Osmanlılarda İlmü'lisan, Ziya Gökalp'te Lisaniyat deniliyordu bugün Dilbilim deniliyor." (Tasviri Efkar)
- 14.Kasım.1941. 300 adet Türkçe Terimler Kılavuzu yüksekokul öğretmenlerine dağıtıldı. (Tasviri Efkar)
- 17.Kasım.1941. Selim Sırrı Tarcan, Beden Eğitimi üzerine bir makale yazdı.(Ulus)
- 21.Kasım.1941. Türk İnkılap Tarihi dersleri son iki yarıyıl da haftada iki saat olmak üzere tüm yüksekokullarda zorunlu hale getirildi. (Anadolu Ajansı)
- 3.Aralık.1941. Z. Fahri mesleki eğitim üzerine yazarak, "eğitimde 1723'e değin Araplaşma, 1923'e değin Avrupalaşma, sonra Türkleşme..." görüşünü belirtti. (Cumhuriyet)
- 5.Aralık.1941. Rektör Birsal İstanbul Üniversitesi'nin koruması altında öğrenci birliğinin (Üniversite Talebe Birliği ve Fakülte Talebe Cemiyeti) kuruluşunu bildirdi. (Jaeschke, 64)
- 6.Aralık.1941. Vatan Gazetesi 45 günlüğüne kapatıldı. (Jaeschke, 64)
- 6.Aralık.1941. İsmet İnönü Ankara'da bir Mozart anma günü konserine gitti. (Ulus)
- 13.Aralık.1941. Refik Halid Karay (Halka Ağzından Derleme Dergisi)'sinden yararlanarak yaşayan ve ölü kelimeler üzerine yazdı. (Tan)
- 16.Aralık.1941. Peyami Safa, "Dil reformunda sabırlı olmalıyız," dedi. (Tasviri Efkar)
- 26.Aralık.1941. Türkçe Terimler Cep Kılavuzu derste kullanılacak. (Maarif Vekleti Genelgesi)
- 27.Aralık.1941. H. Başol "Türk Köy Enstitüleri" üzerine yazdı. (Tan)
1941. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Şubesi'nin açılması.
1941. Milli Eğitim Bakanı Batı'nın klasik eserlerini Türkçeye çevirtip yayımlatmaya başladı.
1941. Orta Ticaret Okullarının öğretim süreleri 3 yıla indirildi, Ticaret Liseleri 3 yıla çıkarıldı. (Karamuk, 160)
- 6.Ocak.1942. İstanbul Üniversitesi'nde İslam Araştırmaları Enstitüsü kapatıldı. (Jaeschke, 68)
- 10.Ocak.1942. Ankara Radyosu güne, "Güzel Türkçemiz" ile başlıyor. (Jaeschke, 69)
- 15.Ocak.1942. Yeni deyimlerin ilk aylık listesi resmi dairelere asıldı. (Ulus)
- 22.Ocak.1942. Başvekil'in genelgesi: İmla Kılavuzu tüm okul ve işyerlerinde gözönünde bulundurulacak. (Resmi Gazete, 5022)
- 24.Ocak.1942. İsmet İnönü İnönü Ansiklopedisi komisyonunun toplantısına katıldı. (Jaeschke, 69)
- 31.Ocak.1942. İsmet İnönü Sofokles'in Antigone oyununu seyretti. (Jaeschke, 70)

- 12.Şubat.1942. Beden eğitimi haftada 1-4 saate indirildi. (Jaeschke, 70)
- 19.Şubat.1942. Londra'da Türk Halkevi açıldı. (Jaeschke, 71)
- 28.Şubat.1942. İstanbul Zeynep Hanım Könağı'nda bulunan Fen Fakültesi yandı. (Jaeschke, 71)
- 12.Mart.1942. R. O. Türkkkan, Bozkurt'ta Türkçülüğün ayrıntılı bir programını açıkladı. (Jaeschke, 72)
- 13.Mart.1942. Türk Dil Kurumu, felsefe alanında 1400 yeni terimin listesini sundu. (Jaeschke, 72)
- 29.Mart.1942. Ankara'da Türk Coğrafya Enstitüsü faaliyete geçti. (Jaeschke, 72)
- 15.Nisan.1942. Ankara Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi'nde Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'nün kurulmasına ilişkin 4204 sayılı yasa çıktı. (Perin, 131)
- 1.Mayıs.1942. Remzi Oğuz Arık tarafından çıkarılan "Millet" adlı derginin ilk sayısı çıktı. (Jaeschke, 73)
- 2.Mayıs.1942. İsmet İnönü Samsun'daki konuşmasında Köy Enstitülerine değinecek şunları söyledi: "Bu örgüte büyük ümitlerle bağlıyız. . Yapıcı çare bulucu ve çalışkan bir ruh bu enstitülerin hayatına hakim olmuştur. Pek ümitliyim. Öğretmenler ve enstitü müdürleri Türk köyünün geleceğini sağlam temellere dayandırmak için aşk ile çalışıyorlar. Fedakar ve vatansever köy öğretmenleri yetiştirmek, enstitülerin kutsal görevi olmuştur. Onlara düşen görev, her vatansever için heves edilecek, imrenilecek bir görevdir." (Yiğit, 84)
- 8.Mayıs.1942. Rıza Nur tarafından yayımlanan Tanrıdağ adlı haftalık derginin ilk sayısı çıktı. (Jaeschke, 73)
- 23.Mayıs.1942. Çınaraltı dergisi yeniden çıkmaya başladı. (Jaeschke, 74)
- 29.Mayıs.1942. Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü'nün Başvekillikten Maarif Vekaleti'ne devrine ilişkin 4235 sayılı yasa çıktı. (Jaeschke, 74)
- 5.Haziran.1942. Ali Fuad Başgil Siyasal Bilgiler Okulu Müdürlüğü'ne atandı. (Jaeschke, 75)
- 19.Haziran.1942. 4274 Sayılı Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Yasası ile köy öğretmenlerinin ve öğretmenlerinin görev ve yetkileri açıkça belirlenerek "eğitmen", "öğretmen"ler arasında eşitlik sağlandı. (Gedikoglu, 360; MEB, K. E. A. K., 1949, s. 9)
- 4.Temmuz.1942. Çınaraltı dergisinin 41.sayısı dini reform üzerine çıktı. (Jaeschke, 76)
- 9.Temmuz.1942. İ. Şükrü Saraçoğlu hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Hasan Ali Yücel yer aldı. (Kantarcioglu, 45)
- 12.Temmuz.1942. Türk Dil Kurumu'nun 10.yılı kutlandı. (Oriente Moderno, 466)
- 5.Ağustos.1942. Şükrü Saraçoğlu'nun Hükümet Programı'nda, "köylü-bilgi-toprağı birleştiren bir idealin köylüyü kalkındıracağı" savunulmuştur. (Güler, 1988, 96)
- 10.Ağustos.1942. 4. Dil Kongresi toplandı. İsmet İnönü başarılar diledi. (Aydın Tarihi, 39)
- 14.Ağustos.1942. 4304 sayılı yasayla Mesleki ve Teknik Okullar açıldı ve mevcutlar büyütüldü. (Doğan, 378)
- 20.Ağustos.1942. 3829 sayılı Konservatuvar Yasası çıktı.
- 23.Eylül.1942. Rektör Birsal Elazığ'da Üniversite Haftası'nı açtı. (Jaeschke, 79)

- 26.Eylül.1942. I. Dil Kongresi'nin 10.yıl kutlamasında, İsmet İnönü, Dilmen'e "Türk Dili büyük bir medeniyet dili haline geliyor," dedi. (Aym Tarihi, 17)
- 1.Kasım.1942. İki Aylık Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi'nin ilk sayısı çıktı. (Jaeschke, 79)
- 5.Aralık.1942. R. O. Türkkan tarafından çıkarılan Gökbörü dergisinin ilk sayısı çıktı. (Jaeschke, 80)
- 7.Aralık.1942. Maarif Vekili Yücel Türk İnkılap Enstitüsü'nü işbirliğine çağırdı. (Jaeschke, 80)
- 29.Aralık.1942. Memduh Şevket Esendal "arı bir Türkçe" için mücadele etmeleri konusunda Halkevleri'ne talimat veriyor. (Jaeschke, 80)
1942. Hasanoglan Yüksek Köy Enstitüsü açıldı. Bu okul 1946 yılında kapanmıştır. (Gedikoğlu, 110)
1942. Erkek Sanat Okulları, Erkek Sanat Entitüsü haline getirildi. (Karamuk, 156)
- 1.Ocak.1943. Faik Reşit Unat tarafından çıkarılan Türk Coğrafya Dergisi'nin ilk sayısı çıktı. (Jaeschke, 81)
- 13.Ocak.1943. İLK SAN (İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı) Hasan Ali Yücel ve İ. Hakkı Tonguç tarafından kuruldu; 3179 sayılı yasa değişikliği ile, 1985 yılında MEGS Bakanlığı'nın emrinde, onun bir şubesi durumuna getirildi. (Gökçe, 19)
- 15-21.Şubat.1943. İkinci Milli Eğitim Şurası Başbakan Şükrü Saraçoğlu ve Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in konuşmalarıyla başladı. Gündeminde okullar da ahlak eğitimi; Türkçe öğretimi, tarih öğretiminin incelenmesi vardı. (Nişancı, 91)
- 16.Ocak.1943. İ. N. Dilmen, yazarların imla konusundaki disiplinsizliklerinden şikayet ediyor. (Ulus)
- . İstanbul'da İktisat ve Ticaret Yüksekokulu'nun 60.Kuruluş Yılı kutlandı. (Jaeschke, 82)
- 21.Ocak.1943. Haftalık Resimli Uyanış (Serveti Fünun) dergisi yayını durdurdu. (Jaeschke, 82)
- 6.Şubat.1943. İkdâm gazetesi, adını Gece Postası olarak değiştirdi. (Jaeschke, 83)
- 1.Mart.1943. 300 TL'lik müzik ödülü 3 bölümde Ferid Alnar, Ulvi Cemal Erkin ve Ahmed Saygun'a verildi. (Jaeschke, 84)
- 9.Mart.1943. II. Şükrü Saraçoğlu hükümeti'nde Milli Eğitim Bakanı olarak Hasan Ali Yücel yer almış, programında, temel hedefin "eğitimde verimliliğin artırılması" olacağı vurgulanmıştı. (Güler, 1988, 96; Kantarcıoğlu, 46))
- 5.Nisan.1943. Türk Kültür Derneği tasfiye edildi, Türk Yurdu kapatıldı. (Jaeschke, 85)
- 1.Mayıs.1943. Aylık Çağlayan dergisi yeniden yayına başladı. (Jaeschke, 86)
- 12.Mayıs.1943. İsmet İnönü Sofokles'in "Kral Ödipus" oyununu seyretti. (Jaeschke, 86)
- 15.Mayıs.1943. Aylık Tarihten Sesler dergisinin beşinci ve son sayısı çıktı. (Jaeschke, 86)

- schke, 86)
- 20.Mayıs.1943. R. Oğuz Türkkkan tarafından çıkarılan Gök Börtü adlı dergi kapatıldı. (Jaeschke, 86)
- 22.Mayıs.1943. Yücel, tarihi belgelerin Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'ne devredilmesini rica etti. (Jaeschke, 87)
- 13.Haziran.1943. Besim Atalay'ın Kuran çevirisi eleştirildi. (Yeni Sabah)
- 31.Temmuz.1943. "Din halkın afyonudur" ilkesi Türkiye'de geçerli değildir," adlı bir makale yayımlandı. (Çınaraltı)
- 18.Eylül.1943. İstanbul'da çıkan Yeni Ses adlı dergi kapatıldı. (Resmi Gazete)
- 22.Eylül.1943. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nin kurulması. (ABECE, Eylül/87, 40)
- 9.Ekim.1943. Türkiye Cumhuriyetinin 20.yılı kutlamalarında Yücel, "Şehirlerdeki okul çağı çocuklarının %80'i, köydekilerin %20'si okula gidiyorlar," dedi.
- . İnönü Ansiklopedisi yayımlanmaya başlandı. Bu Ansiklopedinin adı daha sonra Türk Ansiklopedisi'ne çevrildi. (Karamuk, 194)
- 20.Kasım.1943. İstanbul Teknik Üniversitesi kuruldu. (Almanak 104)
1943. Köy Enstitüleri'nde köy ebeleri ve köy sağlık memurlarının yetiştirilmeye başlanması (Yasa No:4486).
1943. "Köy Enstitüleri Öğretim Programı"nın yayımlanması. (Gedikoglu, 361)
1943. Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü 'nin kurulması.
1943. Hasanoglan Yüksek Köy Enstitüsü açıldı. Bu kurum 1946-1947 öğretim yılında kapatılmıştır. (Yiğit, 1915)
1943. Bir coğrafya bilgini, eğitimci, okul kitapları yazarı olan Prof. Dr. Faik Sabri Duran'ın (1883-1943) öldü. Coğrafya bilgini ve okul kitapları yazarı olan Duran Türk Coğrafya Kurumu'nun kurucuları arasında yer aldı. F. S. Duran çeşitli dergi, atlas, ansiklopedi yayımlamış; eserleriyle yeni coğrafya anlayışını geniş bir öğrenci ve öğretmen kitlesine tanıtmada çok etkili olmuştur. (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 5)
- 14.Ocak.1944. Gibb'in "History of Ottoman Poetry" adlı kitabının Türkçe çevirisi yayımlandı. (Jaeschke, 95)
- 13.Şubat.1944. New York Radyosu Türkçe yayınına başladı. (Jaeschke, 95)
- 20.Şubat.1944. 12 yeni Halkevi ve 143 Halkodası açıldı. (Jaeschke, 95)
- 21.Şubat.1944. Ankara Postası gazetesinin ilk sayısı çıktı. (Jaeschke, 95)
- 28.Şubat.1944. Peyami Safa, "Türkiye yabancı ideolojilere karşı mücadele ediyor," dedi. (Tasviri Efkar)
- 4.Nisan.1944. Eğitimin temeli olarak milliyetçiliğe ilişkin Maarif Vekaleti'nin genelgesi yayımlandı. (Jaeschke, 97)
- 17.Nisan.1944. İsmet İnönü Köy Enstitüleri'nin yıllık kutlaması için Hasanoglan'a gitti. (Jaeschke, 97)
- 17.Mayıs.1944. N. Sadak, "Gençliği tarih, coğrafya ve siyasete ters düşen İslamcılık, Turancılık ve Irkçılığa karşı koruyalım," dedi. (Akşam)

- 28.Mayıs.1944. Yücel T.B.M.M.'nde, "İlkokulların sayısı 1938'de 6500, 1944'de 12450; öğretmenlerin sayısı 14776 ile 22512, öğrenciler 747 000 ile 1029000; sanat okulları 64 ile 120, öğretmenler 765 ile 1637, öğrenciler 9000 ile 22350." dedi. (Jaeschke, 101)
- 12.Temmuz.1944. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin kurulmasına ilişkin 4619 sayılı yasa çıktı. Mimarlık, İnşaat, Makine, Elektrik, Maden ve Gemi Fakültelerinden oluşan üniversitede Öğrenim süresi 5 yıldır. (Jaeschke, 103)
- 20.Temmuz.1944. Rektör Dr. Tevfik Sağlam İstanbul'daki yeni Fen Fakültesi'nin temelini attı. (Jaeschke, 104)
- 5.Ağustos.1944. Van'da ve İzmir'de Üniversite Haftası kutlandı. (Jaeschke, 106)
- 20.Ağustos.1944. İsmet İnönü İlköğretim Davamız adlı makalesini yayımladı. (Ulus)
- 15.Eylül.1944. 14696 sayılı genelgeyle Köy Enstitüsü mezunlarının nasıl yerleştirilecekleri bildirildi. (Cicioğlu, 53)
- 14.Kasım.1944. Saraçoğlu T.B.M.M.'nde Anayasa'nın Türkçeleştirilmesini önerdi. (Jaeschke, 112)
1944. Gazi Eğitim Enstitüsü'nde İngilizce Şubesi' nin açılması.
1944. Yürürlüğe giren 4619 sayılı yasa ile Avrupa'daki mühendis okullarına benzer bir eğitim yapmak üzere İstanbul Teknik Üniversitesi kuruldu. (Karamuk, 163)
- 15.Ocak 1945. Kabul edilen 5997 sayılı "Anayasa", Anayasa'nın dilini Türkçeleştiren kanundur. Bu işlem devlet dili ile halkın dilini birbirine yaklaştırması açısından önemli etkileri olacak bir atılımdır. (Almanak, 104)
- Anayasa ile birlikte yürürlüğe konan 5905 sayılı yasa ile "Teşrinievvel, Teşrinisani, Kanunuevvel, Kanunusani olan ay adları Türkçeleştirilerek, "Ekim, Kasım, Aralık, Ocak" olmuştu. Bu yasa-yı Behçet Kemal Çağlar önermişti. 1959 Yılında Konya milletvekili Fahri Ağaoğlu, ay adlarının yine eski şekline döndürülmesi için bir yasa önerisi yapmıştı. (Özerdim, 97)
- 18.Mayıs.1945. İsmet İnönü'nün Ulus Gazetesi'ndeki makalesi: "Bugün ilköğretimin ikinci sınıflarında 403 951 öğrenci okuyor. Bu rakam geçen yıldan 147 800 kadar fazladır. Köylerde 1944'de yeni açılan ilkokullar 1000'den fazladır. Köy Enstitüleri'nden çıkan yeni öğretmenler feyizli işlerine başlamışlar ve kanuna göre kendilerine temin edilen evler ve tarlalarla hayatlarını kurmaya çalışmaktadırlar. . ." (Ulus:18.Mayıs, 1945, 2)
- 23.Mayıs.1945. Reşat Şemsettin Sirer T.B.M.M.'sine yeni Eğitim Enstitüleri'nin açılmasına ilişkin tavrini verdi. Yaptığı konuşmada, çözüm bekleyen eğitim sorunlarının başında şehir ve kasabaları ortaokullara kavuşturmak olduğunu açıklamıştı. (M.E.İlg. S.D.II, 50)
- 29.Mayıs.1945. Maliye Okulu kuruldu. (Almanak, 104)
- 31.Mayıs.1945. İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 10278 sayılı yazısı ile "Bölge Köy Okulları"nın hangi amaçları sağlamak üzere açıldıkları belir-

- lendi. (Tebliğler Dergisi, 334, 209)
1945. Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'nda fizik-kimya ders araçları üretmek üzere 1945-1950 yılları arasında bir uygulama başlatıldı. (Öğretmen Dünyası, Ocak 88, 26)
1945. Tarım Alet ve Makinaları Uzmanlık Okulu'nun açılması. Okul 1949 yılında kapanmıştır. (Gedikoğlu, 103)
1945. İlk Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüsü açıldı. (Karamuk, 156)
- 11.Nisan.1946. Eğitimci, tarihçi, düşünür, 1939-46 arasında M.E.B. Müsteşarlığı yapmış olan İhsan Sungu'nun ölümü. (Eğitim Dünyası, 4/93, 38)
- 15.Nisan.1946. Ankara'da Milli Kütüphane'nin kuruluşu. (Eğitim Dünyası, 93/ Nisan 38)
- 14.Mayıs.1946. M.E.B. Adalet Bakanlığı'na bir yazı göndererek köy okullarına devam etmeyen çocukların velileri için öngörülen 5 liradan 50 liraya kadar olan hafif para cezası için açılan davaların çabuk sonuçlandırılmasını istedi. (Cicioğlu, 60)
- 20.Mayıs.1946. Birleşmiş Milletler Bilim ve Kültür Kurumu sözleşmesinin onanmasına ilişkin yasa çıkarıldı. Kuruluşun amacı ırk, cins, dil ve din farkı gözetmeksizin uluslar arasındaki işbirliğine eğitim, bilim ve kültür yoluyla yardım etmektir. (Öğretmen Dünyası, 5 / 1982, 20)
- 10.Haziran.1946. Çıkarılan 4926 sayılı yasaya göre Milli Eğitim Şurası üyelerinin seçilme şartları belirleniyordu. (Karamuk, 93)
- 12.Haziran.1946. Türk Üniversitelerinde köklü bir reformu simgeleyen 4936 sayılı Üniversiteler Yasası çıktı. Yasa ayrıca Üniversitelerarası Kurul adıyla yeni bir kuruluş getirmekteydi. 1946 tarihli Üniversiteler Kanunu, yüksek öğretimde en uzun süre (1946-1973) geçerli kalan bir yasadır. Üniversiteler'de yapılan değişikliklerle 1946 üniversitesi 1933 üniversitesinden farklı olarak geniş bir özerklik anlayışı getirmiştir. Her üniversitenin genel özerkliği ve tüzel kişiliği içinde o üniversiteyi oluşturan fakültelerde bilim ve yönetim özerkliğine ve tüzel kişiliğine ulaşmışlardır. (Güler, 1989,37)
- . 4936 sayılı yasayla kurulan Ankara Üniversitesi'ne bağlanmak üzere 1935-36 öğretim yılında Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, 1945-46 öğretim yılında Tıp Fakültesi, 1943 yılında fen Fakültesi kurulmuştur. Daha önceleri 1925 yılında Ankara'da kurulan Adliye Hukuk Mektebi 1927 yılında Hukuk Fakültesi haline getirilmiştir. Sırası ile, 1948-49 öğretim yılında Veteriner ve Ziraat Fakültesi, 1949-50 öğretim yılında Mülkiye Mektebi, Siyasal Bilgiler Fakültesi adı ile, 1949-50'de İlahiyat, 1960-62'de Eczacılık ve nihayet 1965-66'da Eğitim Fakültesi'ni kurarak Ankara Üniversitesi genişlemeğe devam etmiştir. (Uysal, 1974, 13)
- 20.Haziran.1946. Ankara Tıp Fakültesi yasası kabul edildi. (Almanak, 104)
- 5.Ağustos.1946. Hasan Ali Yücel Milli Eğitim Bakanlığı'ndan istifa etti. (Sakaoglu, 1992, 101)

- 7.Ağustos.1946. Recep Peker hükümetinde Reşat Şemsettin Sırer'in Maarif Vekilliği'ne getirilmesi. Görevi üstlenen Sırer iki yıllık pedagoji formasyonu eğitimi verecek "Pedagoji Enstitüleri"ni savunuyordu. (Duman, 60; Kantarcıoğlu, 46)
- 14.Ağustos.1946. Başbakan Recep Peker hükümet programını okurken köy eğitimiyle ilgili şu ilkeleri getirmişti: "İlkokulları bitiren köy çocukları, köyde işe yarar bir meslek sahibi yapmak üzere bölge okullarının kurulmasına devam edilecektir. Köy Enstitüsü'nden çıkan gençlerin kendilerinden beklenen hizmeti başaracak surette bilgi ve tam bir milli duygu içinde yetişmelerine dikkat edilecektir. Okulu bulunmayan yerlerden gelecek öğrencilerin tahsilini kolaylaştırmak için okullu merkezlerde öğrenci yurtlarının çoğaltılmasına çalışılacaktır." (Güler, 1988, 97)
- 10.Ekim.1946. Maarif Vekilliği adı bu tarihte Milli Eğitim Bakanlığı olarak değiştirildi.
- 2-10.Aralık.1946. III. Milli Eğitim Şurası , Milli Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Sırer'in Başkanlığında toplandı. Şura'nın gündeminde okul-aile işbirliği; ticaret ortaokulları; erkek sanat okulları; orta dereceli teknik öğretim okulları gibi mesleki ve teknik öğretim programlarının ve yönetmeliklerinin incelenmesi vardı. (Nişancı, 91)
- 24.Aralık.1946. T.B.M.M.'nde C.H.P.'den bir kaç milletvekili dini eğitimin yeniden kurulması lehine konuştular. Başbakan bunların isteklerine uymayı kesinlikle reddetti. (Lewis, 413; Yiğit, 51)
1946. "Okul Aile Birliği Yönetmeliği" kabul edildi. Bu yönetmelik daha sonra bir kaç kez değişikliğe uğradı.
1946. İstanbul Eğitim Enstitüsü'nün öğretime başlaması.
1946. Sanat, Ticaret Okulları programlarının iş hayatına uyacak biçimde yeniden düzenlenmesi. Bu okullarda atölye ders saatleri artırılıp kültür ders saatleri azaltıldı.
1946. İkinci Sanat Enstitüsü içinde Ankara Kimya Sanat Enstitüsü kuruldu. Öğrenim süresi 3 yıl olan Okul'un kimya alanında teknisyen yetiştirmesi isteniyordu. (Alaylıoğlu)
1946. Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu (TÖBDMF) kurulup, etkinliklerini 1968 yılına kadar sürdürdü. TÖS'ün kurulmasıyla birlikte bu öğretmen örgütü kendini feshetmişti. (Öğretmen Dünyası, Haziran.1986, 15)
- 14.Şubat.1947. İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 3634 sayılı yazısı ile köylerde yaptırılacak okullar ve bütçenin bu okullara dağıtım ilkeleri açıklandı. (Tebliğler Dergisi, 423, 187)
- 26.Haziran.1947. Köy Enstitülerine Ek Kanun'un çıkması.
Bu tarihten sonra köy okullarında başöğretmenlik görevi öğretmen okulunu bitirmiş öğretmenlere verilmeye başlandı.
- 9.Temmuz.1947. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 256 Sayılı Kararıyla 1947-1948 Öğretim Yılı başından itibaren Kız Meslek Öğretmen Okulu, Kız

- Teknik Öğretmen Okulu'na dönüştürüldü; öğretim süresi de 3 yıldan 4 yıla çıkarıldı.
- 4.Eylül.1947. 5129 sayılı yasayla Köy Enstitüsü'nü bitiren öğretmenlere arazi vermekten vazgeçilip, aylıkları 10 liraya çıkarıldı. (Gedikoğlu, 360)
- 18.Eylül.1947. 2009 sayılı genelge ile Köy Enstitüsü'nü bitirmiş öğretmenlerin ve sağlık memurlarının tarım araçlarının ve diğer demirbaşlarının tasfiye edilmesi. (Gedikoğlu, 360)
- 30.Eylül.1947. I. Hasan Saka hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Reşat Şemsettin Sirer yer aldı. (Kantarcioglu, 48)
1947. Köy Enstitülerinin öğretim programlarının değiştirilmesi. (Gedikoğlu, 361)
- . Hasanoglan Yüksek Köy Enstitüsü'nün kapatılması.
1947. İzmir Karşıyaka Kız Eğitim Enstitüsü'nün açılması.
1947. Matbaacılık Okulu önce Ankara'da I. Erkek Sanat Enstitüsü içinde bir bölüm olarak kuruldu, 1952 yılında bağımsız bir okul haline getirildi.
- 30.Ocak.1948. Özel idarelerden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin 5166 sayılı yasayla Milli Eğitim Bakanlığı örgütüne alınması kararlaştırıldı. (Karamuk, 200)
- 20.Mayıs.1948. C.H.P. Meclis Grubu, ilkokullarda seçmeli din dersi okutulmasına ve din eğitimi veren okulların açılmasına karar verdi. (Almanak, 104)
- 10.Haziran.1948. Sirer'den sonra Milli Eğitim Bakanlığı görevine başlayan Tahsin Banguoğlu (10.6.1948-22.5.1950) bu görevi üstlendikten yaklaşık 14 ay sonra toplanmasını sağladığı 4. Milli Eğitim Şurası'nda yaptığı konuşmada yeni ortaokullar açılması yönünde halktan kuvvetli istek geldiğini belirterek, bu konuda karşılaşılan en büyük güçlüğü öğretmen bulmak olduğunu açıkladı. (Duman, 61)
- 6.Temmuz.1948. Ankara Üniversitesi Teşkilat Yasası kabul edildi. (Almanak, 104)
- 7.Temmuz.1948. İstanbul Teknik Üniversitesi Yasası kabul edildi. (Almanak, 04)
- 16.Ağustos.1948. Ankara'da Milli Kütüphane aydınların ve üniversite gençliğinin hizmetine törenle açıldı. (Cunbur, 1983, 558)
- 11.Kasım.1948. "Köy Eğitimi Geliştirme Programı" hazırlanması kararlaştırıldı. Bu programın hazırlanmasında gözönünde tutulacak ilkeler İlköğretmen Genel Müdürlüğü tarafından 25744 sayılı genelgeyle örgüte bildirildi. (M.E.B. Yay. Köy Eğt. ait Kanun. , 105)
- 10.Aralık.1948. II. Dünya Savaşı sonunda 26.Haziran.1945'de kurulan Birleşmiş Milletler, Üçüncü Genel Toplantısı'nı yaptığı Paris'te İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ni kabul etmiştir. Türkiye bu bildiriye 1949 yılında imzaladı, Bildiride eğitime ilişkin bir çok ilke vardır: "...Herkesin eğitilmeye hakkı vardır. Eğitim parasızdır... İlköğrenim zorunludur. Çocuklarına verilecek eğitim çeşitini seçmek ana babanın hakkıdır." (Madde:25, 26). (Aytaç, 29)
1948. İlkokul programlarında değişiklik yapılarak şehir ve köy okullarının programları birleştirildi.
1948. "Köy Enstitülerinin Hazırlık Sınıfı Geçici Öğretim Programı ve

- Yönetmeliği'nin çıkarılması. (Gedikoglu, 361)
1948. Suna Kan ve İdil Biret adına onların özel olarak yetiştirilmelerini sağlayan yasa çıktı. (Özsoy, 391)
- 16.Ocak.1949. 5411 sayılı yasayla Dram ve Opera bölümlerini kapsayan ve tüzel kişiliği olan Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün kurulması. (Sorguç, 12)
- . Ankara'da Devlet Tiyatrosu'nun kurulması. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, tüzel kişiliği bulunan Dram ve Opera bölümlerini taşıyan Devlet Tiyatrosu 1971'de Kültür Bakanlığı'na, daha sonra Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı'na bağlandı. (Tanilli, 410)
- 1.Şubat.1949. İlkokullara program dışı olmak üzere din dersi konuldu. Bu dersler 4.Kasım.1950'de program içine alındı. Bu ders 1956'da orta okullara, 1967'de de lise ve dengi okullara konuldu. (ABECE, Şubat/87, 39; Almanak, 104)
- 23.Mayıs.1949. 5387 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanunu ile özel eğitim konusunun bir sistem olarak algılandığı görülmektedir. (Cavkaytar, Eğt. Bilim, Temmuz.92, 60)
- 4.Haziran.1949. T.B.M.M.'nden çıkan 5424 sayılı yasa ile A. Ü. İlahiyat Fakültesi kuruldu. (Almanak, 105)
- 22-31.Ağus.1949. Dördüncü Milli Eğitim Şurası: Başbakan Şemsettin Günaltay ve M.E.B.'ni Dr. Tahsin Banguoğlu'nun konuşmalarıyla açıldı. Gündeminde, ilkokul programlarının incelenmesi; yeni ortaokul program taslağının incelenmesi; lisenin dört yıla çıkarılması; eğitim enstitüsü ve yüksek öğretmen okullarının düzenlenmesi; eğitimin demokratik temellerinin gözden geçirilmesi vardı. (Nişancı, 91)
- 1.Ekim.1949. Ankara'da Büyük Tiyatro ve Küçük Tiyatro faaliyete geçti. Ankara'da bulunan diğer devlet tiyatroları Oda Tiyatrosu (5.10.1956, Yeni Sahne (4.10.1960), Altındağ Tiyatrosu (27.3. 1964)'da; İzmir Devlet Tiyatrosu (28.9.1957); Bursa Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu (28.9.1957)'de faaliyete geçmişlerdir. (Karamuk, 171)
1949. Ankara'da Devlet Tiyatrosu'nun kurulması. M.E.B.'na bağlı, tüzel kişiliği bulunan Dram ve Opera bölümlerini taşıyan Devlet Tiyatrosu 1971'de Kültür Bakanlığı'na, daha sonra Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı'na bağlandı. (Tanilli, 410)
- . İbrahim Alaettin Gövsa (1889-1949) öldü. Edebiyatımızda çocuk şiirleri yazma hareketinin öncülerinden sayılır. Fikir hayatımıza ders kitabı, ansiklopedi, sözlük türlerinde bir çok eser kazandırmıştır. Başlıca eserleri: Çocuk şiirleri (1911), Bedii Terbiye Tetkikleri (1921), Çocuk Ruhu (1926), Ruhیات ve Terbiye (1929), Elli Türk Büyüğü (1940), Meşhur Adamlar Ansiklopedisi (4 cilt 1933-1938), Türk Meşhurları Ansiklopedisi (1945-46). (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1979, 116)

- 1.Mart.1950. Tekke ve türbeler yeniden açıldı. (Almanak, 105)
- 23.Mart.1950. 5632 Sayılı Yasayla Milli Kütüphane Müdürlüğü kuruldu. (Karamuk, 174)
- . Diyanet İşleri Başkanlığı yeniden düzenlendi. (Almanak, 105)
- 22.Mayıs.1950. İ. Adnan Menderes Başbakanlığındaki Demokrat Parti Hükümetiyle birlikte Avni Başman Milli Eğitim Bakanlığı'na getirildi. (Kantarcioglu, 49)
- 16.Nisan.1950. Arapça ezan serbest bırakıldı. (Almanak, 105)
- 3.Ağustos.1950. Nuri Özsan'ın vekaleten Milli Eğitim Bakanlığı'na atanması.
- 11.Ağustos.1950. Milli Eğitim Bakanlığı'na getirilen Tevfik İleri (11.8.1950-6.4.1953) Bakanlığının bütçesi görüşülürken yaptığı konuşmada öğretmen yetiştiren kurumlarının programlarının yetersizliğinden söz ederek, bu programların alınmakta olduğunu açıkladı. (T.B.M.M., Tutanak D. C. 20, 965)
1950. Avrupa İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi imzalandı. Türkiye bu sözleşmeyi 1954 yılında kabul etmiştir. (Öğretmen Dünyası, Haziran.1986, 15)
1950. Çapa Eğitim Enstitüsü'nün yeniden açılması.
1950. İktisat Fakültesi'ne bağlı olarak İstanbul Gazetecilik Enstitüsü'nün kurulması. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 146)
1950. M.E.B. "Öğretmen Meslek Kitapları"nı yayımlamaya başladı. 1960'lı yıllarda bu yayınların sayısı 200'e yaklaşmıştı.
1950. Ordu da okuma yazma bilmeyen askerlere "Okuma Kursları" düzenlendi; 1950-1975 yılları arasında bu kurslar sayesinde 532266 genç olur yazarlık kazanarak ordudan terhis olmuştur. (Sakaoğlu, 1992, 49)
1950. Teknik Öğretmenler Derneği (TÖD) kuruldu. Üye sayısı 3400'dü. Derneğin Teknik Öğretmen adında aylık bir dergisi vardı. (Akyüz, 1980, 8)
- 8.Şubat.1951. Türk Dil Kurultayı olağanüstü toplandı. Tüzük değişikliği yapılarak otuz beş kişilik bir Yönetim Kurulu ile Genel Yazman ile bir Yürütme Kurulu oluşturuldu. Milli Eğitim Bakanı'nın başkanlığı durumu kaldırıldı (Külebi, 123)
- 9.Mart.1951. Tevfik İleri'nin yeniden Milli Eğitim Bakanlığı'na atanması. (Koçer, 1967, 18)
- 1.Ağustos.1951. İzmir'de bulunan Körler ve Sağırılar Okulu daha önce Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın emrindeyken bu tarihte M.E.B.'na bağlandı. (Resmi Gazete:5822)
- 8.Ağustos.1951. Halkevleri, halkodaları 5830 sayılı yasayla kapatıldı. Kapatıldı-

- ğında 478 şubesi, 4327 Halk Odası ve 4800 Kitaplığı bulunuyordu. (Almanak, 105;Gedikoglu, 122)
- 13.Ekim.1951. M.E.B. Müdürler Komisyonu'nun 601 sayılı kararıyla İmam-Hatip Kursları İmam Hatip Okullarına (lise) dönüştürülmüş ve bu okullar o zamanki adı ile Özel Okullar Müdürlüğüne bağlanmıştır. (DPD, 11)
- 4.Kasım.1951. Din dersi, okullarda müfredat programına alındı. (Almanak, 105)
- 31.Kasım.1951. Demokrat Parti'nin M.E.B.'ni Tefik İleri (1912-1961) Öğretim Yılıni açış konuşmasında bir önceki hükümetin eğitim politikasını eleştirdi ve yeni programı açıkladı. (M.E.B. Tebliğler Dergisi: (675), 184)
1951. 'Amerikalı halk eğitimcisi Prof. Watson Dickerman'ın ülkemize çağırılması ve halk eğitimine ilişkin raporunu vermesi. (İ.Alkan, 51)
1951. Türkiye'ye çağırılan Florida Üniversitesi Profesörü Kate Wafford, Boston Üniversite'sinden W. Kwaraceus incelemelerde bulunmak üzere geldiler. (Sakaoğlu, 1992, 112)
1951. S.S.Y. Bakanlığı'na bağlı olan Sağır-Dilsiz ve Körler Okulu'nun M.E.B.'na devredilmesini düzenleyen 5822 sayılı yasa çıkarıldı. Bu yasa, özel eğitimin Türk Milli Eğitimi'nin örgün eğitim çalışmaları arasında yürütülmesinin başlangıcı olmuştur. (Özsoy, 391)
1951. M.E.B. bünyesinde Öğretici Filmler Merkezi daha sonraki adıyla Film-Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi (FRTEM) kurulmuştur. 1963 Yılında bu Merkez Film-Radyo-GrafikMerkezi'ne dönüştürüldü; 1968'de Akşam Sanat Okulu yapısına sokuldu. (Karamuk, 157)
- 16.Mayıs.1952. Gazi Eğitim Enstitüsü'nde kör, sağır, dilsiz, geri zekalı ve eğitimi güç çocuklarla üstün zekalı çocukların okutulacakları okul ve sınıflara uzman öğretmen yetiştirmek üzere Özel Eğitim Bölümü açıldı. (Dönmez, 15)
- 24.Aralık.1952. Anayasa dili yeniden eskiye dönüştürüldü. (Almanak, 105)
1952. Yüksek İktisat ve Ticaret Okulları İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi haline getirildi. Bu kurumların sayısı 1970 yılında 6'ya çıkarılmıştı. (Karamuk, 165)
1952. Florida Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Prof. Kate Wofford Türkiye Köy İlkokullarına ilişkin raporunu Bakanlığa sundu. (Wofford,129;M.E.B.,Köy İlkokulları Hakkında Rapor, Ankara,1952)
1952. Ankara Mustafa Kemal Paşa Orta Okulu'nun Çok Amaçlı Okul (Comprehensive School) olarak denenmesine karar verildi. Sonradan bu çeşit program çalışmaları Nevşehir Lisesi'nde sürdürüldü. (Varış, 1978, 58)
1952. M.E.B. içinde Halk Eğitimi Bürosu'nun kurulması. Halk Eğitim Merkezleri kurulmaya başlandı: 1992 yılında bu merkezlerinin sayısı 654'e varmıştı. (Ekinci, 20)
1952. "Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı"nın yayımlan-

- ması. (Gedikoğlu, 361)
1952. Ahmet Fuat Baymur (1901-1974) Gazi Eğitim Enstitüsü Müdür-lüğüne atandı. 1921 yılında İstanbul Erkek Muallim Mektebi'ni bitiren Baymur, Galatasaray lisesi'nde öğretmenlik, ilköğretim müfettişliği yapmıştır. Viyana Yüksek Pedagoji Enstitüsüne de-
vam etmiş; G.E.E.'nde Özel Eğitim Bölümü'nün kurulması için ö-
zel çaba harcamıştır. 1952'den sonra Talim ve Terbiye Kurulu ü-
yeliği; ilköğretim Genel Müdürlüğü yapmıştır. Baymur yöntem
yazınımızın en verimli üyesidir. Bazı kitapları sekiz yeni baskı
yapmıştır. (ABECE, Eylül/87, 39)
1952. M.E.B. İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde Korunmaya
Muhtaç Çocuklar Şubesi Müdürlüğü kuruldu. (Cavkaytar, 60)
1952. Ankara, Etimesgut Sağırlar Okulu ve Yetiştirme Yurdu öğretime
açıldı. (Özsoy, 399)
1952. Ankara Körler Okulu, Gazi Eğitim Enstitüsü yanındaki binaya ta-
şında. 1954 Yılında Gaziantep'de ikinci körler okulu açılmıştır.
(Özsoy, 399)
- 5-14.Şubat.1953. Beşinci Milli Eğitim Şurası, Perşembe günü M.E.B. 'nı Tefrik İle-
ri'nin Başkanlığında Gazi Eğitim Enstitüsü salonunda toplandı.
. Gündeminde ilköğretim yasa tasarısı; zorunlu ilköğretim; ilköğre-
time öğretmen yetiştirme; ilkokul öncesi eğitim; özel eğitime
muhtaç çocuklar; yetiştirme yurtları; ilkokullarda sağlık; ilkokul
öğretmenlerini ilgilendiren diğer konular vardı. (Nişancı, 92)
- 25.Şubat.1953. 6059 sayılı yasayla kurulması kabul edilen Doğu Üniversitesi
10.Mart.1954 tarihinde çıkan (6373) sayılı bir yasayla Erzurum'da
Atatürk Üniversitesi olarak kuruldu. (Karamuk, 163)
- 1.Nisan.1953. M.E.B. Talim ve Terbiye Daire'nin 54 sayılı kararı ile "Yetiştir-me
Yurtları Yönetmeliği" hazırlandı. Yetiştirme Yurtları, anasız ba-
basız, anası babası belli olmayan ve Türk Medeni Kanunu hü-
kümüne göre haklarında korunma kararı alınan normal, anormal,
sosyal olmayan ve özürlü çocukların Devlet vesayeti altında bakı-
lıp yetiştirildikleri, korunup barındırıldıkları (7-18) yaş grubu içi-
ne alan bir kurumdur. (M.E.B. Yay. Yetiştirme Yurtları İç Yönet-
meliği, 1953.)
- 9.Nisan.1953. Rıfık Salim Burçak'ın Milli Eğitim Bakanı olması. (Koçer, 1967, 18)
- 20.Nisan.1953. Okuma Odaları kuruldu. Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü'nün
4152 sayılı genelgesiyle "Okuma Odaları" kurulduğu bildirilmiş
ve aynı genelgeyle "Okuma Odaları Yönetmeliği" de gönderilmiş-
tir. (Cicioğlu, 70)
- 21.Temmuz.1953. Üniversite öğretim üyelerinin siyasetle uğraşmalarını yasaklayan
yasa kabul edildi. (Almanak, 105)
- 9.Ağustos.1953. İsmet İnönü yayımlanan "Yeni Türk Harflerinin Yıldönümü"
başlıklı yazısında Atatürk'ün yakın arkadaşı olarak ilginç değ-
lendirmeler yapmakta, "Atatürk inkılapları içinde karar verilmesi

için en çok düşünülen konu budur.. Harf inkılabı birinci derecede Atatürk'ün dehasına, azmine borçlu olduğumuz bir büyük eserdir..." demektedir. (Dünya)

- 8.Eylül.1953. Adnan Menderes başbakanlığındaki kabinenin programında eğitim politikasının bir tek genel politika olacağı vurgulanmış ve şu esaslara yer verilmişti:
- "Köy okulları inşaatında Doğu illeri ile bu iller kadar geri kalmış diğer illerin ihtiyaçları ön planda tutulacak ve köylü vatandaşlarımızın mükellefiyete tabi tutan mevzuat kaldırılacaktır..." (Güler, 1988, 97)
- 22.Ekim.1953. T.T.K. 260 sayılı kararı ile "Muhtelif Gayeli Ortaokul" (Çok Amaçlı Okul)ların açılmasını uygun gördü. Bu okulda öğrenciler, birinci sınıftan sonra mesleğe yöneltici bir kola ayrılacaklardı. (Cicioğlu, 184)
- 19.Aralık.1953. Selim Sırrı Tarcan, yazdığı bir mektupda, "8 yaşında gönül bağladığım cimnastiğe bilimsel ve eğitsel bir biçim verebilmek için bir ömür harcadım. Türk vatanına yararlı bir unsur olabilmek için, kafanın da vücut gibi sağlam ve işlek olması gerektiğine iman ettim," diyordu. (Binbaşioğlu, 1993, 101).
1953. M.E.B.'ni Tevfik İleri'nin daveti üzerine Türkiye'ye gelen, 1953 yılının ilk üç ayı içerisinde çeşitli öğretmen okullarını ziyaret ederek yetkililerle görüşmeler yapan Prof. Roben J. Maaske, Türkiye'de öğretmen yetiştirme üzerine bir rapor hazırladı. (Maaske, s. 90; Duman, 81)
1953. Ford Vakfı, Deneme Okulları Projesini desteklemek amacıyla (1953-1957) yılları arasında 37 Türk eğitimcisini konularında daha iyi yetiştirmek üzere A.B.D.'ne göndermeye başladı. (Varış, 1978, 58)
1953. Bu yıla kadar sürdürülen iki tip ilkokul öğretmeni yetiştirilmesine son verildi. Bu yıldan sonra 6234 sayılı yasayla öğretmen yetiştiren kurumlar "ilköğretmen okulu" adı altında birleştirildiler. Bunlar ilkokul üzerine altı, ortaokul üzerine 3 yıl öğrenim vermekte idiler. (M.E.B. TTK, 9)
1953. Nusret Kemal Köymen'in (1903-1964) Talim Terbiye Kurulu üyeliğine atanması. İstanbul'da doğan, ortaöğrenimini Amerikan Koleji'nde, üniversiteyi ABD Wisconsin Üniversitesi'nde bitiren Köymen, çeşitli okullarda ve yönetim görevlerinde bulundu. Özellikle halk eğitimi ve köylünün eğitimi konusunda çok çeşitli eserleri vardır.
1953. Ankara'da M.E.B. bünyesinde Test ve Araştırma Bürosu kuruldu. Daha sonra bu Büro Planlama -Araştırma- Koordinasyon (PAK)'a dönüşmüştür. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 254)
1953. İlk ve orta dereceli okullarda ciddi program geliştirme çalışmaları 1953-1954 yıllarına rastlamaktadır. Bu arada İstanbul ve Bolu'da

- iki okulda “deneme programları”nın uygulanmaya başlanması. (Varış, 76, 64)
- 4.Ocak.1954. Yayımlanan Ana Okulları Yönetmeliği 1952 yılında hazırlanan “Anaokulları Program ve Yönetmeliği” ile “Ana Okullarına Öğretmen Yetiştirme Kursu Geçici Yönetmeliği”ni aşan ve onları tamamlayan bir yönetmeliktir. (Tebliğler Dergisi, Sayı:780)
- 22.Ocak.1954. Köy Enstitüleri kapatıldı. 13 yıl, 9 ay 5 gün yaşayabilen Köy Enstitülerinde 17 bin köy öğretmeni, 3 bin sağlık memuru yetişmiştir. Buranın öğrencileri, personeli tarafından 723 bina, 100 km. yol yapılmış, 750 bin ağaç dikilmiştir. (Altuntaş, 4)
- 27.Ocak.1954. Köy Enstitüleri’ni İlköğretmen Okulu’na dönüştüren 6234 sayılı yasanın yayımlanması. (Gedikoglu, 360)
- 12.Şubat.1954. Eğitimci Sadrettin Celal Antel’in ölümü. (ABC, Şubat, 87, 33)
- 17.Mayıs.1954. III. Adnan Menderes hükümetinde Celal Yardımcı Milli Eğitim Bakanı oldu. (Koçer, 1967, 18)
- 22.Ekim.1954. İstanbul Atatürk Kız Lisesi’nin Deneme Okulu hüviyetine kavuşturularak yeni bir programın uygulanmasına başlandı. (Varış, 1978, 54)
- 26.Ekim.1954. Bazı okullarda Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile Çok Amaçlı Okul denemesi başlatıldı. (Tebliğler Dergisi)
1954. Milli Eğitim Bakanlığı adı Maarif Vekaleti olarak değiştirildi.
1954. Dört yıl süreli Akşam Ticaret Liseleri açıldı. (Karamuk, 160)
- 5.Mayıs.1955. Anneler gününün Türkiye’de kutlanması kararlaştırıldı. (Cumhuriyet)
- 20.Mayıs.1955. Ege (6595) ve Karadeniz Teknik Üniversitesi kuruluş yasaları (6887) kabul edildi. (Almanak, 104;Korkut, 28))
- 27.Mayıs.1955. İzmir’de 6595 sayılı yasa ile Ege Üniversitesi kuruldu. (Karamuk, 163)
- 9.Aralık.1955. IV. Adnan Menderes hükümetinde M.E.B.’na atanan Ahmet Özel (Ayrılışı: 9.12.1957) gündemini mesleki ve teknik öğretim ile halk eğitiminin oluşturduğu 6.Milli Eğitim Şurası’nı açış konuşmasında, mesleki ve teknik öğretim üzerinde dururken, kısa da olsa bu alana öğretmen yetiştirmeye ilişkin görüşlerini de açıkladı. (Duman, 62)
1955. Karadeniz Teknik Üniversitesi kuruldu.
1955. Öğretim süresi 3 yıl olan Ankara Ticaret Öğretmen Okulu ’nun açılması. Bu okul 1965 yılında Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu adını aldı ve süresi dört yıla çıkarıldı. (DPD, 17)
1955. Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü yeniden açıldı.(Koçer,1967,18)
1955. Geri zekalı çocukların seçilmesi, sınıflara yerleştirilmesi ve eğitim etkinliklerinin izlenmesi görevi “Rehberlik ve Araştırma Merkezleri”ne verildi. (Özsoy, 400)
1955. Matematik ve Fen derslerini İngilizce olarak öğretmek üzere birkaç ilde (Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya) Kolej adı verilen ve

- öğrencilerini sınavla kabul eden resmi okullar açıldı. Bu okullar bu gün Anadolu Lisesi adı altında etkinlik göstermektedir. (T. Oğuzkan, 15)
- 15.Şubat.1956. M.E.B.'nda Dış Münasebetler Müdürlüğü kuruldu. 1960 yılında bu kurum Genel Müdürlüğe dönüştü. (Karamuk,)
- 7.Temmuz.1956. Güzel Sanatlarda olağanüstü yaratma yeteneği gösteren çocukların yurt içinde ya da yabancı memleketlerde Devlet tarafından yetiştirilmesine ilişkin 6660 sayılı yasa kabul edildi.(Karamuk,170)
- 9.Temmuz.1956. Ankara Bahçelievler Lisesi, Deneme Lisesi'ne dönüştürülerek yeni eğitim programları denenmeye başlandı. (Varış, 1978, 56)
- 13.Ağustos.1956. 7805 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla orta okul 1 ve 2.sınıflara haftada 1 saat Din Dersi kondu. (Özerdin, 100)
- 13.Eylül.1956. Ortaokullarda din dersi okutulmasına ilişkin hükümet karnamesi yayımlandı. (Almanak, 105)
1956. İzmir Yüksek Öğretmen Okulu'nun kuruluşu.
1956. Halk Eğitimi merkezleri açıldı.
1956. Missouri Üniversitesi Profesörü Prof. John J.Ruffi ortaöğretime ilişkin raporunu Bakanlığa verdi. (İ. Alkan, 51)
1956. Resmi ve özel sektörde ihtiyaç duyulan sekreterleri yetiştirmek için lise ve dengi okullara dayalı ve iki yıl süreli sekreterlik okulları açılmaya başlandı. (Karamuk, 160)
1956. Bu öğretim yılından itibaren UNİCEF yardımıyla ilkokullarda beslenme programları uygulanmaya konuldu. (Karamuk, 136)
- 23.Ocak.1957. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kuruluş Yasası kabul edildi. (Almanak, 105)
- 3.Mart.1957. 6940 sayılı kuruluş yasasıyla Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası müzik etkinliği gösteren en önemli kuruluş olarak ortaya çıkmıştır. Orkestra kuruluş yasasına göre kurum M.E.B. bağlıydı. (Karamuk, 172)
- 18.Mart.1957. Altıncı Milli Eğitim Şurası, M.E.B.'nı Ahmet Özel'in başkanlığında toplandı. Gündeminde teknik öğretim; ticaret öğretimi; halk eğitimi konuları vardı. (Nişancı, 92)
- 15.Mayıs.1957. T.B.M.M.'nde kabul edilen 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar'a ilişkin yasa bu konudaki korunma, işletme hükümlerini kapsıyordu. Bu yasa ile 1949 yılında çıkarılan 5387 sayılı yasanın uygulamadaki aksaklıkları giderilmeye çalışılıyordu. Bu yıldan sonra korunmaya muhtaç çocuklar için Yetiştirme Yurtları açılmaya başlandı. (R. Alaylıoğlu; F. Oğuzkan, 176; Karamuk, 136)
- 4.Haziran.1957. Deneme Okulları Müşaviri DR. Thomas E. Benner Deneme Okulları programına ilişkin raporunu Bakanlığa verdi. (Varış, CDE, 205)
- 5.Haziran.1957. Gülhane Tıp Akademisi teşkilatlandırıldı. (Almanak, 105)
- 7.Haziran.1957. Erzurum Atatürk Üniversitesi Kuruluş Yasası yürürlüğe girdi. 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Yasası gerekçesinde, Doğu Ana-

dolu'da bir kültür merkezi oluşturulması konusunda Atatürk tarafından ortaya atılan fikir doğrultusunda Doğu Anadolu'nun sosyal, kültürel, ekonomik ve teknik bakımdan kalkınmasında önemli rol oynayacak olan Atatürk Üniversitesi'nin kurulmasına karar verildiği belirtilmektedir. Erzurum Atatürk Üniversitesi 17. Kasım. 1958'de Tarım, Fen ve Edebiyat Fakülteleri ile öğretime başladı. (Almanak, 105)

- 1.Ekim.1957. Maarif Vekili Tevfik İleri'nin onay yazısıyla Türk Dili ve edebiyatı dersinin izlencesinin de yer aldığı "Lise Müfredat Programı"nın uygulanmasına geçildi. Bu izlençe 1978 yılında uygulamadan kaldırılmıştır. (Tebliğler Dergisi, 147)
- 26.Ekim.1957. Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla Eğitim Enstitüleri'nin bütün bölümlerinin meslek dersleri programı yeniden düzenlendi.
- 4.Aralık.1957. V. Adnan Menderes Hükümeti'nde M.E.B.'na Celal Yardımcı getirildi. (Kantarcioglu, 51)
1957. 6940 Sayılı kuruluş yasasıyla Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası müzik etkinliği gösteren en önemli kuruluş olarak ortaya çıkmıştır. Orkestra kuruluş yasasına göre kurum M.E.B. bağlıydı. (Karamuk, 172)
1957. Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü'nün kurulması. (Koçer, 1967, 18)
1957. İstanbul'da Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nun açılması. (Karamuk, 165)
1957. Liselerde kol ayrımı bu yıla kadar lise son sınıfta yapılırken, bu ders yılından sonra ikinci sınıftan itibaren uygulanmaya başlandı. (T. Oğuzkan, 1981, 35)
- 2.Ağustos.1958. Müdürler Komisyonu'nun 224 sayılı kararı ile "Köy Kursları Yönetmeliği" yürürlüğe kondu. (M.E.B. Tebliğler Dergisi,(1020), 21)
- 17.Aralık.1958. Atatürk Üniversitesi M.E.B.'nin yönetimi altında Erzurum'da Tarım, Fen-Edebiyat Fakülteleri ile öğretime başlamıştır. Bu üniversiteye 1750 sayılı yasa ile 1976'da özerk statüye geçmiş ve rektörünü seçmiştir. (Almanak, 105)
1958. "Türk Öğrencilerinin Yabancı Memleketlerde Okumalarıyla ilgili Talimatname" yayımlandı. (Karamuk, 166)
1958. Temel Eğitim Merkezi açıldı. UNESCO'nun aracılığıyla "Milli Temel Eğitim Komitesi"nin kurulmasıyla Halk Eğitimi ve Toplum Kalkınması alanında deneme çalışmaları başladı.
1958. Türk Milli Eğitimi'ne ilişkin bir rapor hazırlamak için Milli Eğitim Komisyonu oluşturuldu. Kurulan Milli Eğitim Komisyonu incelemelerde bulunmak için Japonya, A.B.D. Fransa, İngiltere, Almanya ve İtalya'yı ziyaret ettiler. (Sakaoglu, 1992, 112)
- 15.Nisan.1959. Kara, Hava, Deniz ve Jandarma Komutanlıklarına bağlı iki ay süreli "Okuma-Yazma" Taburları kuruldu.(Sakaoglu, 1992, 114)
- 15.Haziran.1959. 7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Yasasının çıkarılması. (DPD, 18)

- 28.Haziran.1959. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu 7. Genel Kurulu'nda Türk Çocuk Hakları Bildirisi kabul edildi.
- 12.Ağustos.1959. Ankara'da bir Yüksek Öğretmen Okulu açıldı. Bir diğer Yüksek Öğretmen Okulu ise 19.Ekim.1964'de İzmir'de açılmıştır. Bu Yüksek Öğretmen Okulları üniversitelerle işbirliği halinde, liselerin öğretmen ihtiyacını karşılamaya çalışmışlardır. (Sözer, 1991, 25)
- 19.Kasım.1959. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın müftü, vaiz, gibi yüksek derecede öğrenim görmüş din görevlisi ihtiyacını karşılamak üzere İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü açıldı. Diğerleri sırasıyla: Konya (1962), Kayseri (1965), İzmir (1966), Erzurum (1969), Bursa (1975), Samsun(1976)da kurulmuşlardır.(Okutan, 422; Almanak 105; MEB , TTK, 13)
1959. I. Milli Sosyal Hizmetler Konferansı toplandı. Aynı konuda diğer konferanslar 1962 ve1968 yıllarında toplanmıştır. (Özsoy, 394)
1959. Milli Eğitim Komisyonu geniş incelemelerde bulunarak basında geniş yankılar yapan raporunu hazırladı. (Koçer, 1967, 18; Özalp, Atafinal, 1983, 127)

1960/1961. Milli Birlik Dönemi.

- 26-29.Nisan.1960. Üniversite öğrencilerinin iktidara karşı yürüyüşe geçmesi; üniversitelerin polis tarafından kurşunlanması, bazı öğrencilerin ölmesi, bazı öğretim üyeleri ve öğrencilerin tartaklanması, yaralanması. (Eğitim Dünyası, 93/Nisan, 38)
- 27.Mayıs.1960. I. Cemal Gürsel hükümetinde Maarif Vekaleti'nin, Milli Eğitim Bakanlığı diye adlandırılması ve 27 Mayıs Hükümeti'nce Prof. Fehmi Yavuz'un Milli Eğitim Bakanlığı'na getirilmesi. (Kantarcioglu, 51)
- 23.Haziran.1960. Köy Enstitüleri'nin kurucusu İ. Hakkı Tonguç'un ölümü (Doğumu:1897). (Öğretmen Dünyası, Haziran.1981)
- 15.Temmuz.1960. "Türkiye Milli Eğitim Komisyonu Raporu" yayımlandı.
- 27.Ağustos.1960. Halkevleri yeniden açıldı. (İlk kuruluşu:19.Şubat.1932) (Almanak, 105)
- 29.Ağustos.1960. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu.
- 30.Eylül.1960. 91.sayılı Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) kuruluş yasası, tüm kamu kuruluşları için bir planlama birimi kurulması hükmünü getirmişti. Buna göre Milli Eğitim Bakanlığı, üniversitelerin planlama birimlerini kurmaları yasa gereğidir. (Resmi Gazete)
- 11.Ekim.1960. 97 sayılı Yedeksubay Adayı Öğretmenler Kanunu çıkarıldı. Bu yasanın ikinci maddesine dayanılarak iki yıl içinde lise ve dengi okullardan mezun olanlar ile herhangi bir yüksekokula veya üniversiteye devam edipte mezun olamayıp askerlik hizmeti gelenlerden 22 432 yedeksubay adayı Milli Eğitim Bakanlığı emrine verilerek illerde açılan kurslardan geçirildikten sonra ilkokullara, özellikle köy ilkokullarına atandılar. (Özalan, Özgentaş, 3)
- 27.Ekim.1960. 114 Sayılı yasa ile 147 öğretim üyesi, üniversitelerden çıkarıldı. (Almanak, 105)
- . 115 sayılı yasa 4936 sayılı "Üniversiteler Kanunu"nda bazı değişiklikler yaparak bilimsel ve yönetsel özerklik getirdi. (B. Şahin; F. Atalay, Cumhuriyet, 13.Kasım.1994, 18)
1960. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bugünkü Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı, Amerikan ICA örgütünün yardımı ve işbirliği ile Öğretmeni İşbaşında Yetiştirme Bürosu olarak kurulmuş ve bu yıldan itibaren planlı bir hizmet içi eğitim politikası izlenmeye başlanmıştır. (Ekinci, 194)
1960. Mehmet Rauf İnan (1905-1995)'ın Kurucu Meclise üye seçilmesi. 1905'de Bingöl'de doğan İnan, 1925'de İstanbul Erkek Muallim

Mektebi'ni bitirerek Kayseri'nin Zencidere Öksüz Yurdu'nda öğretmenlik görevine başladı. Milli Eğitim Bakanlığı'nca pedagoji öğrenimi görmek üzere üç yıl süreyle Viyana'ya gönderildi (1928). Türkiye'ye dönüşünde bir süre müfettişlik yaptıktan sonra Manisa'da Milli Eğitim Müdürlüğü (1937) Çifteler Köy Enstitüsü Müdürlüğü (1940-1947) görevlerinde bulundu. 1970 yılında emekliye ayrıldı. M. Rauf İnan'ın eğitim alanında sayısı 30'a yaklaşan yapıtı vardır.

1961/1965. Koalisyon Dönemi.

5.Ocak.1961. II. Cemal Gürsel hükümetinin Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu'ydu. (Kantarcioglu, 51)

5.Ocak.1961. Yayımlanan 222 sayılı İlköğretim Yasası, ilköğretimi yeniden düzenlemek amacıyla çıkarılmış daha sonra yerini 1973 yılında çıkarılan Milli Eğitim Temel Eğitim Yasası'na bırakmıştır. (Külahçı, 158)

Ocak.1961. Devlet Balesi ilk temsilini verdi. (Karamuk, 172)

29.Ocak.1961. Eğitim sistemini dengeli biçimde yaymak ve geliştirmek amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı'nca "Milli Eğitim Planlama Kurulu" oluşturuldu. (Öz, 242)

10.Temmuz.1961. Milli Eğitim Bakanlığı merkez kuruluşunda Din Eğitimi Müdürlüğü kuruldu. Bu kuruluş 29.Nisan.1964'de Din Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne dönüştü.

20.Temmuz.1961. 10589 sayılı Resmi Gazete (9.7.1961 Tarih ve 334 sayılı) 1961 Anayasası'nda devletin eğitim ve öğretim görevlerine geniş yer verilmişti. 157 madde ve 22 geçici maddesi vardı ayrıca 1961 Anayasası üniversiteleri anayasal güvence altına alıyordu. (Cumhuriyet, 13.Kasım.1994, 18)

. 1961 Anayasası'nda ilk kez üniversitelerle ilgili bir madde yer almıştı (Madde 120). Çok tartışılan bu madde 12.Mart.1971 hareketinden sonra değiştirilmiştir.

. Anayasa, 50. maddesinde: "Devlet maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek öğrenim derecelerine kadar çıkmalarını sağlama amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar," demektedir.

16.Ağustos.1961. 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yasası ile, merkezi Ankara'da olmak üzere, tüzel kişiliği olan, özel hukuk hükümlerine bağlı "Yüksek Öğrenim ve Yurtlar Kurumu" kuruldu. (YURTKUR)'un amacı yükseköğrenim gören öğrencilere kredi vermek, yurtlar yaptırmak ve yurt işletmesini sağlamaktır. (Uslu, M. E. Dergisi, Eyl. 1992, 60)

27.Kasım.1961. VIII. İsmet İnönü hükümetinde Milli Eğitim Bakanlığı'nı olarak Hilmi İncesulu yer alıyordu. (Kantarcioglu, 52)

1961. Daha önce kurulmuş bulunan "Öğretici Filmler Merkezi" ile 1959 yılında kurulan "Dış Teknik Yardımlar Müdürlüğü", "Eğitim Araçları ve Teknik İşbirliği Genel Müdürlüğü" adı altında birleşti-

- rildi; bu Genel Müdürlüğü içinde Ders Aletleri Yapım Merkezi (DAYM) ve Mektupla Öğretim Merkezi kuruldu. Bu Merkez Teknik ve mesleki konularda kendilerini yetiştirmek isteyenler için Milli Eğitim Bakanlığı Teknik Öğretim Müsteşarlığı'na bağlı bir öğretim bürosu olarak çalışıyordu. (Karamuk, 157)
- 5-15.Şubat.1962. 7. Milli Eğitim Şurası, M.E. Bakanı Hilmi İncesulu Başkanlığında toplandı. Gündeminde: Milli Eğitimin temel ilkeleri; genel mesleki teknik eğitim; kültür işleri ve güzel sanatlar; öğretmen yetiştirme; halk eğitimi; yönetici örgütü konuları vardı. (Nişancı, 92)
- 27.Mart.1962. 147 Üniversite Üyesi görevlerine iade edildiler. (Almanak, 105)
- 16.Haziran.1962. "Ana Okulları ve Sınıfları Yönetmeliği" yayımlandı. (Resmî Gazete:10705)
- 2.Temmuz.1962. IX. İsmet İnönü hükümetinin Milli Eğitim Bakanı görevini Şevket Ratıp Hatipoğlu almıştı. (Kantarcıoğlu, 53)
- 24.Temmuz.1962. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 186 sayılı kararıyla çıkan "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yönetmeliği" Türkiye'de bu alanda çıkan ilk yönetmeliktir. Bu yönetmelik 20.Ocak.1968 ve 16. Şubat. 1975 tarihlerinde değiştirilmiştir. (Alaylıoğlu, F. Oğuzkan, 246)
1962. Ankara Erkek Sanat Yüksek Öğretmen ve Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulları'nın açılışı. (DPD, 18)
1962. Fen Kitapları Tercüme Projesi kabul edildi. Bu seriden 20 kitap tercüme edilmiştir.
- 20.Şubat.1963. Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu (TÖDMF) öncülüğünde Ankara'da "Büyük Öğretmen Mitingi"nin yapılması. (ABECE, Şubat /87, s. 39)
- . Yapılan Büyük Eğitim Mitingi'nden sonra köy ilkokul öğretmenlerine (150), kent ilkokul öğretmenlerine (100) TL eğitim ödeneği, öğretmenlere de emeklilik hakkı verildi. Ayrıca ortaöğretimde ders ücretleri (5) liradan (10) liraya çıkarıldı. (İ. Alkan, 97)
- 20-21.Haz.1963. Türk Eğitim Derneği tarafından "Yabancı dil ile öğretim yapan ortaöğretim kurumlarında yabancı dil öğretimi ve sorunları" adlı bilimsel toplantı yapıldı. (Eğitim ve Bilim)
- 28.Haziran.1963. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun toplantısında "Türk Çocuk Hakları Bildirisi" kabul edildi.
- 18.Temmuz.1963. 291 sayılı yasayla Yedeksubay Öğretmenlik kurumu getirildi. Askerliklerine karar alınan ilköğretmen okulu mezunlarının temel eğitiminden sonra Milli Eğitim kadrolarına verilmeleri sağlandı. (Karamuk, 148)
- 24.Temmuz.1963. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) kuruldu. Birinci 5 yıllık Kalkınma Planı'nın önerisi üzerine Başbakanlığa bağlı olarak açılan kurum, kendi bünyesi içinde Araştırma Projesi Değerlendirme Programı oluşturarak araştırmaları desteklemeye başladı. (Korkut, 91)

- 12.Eylül.1963. 3238 sayılı yasayla 11.Haziran.1937'de göreve başlatılan Köy E-
ğitmenleri, 326 sayılı "3238 sayılı Köy Eğitimcileri Kanununun
Kaldırılması ve Eğitimcilerin Aylıklı Kadrolara Geçirilmesine
Dair Kanun"la tamamen kaldırıldı. (M.E.B. Yay. Köy Eğitimine
Ait Kanunlar, a. g. e. s. 106)
1963. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1963-1967) Türkiye'nin
kalkınması için gerekli olan her alanda yeterli sayıda ve üstün ni-
telikte bilim adamı ve teknik uzman yetiştirmek hedef olarak be-
nimlendi. (Ö. Y. Krd. 92, 14)
1963. 278 sayılı kararla Türkiye'de pozitif bilimler alanında temel ve uy-
gulamalı araştırmaları geliştirmek, özendirme, düzenlemek ama-
cıyla tüzel kişiliği olan, idari ve mali özerkliği bulunan Türkiye
Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu kuruldu.
1963. Kız Enstitüleri'nde Çocuk Gelişimi ve Bakımı Bölümü açıldı.
(M.E.B. TTK, 7)
- 8:Nisan.1964. Faik Reşit Unat (1899-1964) öldü. Unat eski kuşak eğitimcileri-
mizden birisidir. Çeşitli okullarda öğretmenlik, yöneticilik görev-
leri yanında olağanüstü çabaları ile eğitim tarihimizin bir çok
yönlerini aydınlatmıştır. Unat, Bakanlıktaki Yayımlar Müdürlüğü sı-
rasında "Maarif Vekaleti Mecmuası"nı uzun yıllar başarıyla çı-
karmıştır. (ABECE, Nisan/88, 41)
- 1.Mayıs.1964. 359 sayılı TRT yasası ile kurulan TRT'nin önceleri yalnızca radyo
olan hizmetlerine 1968 yılı ocak ayında televizyon hizmetleri de
eklenmiştir. (Aziz, Mart 19977, 8)
- 31.Ağustos.1964. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, A.Ü.Sanatları'nun 2718 sa-
yıylı kararıyla kuruldu. Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu ilk Dekanlığa
seçildi. T.B.M.M.'nde 2.Ağustos.1966 günü Fakülte için bir yasa
çıktı. (A. Ü. E. F. Dergisi 1976)
- 28.Kasım.1964. Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe girdi.
(Resmi Gazete, 11868)
- 7.Aralık.1964. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi'nde yayımladığı Lise ve
Ortaokullar Yönetmeliği 85. maddesinde ortaokul ve liselerde
"Anı Dili Yayıma Kolu" kurulmasını önerdi.
1964. Üniversitelerarası Seçme ve Yerleştirme Sınavı ilk kez uygulandı
ve sınava 33 763 öğrenci girdi. Bu sayı 1980'de 466 211 ulaştı.
(Alkan, 1981, 35)
1964. İlköğretim Genel Müdürlüğü yapılan çalışmalar için ötedenberi
kullandığı "deneme" deyimini kaldırarak yerine "Program Geliş-
tirme" deyimini kullanmaya başladı. (Varış. 1978. 49)
1964. Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümüne "Program Geliştirme"
dersi konması Talim ve Terbiye Kurulu'na önerildi ve ders veril-
meye başlandı. Bu ders 1970 yılından sonra da Ankara Üniversite-
si Eğitim Fakültesinde ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakülte-
si'nde de verilmeye başlanmıştır.

1964. Türkiye'deki Fen Lise'lerinin ilki olan Ankara Fen Lisesi açıldı. İzleyen yıllarda, İstanbul (1982), İzmir (1983), Kayseri (1984), Gaziantep (1984), Malatya (1986), Adana (1987), Konya (1989), Trabzon (1989), Diyarbakır (1989), Erzurum (1989), Eskişehir-Fatih (1989), Bursa (1989), İçel (1991), Koceli (1991) olmak üzere 1992 yılına kadar 15 Fen Lisesi açılmıştır. (Efeoğlu, M. E. Dergisi, Mart 1992, 41)
1964. Devlet Planlama Teşkilatı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında düzenli bir işbirliğini sağlamak üzere Bütçe ve Planlama Dairesi kuruldu. Bu daire 1968 yılında Planlama ve Araştırma Dairesi adını aldı; 1970 yılında yeniden örgütlendi. (Karamuk, 134)
- 1965/1971. Adalet Partisi Dönemi.
- 26.Şubat.1965. Suat Hayri Ürgüplü Başbakanlığında kurulan hükümette, Milli Eğitim Bakanlığı'nı olarak Cihat Bilgehan yer almıştı; programında, "Milli Eğitim'de temel amacın, yurttaşlara eşit eğitim imkanları vermek, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yetiştirmelerinin sağlanması olacağı.." belirtilmişti. (Güler, 1988, 98)
- 8.Haziran.1965. 625 sayılı yasa, "Özel Öğretim Kurumları Yasası" olarak çıktı. Bu yasa özel yüksekokul kurulması yolunu açtı. 1971'de Anayasa Mahkemesi, özel okulların açılmasına imkan veren maddeyi iptal etti. (Dikici, 227)
- 8.Temmuz.1965. Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın (TÖS) 92 üyeyle kurulması. (İ. Akın, 90)
- 1.Kasım.1965. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin kuruluşu. A. Ü. Rektörü Prof. Dr. İhsan Doğramacı üç fakülteden ikişer profesörü üniversite kanununun 62. maddesine dayanarak iki yıl süreyle Eğitim Fakültesi'ni faaliyete geçirmekle görevlendirdi. 1 Bölüm, 100 öğrenci, 6 öğretim üyesi ile Ankara Hukuk Fakültesi binası içinde göreve başlamıştı. Şimdi 4 Bölüm, 13 Anabilim dalı, 1 Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi, 1 Özel Eğitim Merkezi, 1 Anaokulu ve 86 kişilik akademik, 79 kişilik yönetim personeline sahiptir. Fakülte halen 1 173 lisans, 920 sertifika ve 246 lisansüstü olmak üzere toplam 2 339 öğrencisi vardır. (Kürkçüoğlu, 9)
- 3.Kasım.1965. İ. Süleyman Demirel hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Orhan Dengiz yer aldı. (Kantarcıoğlu, 56)
- 11.Aralık.1965. İlkokul Yönetmeliği'ne göre birinci ve ikinci sınıflarda sınıfta kalma ve birinci ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda bütünleme yoktur. Üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenciler genel başarı durumları gözönüne alınarak üst sınıfa geçerler.
1965. Ankara ve İstanbul'da birer "Tekniker Yüksekokulu" açıldı. Bu okullar 1972-73 yılında kapatılmışlardır. (Karasar, 46)
1965. Liseyi bitirenlerin, 1964-65 ders yılında, %60'ı üniversiteye girmeyi başardığı halde, bu oran 1977-78 ders yılında %13'edüştü. (Cumhuriyet Döneminde Eğitim, 77)

1965. H. Avni Başman(1887-1965) öldü. Milli Eğitim Müdürü, Genel Müdür, Teftiş Kurulu Başkanı, milletvekili ve Bakan. Başman 1887'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Darülfünunu Hukuk Şubesinden mezun oldu. Hukuk öğrenimi yapmış olmasına karşın bütün hayatı boyunca eğitimle uğraştı. Darüşşafaka Lisesi, Bursa, K. Maraş, Öğretmen Okulları Coğrafya öğretmenliği; Denizli, Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü; M. E. Bakanlığı Başmüfettişliği, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü; Talim ve Terbiye Kurulu üyeliği yaptı. 1950 Yılında milletvekilliği yaptı. 22.Mayıs.1950-2. Ağustos.1950 tarihleri arasında 2 ay 12 gün Milli Eğitim Bakanlığı yaptı. (Devrim, 577)
- 26.Mayıs.1966. Talim ve Terbiye Dairesi 163 sayılı kararı ile İlkokullar Yönetmeliği'ni önemli ölçüde değiştirdi. (M.E.B. Tebliğler Dergisi, Sayı: 1409, 29)
- 13.Haziran.1966. 37293 sayılı onayla Özel Okullar Genel Müdürlüğü oluştu. (Güçlüol, 151)
- 1.Temmuz.1966. 657 sayılı Devlet Personel Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle 40698 sayılı Bakanlık onayıyla Öğretmeni İşbaşında Yetiştirme Bürosu Eğitim Birimi Müdürlüğü haline getirildi. (Ekinci, 194)
- 16.Eylül.1966. Okulöncesi Eğitimi Geliştirme Derneği kuruldu. Bu Dernek, okulöncesi eğitimi alanında "Okulöncesi Eğitimi" adlı bir dergi yayımlamaya başladı. Konferanslar, açikoturumlar düzenledi ve örnek anaokulları yaptırmak çabasına girişti. (Öz, 251)
1966. Toplanan Yedinci Milli Eğitim Şurası'nda ortaokul düzeyinde eğitimin bütünleştirilmesi kararlaştırılarak, tek tip ortaokul modeli kabul edildi.
- 8.Temmuz.1967. Hacettepe Üniversitesi'nin kurulması. 1958'de A.Ü.Tıp Fakültesi'ne bağlı olarak kurulan Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü bir çok aşamalardan sonra 892 sayılı yasayla Hacettepe Üniversitesi'ne dönüştü. (Almanak, 105)
- 21.Eylül.1967. Talim ve Terbiye Kurulu'nun kararı ile Lise ve dengi okulların 1.ve 2.sınıflarına isteğe bağlı olarak haftada 1 saat olmak üzere Din Bilgisi dersi kondu. (Tebliğler Dergisi)
1967. Çıkarılan 931 sayılı İş Kanunu ile 1936 yılında çıkarılan İş Kanununda değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerde yine özel eğitime muhtaç bireylerin iş alanındaki özel durumları ele alınmıştır. (Özsoy, 392)
1967. Fen Eğitimi Geliştirme Projesi' nin ilk uygulaması "Ford Vakfı"nın desteği ile kurulan Fen Lisesi'nde başlamıştı.
1967. Türk Filim Arşivi faaliyete geçti. Arşiv 1974 yılında "İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Sinema TV Enstitüsü"'ne dönüştü. (Oğuz, 350)
1967. Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak Diyarbakır'da Tıp. Adana'da Tarım, Elazığ'da Veteriner Fakülteleri kuruldu.

1967. Bölge Tarım Okulları yerlerini Tarım Meslek Lise'lerine bıraktı. (Kaya, 1977, 180)
- 31.Ocak.1968. TRT Ankara Televizyonu yayına başladı. İlk TV haftada yalnız iki gün siyah-beyaz yayın yapıyor ve Ankara'dan izlenebiliyordu. (Milliyet)
- 15.Nisan.1968. İlahiyat Fakültesi'nde boykot başladı. İlahiyat Fakültesi boykot yapan ilk fakülte oldu. (Almanak, 105)
- 23.Mayıs.1968. Hükümetçe, ilköğretimin zorunlu olduğunu, herkesin 6 yaşına basan çocuğunu okullara yazdırması gerektiğini ve bu hususun hükümetçe izlenip kontrol edileceğini bildiren resmi bir beyanname yayımlandı. (Öğretmen Dünyası, Mayıs 1982, 20)
- 4/8.Eylül.1968. Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın düzenlediği "Devrimci Eğitim Şurası" Ankara'da toplandı. 22.Eylül.1971'de yapılan Anayasa değişikliği ile (TÖS) kapatıldı. (Devrimci Eğitim Şurası, 26)
1968. Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı olarak Kayseri'de Gevher Nesibe Tıp Fakültesi kuruldu.
- 1968/1970. Fen Eğitimi Geliştirme Bilimsel Komisyonu çalışmaları yapıldı.
1968. Özellikle üniversite öğrencileri eğitim alanında reform çıkarlarının gerçekleşmesi için etkinliklerde bulundular ve demokratik yollarla isteklerinin çoğunu elde ettiler. (Tezcan, 1968)
- 15.Şubat.1969. Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın (TÖS) öncülük ettiği "Büyük Öğretmen Yürüyüşü"nın Ankara'da yapılması. (ABECE, Şubat/87, 39)
- 3.Mart.1969. Teknik ve meslek okullarını bitirenlerden lise diploması almak isteyenler için lisenin fen ve edebiyet kollarına göre saptanmış dördü temel, ikisi seçmeli, sadece altı dersten sınava tabi tutulmalarına ilişkin yönetmelik yayımlandı. (Resmi Gazete:13160)
- 30.Nisan.1969. 1172 sayılı Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yasası ile daha önce İstanbul'da kurulmuş bulunan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi bu yasa kapsamına alındığı gibi, Milli Eğitim Bakanlığı'na yeni Akademiler kurma yetkisi verildi. (Karamuk, 165)
- 3.Haziran.1969. Yüksek Teknik Okullar 1184 sayılı yasayla Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri haline geldi. 1973 yılında bu kurumların sayısı 7'ye yükselmisti. (Karamuk, 165)
- 7.Kasım.1969. II. Süleyman Demirel hükümetinde tekrar Orhan Dengiz Milli Eğitim Bakan'ı olarak yer alıyordu.
- 22.Kasım.1969. Teknisyen Okulları açıldı. Bazı sanat enstitülerinin 4 yıllık Teknisyen Okulları haline getirilerek mezunlarına üniversiteye girişte lise mezunları gibi aday olmak hakkının tanınması. Teknisyen Okulları'nın adı daha sonra Teknik Lise olarak değiştirildi. (Resmi Gazete:13358)
- 17.Aralık.1969. İlköğretmen okullarının öğretim süresi yedi yıla çıkarıldı. A tipi öğretmen okulları ilkokul üzerine yedi yıl, B tipi ilköğretmen okulları ortaokul üzerine dört yıl oldu. (Öğrt. Ok. Genel Mtd. 320. 2 / 212-19516 Sayılı yazısı)

- 9.Mart.1970. III. Süleyman Demirel hükümetinin Milli Eğitim Bakanı tekrar Orhan Dengiz oldu. (Kantarcioglu, 62)
- 20.Nisan.1970. İlköğretmen okullarının öğrenim süresi bir yıl artırılmak suretiyle ilköğretmenlik formasyonu en az lise düzeyinde tutuldu ve dolayısıyla mezunlarına üniversiteye girişte aday olma olanağı verildi. (M.E.B. Tebliğler Dergisi, Sayı:1603)
- 14.Mayıs.1970. Okullar için gerekli ders kitaplarının ilkokullardan başlamak üzere şartnameleri ile yarışmaya konulması ve bu işleri düzenlemek üzere hazırlanan "Telif ve Tercüme Nizamnamesi" yayımlandı. (Öğretmen Dünyası, Mayıs 1982, 20)
- 18.Mayıs.1970. Ticaret Lisesi'ni bitirenlerin lise diploması alabilmeleri için lisenin üç dersinden ticaret lisesinde kurulacak karma komisyonlarca sınava alınmalarına ilişkin yönetmelik yayımlandı. (M.E.B.Tebliğler Dergisi, Sayı: 1607)
- 21.Mayıs.1970. 1261 sayılı tadil yasası ile Milli Eğitim Şurası'nın kuruluş ve çalışma tarzına dair yeni hükümler getirilmiştir. 1939 yılından 1970 yılına kadar her üç yılda en az bir defa olmak üzere 13 toplantı yapması gereken Şura, 1959-1980 arasında ancak 9 defa toplanabilmiştir.
- 14.Temmuz.1970. 1309 Sayılı yasayla Devlet Opera ve Balesi Geŕfel Müdürlüğü kuruldu. (Kantarcioglu, 23)
- 16.Temmuz.1970. Yüksek öğrenimlerini lise üzerine yapmayan yüksekokul mezunlarından üniversite düzeyinde bir öğrenim daha yapmak isteğinde olanların, yüksekokullarda gördükleri öğrenimle ulaştıkları genel ve mesleki kültür düzeyi gözönünde tutularak bu gibi öğrencilerden üniversiteye girişte, aday olmak üzere, ayrıca lise diplomasının aranmaması ve yüksekokul diplomalarının en azından bu diploma yerine sayılması kararı alındı. (Resmi Gazete, Sayı: 13550)
- 5.Ağustos.1970. T. T. K. "Orta Dereceli Okullarımızda Rehberlik Servisleri" kurulması kararlaştırdı (Karar No:4043). İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda istenilen önlemlerin bir gereği olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca sistemli rehberlik uygulamalarına 1970-1971 yılında 24 pilot okulda başlandı, okul sayısı 1973-1974 öğretim yılında 110'a yükseldi. (Cicioğlu, 221)
- 7.Ağustos.1970. T.T.K.'nın 215 sayılı kararıyla kabul edilen "Lise Müfredat Programı" uygulanmaya kondu. (Tebliğler Dergisi, Sayı:23)
- 20.Eylül.1970. Sekizinci Milli Eğitim Şurası Başbakan Süleyman Demirel ve Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Orhan Oğuz'un konuşmalarıyla başladı. Gündeminde; eğitim sistemimizin değerlendirilmesi; orta

- öğretimin başlıca sorunları; yüksek öğretime geçişin yeniden düzenlenmesi vardı. (Nişancı, 92)
- 8.Ekim.1970. 1967-1968 öğretim yılında başlatılan "Modern Mantık" eğitimi T.T.K.'nın 364 sayılı kararıyla 35 lisede uygulanmaya kondu. (Tebliğler Dergisi:Sayı:33)
- 16.Kasım.1970. T.T.K.'nın 390 sayılı kararı ile "Akşam Ortaokulu ve Liseleri Yönetmeliği" değiştirildi. Akşam Liselerinin öğrenim süresi 4 yıldır. (Tebliğler Dergisi, Sayı:33)
1970. Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Enstitüsü açıldı. (Karamuk, 154)
1970. Ortaokul programları yeniden değiştirildi.
1970. Bursa Tıp, Eskişehir Tıp, Çukurova Tıp Fakülteleri kuruldu.
- 1.Ocak.1971. Elazığ'da öğretmen Kemal Güngörmüş'ün evine bomba atıldı. (Baykurt, 16)
- . Palu'nun Yeniköy'ünde öğretmen Cemile Erdoğan'ın evine saldırıldı. Olayı köy muhtarına bildiren okul müdürü dövüldü ve yaralandığı için Palu hastanesinde tedavi altına alındı.(Baykurt, 16)
- 3.Ocak.1971. Sivas'ta öğretmen Numan Kartal'ın evine dinamit atıldı. (Baykurt, 16)
- 4.Ocak.1971. Eskişehir T.Ö.S. Şubesi'ne dinamit atıldı. (Baykurt, 16)
- 5.Ocak.1971. Düzce'nin Beciyörükler köyünde öğretmen Gül Aydın, muhtarın okulu tatil etmesine karşı çıktığı için, muhtar Muhittin Gürol tarafından tokatlandı. (Baykurt, 16)
- 8.Ocak.1971. Program Geliştirme hizmetleriyle görevli eğitim uzmanlarının görevlerinin açıklanması. (Tebliğler Dergisi)
- 16.Ocak.1971. Konya T.Ö.S. Şubesi'ne dinamit atıldı. (Baykurt, 16).
- . Konya'da öğretmen M. Ali Ünal'ın evine dinamit atıldı. (Baykurt,17)
- 17.Ocak.1971. Yunak İlçesi köylerinde üç bayan öğretmene saldırıldı. (Baykurt,17)
- 23.Ocak.1971. Keskin T.Ö.S. Şubesi'ne girildi, eşyalar ve panolar parçalandı. (Baykurt, 17)
- 24.Ocak.1971. Kula'nın Börtölce köyü öğretmeni Hüseyin Ergün'ün üstüne katran döküldü, başına yular takıldı, geceleyin sokaklarda dolaştırıldı, yerlerde sürüklendi ve öldü sanılarak bir hendeğe bırakıldı. Öğretmen, Kula Hastanesi'nde komadan güçlkle çıkabildi. (Baykurt, 17)
- 25.Ocak.1971. Dekan Talas, "Öğrenciler mahvedildi," dedi. Polis Siyasal Bilgiler Fakültesi Yurdu'nu zaptetti. Dekan Talas'ın müdahalesini polis "Sen karışma bacasız" diyerek önledi. Sokak savaşını andıran çatışma iki saat sürdü. 500 öğrenci gözaltında. (Arıkanlı, 62)
- . Aybastı T.Ö.S. Şubesi'ne bomba atıldı. Hasar büyük oldu. (Baykurt, 17)
- 26.Ocak.1971. Konya'da öğretmen Haydar Erol, Ülkü Ocaklı komandolar tarafından cadde ortasında dövüldü. (Baykurt, 17)
- 27.Ocak.1971. Sivas T.Ö.S. Şubesi'ne yeniden dinamit atıldı. (Baykurt, 17)
- . Maraş T.Ö.S. Şubesi'ne yeniden dinamit atıldı. (Baykurt, 17)

- . Geyve'de bir bayan öğretmene sarkıntılık yapıldı. Saldırganın jandarma tarafından yakalanmasından sonra okul müdürü de saldırıya uğradı, döğüldü ve yaralandı. (Baykurt, 17)
- 28.Ocak.1971. Sargöl'ün Dadaklı köyünde Mustafa Akkuş ve Halil Aydan, bir bayan öğretmenin evine girdiler. Öğretmenin feryadına köylüler toplandı, öğretmen kurtarıldı. (Baykurt, 17)
- 31.Ocak.1971. Dinar T.Ö.S. Şubesi dinamitlendi, büyük hasar vardı: iki ciddi yaralanma oldu. (Baykurt, 17)
- . Adapazarı'nda, Geyve saldırısını protesto için yapılan miting M.H.P.'lilerin saldırısına uğradı. 10 öğretmen yaralandı. T.Ö.S. avukatı Cemal Başbay döğüldü, başından ciddi bir yara aldı. (Baykurt, 17)
- 6.Şubat.1971. Keskin T.Ö.S. Şubesi'ne dinamit atıldı. Şube tahrip edildi. (Baykurt, 17)
- 9.Şubat.1971. Alaca T.Ö.S. Şubesi Yozgat'tan gelen komandoların saldırısına uğradı. (Baykurt, 18)
- 10.Şubat.1971. Aydm'da öğretmen Attila Sarıkaya'nın yolu kesildi, öğretmen dövüldü ve yaralandı. (Baykurt, 18)
- 14.Şubat.1971. Batman'da Öğretmenler Derneği tahrip edildi. (Batman, 18)
- 15.Şubat.1971. Tavşanlı T.Ö.S. Şubesi şeriatçıların saldırısına uğradı. Şube tahrip edildi. (Baykurt, 18)
- 18.Şubat.1971. Maraş'ta öğretmen Durmuş Kebapçı ve öğretmen eşi saldırıya uğradılar, yakın bir köye kaçarak ölümden kurtuldular. (Baykurt, 18)
- 21.Şubat.1971. İncirliova'nın Gerenliova köyü öğretmeni Şükrü Kahraman AP'li Ali Sivri'nin saldırısına uğradı, dövüldü. Öğretmenin suçu köye kitaplık açmaktı. Köylüler tarafından kurtarıldı. (Baykurt, 18)
- . İzmir'in Şirinsulhiye köyü öğretmeni, kız erkek öğrencileri yan yana oturtu ve köye Atatürk büstü dikti diye AP'lilerin saldırısına uğradı. Parti, öğretmeni başka yere nakletti. Veliler öğretmen geri gelinceye kadar boykota girdiler. (Baykurt, 18)
- 23.Şubat.1971. Maraş'ta gençler ve bir kitabeviyle birlikte T.Ö.S. Şubesi saldırıya uğradı. (Baykurt 18)
- 26.Şubat.1971. Amasya lisesi ve T.Ö.S. Şubesi basıldı. Bir öğrenci ve T.Ö.S. üyesi öğretmenler döğüldüler. TÖS Şubesi saldırıya uğradı. İki öğretmen döğüldü, bir mühendisle bir yedek subay da saldırı gördüler. (Baykurt, 18)
- 27.Şubat.1971. İslahiye'de gençler ve öğretmenler saldırıya uğradılar. Öğretmen Murat Sarpkaya yaralandı. (Baykurt, 18)
- 28.Şubat.1971. Afyon'da öğretmen Ali Dayanak saldırıya uğradı, döğüldü. (Baykurt, 19)
- . Tarsus'da Devrim İlkokulu öğretmeni Mehmet Gemici saldırıya uğradı ve döğüldü. (Baykurt, 19)
- 1.Mart.1971. Milli Eğitim Bakanı Prof. Orhan Oğuz bir genelge yayınlarak valiliklerden öğretmen saldırılarına karşı tedbir istedi. (Baykurt, 19)

- 26.Mart.1971. I. Nihat Erim hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Şinaşi Orel (Kültür Bakanı olarak Talat Halman) yer alıyordu. (Kantarcioglu, 63)
- 5.Nisan.1971. Talim ve Terbiye Dairesi'nin 88 No'lu kararı orta dereceli okulların ikinci devre birinci sınıflarının Türk Dili ve Edebiyatı dersi taslak programını göstermektedir. (Tebliğler Dergisi, No:1651)
- 1.Mayıs.1971. Bütün öğrenci örgütleri kapatıldı. (Almanak, 105)
- 15.Haziran.1971. Birinci Nihat Erim Hükümeti zamanında Milli Eğitim Bakanlığı'nda "Sekiz Yıllık Okul" denemesi için sekiz kişilik bir çalışma grubu kuruldu. Bu grup sekiz yıllık okulun amaç ve ilkelerini Bakanlığa bir raporla sundu. (Bursalıoğlu, 11)
- 13.Temmuz.1971. 4/553 sayılı Başbakanlık onayı ile Kültür Bakanlığı kurularak, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Kültür Müsteşarlığı ve bağlı Genel Müdürlükleri bir protokolla Kültür Bakanlığı'na devredildi. (Kantarcioglu, 23)
- 22.Temmuz.1971. Orta öğretimde Fen Bilgisi derslerinin amaçları 1649 sayılı tebliğler dergisinde şöyle maddeleştirilmiştir:
"1. Fen ve tabiat olayları üzerinde bizzat inceleme ve deney yaptırmak suretiyle fiziki bilimlerin araştırma yollarını kavramalarına ve bilimsel düşünüş ve görüş sahibi olmalarına olanak ve zemin hazırlamak.
2. Fizik bilimine giriş bilgilerini laboratuvar yolları ile kazandırmak, onlarda fen ve tabiat olaylarına karşı merak ve ilgiyi uyandırmak ve onların bu yolda çalışarak insanlığa faydalı olabilecekleri inancına sahip olmalarında yardımcı olmak." (İ. Belek, 1987, s. 19).
- 22.Temmuz.1971. Bakanlık onayı ile İmam Hatip Okulları'nın birinci devreleri kaldırıldı, öteki liselerde olduğu gibi ortaokullara dayalı kurumlar haline getirildi. (Gedikoglu, 108)
- 25.Ağustos.1971. 1472 sayılı yasayla (Resmi Gazete 1.Eylül.1971) özel yüksekokullar devletleştirilerek bulundukları yerlerdeki akademilere, İzmir'de Ege Üniversitesi'ne bağlandı. (Almanak, 105)
- 3.Eylül.1971. TÖB-DER kuruldu. Ankara'da 50 kadar öğretmenin kurduğu TÖB-DER'in ilk adı TÖB (Türkiye Öğretmenler Birliği)'dir. Daha sonra Birliğin adı TÖB-DER diye değiştirildi. (ABECE, Eylül / 87, s. 6)
- 9.Eylül.1971. Boğaziçi Üniversitesi'nin kuruluşu. Robert Kolej Yüksekokulu'nun Amerikan Vakfı tarafından ülkemize devredilmesi üzerine, 1487 sayılı yasa ile Boğaziçi Üniversitesi kuruldu. 1978 yılında 1750 sayılı yasaya bağlandı. (Almanak, 105)
- 20.Eylül.1971. 1961 Anayasa'sının 119. maddesinde yapılan değişiklikle memurların ve öğretmenlerin sendika kuramıyacakları ve sendikaya giremeyecekleri hükme bağlandı. Bunun sonucu olarak T.Ö.S. kapatıldı. (Öğretmen Dünyası, Haziran.1986)

- . 1488 sayılı yasayla 1961 Anayasa'sının üniversiteleri düzenleyen 120. maddesinde değişiklik yapıldı. (Cumhuriyet, 13. Kasım. 1994)
11. Aralık. 1971. II. Nihat Erim Hükümeti'nde Milli Eğitim Bakanı İsmail Arar'dı. (Kantarcioglu, 64)
- Aralık. 1971: Ülkücü Öğretim Üyeleri ve Öğretmenler Derneği (ÜLKÜ-BİR) kuruldu. Toplam üye sayısı 78 000'di. ÜLKÜ-BİR adlı aylık bir gazete ile, Milli Eğitim ve Kültür adlı üç aylık bir dergi çıkarıyorlardı. (Akyüz, 1980, 6)
1971. Türkiye Bilişim Derneği (TBD) kuruldu.
1971. Dış Hekimliği Yüksekokulu Milli Eğitim Bakanlığı'nın izni ile önce özel olarak açılmış, 1472 sayılı yasa ile resmi okul özelliği kazanmıştır.
3. Ocak. 1972. Milli Eğitim Bakanlığı'nda "Özel Eğitim Çalışma Grubu" oluşturuldu.
6. Şubat. 1972. Milli Eğitim Bakanlığı'nı İsmail Arar Senato'daki açıklamasında, "Öğretimin kalitesi düşüktür. Öğretmenlik mesleği cazip değildir. Hesaplara göre 1000 çocuktan, sınıfta kalmadan, ortaokullardan mezunların sayısı 57'dir," diyordu. (M. E. Dergisi, 7/1991, 26)
11. Şubat. 1972. 639 sayılı Bakanlık onayı ile Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı olarak "Yabancı Diller Öğretimini Geliştirme Merkezi" kuruldu. Bu merkez ile Avrupa Konseyi arasında geliştirilen işbirliği çerçevesinde Almanca, Fransızca ve İngilizce programları ve ders araçları resmi okullarda denenmeye başlandı. (Demirel, 1987, 16)
4. Mayıs. 1972. Anayasa Mahkemesi 1972/21 sayılı kararında Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri'nin üniversite niteliğinde yüksek öğrenim kurumları olduğunu, bu yüzden Anayasa'nın 120. maddesi uyarınca yönetim ve bilim özerkliğine sahip olmaları gerektiğini belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın onlar üzerindeki tüm yetkilerini iptal etmiştir. (Resmi Gazete, No:14426, 23.1.73)
29. Mayıs. 1972. Ferit Melen hükümetinde Milli Eğitim Bakanlığı'nı Sabahattin Özbek üstlendi. (Kantarcioglu, 65)
7. Haziran. 1972. Kültür Bakanlığı kaldırılarak, Kültür Müsteşarlığı halinde Başbakanlığa bağlanmış, aynı yıl Kültür Bakanlığı yeniden kurulmuştur. (Kantarcioglu, 23)
26. Haziran. 1972. Kültür Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı'yla birleştirilerek Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı haline getirilmiş, ad değişikliğinden başka örgütte herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. (Kantarcioglu, 23)
29. Ağustos. 1972. Yayımlanan İlkokul Yönetmeliği'nde birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda üst sınıfa devam etme ilkesi getirilmekte, ancak bütün önlemlere karşın bir üst sınıfta büyük güçlüklerle karşılaşacakları saptananlar sınıfta bırakılmaktadır. Yönetmeliğe göre birleştirilmiş sınıflardaki öğrenciler sınıfta bırakılamazlar. (Resmi Gazete, sayı:14291)

- 13.Ekim.1972. Belirlenen Milli Eğitim Reform Stratejisi 14.Haziran.1973'te 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun çıkmasına kaynak olmuştur. (Sakaoğlu, 1992, 126)
- 27.Kasım.1972. Türkiye'de, önlisans eğitime ilişkin yasa niteliğindeki ilk belgenin bu tarihte yürürlüğe giren Üçüncü Beş Yıllık (1973-77) Kalkınma Planı olduğu anlaşılmaktadır. Planda, uzun dönemli perspektif içinde, 1995 yılına kadar, eğitim sisteminin alması gerekli görülen yeni şekil tartışılırken, yükseköğretimde de önemli değişiklikler öngörülmektedir. (Karasar, 52)
1972. Bu öğretim yılında(1972-73) sayıları 89'a çıkan ilköğretmen okullarında deneme liselerinde uygulanan Modern Fen ve Matematik programlarının uygulanmasına başlandı. (M.E.B., TTK, 9)
- 13.Ocak.1973. Sabahattin Eyuboğlu (1908-1973) öldü. Cumhuriyet döneminin ilk on yılında yetişmiş düşünür, çeviri ustası, kültür ve yazın adamı eğitimci S. Eyuboğlu lise öğreniminden sonra Fransa'ya gitti. 1934' İstanbul Üniversitesi'nde Fransızca Doçenti; 1939'dan sonra Bakanlık müfettişi, Talim ve Terbiye Kurulu üyesi, Tercüme Bürosu uzmanlığı, Hasanoglan Köy Enstitüsü öğretmenliği yaptı. Çevirilerinin çoğu birer eğitim eseridir. Tercüme, Yücel, Yeni Ufuklar, İmece, Köy Enstitüleri Dergisi'ne bir çok katkılarda bulunmuştur. (ABECE, Ocak/88, s. 41)
- 20.Nisan.1973. Naim Talu tarafından kurulan hükümette Milli Eğitim Bakanı olarak Orhan Dengiz yerliyordu. (Kantarcioglu, 66)
- 25.Nisan.1973. 1710 sayılı "Eski Eserler Yasası"nın çıkması. Daha önce bu konu Osmanlı Devleti zamanında düzenlenmiş (10.Nisan.1916) tarihli "Asar-ı Atika Nizamnamesi" ile düzenlenmişti. (Resmi Gazete)
- 4.Haziran.1973. Tebliğler Dergisinde yeni Yabancı Dil Programları yayımlandı. 1972-73 öğretim yılında İngilizce, Almanca, Fransızca olmak üzere, 32 okulda yeni programlar denenmekteydi. (M.E.B. Tebliğler Dergisi, No:1747)
- 14.Haziran.1973. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu yürürlüğe girdi. Bu yasa: "Türk Milli Eğitimi'nin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar. (Md. 1). (Karasar, 53)
- . Türk Milli eğitiminin bir tür Anayasa'sı olan "Milli Eğitim Temel Kanunu"na göre: "... Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır...Maddi olanaklardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmeleri amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır...." Özsoy, CDE, 1983, 392)
- 20.Haziran.1973. 1750 sayılı Üniversiteler Yasası kabul edildi. (Almanak, 105)
- 7.Temmuz.1973. 1750 sayılı Üniversiteler Yasası yürürlüğe girdi. Bu yasayla Ba-

- kanlar Kurulu'na elkoyma, görevden uzaklaştırma yetkileri ile yeni organların kuruluş biçimleri ve denetlenmesi yetkisi verildi. Yasanın bazı maddeleri iki yıl sonra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. (Cumhuriyet, 12.Kasım.1994, 18)
- 25.Ağustos.1973. Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile İlköğretmen Okulları Öğretmen Lisesi'ne dönüştürüldü. (T. T. Kurulu Kararı:456)
- 21.Kasım.1973. Diyarbakır Üniversitesi kabul edilen 1785 sayılı yasayla, Çukurova Üniversitesi 1786 sayılı yasayla; Eskişehir, Anadolu Üniversitesi 1787 sayılı yasayla kuruldu. (DPD, 38)
1973. Yapılan sayılamalara göre 89 öğretmen okulu, 17 eğitim enstitüsü, 3 yüksekokul olduğu görüldü. (Öğretmen Ok. Genel Müd., 1973-74 Yıllığı, 172)
1973. İlkokul öğretmeni yetiştirmek üzere 2 yıllık Eğitim Enstitülerinin açılması. Eğitim Enstitülerinin sayısı 16'ya yükseldi. (Karamuk, 149)
- 10.Ocak.1974. Milli Eğitim Bakanlığı, "Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezi Yönetmeliği" yayımlandı. Buna göre kurumun amacı yabancı dil öğrenmeleri gerekli görülen devlet personeline yabancı dil öğrenme olanaklarını sağlamaktır. (Resmi Gazete, Sayı: 14764)
- 24.Ocak.1974. 1788 sayılı yasayla Sivas'ta Cumhuriyet Üniversitesi'nin kurulması. (Resmi Gazete)
- 1.Şubat.1974. I. Bülent Ecevit Hükümeti'nin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ aldı. (Kantarcıoğlu, 67)
- Resmi Gazete'de yayımlanan "Yetiştirilmek amacıyla yurt dışına gönderilecek devlet memurları hakkındaki yönetmelik," yurt dışında yetişmenin nasıl olacağını ayrıntılı olarak göstermektedir. (Resmi Gazete, No:14786)
- 21.Mart.1974. 191 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla ortaöğretim sonrası iki yıllık öğretim görülmesi esaslı ilkökul öğretmenleri için kabul edildi.
- 17.Mayıs.1974. Yüksek Öğretim Kurulu'nun aldığı kararla İnönü Üniversitesi Malatya'da 1975 yılında kabul edilen 1872 sayılı yasa ile kuruldu. (Resmi Gazete)
- 29.Mayıs.1974. Teknik Lise'lerin kurulması. Eski Teknisyen Okulları 350 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararıyla yeni programlarını uygulamaya başladılar. (DPD, 12)
- 24.Haziran.1974. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün açılış konuşmasıyla başlayan Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası'nda: "Türk Milli Eğitimi'nin Bütünlüğü İçinde Programlar ve Öğrenci Akışı" konusu ele alındı. Kapanış konuşmasını (4.Temmuz. 1974) Başbakan Bülent Ecevit; Kurultay'm Başkanlığını Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ yapmıştı. (Nişancı, 92)
- 16.Eylül.1974. Uluslararası İktisadi Kalkınma Örgütü (OECD) desteği ile Modern Matematik ve Fen Programlarının geliştirilmesi çalışmalarına 100 lise ve 89 öğretmen okulunda başlandı. (Teb.Der., Sayı: 37)

- 4.Kasım.1974. "Ortaokul Yönetmelik Taslağı" yayımlanarak uygulanmaya kondu. (Teb. Der. No:37, 1812)
- 19.Kasım.1974. Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi(ÜSYM) 15067 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmeliğe göre kuruldu. Görevi, ÜSYM'yi kurumlaştırmak, hazırlanacak üstün nitelikli testlerle öğrenci seçme ve yerleştirme işlerini aksatmadan yürütmek ve buna ilişkin araştırma çalışmalarını planlamak olarak öngörülmüştür. (Ü. G. S. , 5.Kur. Yill. , 74)
- 24.Kasım.1974. Kurulan Sadi İrmak Hükümeti'nde Milli Eğitim Bakanı olarak Safa Reisoglu yereldi. (Kantarcioglu, 69)
- 22.Aralık.1974. "19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi Kuruluş Öğretim Yönetmeliği" yayımlandı. Spor akademilerinin ikincisi İstanbul'da Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademisi olarak; üçüncüsü de Manisa'da Manisa Gençlik ve Spor Akademisi adıyla kuruldu. (Resmi Gazete: 15100)
1974. Temel Eğitim I. Kademe (ilkokul) için öğretmen yetiştirmek üzere 2 yıl öğrenim süreli Eğitim Enstitüleri açılışına başlandı. 1976'da bunların sayısı 50'yi bulmuştur. 1981'de yapılan düzenleme ile "sınıf öğretmeni" yetiştiren bu okulların sayısı 17'ye indirildi. (Y. Akyüz, 1982, s. 244).
1974. Ankara'daki Yüksek Öğretmen Okulu tesislerinde, öğretmen yetiştirme alanında bazı yeniliklerin denemesi amacıyla açılan Deneme Yüksek Öğretmen Okulu, bir yıl sonra Eylül 1975'de kapandı. (Kaya, 206)
1974. Mektupla Yüksek Öğretim Programı'yla öğretmen yetiştirilmeye başlandı.
1974. Ankara Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu açıldı. (DPD, 18)
1974. Toplanan Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası'nda "Türk Milli Eğitiminin Bütünlüğü İçinde Programlar ve Öğrenci Akışı" konusu ele alındı.
1974. Müzik Dersi seçmeli ders haline getirildi.
1974. C.H.P.-Milli Selamet Partisi Koalisyon Hükümeti tarafından 4. ve 5. sınıflara zorunlu Ahlak dersi kondu. 1982-83 öğretim yılından itibaren Din Bilgisi ve Ahlak Dersi "Din ve Ahlak Bilgisi" dersi adı altında birleştirilip 4. sınıftan itibaren haftada 2 saat ve zorunlu olarak okutulmaya başlandı.
1974. Halil Fikret Kanad (doğ.1892) öldü. Kanad yüksek öğrenimini Almanya'da yaptı. Yurda döndükten sonra çeşitli liselerde, Bakü Üniversitesi'nde (1923-26) çalıştı. 1927'de Gazi eğitim Enstitüsü'ne atanan Kanad burada "Pedagoji" okuttu. Çeşitli dergilerde yazan Kanad'ın Pedagoji Tarihi'ne ilişkin bir çok yapıtı vardır. (Alaylıoğlu-Oğuzkan, 156)
- 14.Şubat.1975. T.T.K.'nın 145 sayılı kararıyla ilokullarda Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi ve Öğretim Programı haftalık 25 ders saati üzerinden belirlen-

- nerek uygulanmaya konuldu. (Teb.Der.38, 10.Mart.1975,1830)
- 16.Şubat.1975. "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Hakkında Yönetmelik" yayımlandı. Sözü geçen yönetmelikte, özel eğitime muhtaç çocuklar, "Beden zihin, duygu ve sosyal özelliklerindeki olağandışı ayrıcalıkları nedeniyle normal eğitim hizmetlerinden yeterince yararlanılmayan çocuklar" olarak tanımlanmaktadır. (Özsoy, 383)
- 25.Mart.1975. 1872 sayılı yasayla İnönü Üniversitesi Malatya'da kuruldu. (DPD, 35)
- Şubat.1975. Anayasa Mahkemesi, Ankara Üniversitesi ve C.H.P.'nin açtığı dava üzerine, 1973 tarihli ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 3. maddesindeki üniversitelerin öğrencilerini "...örf ve adetlerine bağlı." olarak yetiştirme sözcükleri yüzünden iptal etmişti.
- Mart.1975. Hürriyetçi Öğretmenler Yardımlaşma ve Dayanışma Birliği (HÜR ÖĞRET BİR) kuruldu. 11 500 üyesi olan örgütün bir de üç ayda bir yayımlanan Öğret Bir adlı dergisi vardı. (Akyüz,1980, 8)
- 1.Nisan.1975. IV. Süleyman Demirel hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Ali Naili Erdem yer aldı. (Kantarcıoğlu, 70)
- 7.Nisan.1975. Öğrenci olayları yeniden başladı. (Almanak, 105)
- 1.Nisan.1975. Çıkarılan 1873 Sayılı yasayla Elazığ'da Fırat. Samsun'da 19 Mayıs, Bursa'da Bursa, Konya da Selçuk Üniversiteleri kuruldu. (DPD, 36)
- Mayıs.1975. Tüm Öğretim Üyeleri Demeği (TÜMÖD) kuruldu. Yaklaşık 1500 üyesi vardı. Örgüt, Tüm Öğretim Üyeleri Demeği Bülteni adında iki aylık bir dergi çıkarıyordu. (Akyüz, 1980, 8)
- Mefkureci Öğretmenler Demeği (MEF-DER) kuruldu. Toplam üye sayısı 9 500'dü. Örgütün Mefkure adında iki aylık bir dergisi vardı. (Akyüz, 1980, 8)
- 8.Eylül.1975. T.T.K.'nın 347 sayılı kararıyla "Temel Eğitim ve Öğretimde Ahlak Dersleri Programı" kabul edildi. Böylece, Ahlak Dersleri ilk, orta ve liselerde ayrı bir ders olarak okutulmaya başlandı. Bu dersin programı 5.8.1975'de yeniden değiştirildi. (Tebliğler Dergisi, Sayı:38)
- 26.Eylül.1975. Bakanlığın 3745 sayılı onayıyla Planlama Araştırma ve Koordinasyon Dairesi, Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlandı. (Hamdi Özer,163)
- 26.Ekim.1975. Genel nüfus sayımının %1 örnekleme sonuçlarına göre, 6 ve daha yukarı yaşlarda olup da okur - yazar olmayanların sayısı 12 830 691 olarak tahmin edilmektedir. (Tütengil, 9)
- 27.Kasım.1975. Bakanlık onayı ile yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilecek elemanların işleri Eğitim Birimine verildi. (Ekinci, 194)
- 26.Aralık.1975. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 5-209/2166 sayılı onayıyla Eğitim Birimi Müdürlüğü, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'na dönüştü. (Ekinci, 194)
1975. Anadolu Liseleri açıldı. Daha önce 1955 yılında İstanbul - Kadıköy, İzmir - Bornova, Eskişehir, Diyarbakır, Konya, Samsun'da Maarif Koleji adıyla açılan Liseler bu tarihten sonra Ana-

- dolu Liseleri'ne dönüştürüldü. 1992 yılında 159 Anadolu Lisesi vardı. (Efeoğlu, 40)
1975. Çeşitli yerlerde 10 tane Akşam Endüstri Lisesi'nin açılması.(DPD, 15)
1975. Ankara, Erkek Sanat Yüksek Öğretmen Okulu; Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulu; İzmir. Erkek Sanat Yüksek Öğretmen Okulu açıldı. (M.E.B. , TTK, 12)
1975. Milli Eğitim Bakanlığı Mektupla Öğretim programını uygulamaya koydu. (Sakaoğlu. 1992. 131)
1975. İlk "Devlet Türk Musikisi Konservatuarı"nın açılması.
1975. YAY-KUR tarafından 49 (iki yıllık) "Meslek Yüksekokulu'nun açılması. 1982'de çıkarılan 41 sayılı kanun kuvvetinde kararname ile bu okullar üniversitelere bağlandılar. (Gürol. 285)
- 22.Nisan.1976. Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) "Kamu Yönetimi Lisans Üstü Uzmanlık Programı Yönetmeliği" esaslarına göre her yıl bu programa Milli Eğitim kadrolarından hizmet içinde yetiştirilmek üzere sınavla eleman alınmaktadır. (Resmi Gazete)
- 24.Nisan.1976. Hacettepe Üniversitesi'nde bir "Modern Diller Enstitüsü" kurularak öğrencilere lisans öncesi Hazırlık İngilizcesi kazandırılması amaçlanmıştır. (Resmi Gazete, Sayı: 15568)
- 27.Nisan.1976. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 210 sayılı kararı ile yeni matematik programları bütün orta öğretim kurumlarında uygulamaya kondu. (Hamdi Özer, 172)
- 17.Mayıs.1976. Milli Eğitim Temel Kanunu'na dayanılarak "Öğretmenlerin Yurtiçinde Hizmet-içi Eğitim Yoluyla Yetiştirilmeleri Hakkındaki Yönetmelik" yayımlandı. (Resmi Gazete:15590)
- 4.Ekim.1976. Türk Dili ve Edebiyatı Programı çıkarıldı. Bundan önceki program, Talim ve Terbiye Kurulu'nun 21.Eylül.1957 gün. 215 sayılı kararıyla kabul edilmiş. 7.Ekim.1957 gün ve 976 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştı. (Tebliğler Dergisi. Sayı :1901)
1976. Konya Kız sanat Yüksek Öğretmen Okulu'nun açılışı.
1976. İstanbul Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'nun kuruluşu.
1976. Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde "Mimar Sinan Enstitüsü"nün faaliyete geçmesi.
- 28.Şubat.1977. Malatya İnönü Üniversitesi açıldı. (Almanak.105)
- 20.Haziran.1977. 2089 sayılı "Çırak. Kalfa ve Ustalık Kanunu"na göre çırak olabilmek için ilkokulu bitirmek. 12-18 yaşları arasında bulunmak ve seçtiği sanatın gerektirdiği özelliğe sahip olmak aranmaktadır. Bu yasaya göre sözü edilen elemanların yetiştirilmesi, eğitimi, çalışma şartları ile ilgili hükümler getiriyordu;bu amaçla 1978'de Çıraklık Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu. (Resmi Gazete)
- 28.Haziran.1977. İl. Bülent Ecevit hükümetinde tekrar Mustafa Üstündağ Milli Eğitim Bakanı olarak yer aldı. (Kantarcıoğlu. 73)
- 27.Temmuz.1977. V. Süleyman Demirel hükümetinin M.E.B.'ğini Nahit Menteşe

- yaptı. (Kantarcioglu, 76)
- 14/24.Ağus.1977. II. Dünya Eğitim Konferansı, Türkiye'de İstanbul Tarabya Otelinde yapıldı. Bu konferansa yaklaşık 46 ülkeden 200'e yakın Türk ve yabancı eğitimci katıldı. Konferansta "Yaşam Boyu Eğitim" konusu ele alındı ve bu konuyla ilgili çeşitli bilimsel bildiriler sunuldu. (Demirel, Eğitim ve Bilim, Ocak 1978, 30)
- 14.Kasım.1977. Resmi Gazete'de yayımlanan (No:16113) "Hizmet-içi Eğitim Dairesi Başkanlığı kuruluş ve işleyişi hakkındaki yönetmelik" ile Hizmet-içi Eğitim Dairesi Başkanlığı gerekli görev, yetki ve sorumluluğa sahip olmuştur. (Özyürek, 53)
- Aralık.1977. Hürriyetçi Öğretmenler Derneği (HÜR-DER) kuruldu. 5 500 üyeli derneğin Hürriyetçi Öğretmen adında yılda iki kez yayımlanan bir yayın organı vardı. (Akyüz, 1980, 8)
- 1977/1978. Öğretim yılı başında üç yıllık Eğitim Enstitüsü sayısı 10'a indirildi ve öğrenim süresi dört yıla çıkarıldı (Ankara Gazi; İzmir Buca; İstanbul Atatürk; Bursa; Diyarbakır; Konya Selçuk; Trabzon Fatih; Samsun; Erzurum Kazım Karabekir).
- 5.Ocak.1978. III. Bülent Ecevit hükümetinde Kültür Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ayrılarak yeniden bağımsız hale getirildi. Bu hükümette, Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur, Kültür Bakanı ise Tamer Kışlalı idi. (Kantarcioglu, 79)
- 4-11.Şubat.1978. TÖB-DER Demokratik Eğitim Kurultayı'nı topladı. (Yeni Yüzyıl, 24.Eylül.1996)
- 20/22.Mart.1978. Ankara'da UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nca düzenlenen "Okul Öncesi Eğitim Semineri" bu alandaki çalışmalara bilimsel açıdan ışık tuttu. (Öz, 247)
- 4.Ağustos.1978. Milli Eğitim Bakanlığı Müdürler Komisyonu 37 sayılı kararıyla Yüksek Öğretmen Okulları'na öğrenci alınması tümüyle durduruldu. Böylece bu tarihi kurumlar kapatılmış oldu.
- 21/24.Ağus. 1978. TÖB-DER 9.Genel Kurulunda 14 fraksiyon çekişti.
1978. OSANOR(Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitimi Projesi) uygulanmaya başlandı. MEB ile Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM)'ın ortaklaşa yürütmeye başladıkları Okul Sanayi Ortak Eğitimi (OSANOR)'un temel amaçlarından biri mesleki ve teknik eğitimle ilgili kararların istihdam kesimi ile birlikte alınmasını sağlayacak bir yapı oluşturmaktır. Dört endüstri lisesinde 1978-1979 öğretim yılında OSANOR Projesi olarak başlayan uygulama 1982-83 öğretim yılından itibaren METEP Projesi'ne dönüştürüldü. Proje 10 endüstri meslek lisesi, altı kız meslek lisesi, üç ticaret lisesi, bir otelcilik ve turizm meslek lisesi ve bir sekreterlik meslek lisesini kapsamına alıyordu. (Külahçı, 39)
1978. Türk Güzel Sanatlar Vakfı ile Fotoğraf Enstitüsü kuruldu. (Oğuz, 350)
1978. Eğitim Enstitüleri, süreleri 4 yıla çıkarılarak adları "Yüksek Öğ-

- retmen Okulu” olarak değiştirildi. Bu kurumlar 20. Temmuz. 1982’de “Eğitim Fakültesi” adıyla üniversitelere bağlandılar. (Demircan, 104)
1978. Türkiye Öğretmenler Sendikasının düzenlediği “Demokratik Eğitim Kurultayı” yapıldı.
1978. Kayseri Üniversitesi bünyesine Hacettepe Üniversitesi’ne bağlı Gevher Nesibe Tıp Fakültesi’ni de alarak İşletmecilik Fakültesi ile birlikte öğrenime açıldı.
1978. Yüksek Öğretmen Okulları kapatıldı. 1959/1978 yılları arasında yaşayan bu model ilköğretmen okullarının en başarılı ve yetenekli öğrencilerini seçiyordu.
- 27-28 Haz.1979. Ankara’da, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM)’nin yürütücülüğü altında “Yurt Dışındaki Türk Çocuklarının Eğitim Sorunları Semineri” düzenlendi. (Çağdaş Eğitim, Ağustos 1979)
- 13.Ekim.1979. Değerli eğitimcilerimizden Cezmi Tahir Berktin’i (1908-1979) kaybettik. (Eğitim ve Bilim, Eylül 1980)
- 9.Kasım.1979. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personelinin Atama ve Yerdeğiştirme Yönetmeliği yayımlandı. (Resmi Gazete, Sayı: 16804)
- Atama ve Yer Değiştirme konusunda çıkan diğer yönetmelikler şunlar:22.Ağustos.1980 günlü ve 17083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “M.E.B. bağlı Okul Öncesi Eğitim Kurumları, Temel Eğitim Birinci ve İkinci Kademe Okulları (İlkokul-Ortaokul), Ortaöğretim ve Yaygın Eğitim Kurumları Öğretmenlerinin Tayin ve Nakil Yönetmeliği”; 17.Mayıs.1976 tarihli ve 1886 sayılı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi’nde yayımlanan “Milli Eğitim Bakanlığı Bağlı Uygulama Ana Okulları, Temel Eğitim İkinci Kademe Okulları (Ortaokul), Ortaöğretim ve Yaygın Öğretim Kurumları Öğretmenlerinin Tayin, Nakil ve Karşılıklı Yerdeğiştirme Yönetmeliği. (Açıklan, Ocak, 1981, 30)
- 19.Kasım.1979. Kurulan VI. Süleyman Demirel hükümetinde Milli Eğitim Bakan’ı olarak Orhan Cemal Fersoy yeraldı. (Kantarcioglu, 82)
1979. Dünya Çocuk Yılı dolayısıyla düzenlenen çalışmalarında çocuk sorunu bütünüyle ele alındı. (Özsoy, 394)

- 1.Ocak.1980. Öğretmen Dünyası Dergisi yayın hayatına atıldı. Dergi Nisan 1988'de 100.sayısını çıkardı.
- 11.Nisan.1980. Yazar-öğretmen, TRT programcısı Ümit Kaftancıoğlu'nun öldürülmesi. (Eğitim Dünyası, 38)
- 7.Mayıs.1980. Eğitimci Hızırhan Raşit Öymen'in ölümü. "En iyi müfettiş öğretmendir", diyen Öymen Milli Eğitim Bakanlarından Vasıf Çınar'ın medreseleri yıktığını; Mustafa Necati'nin milli eğitimi yeniden kurduğunu ve Reşit Galip'in de ilkokuldan üniversiteye değin bu kurumları ve eğitim sistemimizi yenileyen çalışmalar yaptığını belirtmişti. (Öğretmen Dünyası, Mayıs 1982, 20)
- 8-9.Mayıs.1980. A. Ü. Eğitim Fakültesi'nde düzenlenen "Türkiye'de Uygulamalı Psikoloji ve Sorunları" adlı Birinci Yöresel Psikoloji Sempozyum'unda psikolojik testlerin ülkemizde kullanım durumu ve sorunları üzerinde duruldu. (Koç, 209)
- 16.Mayıs.1980. T.B.M.M.'si Eğitim Komisyonu ilkokul öğretmenlerine her yıl bir maaş tutarında "eğitim ve donatım" ücreti verilmesini öngören yasa önerisini kabul etti. (Tercüman)
- 30.Mayıs.1980. Türk Eğitim Derneği (TED)'nin her yıl verdiği "Eğitim Bilim Ödülü"nü Doç. Dr. Mithat Enç, "Eğitim Hizmet Ödülü"nü ise köy öğretmeni Ahmet Çiçek kazandı. (Eğitim ve Bilim, 7/1980, 7)
- 4.Haziran.1980. TED Bilim Kurulu "Öğrencilere insancıl davranışlar nasıl kazandırılır?" konulu bir açık oturum düzenledi. (Eğitim ve Bilim, Temmuz 1980, 47)
- 6.Haziran.1980. 1979-80 öğretim yılında 107 öğretmen ve 288 öğrencinin öldürüldüğü açıklandı. (Hürriyet)
- 6.Ağustos.1980. 2428 sayılı Bakanlık oluru ile Özel Eğitim Genel Müdürlüğü kuruldu. Bu hizmet 1980 yılına kadar şube müdürlüğü düzeyinde yürütülürken, 27.Şubat 1982'de Özel Eğitim Daire Başkanlığına dönüştürülmüştür. (Yangın, 25)
- 22.Ağustos.1980. "Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumları, temel eğitim birinci ve ikinci kademe okulları (ilkokul-ortaokul) ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumları öğretmenlerinin tayin ve nakil yönetmeliği" yayımlandı. (Resmi Gazete:17083)
- 20.Eylül.1980. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam göreve başlaması dolayısıyla bir mesaj yayımladı. (Sağlam, 1983, 1)
- 26.Eylül.1980. Atatürk Kültür Merkezi'nin kurulmasına ilişkin yasa kabul edildi. (Yalçın, 599)
- 27.Eylül.1980. Bülend Ulusu tarafından kurulan yeni hükümette Milli Eğitim Bakanı olarak Hasan Sağlam yer alıyordu; 1981 yılında Kültür ve Tu-

rizm Bakanlığı birleştirilmiş, her iki Bakanlık birer müsteşarlık halinde Kültür ve Turizm Bakanlığı şeklinde yeni bir düzenleme ile hizmeti yürütmeye başlamıştır. (Kantarcıoğlu, 28)

- Hükümet programında eğitime ilişkin olarak kabul edilen ilkeler şunlardı:
- Milli Eğitim ve öğretimde Atatürk milliyetçiliği yeniden yurdun en ücra köşelerine kadar yaygınlaştırılacak,
- Bütün öğrencilerin politika dışında kalmaları sağlanacaktır..” (Kantarcıoğlu, 84))

25.Kasım.1980. Öğrenciler 35 gün daha az tatil yapacak. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu, sınıf geçme ve imtihan yönetmeliğinde değişiklik yaptı. Düzenlenen yeni takvimle 1979-1980 öğretim yılında 126 gün olan ders yapılan gün sayısı 1980-1981 öğretim yılında 161 güne çıkarıldı. (Milliyet)

1980. Yurt içinde olduğu gibi yurt dışındaki vatandaşların da aynı ilkeler kapsamında eğitilmeleri sağlanacaktır.(Güler,1988, 2/2,93) celer

8.Ocak.1981. Televizyon yayınları içerisinde, sessiz, sedasız bir program yayına girmeye başladı. Böylece TRT, “TV Okulu” ile Anayasa’nın ve 359 sayılı TRT Yasasının kendisine yüklediği eğitim işlevini yerine getirme yolunda önemli bir adım atmış oldu. (Arayış, 25.Nisan.1981)

19.Ocak.1981. Milli Eğitim Bakanlığı 1981-82 öğretim yılında Devlet Parasız Yatılı Okullarına 15 bin civarında öğrenci alınmasını kararlaştırdı. Devlet parasız yatılı okulları sınavı 14 Nisan’da yapılacak. (Hürriyet)

23.Ocak.1981. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı yüksekokullar dışındaki her düzeydeki özel ve resmi (ana okulları dahil) hiç bir okula kontenjan dışı öğrenci alınmayacağı açıklandı. (Tercüman)

31.Ocak.1981. Milli Eğitim Bakanlığı bir genelge yayımlayarak özel dersane açma yetkisinin sadece Bakanlıkça verileceğini, resmi ve özel okullarda görevli öğretmenlerin dersanelerde kesinlikle görev alamayacaklarını belirtti. (Cumhuriyet)

2.Şubat.1981. Türkiye’de 657 sayılı Devlet Memurları Yasası’na giren 409 749 öğretmen,üniversite ve akademilerde görevli akademik eğitim personeli sayısının ise 26 693 olduğu belirlendi. (Cumhuriyet).

5/6.Şubat.1981. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde “Uluslararası İşbirliği ve Barış için Eğitim Semineri,” yapıldı. (Açıkalın, Mart 81. 44)

6.Şubat.1981. Eğitim sistemini bütünüyle değiştirmeyi öngören 12 yasa tasarısı ile 4 yönetmelik taslağı hazırlanmakta olup. bunların en geç 16 Nisan tarihine kadar bitirileceği açıklandı. (Hürriyet)

- Atatürk’ün başöğretmenliği kabul ediliş tarihi olan 24.Kasım 1928’in bundan sonra “Öğretmenler Günü”olarak kutlanacağı açıklandı. (Hürriyet)

19.Şubat.1981. Milli Eğitim Vakfı kuruldu. Eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasında

- Devletçe ayrılan kaynakları ve yapılan hizmetleri desteklemek, bir ölçüde de olsa Milli Eğitim Bakanlığı'nın yüklediği ağır görevi hafifletmek ihtiyacından doğdu. (Milli Eğitim, Ocak 87, 36)
- 25.Şubat.1981. Bakanlığın 0001.84-351 sayılı onayı ile Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı, Hizmetiçi Eğitim Genel Müdürlüğü'ne döndüştü. (Ekinici, 194)
- 23.Mart.1981. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam tarafından başlatılan işlevsel okuma-yazma seferberliği sevinç ve heyecanla karşılandı. Seferberliğin daha ilk haftası içinde 41 ilimizde 21 294 kurs açıldı ve bu kurslara 506 bin 703 vatandaşımız kayıt oldu. (Arayış, 25.Nisan.1981; Sağlam, 1983, 31)
- 27-28.Mart.1981. Milli Eğitim Bakanlığı ve Unesco Türkiye Milli Komisyonu'nun işbirliğinde "Türkiye'de fonksiyonel okur yazarlığın geliştirilmesi", konulu bir toplantı düzenlendi. Bu toplantıda 28 bilim adamı görüş bildirdiler. (Milli Eğitim, Ocak 1987, 68)
- 8.Nisan.1981. Çukurova Üniversitesi'nde "Üniversite Yönetimi ve Yasa Tasarısı"na ilişkin bir seminer yapıldı. (Kongar, 43)
- 16.Nisan.1981. 58 TÖB-DER'linin 5-15 yıl arasında hapsi isteniyor. Sıkıyönetim savcılığı TÖB-DER yöneticilerinin 141 ve 142.maddelere aykırı hareket ettiklerini ileri sürerek iddianamesi 162 sayfa olan davayı dün açtı. Bu davada 56 kişi tutuklu bulunuyor. (Tercüman)
- 17.Nisan.1981. Gülhane Askeri Tıp Akademisi ve Askeri Tıp Fakültesi tarafından hazırlanan Alkol Sempozyumu'nda meslek grupları içinde alkolizm hastalığına en çok öğretmenlerin yakalandığı açıklandı. (Milliyet)
- 19.Nisan.1981. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam "Üniversite Sınavını kazanan tutuklu öğrencilerin haklarının saklı tutulacağını ve serbest bıraktıktan sonra okumalarına izin verileceğini," söyledi. (Günaydın)
- 21.Nisan.1981. İhtiyaç fazlası İmam-Hatip liseleri ile Yozgat Yüksek İslam Enstitüsü ve 3 yıllık Bursa, Eskişehir, Isparta, Hatay, İstanbul, Gaziantep Eğitim Enstitüleri kapatılacak. (Tercüman)
- 27.Nisan.1981. Milli Eğitim Vakfı İkinci Başkanı Tuğgeneral Osman Feyzioğlu, "Kurucu işverenlerin vakıf üzerinde herhangi bir yetkisi ya da etkisi olmayacaktır," dedi. (Cumhuriyet)
- 23.Mart.1981. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam tarafından başlatılan yeni okuma-yazma seferberliği sevinç ve heyecanla karşılandı. Seferberliğin daha ilk haftası içinde 41 ilimizde 21 294 kurs açıldı ve bu kurslara 506 bin 703 yurttaş kayıt oldu. (Arayış, 25. Nisan. 1981)
- 5.Mayıs.1981. Milli Eğitim Müdürlüklerince açılacak ve on gün sürecek "Okutmanlık Kursu"na katılan lise mezunları okuma-yazma kurslarında görev alabilecek. (Hürriyet)
- 12.Mayıs.1981. İş bulabilmek amacıyla İşçi Bulma Kurumu'na başvuran lise ve yüksekokul mezunlarının sayısı 600 bine ulaştı. (Günaydın)
- 23/26.Haz.1981. Toplanan X. Milli Eğitim Şurası Türk Milli Eğitimi için yeni bir

- sistem önerisinde bulundu. "Yeni Milli Eğitim Sistemi" adını taşıyan bu önerinin en önemli bölümü, ortaöğretim II. devrede getirdiği düzenlemelerdir. Özellikle ortaöğretimin değişik programlar uygulayan (Çok Amaçlı Liseler) ile Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarından oluşması öngörülmüştü. (Hamdi Özer, 169)
- 29.Haziran.1981. Üniversitelerarası Öğrenci Seçme Sınavı'nın ilki 13 Nisan'da 420 bin öğrencinin katılımıyla yapılmıştı, ikinci sınav ise bugün 150 bin adayla yapıldı. (Hürriyet)
- 5.Ağustos.1981. 5159 sayılı Bakanlık onayıyla Milli Eğitim Bakanlığı'nın her biriminin yetki ve sorumluluğu saptandı. Talim ve Terbiye Başkanlığı hizmet türüne göre beş Daire Başkanlığı'na ayrıldı. (Hamdi Özer, 165)
- 8.Eylül.1981. Milli Eğitim Bakanlığı, dün 67 ilin eğitim başkanlarının katıldığı "okuma yazma seferberliği" seminerini başlattı. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam seminerin açılışında yaptığı konuşmada, okuma yazma seferberliğinin ulusal sınırlarımızı aştığını, diğer ülkelerin ve UNESCO'nun yakından izlediği bir konu haline geldiğini belirtmiş, okumaz-yazmazlık sorununun Türkiye'de olduğu gibi gelişmekte olan diğer dünya ülkelerinde de kendini gösterdiğini, dünyada 1980 yılında okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı 814 milyon iken bu sayının 1990 yılında 884 milyona ulaşacağını kaydetmiştir. UNESCO'nun 8 Eylül gününü "Uluslararası Okur Yazarlık Günü" olarak ilan ettiğini belirten Milli Eğitim Bakanı Sağlam, sözlerini şöyle sürdürdü: "Okuma-yazma seferberliğinin başlatıldığı tarihten bu yana geçen 5.5 aylık süre içinde, toplam 55 241 kurs açılmış ve bu kurslara katılanların sayısı da 1 192 560'a ulaşmıştır. Türkiye'de en çok 5 yıl içinde cehaletin bütün ile kaldırılması asıl hedefimizdir. (Milliyet)
- 5.Kasım.1981. Çıkan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile öğretmen yetiştiren bütün yüksek öğretim kurumları üniversitelere bağlanıyor; bu arada on yüksek öğretmen okulu da "Eğitim Fakültesi"ne dönüştü. (Almanak, 105)
- 7-18.Kasım.1981. T.E.D.'in her yıl gerçekleştirdiği eğitim toplantılarından VII.'si olan "Okul Öncesi Eğitim ve Sorunları" konulu bilimsel toplantı Ankara-Bulvar Palas Salonları'nda yapıldı. (Eğitim ve Bilim 1984, 3)
- 24.Kasım.1981. Atatürk'ün 100. Doğum Günü kutlandı. Millet Mektepleri Yönetmeliği'nin Bakanlar Kurulu'nda 11.Kasım 1928 tarihinde 7284 sayılı kararla onaylanması ve bu karar Resmi Gazete'de (24.Kasım.1928) yayımlandıktan sonra bu Yönetmeliğin 4. maddesine göre Gazi Mustafa Kemal'e Başöğretmenlik sıfatının verilmesi tarihi olan (24.Kasım)'ın Öğretmenler Günü olarak kutlanması 1981 yılından beri gelenek haline geldi. (Turna, 49)
- 3.Aralık.1981. Milli Eğitim Bakanlığı yeni bir Yüksek Öğretmen Okulu Yönet-

- meliki hazırlayıp 17533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlayarak yürürlüğe sokmuştu. Böylece üç yıllık Eğitim Enstitüleri dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulları’na dönüştürüldü. (Resmi Gazete)
1981. Şurada alınan “Okul öncesi eğitim kurumlarının özellikle az gelişmiş bölgelerden başlamak üzere Türkçe eğitimine ağırlık verecek şekilde yaygınlaştırılması ve okul öncesi kurumlarının yurt düzeyine yayılması “kararının uygulanması için Milli Eğitim Bakanlığı 650 yeni hazırlık sınıfını hizmete açmıştır. Daha öncekilerle birlikte tüm hazırlık sınıfları 30 000 dolayında çocuğa eğitim hizmeti vermektedir. (Oktay, Mart 1983, 7)
1981. T. E. D. tarafından Eğitim Hizmet Ödülü ile Eğitim Bilim Ödülü verilmeye başlandı.
1981. Uluslararası Sakatlar Yılı dolayısıyla yapılan çalışmaların ana konusu, özel eğitime muhtaç çocuk ve yetişkinlerin sorunlarıydı. (Özsoy, 394)
1981. M.E.B. Temel Kanununun öngördüğü 8 yıllık ilköğretimin ilk uygulamasına başlandı. (Akyüz, 11982, 214)
- Ocak.1982. Fulbright Eğitim Komisyonunun verdiği bilgiye göre 1982 yılında A.B.D.’de 2020 Türk vatandaşı öğrenim görmekteydi. (Fulbright Eğitim Bülteni, Ocak 1982, sayı:5)
- 28.Şubat.1982. Bakanlar Kurulu’nun 17619 sayılı kararı ile Hizmetiçi Eğitim Genel Müdürlüğü, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı olarak yeniden düzenlendi. (Ekinci, 194)
- 1.Mart.1982. Milli Eğitim Bakanlığı örgütünde yapılan yeni bir düzenleme ile, mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin, ortak hizmetler veren birimler yanında, 5 Genel Müdürlük ile 4 Daire Başkanlığı tarafından yürütülmesi öngörülmüştür.
- 31.Mart.1982. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam, halen 10 okulda uygulanmakta olan 8 yıllık temel eğitimin önümüzdeki öğretim yılında 100’ü aşkın yeni okulda daha uygulanmaya başlanacağını açıkladı. (Milliyet)
- 1.Nisan.1982. Üniversite ve yüksekokullar son sınıfında okuyan öğrencilere bir sınav hakkı verilmesini isteyen yasa tasarısı Danışma Meclisi Milli Eğitim Komisyonu’nda reddedildi. (Milliyet)
- 3.Nisan.1982. Yurt dışında son 10 ayda 61 okuma-yazma kursu açıldı. Bu kurslara 1300 vatandaşımız katıldı. (Cumhuriyet)
- 6.Nisan.1982. “Milli Eğitim Bakanlığı Atama ve Nakillerde Dikkate Alınacak Esaslar” yeniden belirlendi. (Tercüman)
- 11.Nisan.1982. Finike’nin Güncali köyünde öğretmensizlik yüzünden bir ilkokul kapandı. (Hürriyet)
- 12.Nisan.1982. “Okul Kitaplarında Aranacak Genel Vasıflar” yayımlandı. (Tebliğler dergisi, Sayı:2110)
- 13-14.Mayıs.1982. Ankara’da toplanan “Mesleki ve Teknik Eğitim II. Yüksek Danışma Kurulu”nda, mesleki ve teknik eğitimin kapsamı ve amacı şöyle belirtilmiştir: “Mesleki eğitimi ve teknik eğitimi içine alan.

- bireyin kendisine, topluma ve mesleğe uyumunun, üretimde ve tüketimde daha etkili ve verimli olabilmesini sağlamayı amaçlayan bir eğitim biçimidir. (Cicioğlu, 250)
- 25.Mayıs.1982. Türk Eğitim Derneği "Eğitim Hizmet Ödülü" Ord.Prof.Dr. Enver Ziya Karal'a verildi. Kısa bir süre önce ölen Karal'ın yerine ödülü kızı Doç.Dr. Seçil Akgün aldı.
- 8/11.Haziran.1982. Ankara'da toplanan XI. Milli Eğitim Şurası öğretmen eğitiminin gelişimi ve sorunları üzerinde durmuştur. (İTO, 12)
- 17.Haziran.1982. 2860 sayılı yasanın verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilen 187 sayılı Yasa Hükmünde kararname ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın örgüt ve görevleri yeniden ele alındı. (Kantarcıoğlu, 28; R. G. 14.Aralık.1983)
- 20.Temmuz.1982. 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Akademi ve iki yıllık Eğitim Enstitüleri Eğitim Yüksekokulları haline dönüştürülerek ilgili üniversitelere bağlandılar. (M.E.B. TTK, 10)
- 1.Eylül.1982. İlk ve orta öğretimde din dersi zorunlu kılındı. (Almanak, 106)
- 6.Eylül.1982. DPT'nin bir raporuna göre Türkiye'de ilkokula başlayan her yüz çocuktan ancak 2'si bir yükseköğrenim kurumuna girerek okumaya hak kazanıyor. Öğrenim çağındaki çocukların yüzde 70'i için öğrenimin 13-14 yaşında son bulduğu ortaya çıktı. 1964-65 ders yılında liseyi bitirenlerin yüzde 60'ı üniversitede okumaya hak kazanırken, bu oran 1980-81 ders yılında yüzde 31'e düştü. (Cumhuriyet, 9)
- 8.Eylül.1982. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam "Uluslararası Okur Yazarlık Günü" dolayısıyla TV'de konuştu. (Sağlam, 153)
- 2.Kasım.1982. "Milli Eğitim Bakanlığı İç Hizmet Yönetmeliği" yayımlandı. Bu Yönetmelik'te Milli Eğitim Bakanlığının; Milli Eğitim Müdürlerinin görevleri belirtiliyordu. (Resmi Gazete)
- 25/26.Kasım.1982. Türk Eğitim Derneği (TED)'nde "Türkiye'de Meslek Eğitimi ve Sorunları" konulu bir toplantı düzenlendi. (Ergen, 1983, 1)
- 20.Aralık.1982. YÖK çıkardığı genelgeyle üniversitelerde bulunan öğrenci ve görevlilerin Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun, uygar ve aşırılığa kaçmayacak şekilde bir kıyafette bulunmaları esasını getirdi. (Milliyet)
1982. Yayımlanan "Yetişkinler için eğitim programlarının uygulanmasına ilişkin yönetmelik" ile 1983'te yürürlüğe konan 2841 sayılı "Zorunlu ilköğretim çağı dışında kalan okuma yazma bilmeyen vatandaşların okur yazar duruma getirilmesine ilişkin" yasayla okuma yazma öğretme çabaları bir seferberlik anlayışı içinde beş yıl sürmüştür. (Sakaoğlu, 1992, 49)
1982. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü kuruldu. (Taymaz, 6)
- 7.Ocak.1983. YÖK, üniversite öğretim üyelerinin sakallarını kesmeleri gerektiğini bildirdi. (Almanak, 106)

- 11.Ocak.1983. Eğitim sistemimizin “nitelik” kaybına uğradığı ileri sürüldü. DPT Sosyal Planlama Dairesi'nce hazırlanan “Eğitim Raporu”nda geçmiş olduğumuz son beş yıllık dört plan döneminde sayısal gelişmenin hedeflerine varmasa da devam ettiği, ancak “nitelik” gelişmesinde önemli bir başarı kazanılamadığı belirtildi. (Milliyet)
- 6.Şubat.1983. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam, “Bu yıl okulsuz köy kalmayacağını,” açıkladı. Sağlam'ın açıklamasına göre, “bugün Türkiye'nin 2076 köyünde ilkokul yok. Bu yıl 2076 ilkokulun yapımı mutlaka bitecek ve böylece Türkiye'de artık ilkokulu bulunmayan köy kalmayacak.” (Milliyet, 7)
- 20.Şubat.1983. Milli Eğitim Bakanlığı'nca “İlim-Fikir ve Sanat Eserleri ile Ders Kitapları ve Malzemeleri için Ödenecek Telif Hakları”na ilişkin yönetmelik çıktı. (Resmi Gazete)
- 22.Mart.1983. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam başkanlığında kalkınmada öncelikli 19 ilin Milli Eğitim Müdürlerinin katıldığı “1983 yatırımları” ile ilgili toplantı Ankarada başladı. Toplantının açış konuşmasını yapan Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam 1 341 adedi kalkınmada öncelikli yörelerde bulunmak üzere Türkiye'de toplam 2076 adet okulsuz köy bulunduğunu belirterek, hedefin bütün köyleri okula kavuşturarak okula gitmeyen çocuk bırakmamak olduğunu söyledi. Hasan Sağlam Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1983 yılı bütçesinin 286.4 milyar lira olduğunu kaydederek, bu yıl 840 köyde 1215 derslik, 1000 derslik ana sınıfı ve bu köylerde toplam 3301 öğretmen lojmanı yapımı planlandığını, ayrıca il merkezlerinde 650 öğretmen lojmanı temelinin atılacağını bildirdi. Bütün dünya ülkelerinin milli eğitime büyük önem verdiğini, Türkiye'nin ise milli eğitime, milli gelirden ayırdığı payın binde 4 olduğunu vurgulayan Sağlam, “Bugün ortada genç Türkiye Cumhuriyeti vardır. Eğitime muhtaçtır. Okullarımızda maalesef ikili ve üçlü öğretim yapılmaktadır. Bunun mutlaka önüne geçilmelidir,” dedi. (Milliyet)
- 28.Mart.1983. 2809 sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Teşkilatı Hakkında 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulüne Dair Kanun'la kurulan Eğitim Fakültelerinde ortaöğretim kurumları için öğretmen ve yönetici yetiştirilmeye başlandı. (Resmi Gazete)
- 28.Nisan.1983. “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) Türkiye Milli Komisyonu Yönetmeliği”nde değişiklik yapılmasına ilişkin yönetmelik yayımlandı. (Resmi Gazete)
- 9.Mayıs.1983. M.E.B. “Öğretmen Evleri”nden sonra öğretmenler için “mahalli dinlenme kampları” açmayı kararlaştırdı. (Tebligler Der., s.: 2141)
- 18.Mayıs.1983. Milli Eğitim Bakanlığı. “Okul Aile Birliği Yönetmeliği” yayımlandı. (Resmi Gazete)
- 6.Haziran.1983. “İlkokul, Ortaokul, Lise ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” yayımlandı. Bu Yönetmeliğin 5. maddesinde Okul Kooperatifle-

- ri, "Grupça verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme" açısından eğitsel kol etkinlikleri içinde tavsiye edilmektedir. (Tebliğler Dergisi: 2140)
- 16.Haziran.1983. 2841 sayılı "Zorunlu İlköğretim Çağı Dışında Kalmış Okuma-Yazma Bilmeyen Vatandaşların Okur-Yazar Duruma Getirilmesi veya Bunlara İlkokul Düzeyinde Eğitim-Öğretim Yaptırılması Hakkında Kanun" çıkarıldı. (Resmi Gazete)
- . 2842 sayılı yasayla bazı hükümleri değiştirilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu zorunlu eğitim çağını 6-14 olarak kabul etmiştir. Ayrıca 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda, 2917 sayılı yasayla yapılan değişiklikle zorunlu öğrenime başlamayaşı 6'ya indirildi. (Cumhuriyet, 15.Kasım,
- 20.Haziran.1983. TED tarafından düzenlenen "Yabancı Dil ile Öğretim Yapan Orta-öğretim Kurumları'nda Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları" adlı bilimsel toplantı Ankara Bulvarı Palas Salonu'nda yapıldı. (A. Ergin, Eğt. ve Bil. , 33)
- 18.Temmuz.1983. Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi ve Temel Eğitim Genel Müdürlüğü ile Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'na 1983 yaz aylarında yurdun üç ayrı yerinde (İstanbul, Ayvalık, Tekirdağ) ilkokul ve temel eğitim öğretmenlerinin katıldığı Türkçe kursları düzenlendi. Bitiş:5.Ağustos.1983.(Kavcar, Eğt. ve Bil. Eylül 83.13)
- 21.Temmuz.1983. İstanbul Teknik Üniversitesi "Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Öğretim ve Sınav Yönetmeliği" yayımlandı. (Resmi Gazete)
- 17.Ağustos.1983. "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Kanunu"nun yayımlanması(11.8.1983/2876). (Resmi Gazete)
- 2.Eylül.1983. Hükümetimiz ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) arasında oluşturulan ve hükümetimiz adına 1.6.1983 tarihinde imzalanan, "Hayata Dönük Temel Eğitim Projesi" Bakanlar Kurulu'na onaylandı (17.6.1983). (Resmi Gazete)
- 7.Eylül.1983. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (313/11272) sayılı genelgesiyle "Öğretmen Eğitimin Gözönünde Bulundurulacak Esaslar"ı belirledi. Bütün üniversitelere gönderilen bu genelgede öğretmen atamada aranacak nitelikler belirtilmişti. (Tebliğler Dergisi)
- 19.Ekim.1983. "Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu" (14.10.1983/2923) yayımlandı. (Resmi Gazete)
- 18.Kasım.1983. "Öğretmen Yetiştiren Yüksekokul Mezunlarının Lisans Öğrenimi Yapmaları Hakkındaki Yönetmelik", ile öğretmenlere eğitim enstitüsü kökenli fakültelerde lisans tamamlama eğitimi yapma olanağı tanındı. (Celep, 56)
- 13.Aralık.1983. Kurulan Turgut Özal hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak Mükerrerem Taşcıoğlu yeralıyordu. (Kantarcıoğlu. 86)
- . Çıkarılan bir yasa ile bu yıl ilk kez 6 yaşındaki çocukların da ilkokula başlatılması uygulamasına yardımcı olmak amacıyla Milli E-

- ğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda "ana sınıf"larının sayısını artırmak için yürütülen çalışmaların planlanan hedefe ulaşamadığı öğrenildi. (Milliyet)
1983. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle Milli Eğitim Bakanlığı'na, Yüksek Öğretim Kurulu'nun görüşü alınarak öğretmen yetiştiren okul açma yetkisi verildi.
1983. (ÇYEGM) Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü kuruldu. 1926 Yılında MEB Merkezde kurulan Halk Eğitimi Şubesi, 1952'de Halk Eğitimi Bürosuna dönüşmüş, 1953 yılında köy ve bucaklarda Halk Okuma Odaları açılmış, 1956 yılında Halk Eğitimi Merkezleri kurulmaya başlanmıştır. Halk Eğitimi Bürosu 1960'da "Halk Eğitimi", 1972 yılında "Yaygın Eğitim" Genel Müdürlüğü adlarını almıştı. (Okçabol, 19)
1983. Bazı liselerin ikinci sınıflarından itibaren denemek üzere, haftada 9 saat (2 saati okuma, 2 saati uygulamalı dilbilgisi) yabancı dil dersi görecek olan "Lise Yabancı Dil Kolu" uygulamasına geçildi. (Tebliğler Dergisi, 10.10.1983, s. 431)
1983. Tercüman Gazetesince, "Eğitim Semineri 1983" düzenlendi. (Çağdaş Eğitim, Haziran.88, 29)
1983. Anadolu Meslek Liseleri açıldı. Kız meslek liselerinden, hazırlık sınıfına dayalı olarak bir bölüm derslerinin öğretimini yabancı dilde yapan bu okulların sayısı 1988 yılında 21'e varmıştı. (Uluğ, Başdoğan, 33)
- 2.Şubat.1984. Programların hazırlanmasında dikkat edilecek ilkeler 16 sayılı Talim Terbiye Kurulu Kararıyla yayımlandı. (Demirel, 1992, 27)
- 7.Şubat.1984. Yüksek Öğretim Kurulu'nun 84/10/183 sayılı kararı gereğince Eğitim Fakültesi dışındaki diğer yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlardan öğretmenlik mesleğine yönelmek isteyenlerin, Eğitim Fakültelerinde ilgili veya yakın dalda bir öğretmenlik lisans programı tamamlamaları öngörülmektedir.
- 11.Mart.1984. Özel dersaneler kontenjanlarının %10'nu parasız öğrencilere ayıracak. (Milliyet)
- 14.Mart.1984. Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler, "Öğrenci beyinlerini Sümer'lerin tarihi gibi konularla meşgul etmenin zamanı geçti", dedi. (Hürriyet)
- 15.Mart.1984. 288 öğrenci alınacak olan 3 Fen Lisesi'ne 41 bin öğrenci başvurdu. (Tercüman)
- 5-6.Nisan.1984. Ankara, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde "Öğretmen Yetiştirme" konusunda bir sempozyum düzenlendi. (Eğt. Bil. Semp. Ankara, 1984)
- 8.Nisan.1984. Türkiye'de ilk kez İstanbul'da ağır işiten çocuklar için özel okul açıldı. (Tan)
- 9.Nisan.1984. Özal, "Orta öğretim ve yüksek öğretim paralı olmalıdır," dedi. (Tercüman)

- 9.Mayıs.1984. M.E.G.S. Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu'na gönderdiği bir yazıda öğretmenliğe atanacaklar için açılan "Mecburi Yeterlik ve Yarışma Sınavları"nda başarının %50'nin altında olduğunu belirtmektedir. (Sözer, Temmuz.89, 48)
- 31.Mayıs.1984. Türk Eğitim Demeği Hizmet ödülü Eğitimci M. Fuat Gündüzalp'e verildi. 1897'de Selanik'te doğan Gündüzalp; 1918'de İstanbul Darülmualliminden mezun olmuş;daha sonra Almanya'ya öğretmen okuluna gönderilmiştir. 1930'da ikinci kez Almanya'ya giden Gündüzalp eğitimci Kerschensteiner'in arkadaşlarıyla çalışmıştır. 1925'de Balıkesir Necatibey Öğretmen Okulu; 1936 Edirne Erkek Öğretmen Okulu Müdürlüğü; 1948 Gazi Eğitim Enstitüsü Meslek dersleri öğretmenliği yapmıştır. Gündüzalp'in eğitim alanında bir çok yayını vardır.
- 8-10.Haziran.1984. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretmen Genel Müdürlüğü ile Hizmet içi Dairesi Başkanlığı'nca 11 ayrı kurs merkezinde ilköğretmen ve temel eğitim öğretmenlerinin katıldığı Türkçe kursları açıldı. (Kavcar, 32)
- 15.Haziran.1984. Marmara Üniversitesi'nde "Meslek Yüksekokulları Sempozyumu" yapıldı. Bildiriler Güzel Sanatlar Fakültesinin Yayını olarak çıktı. (Marmara Ü. , G. S. F. Yayını, 1984)
- 10.Temmuz.1984. YÖK, modern bir görünüm içinde olması kaydıyla türbana izin verdi. (Milliyet)
- Temmuz.1984. Yurtdışından dönen çocuklar için ilk uyum kursu Savaştepe Öğretmen Lisesi'nde açıldı. Kız-erkek karışık 34 öğrenci yatılı olarak bu kurslara katıldı. Günde 6-7 saat yoğun Türkçe, Matematik dersi gördüler. (Ayhan, 33)
- 3.Ekim.1984. Bakanlar Kurulu, YÖK'ün önerisi üzerine üniversite harçlarını belirledi. Tıp öğrencisi 50 bin, sosyal bilimler 20 bin. (Almanak.106)
- 12.Aralık.1984. YÖK Başkanı İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'ni kurdu. (Cumhuriyet. 13.Kasım.1994, 18)
1984. Satın alınan 1100 bilgisayardan 570'i genel ortaöğretime bağlı 57 okula dağıtıldı. (Uluğ, Başdoğan, 64)
- 16.Ocak.1985. Pasinler Hancı Kızı Köyü'nün çocukları karda kışta 6 km'lik yolu yürüterek Ali Bezirgan köyündeki okula gidiyorlar. (Güneş)
- 27.Ocak.1985. Kültür Bakanı Mükerrrem Taşcıoğlu, "Ben bu kitapları yakmam; Sayın Cumhurbaşkanı da benimle aynı görüşte," dedi. (Cumhuriyet)
- 11.Şubat.1985. "M.E.B.'na Bağlı Okullarda Öğrencilere Yaptırılacak Ödevler Hakkında Yönetmelik" çıkarıldı. (Tebliğler Dergisi. Sayı:2182)
- 31.Mayıs.1985. Türk Eğitim Demeği'nin 8. "Eğitim Hizmet Ödülü" Prof. Dr. Feriha Baymur'a verildi. (Eğitim ve Bilim)
- 8.Temmuz.1985. "Endüstriyel Okullar Projesi" Hükümetimiz ile Dünya Bankası (Uluslararası Kalkınma İmar Bankası) arasında imzalanan bir sözleşme ile yürürlüğe girdi. (Resmi Gazete 18805)
- 2.Eylül.1985. Kabul edilen Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği, eğitim sistemi-

mizdeki psikolojik hizmetleri, rehberlik ve psikolojik danışma etkinliklerini belirleyen, esasları ortaya koyan ve dayanağını 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası'ndan alan ilkeler bütünüdür. (Özoğlu, 20)

- 10.Eylül.1985. Bir yönetmelik değişikliğiyle okullarda kurulacak kollar arasına "Kooperatif Kolu" okullarda kutlanacak günler arasına da "Dünya Kooperatifçilik Günü-21 Aralık" konuldu. (Resmi Gazete No: 18864)
- 12.Eylül.1985. 109 Fakültenin 40'nda dekan değişti. Almanak, 106)
- 14.Eylül.1985. "Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmeliğin 6. maddesi ders programlarının yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilmesini vurgulamaktadır. (Resmi Gazete: 18868)
- 23.Eylül.1985. "Dünya Gençlik Yılı" olan 1985 yılı içinde beklenen hizmetler ve etkinlikler gerçekleştirilemedi. (Milliyet)
- 26.Ekim.1985. Milli Eğitim Bakanlığı işveren konumuyla öğretmen adaylarına "öğretmenlik sınavı" açmaya başladı. Bakanlık adına bu sınavın ilki ÖSYM tarafın dan yapıldı. Bu sınav sistemi daha sonra Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan tarafından kaldırılmıştır. (Tebliğler Dergisi)
- 24.Kasım.1985. M.E.G.S. Bakanlığı Ankara, İstanbul, İzmir, Çankırı, Tunceli, Sirt, Sivas, Zonguldak, Malatya, Gaziantep illerinin gecekondularında bulunan ilkokullardaki öğrencilere süt verilmesini kararlaştırdı. Uygulamadan ilk aşamada 10 ildeki 1 161 587 öğrenci yararlanacak. (Cumhuriyet)
- 5.Aralık.1985. Anadolu Liselerinin sayısı 1955 yılında sadece 6 idi. Sayıları 6'dan 69'a çıkartılan Anadolu Liseleri'nde büyük ölçüde yabancı dil bilen öğretmen açığı ortaya çıktı. Bunun üzerine klasik liselerden bu okullara tayinler başladı. Böylece Anadolu Liseleri'nin klasik liselerden farkı kalmadı. (Günaydın)
- 20.Aralık.1985. Milli eğitime genel bütçe içinden ayrılan pay 1975 yılında %12, 35 iken 1985 yılında bu pay Gençlik ve Spor Bakanlığı da dahil olduğu halde %8, 51'e düştü. Buna karşılık okul yapımı için halkın bağışları artıyor. Son olarak "Okul yaptıramıyorsan Derslik yaptır," kampanyası açıldı. (Milliyet)
1985. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi tarafından öğretmen lisesi mezunu toplam 130 000 öğretmenin Ön Lisans eğitimi yapın için yeni bir program başlatıldı. (Celep, 57)
1985. Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği çıkartıldı. (Sakaoğlu, 1992, 133)
- 3.Ocak.1986. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK)'ın "Bilim Adamı Yetiştirme" yarışmalarında bu yıl en çok ödülü, Adana Anadolu Lisesi ve Eskişehir Anadolu Lisesi aldılar. (Milliyet)

- 13.Ocak.1986. 2203 Sayılı M.E.G.S.B. Tebliğler Dergisi'nde "Tayin ve Nakil Yönetmeliği"nin yayımlanması. (Tebliğler Dergisi)
- 25.Ocak.1986. İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut valileri uyarak Yetiştirme Yurtları'nda barınan küçük kızlarla, yaşları büyütülerek kötü yola sürüklenen kızların durumuna dikkati çekti. Gerekli önlemlerin alınmasını istedi. (Hürriyet)
- 9.Şubat.1986. 24.Ocak Kararları'ndan bu yana profesörlerin satınalma gücü %42, doçentlerin %36.4, araştırma görevlilerinin ise %52 oranında düştü. (Cumhuriyet)
- 10.Şubat.1986. "Öğretmenleri yüksekokul mezunu yapma" kampanyasına başvuran ilkokul öğretmenlerinin sayısı 130 bini buldu. Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri ilk etapta 50 bin öğretmenin Açıköğretim Fakültesi'nden yararlanacağını söylediler. (Cumhuriyet)
- 21.Nisan.1986. 2208 Tebliğler Dergisi'nde yeni bir "Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı" yayımlandı. (Öğretmen Dünyası, 7/ 89, 5)
- 11.Mart.1986. "M.E.G.S. Bakanlığı, Eğitim Araçları inceleme Yönetmeliği" çıktı. Yardımcı ders, kaynak, başvuru ve bu nitelikte olan tavsiye edilen veya sakıncalı bulunmayan eserler bu Yönetmeliğe göre incelenmektedir. Söz konusu eserler için başvuru Yayınlar Dairesi Başkanlığı'na yapılmaktadır. (Resmi Gazete, Sayı:19044)
- Mayıs.1986. Anadolu Üniversitesi- Açıköğretim Fakültesi ortaöğrenimli ilkokul öğretmenlerine uzaktan öğretim yoluyla önlisans programı uygulamaya başladı. İlk yılda 46 777 öğretmenin eğitimine başlanmış olan programdan 1986-87 yılında 36 802 öğretmen mezun oldu. 1987-88 öğretim yılında ise 92 826 öğretmenin Eğitim Önlisans Programına devam etmekte olduğu görülmüştür. (Özer, 1989, 24)
- 13.Mayıs.1986. Ankara'da yapılan Öğretmen Dünyası Dergisi'nin düzenlediği "Demokrasi ve Öğretmen Sorunları" adlı açık oturumu Seyfi Talyak yönetti. (Öğretmen Dünyası, Haziran.1986, 14)
- 15.Mayıs.1986. "M.E.G.S. Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği" ders kitaplarının sağlanmasında yarışma, sipariş, satınalma ve Bakanlıkça hazırlanma yöntemlerini getirdi. (Resmi Gazete, Sayı:19108)
- 17.Haziran.1986. MEGSB, özel okullar ile dersanelerde ücretsiz olarak yararlanılacak öğrenci oranını %2 den %7'ye çıkardı. (Güneş)
- 19.Haziran.1986. 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu çıktı. Yasanın amacı: "Çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemek. "3308 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra aday çırak ve kalfa sayısında büyük artış görülmüştür. Bakanlığın kararları ve Yasayla çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınan 59 il ve 58 meslek dalında, 1989-90 yılı itibariyle 170 232 aday çırak, çırak, ve kalfa 207 çıraklık eğitim merkezinde eğitime alınmıştır. Kalfalık belgesi verilenlerin sayısı 100 000'i, ustalık verilenlerin sayısı 200 000'i aşmıştır. (Ekinci, 80)

- 20.Haziran.1986. TED Eğitim Hizmet Ödülü Kemal Demiray'a verildi. (Eğitim ve Bilim, Temmuz.1986, 3)
- 17.Temmuz. 1986. İnsan Hakları Derneği kuruldu. (Hürriyet)
- 20.Temmuz.1986. Geçen yıl 64 özel okul, 58 özel lise, 51 özel ilkokul ve 18 yabancı ilk ve ortaokulda toplam 130 bin öğrenci paralı eğitim gördü. Velilerin bu okullara verdikleri para çeyrek trilyonu aşıyor. Özel okul ücretlerinin serbest bırakılması yeni ve canlı bir piyasa doğurdu. Ücretleri 1 milyonla 2 milyon arasında değişen özel okullar yabancı öğretmenler için de karlı bir pazar oluşturdu. (Cumhuriyet)
- 26.Temmuz.1986. Bakan Metin Emiroğlu Milli Eğitim'de reform yapılacağını açıkladı. Emiroğlu'nun açıklamalarına göre: Ortaokul ve liselerde ders sayısı kademeli olarak azaltılacak. Öğretmen liseleri YÖK'le birlikte yeniden düzenlenecek. Halen açık olan 29 öğretmen lisesi islah edilerek öğretmen yetiştirilmesi sağlanacak, mezun olanların üniversiteye girmesi özendirilecek. (Cumhuriyet)
- 29.Temmuz.1986. Üniversite giriş sınavları sonuçları açıklandı. Buna göre, bu yıl üniversite giriş sınavına katılan 503 bin adaydan ancak 154 871'i çeşitli yüksek öğretim kurumlarında okuma olanağına kavuştular. Bu sayının sınava girenlere oranı %31.Sınava katılıp hiç bir yere giremeyen aday sayısı ve oranı da şöyle: 348 129 (%69). Yükseköğretim çağında olup da yüksek öğrenim göremeyenlerin oranı bakımından dünyada son sıradayız. (ABECE, Eylül 86, 44)
- 5.Ağustos.1986. Gazi Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı'nca gerçekleştirilen bir araştırmaya göre, 12-14 yaş arası 12 milyon 824 genç bulunuyor. Bu nüfusun öğrenciler dışında kalan bölümünün %15'nin işsiz olduğu saptanmış. Araştırmada bir işe girmek için gençlerin yarısından çoğunun "kişiliğinden fedakarlık etmek ve nüfuzlu tanıdıklara sahip olmak zorunluluğuna" inandıkları ve bunun "bunalım"a yol açtığı belirtiliyor. (Milliyet; Güneş; Öğretmen Dünyası)
- 6.Ağustos.1986. Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre 100 özrürlü çocuktan 97'si eğitimsiz. Ülkemizde 1.5 milyon görmeyen sağır ve ortopedik özrürlü; 500 bin civarında ise zeka geriliği olan çocuk bulunuyor. Özrürlü çocuklara eğitim veren 43 ilk ve orta dereceli okulda ancak 5600 dolayında çocuk eğitim görebiliyor. (Güneş)
- 10.Ağustos.1986. Milli Eğitim Bakanı Metin Emiroğlu, meslek eğitiminin Alman sistemine göre düzenleneceğine açıkladı. 15 Eylül'den itibaren uygulanmaya konacak sisteme göre 2 gün okulda eğitim yapılmasına karşı 3 gün fabrikada çalışacak. Emiroğlu, "ülkemin mühendisten çok teknisyene ihtiyacı" olduğunu ileri sürecek mesleki teknik eğitimde kullanılmak üzere "Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme, Yaygınlaştırma Fonu" kurulduğunu belirtti. (Milliyet)
- 18.Eylül.1986. Yeni öğretim yılında 38 özel okula öğretime başlama izni verildi. 1986-1987 öğretim yılında 22'si ortaöğretim kurumu olmak üzere toplam 38 özel okul açıldı. Özel okul sayısı 241'den 279'a yüksel-

- di. (Tercüman)
- 28.Eylül.1986. Bahçelievler Alpaslan ilkokulu öğretmenlerinden Necle Akyalçın hakkmda öğrencilerini dövdüğü iddiasıyla il Milli Eğitim Müdürlüğü'nce soruşturma açıldı. (Milliyet)
- 4.Ekim.1986. Okul binaları ile ilgili Hacettepe Üniversitesi'nden Doç.Dr. Ayten Egemen ve Doç.Dr. Ufuk Beyazova'nın yaptığı araştırmaya göre okulların üçte biri yetersiz ısınıyor. Yüzde 70'nin yer seçimi yanlış. Yüzde 10'u duman yayan fabrikaların yakınında. Yüzde 76 sınıfın bahçeleri ağaçsız. Tuvaletlerin yüzde 15'inde su yok. Tuvaletlerin dörtte biri pis. Dersanelerin 4'te 3'ü küçük. Merdivenler dar. Okulların yüzde 32.5'inde ilkyardım dolabı yok. Yarısından fazlasında havalandırma yetersiz. (Milliyet, 13)
- 20.Ekim.1986. Doğu Anadolu Bölgesi'nde 8 ilde öğretmen yokluğundan 110 köy ilkokulunun öğretime açılmadığı bildirildi. (Güneş)
- Ekim.1986. Türk Ocakları "I. Milli Eğitim Sempozyumu"nu düzenledi. (Çağdaş Eğitim:Haziran.88, 29)
- 2.Kasım.1986. Öğretmeni en fakir ülkeyiz. ABD'de öğretmen ayda 1675 dolar alırken Türkiye'de aylık 83 dolar. Türkiye'de, yılda öğretmenin eline 1000 dolar geçerken İsviçre'de bir öğretmenin yıllık geliri 20 700 doları aşıyor. Yunanistan'da yıllık 5 700 dolardır. Yunanistan öğretmenleri Türkiye öğretmenlerinden yaklaşık altı kat fazla maaş almış oluyolar. (Yeni Haber)
- 7/19.Kasım.1986. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde "Çağdaş Gelişmeler Işığında Türkiye'de Eğitim Fakültelerinin Yeri ve Rolü" adlı bir sempozyum düzenlendi. (Çağdaş Eğitim, Haziran.88, 29)
- 13.Kasım.1986. Adalet Bakanlığı'nca başlatılan cezaevleri'nde hükümlü ve tutuklulara "İngilizce Kursu" uygulaması Denizli Ceza ve Tutukevi'nde büyük ilgi topluyor. Kültürlü mahkumlar parolasıyla Adalet Bakanlığınca başlatılan ve mahkumların infazları süresince meslek sahibi olmaları amacıyla düzenlenen kurslarda marangozluk, fotoğrafçılık, soğuk demircilik, ve biçki-dikiş konularında sınıf eğitimi yapılıyor. (Milliyet)
- 17-19.Kasım.1986. Ankara, Hacettepe Üniversitesi'nde "Çağdaş Gelişmeler Işığında Türkiye'de Eğitim Fakültelerinin Yeri ve Rolü" adlı uluslararası bilimsel sempozyum gerçekleştirildi. (H.Ü.,Eğt.Fak.Derg.2.1987)
- 20-21.Kasım.1986. TED, Ankara'da "Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunları" konulu bir eğitim toplantısı düzenledi. TED Genel Başkanı, konuşmasında, "Günümüzde gönüllülük esasıyla yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yaşamın her döneminde sadece psikolojik sorunları olan kişilere değil, hemen herkese sunulması gerekmektedir," dedi. (Öğretmen Dünyası, Sayı:85)
- 29.Kasım.1986. Tüm İlköğretim Müfettişleri Derneği (TİM-DER) 24.genel kurul toplantısı Ankara'da yapıldı. (Öğretmen Dünyası, Sayı:86)
- 4.Aralık.1986. M.E.G.S. Bakanlığı raporlarına göre Türkiye'de 10 000'in üzerin-

- de denetimsiz Kuran kursu bulunuyor. Kuran Kursu sayısı, ortaokul ve liselerin sayısından fazla. Raporda, denetim altındaki kurs sayısı 3 900 olarak gösterilmektedir. (Günaydın)
- 10.Aralık.1986. Birleşmiş Milletler Türk Derneği'nce düzenlenen "İnsan Hakları Günü" Birleşmiş Milletler Türk Ofisi'nde yapıldı. (Öğretmen Dünyası, Sayı: 86)
- 20.Aralık.1986. Bu yıl çıkmaya başlayan ABECE Dergisi'nin düzenlediği "Öğretmenlerin Ekonomik Sorunları" konulu panel, Ankara'da Harp-İş Salonu'nda yapıldı. (Öğretmen Dünyası, Sayı:86)
1986. Öğretim yılına girerken 1406 resmi ve özel lise, 376 imam-hatip lisesi, 1162 çeşitli meslek lisesi olmak üzere toplam 2944 lise ve dengi okul olduğu görülmektedir. (ÖSYM Kılavuzu)
- 1.Ocak.1987. Çıracılık ve Mesleki Eğitim Yasası yürürlüğe girdi. (Resmi Gazete)
- 14.Ocak.1987. M.E.B. İl Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderdiği 7130-11/87 sayılı "gizli" yazıda, "Bakanlığa bağlı orta dereceli okullarda siyasi görüş ve faaliyetlerin rapor halinde merkeze bildirilmesi istendi. (Milliyet, 8.Haziran.1987)
- 20.Ocak.1987. Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayımlanan 1985 istatistiklerine göre 375 İmam Hatip Lisesi var. Bu okulların orta kısımlarında 134 794, lise kısımlarında ise 83 157 olmak üzere toplam 217 951 öğrenci bulunmaktadır. (Güneş)
- 2.Nisan.1987. Türkiye Emekli Öğretmenler Derneği Ankara Şubesi resmen kuruldu. (Öğretmen Dünyası, Sayı:91)
- 15.Nisan.1987. Orta öğretime getirilecek değişiklikler paketi Milli Eğitim Bakanı Metin Emiroğlu tarafından onaylanarak haftalık ders saatleri ortaokullarda 38'den 30'a indirildi. Diğer değişiklikler şöyle:
- . Öğrenim süresi işgünü olarak 160'dan 182 güne çıktı.
 - . Ortaokullarda aralarında bilgisayar, tarım, hayvancılık gibi derslerin de bulunduğu seçmeli derslerin sayısı artırıldı. 30'a çıkarılan bu dersleri okullar belirleyecek.
 - . Liselerde bazı sınıflar şubeler için geçerli olmak üzere bazı dersler kaldırıldı. (Güneş) 31.Mart.1987. Dün başlayan 5 Nisan'a kadar devam edecek olan 23.Kütüphane Haftası boyunca, öğrencilere kitap okuma alışkanlığının ve boş zamanları kitap okuyarak değerlendirmenin yararları anlatılacak. Ancak, ülkemizdeki lise ve ortaokulların 538'inde hiç kütüphane bulunmuyor. Yüksek öğrenimi oluşturan 27 üniversite bünyesindeki 194 kütüphane yetersiz kapasitede çalışırken, 154' ü ise ancak 19 bin öğrenciye hizmet veriyor. (Güneş)
- 3.Mayıs.1987. Van'da 100.Yıl Üniversitesi'nde bir öğrenci dinciler tarafından öldürüldü. (Cumhuriyet)
- 5.Mayıs.1987. M.E.G.S. Bakanlığı, çeşitli branşlarda yetiştirilmek üzere 185 öğretmeni yurtdışına gönderecek. Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, yurtdışına gönderilecek öğretmenlerin yüksekokul mezunu

olmaları, en az üç, en fazla 15 yıl hizmeti bulunmaları ve iyi derecede yabancı dil bilmeleri gerekiyor. Öğretmenlerin staj süreleri, branşları gözönüne alınarak İngiltere, Fransa, F.Almanya, ABD ve Mısır'da yapacaklar. Staj süreleri de 6 ay ile 1 yıl arasında değişecek. (Güneş)

- 7.Mayıs.1987. Bilkent Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Özay Oral, 1987-88 yılı için alınacak ücretin 1.5 milyon liradan 2 milyon liraya çıkarıldığını, bu dönemde üniversitenin 1175 öğrenci alacağını ve 7 yeni bölümün açılacağını bildirdi. Üniversitenin kontenjanının %20'sinin yabancı uyruklulara ayrıldığını açıklayan Oral, amaçlarının öğretimin niteliğini yükseltmek olduğunu belirterek: "Mühendislik Fakültesi'ne alınacak toplam 150 öğrencinin tümüne burs vereceğiz; diğer bölümlerden de 50 öğrenci burs alacak." dedi. (Güneş)
- 13/15.Mayıs.1987. TED Bilim Kurulu'nun düzenlediği "Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilimler Öğretimi ve Sorunları" konulu 5. Öğretim Toplantısı Ankara'da yapıldı. (Eğitim-Bilim)
- 8/11.Haziran.1987. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim, Mesleki Eğitim, Teknik Eğitim Fakülteleri ortaklaşa "Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretmen Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği" konusunda sempozyum düzenlediler. (Öğretmen Dünyası, Sayı:92).
- 10.Haziran.1987. M.E.G.S.B. ile Hacettepe Üniversitesi'nin birlikte düzenlediği Fransızca-İngilizce öğretmenleri hizmet içi eğitimi kursu, üniversitenin Beytepe Yerleşkesi'nde 10.Haziran-15 Temmuz tarihleri arasında yapıldı.
- 12.Haziran.1987. T.E.D. tarafından verilen Eğitim Hizmet Ödülü bu yıl Prof. Dr. Rauf Nasuhoğlu'na verildi.
- 8.Ağustos.1987. Uydu ile eğitim başladı. Üniversitelerimiz ABD, Japonya, Kanada ile ortak bilgi bankası kurdu. (Ankara Bayram)
- 10.Ağustos.1987. Öğretmenlerin rotasyon yönetmeliği değiştiriliyor. Doğuda görev yapan öğretmene çift maaş verilecek. (Hürriyet)
- 11.Ağustos.1987. Eğitim reformunun ikinci adımını oluşturan kredi sisteminde öğrenci gerekli krediyi tutturduğu takdirde bir kaç dersten başarısız bile olsa bir üst sınıfa geçebilecek. (Milliyet)
- 27.Ağustos.1987. Resmi Gazete'de "İlkokul Yönetmeliği" yayımlandı. Bu Yönetmeliğin yayımıyla. 10.Kasım.1976 günlü Resmi Gazete'de yayımlanmış olan "Temel Eğitim Birinci Kademe (İlkokul) Yönetmeliği" ve bu yönetmeliğin kimi maddelerine değişiklik getiren eki yürürlükten kaldırılıyor. (Öğretmen Dünyası, sayı: 94)
- 8.Eylül.1987. Yapılan bir araştırma, liseli öğrencilerden erkeklerin %50.4'ü, kızların ise %37.4'nün sigara içtiğini ortaya koydu. Araştırmaya göre, sigara kullanan öğrencilerden %52.4'ü gibi büyük bir bölümü buna sıkıntıdan yöneliyor. (Güneş)
- 16.Eylül.1987. 557 İlçe milli eğitim ve spor müdüründen 122'si, imam hatip li-

- selerinin dışındaki 5684 lise müdüründen 316'sı imam hatip ve ilahiyat kökenli. (Cumhuriyet)
- 16.Eylül.1987. TÜBİTAK Bilim Adamı Yetiştirme Grubu eski başkanı Doç. Dr. Galip Karagözoğlu, bu öğretim yılı sonunda 621 000 ilköğretim, 812 000 orta dereceli okul öğrencisinin sınıfta kaldığını söyledi. Bu öğrencilerin devlete maliyeti 73 milyar lira. (Milliyet)
- 24.Eylül.1987. Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) 16-18. Eylül 1987 tarihleri arasında "Yabancılarla ve Türk İşçi Çocuklarına Türkçenin Öğretimi" konulu bir seminer düzenledi. (Güneş)
- 25.Eylül.1987. Sınavlarda başarılı olabilmek için kurs görmenin zorunlu hale gelmesiyle özel dersaneler son yılların en karlı yatırım alanı oldu. Büyük bir artışla sayıları son üç yılda 174'ten 562'ye ulaşan bu kurumların önümüzdeki yıllarda resmi lise sayısını aşması bekleniyor. Ülke çapında Bingöl, Bilecik, Çankırı gibi bir kaç il dışında dersane açılmayan il kalmazken Nazilli, Ceyhan, Çorlu, Lüleburgaz, Ünye, Bandırma gibi ilçelerde de liselerin yanbaşında özel dersaneler bulunuyor. (Güneş)
- 15.Ekim.1987. ÖSYM Raporu'na göre 1987 Üniversite ikinci basamak sınavına çağrılan 330 036 adaydan 250 653'ü elenirken, bu adaylardan çoğu sıfırın altında puan aldılar. YÖK bu başarısızlıktan M.E.G.S.B.'ni sorumlu tuttu. (Güneş)
- 17.Ekim.1987. Türkiye'de özel dersane sayısı üç yıl içinde üç kat artarak 576 oldu. (Cumhuriyet)
- 8.Kasım.1987. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim, Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri'nce "Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü, Bugünü ve Geleceği" adlı bir sempozyumu düzenlendi. (Dikmen, 29)
- 12/13.Kasım.1987. TED Bilim Kurulu'nun yılda iki kez düzenlediği geleneksel eğitim toplantısı Ankara' da TED Konferans salonunda yapıldı. Konusu "Yaygın Eğitim ve Sorunları" olan toplantının programında yedi bildiri ve iki panel yer aldı. (Öğretmen Dünyası, Sayı: 95)
- 16.Kasım.1987. Türk Demokrasi Vakfı, "Türkiye'de Ortaöğretim ve Demokratik Değerler" konulu bir açık oturum düzenledi. (Öğretmen Dünyası, Ocak 88, 33)
- 5.Aralık.1987. İstanbul'daki 76 dil kursuna devam eden öğrencilerin yarısının geceleri ve hafta sonları öğrenime gelen çalışan yetişkinler olduğu belirlendi. Çok değil, bundan beş yıl önce, öğrencilerin sadece beşte birinin yetişkinler olduğunu belirten özel dersane yöneticileri, bu artışı "Türkiye'de yabancı dil öğreniminin, artık lüks olmaktan çıkıp, istikbal kapısı olmasına" bağlıyorlar. (Milliyet)
- 12-13.Ara. 1987. İnsan Hakları Derneği'nin hazırladığı Türkiye İnsan Hakları Kurultayı Bildirgesi'nin 27.Maddesinde: "Eğitim ve öğrenim hakkından herkesin eşit yararlanmasını sağlamak üzere özellikle yüksek öğrenim belli kesimlerin ayrıcalığı olmaktan çıkarılmalı ve eğitim,

- insanımızı çağına ve topluma yabancılaştırıcı niteliğinden arındırılmalıdır.” denmektedir. (İmce,35, Ocak 1988, 25)
- 21.Aralık.1987. Yeni hükümet Cumhurbaşkanı tarafından onaylandı. Hasan Celal Güzel Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanı oldu. (Öğretmen Dünyası, Şubat 88)
- 27.Aralık.1987. Yabancı dil programları değişiyor. Pilot uygulamayla başlatılması düşünülen yeni modelde yabancı dil “ana” derslerden ayrı tutulacak ve “sınıf geçme” sisteminin dışına çıkarılacak. (Güneş)
- 28.Aralık.1987. İzmir’de yapılan “Yaratılış ve Evrim Teorisi” konulu panelde konuşan ilim adamları, insan atasının maymundan geldiğini savunan Evrim Kuramı’nın artık iflas ettiğini söylediler. (Zaman)
1987. Dünya Bankası uzmanlarının hazırladığı “Türkiye Eğitim ve Öğretim Sektörü” adlı raporu D.P.T. tarafından yayımlandı. (DPT, 1987, 28)
1987. İkinci Turgut Özal hükümetinin programında ilk ve ortaöğretimde ikili öğretimin kaldırılması benimsenmiştir. (Bursalıoğlu, Çağdaş Eğitim, Temmuz.1993, 15)
- 1.Ocak.1988. TED “Eğitim Araştırma Ödülü Yönetmeliği” çıktı. Yönetmeliğe göre, Eğitim Araştırma Ödülü, gönderilen araştırmalar arasında Bilim Kurulunca seçilecek eğitim biliminin gelişmesine, ulusal eğitim ve öğretim sorunlarının çözümüne yardımcı olacak araştırma yada araştırmacılara verilecek. (Çağdaş Eğitim, 7/1990, 48)
- 3.Ocak.1988. Öğrencilerin ders başarılarını artırmak amacıyla M.E.G.S. Bakanlığı tarafından düzenlenen kurs merkezlerinin sayısı giderek artıyor. Bakanlık tarafından hazırlanan “Öğrencileri Yetiştirme ve İmtihanlara Hazırlama Kursları Yönergesi” uyarınca, okullarda açılan kurs merkezlerine, o okulda okuyan öğrencilerin yanı sıra, bünyesinde kurs açılmamış çevre okullarının öğrencileri de devam edebiliyor. (Cumhuriyet)
- 5.Ocak.1988. Yapılan bir araştırmaya göre üniversite öğrencilerinin %28’i günde iki öğün yemekle yetinirken %3’ü yalnızca bir öğünle yetiniyor. (Cumhuriyet)
- 7.Ocak.1988. M.E.G.S.Bakanlığı’nın özel okul ve dersanelerde görevlendirilecek öğretmenlerin “Yeterlik Sınavı”ndan geçirilmesine ilişkin kararı yürürlüğe girdi. Buna göre Bakanlıkça açılan “öğretmen yeterlik sınavı”nı başaramayan öğretmenler, 1988 yılından itibaren özel okul ve dersanelerde görevlendirilmeyecekler. Özel okul ve dersane yetkilileri yeni uygulamayı haksızlık olarak nitelerlerken, bakanlık yetkilileride düzenlemenin gerekliliğini savundular. (Cumhuriyet)
- 14.Ocak.1988. M.E.G.S. Bakanı Hasan Celal Güzel M.E.’e bütçeden ayrılan payın, 1983’te %12 iken, bu yıl %8’e düştüğünü, bu nedenle eğitim hizmetlerinde finansman sıkıntısı çekildiğini söyledi. (Güneş)
- 16.Ocak.1988. YÖK Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı, öğrenci dernekleri yerine yeni bir model önerdi: “Öğrenci kuruluşları”. Doğramacı üni-

- versiteye kaydını yaptıran her öğrencinin doğal üye olmasını istediği “Öğrenci Kuruluşları”nın üyelerinden aidat toplamamasını, üniversite bütçesinden pay almasını önerdi. (Güneş)
- 27.Ocak.1988. M.E.G.S. Bakanı Güzel'den öğretmen açığına çözüm önerisi: Yüksekokul mezunları öğretmen yapılacak. (Tan)
- . Edremit'in Hekimzade mahallesinde karnesinde 4 zayıfı bulunan Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu son sınıf öğrencisi Sait Yurdağül kendisini kablo ile tavana asarak canına kıydı. (Güneş)
- 31.Ocak.1988. İngilizce öğretmenleri de branş sınavlarında yetersiz oluyor. Bakan Güzel mevcut sistemle yabancı dil öğretilemediğini itiraf ediyor. (Güneş)
- 9.Şubat.1988. DPT'den nitelikli öğretmen yetiştirilmesi için öneri:Öğretmen Üniversitesi kurulmalı. (Türkiye)
- 10.Şubat.1988. DİE'nin rakamlarına göre 1984-1985 döneminde toplam 2543 kuran kursu açıldı. Katılanların %99'u ya ilkököl mezunu ya da diplomasız. (Cumhuriyet)
- 16.Şubat.1988. Olağanüstühal bölgesi kapsamında bulunan il ve ilçelerdeki öğretmenlerin olağanüstü hal tazminatları %3 oranında artırıldı. (Öğretmen Dünyası, Nisan 1988)
- 26.Şubat.1988. İlkokullarda 43 bin öğretmenin fazladan istihdam edildiği, bu durumun devlete her yıl 77, 5 milyar yük getirdiği bildirildi. (Zaman ve Güneş)
- 4.Mart.1988. M.E.G.S.Bakanı Hasan Celal Güzel, yabancı dil öğretiminde “Basamaklı kur sistemi sistemi” denilen yepyeni bir sisteme geçileceğini bildirdi. Yabancı dil eğitiminde uygulanan sistemle başarı elde edilemediğini kaydederek: “Milyarlarca lira harcanmasına rağmen elde edilen netice sıfır. Hiç kimse öğrenememiştir. Onun için bu sistemi olduğu gibi bırakıyoruz...” dedi. (Güneş)
- . Açıklama yapan Ekrem Pakdemirli: “8 kanal TV yayınında kararlıyız. Halen mevcut 2 kanal TV yayımından 2.kanal yurdun bir çok bölgesinden izlenememektedir. Altı ay içinde mevcut iki kanal Türkiye'nin her yerinden büyük bir netlikle izlenecek, bunun yanı sıra 4 Alman, 2 ABD kanalı da 24 saat yayın yapacak.” dedi. (Güneş)
- 19.Nisan.1988. Prof. Dr. Gülten Kazgan'a göre: 1980'de ortaöğretimde okullaşma oranı %42 iken 1987'de %38'e düştü. (Ulus)
- 26.Nisan.1988. PKK, Tunceli Mazgirt ilçesi Akdöven Köyünde Musa Sarısaç, Mustafa Çağlar adındaki iki ilkököl öğretmeni kurşuna dizdi. (Hürriyet)
- 12.Mayıs.1988. Elazığ, Karakoçan'da, İlçe İlköğretim Müdürü Bölge Yatılı İlköğretim Okulu Müdürü, iki yardımcısı ve dört polis, sabaha karşı, öğretmen lojmanını basarak, iki bayan öğretmeni, kollarına damga vurarak, polis gözetiminde “kızlık kontrolü”ne götürdüler. (Hürriyet)
- 14/18.Haz.1988. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca düzenlenen “I. Müzik Kongresi” Ankara'da Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salo-

- nu'nda gerçekleştirildi. 115 bildiri sunulan kongrede önemle ele alınan konulardan biri de okullarımızdaki müzik eğitimiydi. (Öğretmen Dünyası, Temmuz.1988)
- 4/6.Temmuz.1988. Türk Musikisinde Çağdaş Eğitim Çağdaş İcra Sempozyumu'nda geleneksel Türk müziği ile evrensel müziğin insan üzerine etkileri tartışıldı ve karşılaştırıldı. (Kayserioğlu, Öğretmen Dünyası, 6/89, 7)
- 10.Temmuz.1988. Sabancı Vakfı tarafından yaptırılan İstanbul Anadolu Hisarındaki Öğretmen Evi M.E.G.S.Bakanı Hasan Celal Güzel tarafından törenle hizmete açıldı (Tercüman).
- 12.Temmuz.1988. Dil Derneği'nin birinci olağan kurultayı Türk Dili Tetkik Cemiyeti(Türk Dil Kurumu)'nun kuruluş yıldönümü olan günde toplandı. Kurultaya Derneği 304 üyesinin üçte biri katıldı. Demek Başkanlığına Prof. Dr. Cevat Geray, asbaşkanlığa Rafet Erim, Genel Yazmanlığa Sevgi Özel ve Saymanlığa Avukat Atilla Göktürk seçildi. (Öğretmen Dünyası, Sayı:105).
- 18/22.Tem.1988. M.E.B.'nı Hasan Celal Güzel 6 yıl aradan sonra 12.Milli Eğitim Şurası'nı topladı. Şura öncesinde basılıp dağıtılan 180 sayfalık "Hazırlık Dökümanı" adlı kitapta Şura gündemindeki konularla ilgili olarak bilgi verildi. Bu belgeden bazı gerçekler şöyleydi:
- . 4-5 Yaş grubunu kapsayan 2 500 000 çocuktan ancak %4' okullaşabilmiştir.
 - . 49 608 İlkokuldan 11 148'nde ikili, 19'unda üçlü eğitim yapılmaktadır. Bu okulların %33'ünde birleştirilmiş sınıflar programı uygulanmaktadır. İlkokullarda 147 902 derslik vardır. Bunlardan 2 409'u standarda uygun değildir;7 847'si geçicidir.
 - . İlkokullarda bir dersliğe ortalama 44.4öğrenci düşmektedir. Ancak şehir merkezlerinin çoğunda bir derslikte 60-70 öğrenci bulunmaktadır.
 - . 1 109 Köyde okul yoktur. İlkokul çağındaki çocukların %92'sine öğrenim imkanı sağlanabilmiştir.
 - . Şehir ve kasaba ilkokullarındaki öğrencilerin %52.6'sı erkek, 47.4'ü kızdır. Köy ilkokullarındaki kızların oranı %46.8'dir.
 - . Ortaokul çağındaki öğrencilerin %60'ı okullaşabilmiştir. Ortaokullarda 15 956 derslikten 4 997'si standarda uygun değil. Ortaokullarda bir dersliğe 54 öğrenci düşmektedir. Şehir ve kasaba ortaokullarında öğrencilerin %63.5'i erkek. %36.5'i kızdır. Köylerde kız öğrencilerin oranı %26.2'ye düşmektedir.
 - . İlkokullara devam edemeyen 1 664 288 çocuğun okullaşması için 41 607 yeni dersliğe ihtiyaç vardır. İkili ve üçlü öğretim yapan okulların normal öğretime dönüştürülmesi için 40 672 yeni dersliğe ihtiyaç vardır.
 - . Liselerin %29.8'inde kütüphane yoktur. 1 384 lisenin 828'inde normal, 556'sında ikili eğitim yapılmaktadır. Liselerin %83.4'ünde yabancı dil laboratuvarı, %76.8'inde müzik odası yoktur.

- . Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi 1987'de genel bütçenin %8.53'ü iken bu oran 1988 bütçesinde ancak binde 15 puan artarak %8.68'e çıkmıştır. (Bakanlığın Şura Hazırlık Dökümanından).
- 27.Temmuz.1988. MEGS Bakanlığı'nca yaklaşık dört yıl önce yabancı ülkelerden dönen Türk ailelerinin çocukları için başlatılan "uyum kursları" bu yıl açılmadı. Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri kurs açılmasına neden olarak "istem olmamasını" gösterdiler. (Cumhuriyet)
- 6.Ağustos.1988. Öğretim Üyeleri Derneği Genel Sekreteri Tahir Hatipoğlu'nun yaptığı bir araştırmaya göre Türkiye'de 1980 sonrası 1402'lik öğretmen üyesi sayısı 1182'ye ulaştı. (Cumhuriyet)
- 24-28.Ekim.1988. 1. Gençlik Şurası toplandı. Eğitim tarihimizde ilk kez toplanan ve gençleri de temsil eden çok sayıda üyenin bulunduğu Şurada aşağıdaki konu ve sorunlar tartışılmış, ve bu sorunların çözümüyle ilgili tavsiye kararları alınmıştır:
- 1.2000 yılının gençliği,
 - 2.Gençliğin sağlığı ve zararlı alışkanlıklardan korunması,
 - 3.Suçla itilen gençlerin topluma kazandırılması,
 - 4.Özürli gençlere götürülecek hizmetler,
 - 5.Çalışan gençliğin sorunları,
 - 6.Çalışmayan gençliğin sorunları,
 - 7.Gençliğin serbest zaman etkinlikleri,
 - 8.Yüksek öğretim gençliğinin sorunları,
 - 9.Orta öğretim gençliğinin sorunları,
 - 10.Yurt dışındaki gençliğin sorunları. (Çağdaş Eğitim, Ocak 89,3)
- 20.Kasım.1988. Bakan Güzel, "1988 yılında mezun olan 1 milyon 758 bin 274 öğrenciye karşılık, ilk ve orta dereceli okullara 2 milyon 383 bin 415 yeni kayıt yapıldığını hatırlatarak, fark olarak ortaya çıkan 625 bin 141 öğrenciye, ancak 15 bin yeni öğretmen ve iyi donatılmış 15 bin 628 derslikle eğitim öğretim verilebileceğini" kaydetti. (Milliyet, 6)
- 22.Kasım.1988. MEGS Bakanı Hasan Celal Güzel, öğretmenleri maddi bakımdan layık oldukları yere kısa sürede ulaştırmanın mümkün olmadığını söyledi. (Milliyet)
- 23.Kasım.1988. 29 Kasım'da seçime girecek siyasi partiler, propagandalarında eğitimle ilgili çeşitli vaatlerde bulundular. İktidar ve muhalefet partilerinin eğitim programları şöyle:
- ANAP: YÖK revizyona alınacak, müteveli sistemine geçilecek. Öğretmenler meslek içi eğitime alınarak dinamik hale getirilecekler. İlk ve ortaöğretim birleştirilecek. Bilgisayar destekli eğitim için okullara 1 milyon bilgisayar dağıtılacak.
- SHP:Herkes parasız, çağdaş eğitim olanağı sağlanacak. Eğitimde birlik ilkesine özen gösterilecek. Din eğitimi, düşünce ve inanç özgürlüğü gözetilerek devlet denetiminde yapılacaktır. Ezbere dayalı eğitim terk edilecek, araştırmacı ve tartışmacı insanlar yetiştirile-

- cek. Demokrasi, uygulamada ve ilköğretimde öğretilecek. Temel eğitim 8 yıl, zorunlu ve parasız olacak. YÖK ve harçlar kaldırılacak. Öğretmenlerin yaşam düzeyi yükseltilecek.
- DYP: Ülkenin ihtiyaç duyduğu insan gücüne cevap veren, teknolojik üretimi destekleyecek araştırma elemanı yetiştirilecek. YÖK koordinatörlük görevi yapacak, üniversitelere bilimsel özerklik getirilecek. Mesleki eğitim yaygınlaştırılacak. Millet şuru her vatandaşa intikal ettirilecek. Lojman sorunu çözümlenecek.
- DSP: Eğitim, her yaştaki insana açık ve parasız olacak. YÖK kaldırılacak. Öğretim üyeleri ile öğrenciler yönetimde söz sahibi olacaklar. Özürlülerin eğitimine önem verilecek. Çocuk yuvaları yaygınlaştırılıp okul öncesi eğitim kurumlarına dönüştürülecek. Okullarda kültür, sanat ve spor faaliyetlerine yeterince yer verilecek. Öğrencilere iş edindirecek beceriler kazandırılacak. (Milliyet)
- 27.Kasım.1988. Ege Tıp Fakültesinde bazı dersler kapalı devre televizyonla yapılmaya başlandı. Ege Üniversitesi Senatosu kararıyla 1984 tarihinde kurulan Görsel İşitsel Uygulama ve Araştırma Merkezi, öncelikle Tıp Fakültesi'nin uygulamalı eğitim gerektiren dallarında hizmet vermek amacıyla kurulmuştu. Merkezin, video belgesellerinin hazırlandığı çağdaş merkezi bir stüdyosu, ayrıca kadın hastalıkları, doğum, cerrahi, morfoloji, kulak-burun-boğaz anabilim dalları için de birer stüdyosu bulunuyor. (Cumhuriyet, 12)
- 6.Aralık.1988. Yeterlik sınavını kazanacak öğretmenlerden 9639'unun Doğu Anadolu'ya atanacağı M.E.G.S. Bakanlığı'na açıklandı. (Cumhuriyet)
- . Orta öğretimde din dersleri öğretmenlerinin sayısı, felsefe dersi öğretmenlerinin sayısının 6 katına ulaştı. Liselerde sosyal bilimler ve edebiyat kolunda 6 saat, fen bilimleri kolunda ise "zorunlu seçmeli ders" olarak 2 saat okutulan derslerin Türkiye genelindeki öğretmen sayısı 1728.Liselerde haftada 1 saat okutulan din dersi öğretmenlerinin sayısı ise 10 109.(Cumhuriyet. 8)
- 19.Aralık.1988. Basamaklı kur sistemine dahil edilmeyen okullardaki yabancı dil öğretmenleri, sistemin uygulandığı okullara kaydırılıyor. Bu yüzden sistem dışı okullardaki yabancı dil dersleri boş geçiyor. (Cumhuriyet)
- 27.Aralık.1988. 2547 sayılı YÖK Yasası'nın parçası haline getirilen ek maddeyle "dini inanç sebebiyle boyun ve saçların türbanla kapatılması" serbest bırakıldı. (Milliyet)
1988. "Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı" kuruldu. Arşiv. İvedik Cad. No. 59. Yenimahalle. Ankara'daki Devlet Arşiv Sitesinde hizmet vermektedir. (Çağdaş Eğitim, Mart 1994. 45)
- 25.Ocak.1989. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne bağlı olarak "Eğitim Araştırma ve uygulama Merkezi" kuruldu. (Cumhuriyet).
- 3.Şubat.1989. Yüzbinlerce adayın girebilmek için yarıştığı Anadolu Liseleri'nin

- sayısı son 5 yılda %300 arttı. 1955 yılında İstanbul Kadıköy, İzmir-Bornova, Eskişehir, Diyarbakır, Konya, ve Samsun Maarif Koleji adıyla 6 okul açılmıştı. Yabancı dille eğitim yapan bu okulların adı 1975 yılında Anadolu Lisesi'ne dönüştürüldü. Anadolu Liselerinin sayısı: 1981'de 24'e, 1982'de 25'e, 1983'de 28'e, 1984'de 53'e, 1985'de 73'e, 1986'da 79'a, 1987'de 85'e ve 1988'de 13 yeni okulla 98'e ulaştı. Anadolu liselerine başvuran öğrenci sayısı 1986'a 134 000 iken, 1988'de 190000 'e ulaştı. Alınan öğrenci sayısı da aynı dönemde 7956'dan 11628'e yükseldi. (Milliyet)
- 5.Şubat.1989. Eğitimciler Derneği (EĞİT-DER)'in 1. Olağan Genel Kurulu dün Gölbaşı Sineması'nda yapıldı. (Hürriyet)
- 6.Şubat.1989. İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı (İLK-SAN)'ın tüm hesaplarına el kondu. (Hürriyet)
- 9.Şubat.1989. M.E.G.S. Bakanı Hasan Celal Güzel 1989 yılında öğretmenlik mesleğinin maddi ve manevi açıdan cazip hale geleceğini söyledi ve 11 vaat'de bulundu:1.Maaşlar iki katına çıkarılacak, 2.Yabancı dil dersine ek ücret ödenecek, 3.100 bin öğretmene konut projesi uygulanacak, 4.25 yerde dinlenme tesisi planlanacak, 5.Ankara'da 4 yıldızlı öğretmenleri yapılacak, 6.Her il ve ilçede sağlık merkezi açılacak, 7.Öğretmen çocuklarına öğrenim kontenjanı uygulanacak, 8.Öğretmen huzurevi açılacak, 9.Öğretmen çocuklarına yurt yapılacaktır, 10.Öğretmen anıtı yapılacaktır, 11.Öğretmenlik en özelenilen meslek olacaktır. (Milliyet)
- 17.Şubat.1989. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da teröristlerce şehit edilen 14 öğretmenin yasal varislerine 15'er milyon yardım yapıldı. Bakanlıkta düzenlenen törende, Atatürk ve şehit öğretmenler için saygı duruşunda bulunuldu. (Cumhuriyet)
- 25.Şubat.1989. M.E.G.S. Bakanlığınca yabancı dil öğretiminde reform yapmak için kurulan Yabancı Dil Eğitim Merkezi (YADEM) ilk mezunlarını verdi. Yurdun çeşitli illerinden seçilen 82 İngilizce, 47 Almanca ve 19 Fransızca öğretmeni "Öğretmen Yetiştiren Öğretmen" olarak görev yapmak için bir ay süreyle metodoloji kursu gördüler. (Milliyet)
- 26.Şubat.1989. YÖK Yasası'nda yapılan değişiklikten sonra bir yıl içinde 1686 doçentin profesörlüğe yükseltildiği, 150 doçentin de yine profesör olarak atandığı bildirildi.
- 27.Şubat.1989. Eğitimciler Derneği (EĞİT-DER) tarafından Türk-İş Toplantı Salonu'nda düzenlenen toplantıda, Hasan Ali Yücel'in 28. ölüm yıldönümü anıldı. (Cumhuriyet)
- 1.Mart.1989. Öğretmenlere trenlerde %50 indirim yapılıyor. Ayrıca 55 yaşından gün almış olan emekliler ve eşleri 60 bin lira karşılığında alacakları Tren-Tur ile 1 ay süreli seyahat edebilecekler. (Tercüman).
- 5.Mart.1989. UNESCO dünyadaki 889 milyon karacahile okuma yazma ve matematik öğretilmesi için tüm dünyaya çağrı yaptı. (Milliyet)

- 8.Mart.1989. Prof. Dr. Mahmut Tezcan yazdığı makalede Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan 62 adet "Gençlik Merkezi"nin sayısının artırılması gerektiğini savundu. (Milliyet)
- 17.Mart.1989. "Öğrenci Yurtları ve Benzeri Kurumların Açılması, İşletilmesi ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girdi. (Göktaş, M. E. Dergisi, Eyl. 1992. 46)
- 18.Mart.1989. Milli Eğitim Bakanlığı ve TRT işbirliği ile Okul Televizyonu Projesi başlatıldı. Bu uygulama ile özellikle lise son sınıfların Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji dersleri televizyonda işlenecek. (Çağdaş Eğitim, Şubat 1989, 44)
- 1.Nisan.1989. Milli Eğitim Bakanı Hasan Celal Güzel'in yerine Avni Akyol, Kültür Bakanı Tınaz Titiz'in yerine Namık Kemal Zeybek atandı. (Öğretmen Dünyası, Mayıs, 89)
- 13.Nisan.1989. Yeni göreve başlayan M.E.B.'nı Avni Akyol verdiği demecinde, "Vatandaşları okur yazar yapma amacı gerçekleşmedi. Okul öncesinden üniversiteye kadar, okullaşma, plan hedeflerinin gerisinde kaldı. Eğitim imkanları dengesiz dağıldı..." dedi. (Sakaoglu, 1992, 46)
- 26.Nisan.1989. 17/26 Nisan tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilen "Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği"ne bu yıl 34 ülkeden 600 çocuk katıldı. (Öğretmen Dünyası, Mayıs 89)
- 23.Mayıs.1989. YÖK almış olduğu 876 sayılı kararla ilköğretim öğretmenleri dahil bütün öğretmenlerin lisans düzeyinde öğrenim görmeleri ve bunun 1989-90 öğretim yılından itibaren başlatılmasını istedi. (M.E.B., TTK, 13)
- 15.Haziran.1989. 3580 sayılı yasa ile öğretmen yetiştiren fakülteleri ilk sırada tercih eden öğrencilere burs verilmesi benimsendi. (Adem, 2)
- 8-10.Haziran.1989. Milli Eğitim Bakanlığı'nın başkanlığında bir "Öğretmen Yetiştirme ve Danışma Kurulu" çalışmaya başladı. Bu Kurul'un tavsiyesi ile öğretmen yetiştirme sisteminin geliştirilmesi için "Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü" kuruldu. Bundan sonra öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci kaynağı olması düşünülen Anadolu Öğretmen Lisesi uygulaması başlatıldı. (Dikmen, 30)
- 11.Ağustos.1989. Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol, basamaklı kur sisteminin kaldırılacağını, bu projenin az sayıda ortaokul ve lisede pilot proje olarak deneneceğini, yabancı dilin bütün okullarda zorunlu dersler arasına alındığını bildirdi. (Öğretmen Dünyası, Eylül 89)
- 15.Haziran.1989. Üniversite giriş sınavlarında ilk on tercih arasında öğretmen yetiştiren programlara yer verip kazanan öğrencilere burs ve yatılılık olanağı veren 3580 sayılı Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren "Yüksek Öğretim Kurumlarına Parasız Yatılı ve Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Yardımlara İlişkin Yasa" çıkartıldı. (MEB, TTK, 14)
- 3.Eylül.1989. TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu ve 19 arkadaşı be-
raat etti. Gazioğlu ve arkadaşları, 15 yıl ağır hapis cezası ile yar-
gılandığı Ankara 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nde suçsuz bulunarak

- beraat etti. Avukat Halit Çelenk, Gazioğlu'nun vatandaşlıktan çıkartılmasının hukuksal dayanağının kalmadığını belirterek işlemin iptali için Danıştay'a başvurdu. (Cumhuriyet)
- 7.Eylül.1989. Devlet Bakanlığı'na bağlı Sosyal Yardımlaşma Fonu'nundan bu yıldan başlayarak 5 bin öğrenciye karşılıksız burs verileceği, bu nun 45 bin öğrenciye kadar yükseltilmesinin planlandığı bildirildi. (Tan)
- 10.Eylül.1989. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Okuma Yazma bilmeyenlerin oranının tüm dünyada gittikçe artması üzerine 1990 yılını "Okuma Yazma Yılı" olarak ilan etti. (Cumhuriyet)
- 12.Eylül.1989. Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Bölümü'nün yaptığı bir araştırmada çalışmayan annelerin çocuklarına daha çok dayak attıkları belirlendi. (Güneş)
- 14.Eylül.1989. Siirt-Eruh Karayolunda geçen hafta PKK'nın gerçekleştirdiği saldırıda 20 yurttaşla beraber iki öğretmen ve bir ilköğretim müfettişinin teröristlerce öldürüldüğü bildirildi. Öğretmen Mahmut Kapusuz, Durmuş Güçlü ve Müfettiş Ersin Çeviktemel'in Başgözü vadisinde cesetleri bulundu. (Milliyet)
- 22-24.Eylül.1989. Eğitimciler Derneği (EĞİT-DER) Altındağ Belediyesi Kültür Merkezinde Sendikal Haklar Kurultayı'nı topladı. (Başbuğ, 10)
- 13.Ekim.1989. İstanbul'da sonuçlanan Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Konferansı'nın 16.oturumu sonunda Avrupa ülkelerinin ulusal gelirlerinin %5 ile 7'si eğitime ayrılırken Türkiye ulusal gelirinin eğitime ayırdığı %2.1 lik orana dikkat çekildi. Bu rakam diğer bazı ülkelerde şöyle: Portekiz 3.2; F. Almanya 4.6; Belçika 5.5; Fransa 6.1; Danimarka ve Norveç 7.7. (Öğretmen Dünyası, Kasım 89)
- 16.Ekim.1989. İlk Güzel Sanatlar Lisesi "İstanbul Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi" Behçet Kemal Çağlar Lisesi binasında Bakan Ayni Akyol ve Prof. Dr. Adnan Saygun tarafından açıldı. Daha sonra Ankara, Kütahya, Bursa, Eskişehir, İzmir Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretime başladı. 1991-92 yılında Adana, Bolu, Diyarbakır ve Kayseri illerinde de Anadolu Güzel Sanat Liseleri açılarak sayıları 10'a çıkarıldı. (Gökçe, M. E. Dergisi, Kasım 1991, 37)
- 20.Ekim.1989. TED Bilim Kurulu'nun gelenekleşen ve yılda birer kez yapılan "eğitim" ve "öğretim" toplantılarına bir üçüncüsü eklendi. Bu üçüncü etkinliğin adı "eğitim sohbetleri". Bu gün yapılan sohbetin konusu "Anadolu Liselerinin Dünü, Bugünü ve Geleceği"ydi. Toplantıyı Prof. Dr. Kemal Güçlüol yönetti. Toplantıda Prof. Dr. Özcan Demirel ile Doç. Dr. Meral Aksu, Anadolu liseleriyle ilgili araştırmalarının sonuçlarını sundular. (Poyrazoğlu, 18)
- 23.Ekim.1989. 385 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu. (M.E.B. , TTK, 14)
- 3.Kasım.1989. 385 sayılı kanun hükmünde kararname ile Milli Eğitim Akademisi kurulması kararlaştırıldı. (Resmi Gazete No:20331; Tekişik, Çağdaş Eğitim. Ara. 1990. 2)

- 19.Kasım.1989. “Okulların Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği” çıktı. (Resmi Gazete, Sayı:20347)
- 27.Kasım.1989. “Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Dersdışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri ile İlgili Yönetmelik” yayımlandı. (Milli Eğitim, Şubat 1990)
- 3.Aralık.1989. Resmi Gazete’de “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname” yayımlandı. Bu kararnamenin 52. maddesi Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bir Milli Eğitim Akademisi kurulması hükmünü getirdi. (Resmi Gaz.)
- 25.Aralık.1989. Diyarbakır’da sınıfına sorduğu soruyu yanıtlayamayan 4. sınıf öğrencilerini sıra dayığından geçiren ilkokul öğretmeni İzzettin Aka öğrencilerinden Fatma Gezer’in kolunun kırılmasına neden oldu. (Milliyet)
1989. Üniversitelerde 17 Eğitim Fakültesi, 3 Teknik Eğitim Fakültesi, 1 Meslek Eğitim Fakültesi ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmektedir. (ÖSYM, 1989, 23)
1989. On Öğretmen Lisesi’nde Anadolu Öğretmen Lisesi uygulanmasına geçildi. 1990-91 Öğretim yılında öğretmenn liselerinin tamamı Anadolu Öğretmen Lisesi’ne dönüştürülerek yeni açılan 17 Anadolu Lisesi ile birlikte bu okulların sayısı 47’ye, 1991-92 öğretim yılında da 61’e yükseldi. (M.E.B. , TTK, 14)

- 3.Ocak.1990. 1989 yılının başarılı 7677 öğretmeni birer maaşla ödüllendirildi. Milli Eğitim Bakanlığı'nın geçen yıl aldığı bir kararla bu yıl başarılı öğretmenler belirlendi. Uygulamaya her yıl devam edileceği ve bundan böyle ödüllerin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde verileceği bildirildi. (Hürriyet)
- 15-19.Ocak.1990. "Yaygın Eğitim Şurası" toplandı. (Teb.Der. 25.Kasım.1991, 567)
- 23.Ocak.1990. Kara önlüğü pilot bölge olarak bazı okullarda kaldıran Milli Eğitim Bakanlığı 1990/1991 öğretim yılında bütün okullarda renkli önlük kullanılmasını kararlaştırdı. Yeni öğretim yılında lacivert, gri, deniz mavisi renklerinde önlük giyilecek. (Öğr. Dün., Mart 90, 35)
- 5.Şubat.1990. Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol, meslek ve atölye dersi öğretmenleri için getirilen özel hizmet tazminatı sisteminin, İngilizce ve Fen Dersleri grubu öğretmenlerine de uygulanacağını açıkladı. (Hürriyet)
- 9.Şubat.1990. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün aldığı bir kararla, okullar gri, siyah lacivert ve deniz mavisi renklerinden birini önlük rengi olarak seçebilecekler. (Güneş)
- 14.Şubat.1990. Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in soru önermesine yanıt veren Devlet Bakanı Hüsamettin Örtüç, teröristlerce bugüne kadar 54 köy ilkokulunun yakıldığını, bunların yapılması için 12.5 milyar lira ödenek ayrıldığını söyledi. (Milliyet)
- 19.Şubat.1990. Milli Eğitim Bakanlığı liselerde sınıf geçme yerine ders geçme sistemini getirmek için hazırlık yapıyor. (Cumhuriyet)
- 23.Şubat.1990. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın son on yıldaki çalışmaları ile ilgili raporunda, 1989'da Kuran Kursu sayısının 4175, öğrenci sayısının 155 403. Yayımlanan dinsel kitap sayısının 1979'da 2 milyondan 1988'de 4 517 350'ye yükseldiği belirtiliyor. (Cumhuriyet)
- 28.Şubat.1990. Milli Eğitim Bakanlığı'nda başlatılan "Ölçme ve Değerlendirme Sistemi Geliştirme Çalışmaları" çerçevesinde kurulan Komisyon çalışmalarını 9.Haziran.1990'da tamamladı. (M.E.Dergisi, Nisan 1991, 4)
- 15.Mart.1990. Milli Eğitim. Bakanı Avni Akyol, güvenlik nedeni ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da 442 okulun kapalı olduğunu açıkladı. (Cumhuriyet)
- 19-21.Mart.1990. "Orta Öğretimi Yeniden Düzenleme ve Reform Milli Semineri" yapıldı ve bir rapor hazırlandı (Teb.Der. 25 Kasım 91, 2347.567)
- 2.Nisan.1990. Hüseyin Hüsnü Tekişik 8. okulunu Amasya'da yaptırdı. Daha önce Ankara Dona, Siirt Pınarova, Diyarbakır Tanoglu, Aksaray Büyük Pörekler, Hakkari Tatlı'da birer okul, Şebinkarahisar'a da bir

- Kültür Merkezi yaptıran Tekişik 8. okulunu da Amasya'da yaptırdı. (Çağdaş Eğitim, Nisan 1990, 3)
- 13.Nisan.1990. Çıkarılan bir kararname ile her derecedeki ve türdeki okul öğretmenlerinin görev yerlerinin belirlenmesi ile orta okullara müdür atama işlemleri yetkisi Valiliklere devredildi. (419 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)
- 23.Nisan.1990. Yüksek Öğretim Kurulu'nun düzenlediği rapor da üniversitelerin 11 temel sorunu belirlendi: 1. Öğrenci örgüt peşinde, 2. Öğrenci Üniversiteye hazır gelmiyor, 3. Talep karşılanamıyor, 4. Okullaşma oranı artmıyor, 5. Öğrenci istediği dala giremiyor, 6. Öğretim üyesi yetersiz, 7. Sosyal faaliyet yok, 8. Ödenek çok az, 9. Kütüphaneler yetersiz, 10. Eğitimin niteliği düşük, 11. Bilimsel araştırma yapılamıyor. (Tercüman)
- 13.Mayıs 1990. I. Özel Eğitim Konseyi toplandı. (Teb. Der..25.Kasım.1991,2347,566)
- 5.Haziran.1990. Eğitim-İş Sendikası'nın PTT ile gönderilen başvuru belgelerini Ankara Valiliği aldı. Kurucular Kurulu Genel Başkanı Niyazi Altunya Sendika'nın böylece tüzel kişilik kazandığını söyledi. (Cumhuriyet)
- 22.Haziran.1990. "Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Komisyon Raporu" yayımlandı. (M.E.B. , Ankara, 1991)
- 3.Ağustos.1990. "M.E.B.'na Bağlı Okul Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği" Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. (Resmi Gazete, Sayı: 20594)
- 9.Ağustos.1990. Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol, dün İstanbul'da Genç İşadamları Derneği'nin Ağustos ayı toplantısının konuğu oldu. "Türk gençliğinin geleceği ve eğitim sorunları"nın tartışıldığı sohbet toplantısında, ortak yakınlıklar dile getirildi. (Güneş)
- . Sınıfta kalan öğrenciler, M.E.B.'na "pahalya" maloluyor. Geçen yıl sınıfta kalan 1 milyon 315 bin öğrenciyle birlikte 22 bin derslik ihtiyacının ortaya çıktığını belirten Avni Akyol, bunun maliyetinin 1 trilyon 691 milyar lira olduğunu vurguladı. Akyol, "Sınıf geçme sisteminde artık çağdışı kalmış olan eleyici sistemden vazgeçmemiz gerekiyor," dedi. (Güneş)
- 24-28.Eylül.1990. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından "Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi" toplandı. (Demirel,1992,27)
- 28.Eylül.1990. ODTÜ Öğretim Elemanları Derneği kuruldu. (Cumhuriyet,12.Kasım.1994, 18)
- 5.Ekim.1990. Yürürlüğe giren "M.E.B. Bağlı Okul ve Kurum Yöneticilerinin Nitelikleri ile Atanmaları Hakkında Yönetmelik" ile yöneticiliğe atanacaklarda bulunması gereken genel ve özel şartlar ile tercih nedenleri ayrı ayrı belirlendi. (M. E. Dergisi. Temmuz.1991. 50)
- 23.Ekim.1990. Çıkarılan 3670 sayılı yasa, yürürlükteki yasalara aykırı olmamak kaydıyla yüksek öğretim kurumlarında kıyak kıyafeti serbest bıraktı. (Milliyet, 28.Mart.1991)
- 27.Ekim.1990. "Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetme-

- liğı" yayınlanarak yürürlüğe girdi. (Resmi Gazete, No: 20678)
- 19.Kasım.1990. Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile ilkokul ve ortaokul matematik programları "İlköğretim Matematik Dersi Programı" olarak deneniş, geliştirilmek üzere birleştirildi. (Talim ve Terbiye Kurulu Kararı No: 153)
- 26.Kasım.1990. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın katıldığı bir törenle Ankara'nın Hasanoğlan kasabasında Milli Eğitim Akademisi binalarının temeli atıldı. (Tekişik, Çağdaş Eğitim, Ara. 1990, 2)
- 10.Aralık.1990. "Özel Kurslar Tıp Yönetmeliğı" yayımlandı. (Teb. Der. 2327, 849)
1990. TÜSİAD (Türk Sanayici ve İşadamları Derneğı) çok tartışılan Eğitim Raporu'nu yayımladı. (Hale, Ocak 91, 46)
1990. TED tarafından 13. Türk Eğitim Derneğı Hizmet ödülü Hüseyin Hüsnü Tekişik'a ; "Eğitim Araştırma Ödülü" de Prof. Dr. Yıldız Kuzgun'a verildi. (Eğitim ve Bilim)
1990. ÖSYM Yıllığı'nda verilen bilgilere göre 1990'da 125 tane 2 yıllık yüksekokul bulunmaktadır. Bunlardan 92'si Meslek Yüksekokulu'dur. Bu okullara 1990'da 33 887 öğrenci yerleştirilmiş olup bunların 233'ü okul birincisidir. Yerleşen öğrencilerin %83'ü (28 179) Meslek Yüksekokullarındadır. (ÖSYM Yıllığı. 1990)
1990. LİMME -Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi başlatıldı. (Yüce, 15)
- 6.Ocak.1991. Çağdaş Türk Müziğı'nin öncülerinden A. Adnan Saygun (1907-1991)İstanbulda öldü. İzmir Lisesi'nde öğretmenken Paris'e gönderildi; Schola Contorium'da öğrenimini tamamladı. Türkiye'ye dönünce Ankara Musiki Muallim Mektebi'nde, İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda çalıştı. Bela Bartok'un Güney Anadolu Gezisine katıldı. Halkevleri Müzik Müfettişliğı görevi yaptı. 1971'de Devlet Sanatçısı; 1985'de "Sanatçı Profesör" ünvanlarını aldı." "Türk Beşleri" diye anılan sanatçılardan biri olan Saygun'a 1981'de Atatürk Sanat Armağı verildi. Müzik alanında bir çok araştırması ve kitapları vardır.
- 19.Ocak.1991. Milli Eğitim Bakanlığı, ders kitapları yönetmeliğinde değışiklik yaparak, özel sektörün daha serbest kitap yayımlamasını sağladı. Özel sektör tarafından hazırlanan ders kitapları Talim Terbiye Kurulu tarafından incelenerek, uygun bulunması durumunda okutulacak. (Milliyet)
- 21.Ocak.1991. "Anadolu Öğretmen Liseleri Yön." yayımlandı.(Teb. Der.,2329,1)
- "İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliğı" yayımlandı. (Teb. Der. , 2329, 8)
- 9.Mart.1991. Coşkun Ertepinar, Türkiye İlim ve Edebiyat Eser Sahipleri Meslek Birliğı (İLESAM) tarafından Türk kültürüne 50 yılı aşkın hizmetlerinden dolayı İLESAM Hizmet Şeref ödülü ile ödüllendirildi. (Evyapan, 40)
- 1.Nisan.1991. "Okullarda Okutulacak Ders Kitapları" ile ilgili genelge yayımlandı. (Teb. Der. 2334, 145)

- 9.Nisan.1991. 20840 sayılı Resmi Gazete'de "2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi; Bu Kanuna Dört Ek Madde Eklenmesi ve Bir Ek Maddenin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair" 3708 sayılı yasa yürürlüğe girdi. Bu yasa ile bazı üniversitelere "özel statü" getirilmesi, "özel ve vakıf yüksek öğretim kurumlarının açılması", kararlaştırıldı. (Resmi Gazete)
- 13.Nisan.1991. Çıkarılan "Türkiye Çocuk Çevre Kulupleri Yönetmeliği" uyarınca ilk kez 8.Haziran.1991 Cumartesi günü kutlanan Türkiye Çocuk Çevre Kulupleri Şenliğe, A. Akyol Başkanlığı'nda Anıtkabir'e yapılan ziyaretle başladı. (Resmi Gazete, Sayı:20844)
- 5.Mayıs.1991. Özel Eğitimden Sorumlu Müsteşar yardımcısı Yusuf Ekinci, 1985 yılı itibariyle Türkiye'de 7.5 milyon özörlü bulunduğunu belirterek, bedensel veya zihinsel özörlülere yönelik okullaşma oranının %0.1 ile %3 arasında değiştiğini söyledi. Özel eğitimdeki eksikliklerin okullaşma oranıyla sınırlı olmadığını, program, araç gereç, personel sıkıntısı gibi sorunların da bulunduğunu kaydeden Ekinci, bu eksikliklerin giderilmesinin çağdaşlaşmanın gereği olduğunu vurguladı. (Milliyet)
- 8-10.Mayıs.1991. Ankara'da "Eğitim Yönetimi Semineri" düzenlendi. Özel Öğretim Genel Müdürlüğü, Ankara Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Salonlarında düzenlenen Seminere 73 ilden birer temsilci katıldı. (M. E. Dergisi, Temmuz.1991, 62)
- 9.Mayıs.1991. Milli Eğitim eski bakanlarından Ali Naili Erdem ve Metin Emiroğlu, Kuran Kursu tartışmasında Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol'a destek verdiler. Kuran kurslarına okul statüsü verilmesinin çok yanlış sonuçlar doğuracağını belirten Erdem ve Emiroğlu dini eğitimle okul eğitiminin farklılığına işaret ettiler. (Milliyet)
- Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yüksel Bozer, kuran kursu ve imam hatip liselerinde Kuran-ı Kerim'in Türkçeleştirilerek okutulmasını istedi. (Milliyet)
- 13.Mayıs.1991. "Okul Spor Kolları Yönetmeliği" yayımlandı (Teb.Der., 2336, 218)
- 13-15.Mayıs.1991. I. Özel Eğitim Konseyi Milli Eğitim Bakanlığı Şura Salonu'nda toplandı. Açılışı yapan Bakan A. Akyol, "Bugün özel eğitim görenlerin sayısı oldukça azdır. Bir değerlendirmeye göre %14 özel eğitime muhtaç nüfusumuzun, bugün ancak ancak %2.7'sine imkan sağlanabilmektedir," dedi. (M. E. Dergisi, Temmuz.1991, 4)
- 17.Mayıs.1991. "Avrupa Okullar Günü" dolayısıyla düzenlenen törende dereceye giren öğrencilere ödülleri Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol dağıttı. (M. E. Dergisi, Temmuz.1991, 52)
- 23.Mayıs.1991. TED IX. Öğretim Toplantısı'nın konusu "Orta öğretim Kurumlarında Din Kültürü Ahlak Bilgisi Öğretimi ve Sorunları" idi. Açılış konuşmasını Prof. Dr. Mahmut Adem yaptı. (Eğitim ve Bilim)
- 24.Mayıs.1991. "Beceri Yarışması" sonuçlandı. Yapılan törende, elektronik, Makina Ressamlığı, Metal işleri, Mobilya ve Dekorasyon, Motor,

- Tesviye ve Yapı Ressamlığı alanlarında dereceye giren öğrencilere ödülleri Avni Akyol (M. E. Dergisi, Temmuz.1991, 60)
- 3-5 Haziran.1991. Datça Eğitim Merkezi ve Sosyal Tesisleri açıldı. Bu tesislerin açılış sırasında 73 ilden gelen Milli Eğitim Müdürleri için bir seminer düzenlendi. (M. E. Dergisi, Temmuz.1991, 48)
- 7.Haziran.1991. TED Eğitim Hizmet Ödülü bu yıl eğitim alanında 30 yıldan fazla hizmet etmiş olan değerli eğitimci Hüsnü Cırıtlı'ya verildi. Cırıtlı Elbistan'da doğdu. 1933 yılında Gaziantep İlköğretim Müfettişliği'ne atandı. 1939'da D.T.C.F.'ne asistan olarak girdi;daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliğine atandı. (Eğitim ve Bilim)
- 10.Haziran.1991. "Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Bölümlere Yönlendirilmesine İlişkin Esaslar" yayımlandı. (Teb. Der. 2338, 276)
- 24.Haziran.1991. "İlköğretim Okulları Matematik Dersi Öğretim Programı" yayımlandı. (Teb. Der. , 2339, 281)
- 8.Temmuz.1991. 1988 rakamlarına göre eğitimin milli gelir içindeki payı %2.9'da kalıyor. Bu oran Kanada'da %8.8, Hindistan'da %3.nüfus artışı bizden kat kat düşük ülkelerin bile eğitime ayırdığı pay bizden fazla. Bu eğitim sistemi 92 kişi okula başlatıp, bunların 60'ını ortaokula yerleştirebiliyor, bu 60 kişiden 20'si liseye girebiliyor ve 20 öğrenciden 12'si yüksek öğrenim olanağı bulabiliyor. (Pirim, Milliyet, 8)
- 10.Ağustos.1991. "Eğitimde Özelleştirme" büyük bir hızla devam ediyor: Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre, 1986 öğretim yılında 318 özel okulda 99 286 öğrenci eğitim görürken, aynı yıl 293 kursta 82 324, 453 dersanede de 245 796 öğrenci ders aldı. 1990-91 öğretim yılında ise özel okul sayısı 517'ye öğrenci sayısı da 151 884'e yükseldi. 1991 yılının ilk altı ayında da 1872 kursta 294 160, 727 dersanede 225 924 öğrenci destekleyici eğitimden yararlandı. (Cumhuriyet)
- 18.Ağustos.1991. Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol, "Ders Geçme ve Kredi Sistemi" uygulamasının eğitimde "reform" niteliğinde olacağını ifade etti. Akyol şimdiki sistemde öğrencinin %60'ının doğrudan sınıf geçemediğini kaydederek "1 milyon 350 kişi bütünlümeye kalıyor. Böyle bir sistemi nasıl savunabilirdik?" dedi. (Cumhuriyet)
- 29.Ağustos.1991. Talim ve Terbiye Kurulunun 130 sayılı kararıyla "Ortaöğretim Kurumlarında Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği" kabul edildi ve Bakanlık onayı alındıktan sonra 2.Eylül.1991 tarih ve 20797 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. (Resmi Gazete)
- 2.Eylül.1991. M.E.B.'nin yeni öğretim yılında uygulamaya başlayacağı Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği, Bakan Avni Akyol tarafından Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Ortak ve seçmeli derslerden oluşan ve her dersin bir dönem okutulacağı yeni sistemde başarı değerlendirmesi harf ile yapılacak. (Cumhuriyet: Resmi Gazete: 2.9.1991, sayı: 20797;Teb. Der. 2342 (ek), 384/1)

- 7.Eylül.1991. İlköğretim okulları için "İş Eğitim Programı" uygulanmaya kondu. (Talim Terbiye Kurulu Kararı, Sayı:171)
- 16.Eylül.1991. "Lise I Matematik Programı" yayımlandı. (Teb Der. 2343, 335)
- . "Pratik Kız Sanat Okulları Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2343 (ek), 448/1)
- 16.Eylül.1991. "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan Lise ve Dengi Okulların Seçmeli Resim ile Müzik (I-V dönemleri), Öğretim Programları kabul edildi. (Teb. Der. 2343(ek), 23)
- 3.Ekim.1991. Son sınıfa gelen Fen Lisesi öğrencileri üniversite sınavlarının değerlendirilmesinde esas alınan orta öğretim başarı puanında 15-20 puanlık kayba uğramamak için genel liselere geçiyorlar. (Milliyet)
- 28.Ekim.1991. "Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi" yayınlanarak yürürlüğe girdi. (Teb. Der. 2346, 521)
- 25.Kasım.1991. Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol'un görevden ayrılma mesajı yayımlandı. (Teb. Der. 2347, 561)
- . Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan'ın göreve başlama mesajı yayımlandı. (Teb. Der. 2347, 578)
- . "Ödünç Kitap Projesi" başlatıldı. (Teb. Der. 2347, 567)
- 25-27.Kasım.1991. M.E.B. ile Buca Eğitim Fakültesi'nin işbirliği ile "I. Eğitim Kongresi: Öğretmen Yetiştirme Paneli"ne 100'e yakın tebliğ sunuldu. (Dikmen, 29)
- 9.Aralık.1991. "Fen Bilimleri I" programı yayımlandı. (Teb. Der. 2348 (ek), 656/25)
- 19-21.Aralık.1991. M.E.B. Okulî Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı ve İzmir 9 Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'nin işbirliği ile "Eğitim Kurumlarında Beden eğitimi ve Spor Sempozyumu" düzenlendi. (Gümüşova, 36)
- 24/27.Aralık.1991. Kültür Bakanı Fikri Sağlar beraberinde milletvekilleri. ünlü yazarlar, sanatçılar olduğu halde Türkmenistan'ı ziyaret ederek bir kültürel değişim programı imzaladı.
1991. Eğitimci ve yazar Kemal Demiray (1912-1991) Ağustos ayında İstanbul'da öldü. Demiray'ın ilk. ortaokul ve liselerde Türkçe, dilbilgisi, edebiyat ve kompozisyon dersleriyle ilgili kitapları vardı. 1943 yılında Türkçede ilk çocuk edebiyatı kitabını yazdı. Michigan Üniversitesi dilbilimi, dil öğretimi, çocuk edebiyatı dallarında eğitim gören Demiray çeşitli okullarda öğretmenlik yaptı. Gazi Eğitim Enstitüsü görevinde bulundu. Kemal Demiray aynı zamanda 1969 yılında TDK Sözlük Kolu Başkanlığına seçildi ve 10 yıl bu görevde kaldı. TED Hizmet Ödülü'nü kazanan Demiray'ın 50'den çok kitabı vardır.
- 10-11.Ocak.1992. Ankara Özel Tefvik Lisesi "Dünyada Türkçe, Dünyada Fransızca" konulu bir seminer düzenledi. (Çankaya, 30)
- 17.Şubat.1992. "Trafik Bilgisi I. II Ders Programları" kabul edildi. (Teb. Der. 2352, 59)

s ayında

- . “Fen Bilimleri II Ders Programı” kabul edildi. (Tebliğler Dergisi, 2352, 63)
- 27-28.Şubat.1992. I. Mesleki Eğitim Şurası Ankara’da Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan’ın açış konuşmasıyla başladı. (M.E.Dergisi, Mayıs1992, 21)
- 7.Mart.1992. Koç Vakfı’nca İstanbul’da Koç Üniversitesi kuruldu. (Cumhuriyet, 13.Kasım, 1994, 18)
- 16.Mart.1992. Lise III “Sosyoloji Dersi Programı” yayımlandı. (Tebliğler Dergisi, 2354, 97)
- . “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği” yayımlandı. (Tebliğler Dergisi, 2354, 105)
- . Bilgisayar I ve II derslerine ilişkin programlar yayımlandı. (Tebliğler Dergisi, 2354 (ek), 7)
- . Demokrat Eğitimciler Sendikası (DES) kuruldu. (Öğretmen Dün-yası, 203, Kasım, 31)
- 30.Mart.1992. “1992-93 Öğretim Yılında Okutulacak Ders Kitapları Listesi” ya-yımlandı. (Teb. Der. 2355, 161)
- 13.Nisan.1992. Anadolu, Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri “Bilgisayar Bölümü Öğretim Programı” yayımlandı. (Teb. Der. , 2356, 207)
- . “Ortaokul Vatandaşlık Bilgileri Dersi”nin programı kabul edildi. (Teb. Der. 12356, 213)
- . “İlköğretim ve ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Dersi Programı” kabul edildi. (Teb. Der. 2356, 219)
- 27.Nisan.1992. “Ortaöğretim Kurumları Coğrafya Programı” yayımlandı. (Teb. Der., 2357, 254)
- 30.Nisan.1992. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Özel Eğitim ve Rehberlik Daire Başkanlığı, bu tarihte “Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hiz-metleri Genel Müdürlüğü” şeklinde yeniden örgütlendi ve her en-gel grubunun eğitiminden sorumlu ayrı şubeler oluşturuldu. (Dönmez, 12)
- 4.Mayıs.1992. Kültür Bakanlığı Sürekli Türk Dili Kurultayı 4/8 Mayıs tarihleri a-rasında Milli Kütüphane Başkanlığı’nın Konferans Salonu’nda gerçekleştirildi. (Milliyet)
- 11.Mayıs.1992. “Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği” yayımlandı (Teb. Der. 2358, 269). Bazı maddeleri değiştirildi (Teb. Der. 28.Eyl. 1992.)
- . “Çevre ve İnsan I” Dersi Öğretim Programı” yayımlandı. (Teb-ligler Dergisi 2358, 282)
- 21-23.Mayıs.1992. M.E.B., ilköğretim Genel Müdürlüğü, UNICEF ve Hacettepe Ü-niversitesi’nin işbirliği ile “Türkiye’de İlköğretim” konulu bir Sempozyum düzenlendi. (Dikenoğlu, 44)
- 25.Mayıs.1992. “Lise Kimya I, II, III, Dersleri Öğretim Programları” kabul edil-di. (Teb. Der. 2359, 307)
- . “Lise Fizik I, II, III Dersleri Öğretim Programları” yayımlandı. (Teb. Der. 2359, 321)
- 26-29.Mayıs.1992. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ve Milli

- Eğitim Bakanlığı işbirliği ile Erzurum'da "Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon" konulu bir toplantı düzenlendi. (M.E.B., TTK, 5)
- 23-26.Haz.1992. Ankara Sheraton Oteli'nde "Türkiye'de Kadın Eğitimi Birinci Uluslararası Konseyi" toplandı. (M. E. Dergisi, Eylül 1992, 6)
- 3.Temmuz.1992. Şanlıurfa'da Harran Üniversitesi; İsparta'da Süleyman Demirel; Aydın'da Adnan Menderes; Zonguldak'ta Karacaelmas; Denizli'de Pamukkale; Balıkesir'de Balıkesir; Kocaeli'nde Kocaeli; Sakarya'da Sakarya; Manisa'da Celal Bayar; Bolu'da İzzet Baysal; Hatay'da Mustafa Kemal; Afyon'da Kocatepe; Gebze'de Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü; Kars'ta Kafkas; Çanakkale'de Onsekiz Mart; Niğde'de Niğde; Kütahya'da Dumlupınar; Tokat'ta Gaziosmanpaşa ; Muğla'da Muğla; Kahramanmaraş'ta Sütçü İmam; İzmir'de İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü; Kırıkkale'de Kırıkkale Üniversiteleri kuruldu. (Resmî Gazete, 10.Temmuz.1992, Kanun No: 3837)
- 6.Temmuz.1992. "Lise Bilim ve Teknoloji I Dersi Öğretim Programı" yayımlandı. (Teb. Der. 2361, 388)
- 15.Temmuz.1992. Araştırma Görevlileri Derneği kuruldu. (Cumhuriyet, 12. Kasım. 1994, 18)
- 20.Temmuz.1992. "Lise Türk Dili Edebiyatı Derslerinin Programları" yayımlandı. (Teb. Der. 2362, 413)
- 21.Temmuz.1992. Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamındaki illerde can güvenliği, öğrenci azlığı, öğretmen olmaması, köylerin okulların yakılması, boşaltılması gibi nedenlerle M.E.B.'na bağlı ilköğretim kurumlarında sağlıklı eğitim yapılamıyor. Bu nedenlerle Olağanüstü Hal kapsamındaki 13 ilden Adıyaman ve Muş dışındaki illerde 622 ilköğretim okulu kapalı bulunuyor. M.E.B. verilerine göre 1991-1992 öğretim yılında kapalı kalan 622 okulda öğrenim gören toplam 622 okulda öğrenim gören 16 bin 241 öğrencinin 6 bin 853'ü diğer illerdeki yatılı okullara yerleştirilirken 9 bin 388'i açıkta kaldı. (Cumhuriyet)
- 3.Ağustos.1992. "Lise Edebiyat (Seçmeli) Dersinin Programı" yayımlandı. (Tebliğler Dergisi, 2363, 445)
- 7.Ağustos.1992. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu yönetmeliğin 108 maddesi Öğretmenler Kurulu'nu, 109. maddesi Zümre Öğretmenler Kurulu'nu, 110. maddesi Şube Öğretmenler Kurulu'nun çalışmalarını düzenlemektedir. (Resmî Gazete, 21308; Teb. Der. 31.Ağustos.1992, 2365, 496)
- 14.Eylül.1992. "Zihinsel Özürlü Çocukların Eğitim Uygulamaları Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2366, 582)
- "Lise (Seçmeli) Türkiye Coğrafyası, Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Ülkeler Coğrafyası Ders Programları" yayımlandı. (Teb. Der. 2366, 572)
- 28.Eylül.1992. "İlkokullarda Çevre, Sağlık, Trafik, Okuma Dersi Öğretim Programı" yayımlandı. (Teb. Der. , 2367, 633)

- “Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlandı. (Teb. Der. 2367, 621)
- “İlkokul-Çevre, Sağlık, Trafik, Okuma-Dersine İlişkin Program” yayımlandı. (Teb. Der. 2367, 633)
- 29.Eylül.1992. II. Türk Cumhuriyetleri ve Türk Halkları Eğitim Bakanları Konferansı Kırgızistan'ın Başkenti Bişkek'te toplandı (Bitişi: 3.Ekim.1992). İlk 23-27.Mayıs 1992 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmişti. Bişkek'teki konferans sırasında Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan'a Kırgızistan Cumhuriyeti Devlet Üniversitesi tarafından “Fahri Profesörlük” ünvanı verildi. (M. E. Dergisi, Kasım, 1992, 19)
- 12.Ekim.1992. “Halkbilim I” dersi öğretim programı yayımlandı. (Teb. Der., 2368, 720)
- “Felsefe Tarihi I” ve “İnsan İlişkileri” derslerinin programları yayımlandı. (Teb. Der. 2368, 734)
- 12.Ekim.1992. “Lise (Seçmeli) “İslam Tarihi I Ders Programı” yayımlandı. (Teb. Der. 2368, 737)
- 18.Ekim.1992. Milli Eğitim Bakanlığı'nca, Ankara, İzmir, İstanbul, Adana, Gaziantep, Diyarbakır ve Erzurum'da başarı grafiği yüksek 27 okul Süper Lise haline getirildi. “Devlet Destekli Özel Lise” diye tanımlanan okullar hazırlık sınıflarına öğrenci alarak eğitimlerini sorunsuz sürdürüyorlar. (Milliyet)
- 24.Ekim.1992. Boş zaman okulu kuruldu. “Etüd Eğitim Merkezi”ni kuran 25 yıllık eğitimci Lider Civelek: Kurumumuza gelen çocukların okulda aldıkları bilgileri pekiştiriyor, yaşlarıyla paylaştıkları mutlu bir dünyada gizli kalmış yeteneklerini bulup geliştiriyoruz,” diyor. “Etüd Eğitim Merkezi”ne öğleyin okuldan gelen öğrenciler, önlüklerini çıkardıktan sonra el-yüz temizliği yapıp yemek yiyorlar. Ardından, sınıf düzeylerine göre gruplandırılıp, öğretmen gözetiminde ödevlerini yapıyorlar. Dördüncü, beşinci sınıf öğrencileri ayrıca test çözüyorlar. Yorgunluklarını ise uzmanların gözetiminde oyun, satranç, tiyatro, resim, müzik (org ve flüt), bale gibi etkinliklerle atıyorlar. (Milliyet)
- 26.Ekim.1992. “Lise Coğrafya I, II Ders Programları yayımlandı. (Teb. Der. 2369, 787)
- İlköğretim Okulu İş Eğitimi” dersi programı yayımlandı. (Tebliğler Dergisi 2369, 797)
- 28.Ekim.1992. Yüksek Öğretim Kurumu'nun 1991-92 yılı istatistikleri, kız öğrencilerin mezuniyet başarısının erkeklerden daha fazla olduğunu ortaya koydu. Üniversiteye 1988-1989 öğretim döneminde kayıt yaptıran öğrencilerin üçte ikisi erkekken, bu yıl mezun olanların üçte ikisini kız öğrenciler oluşturdu. Üniversitelere bu yıl 70 bin kız, 127 bin erkek öğrenci kaydoldu. Üniversitelerdeki önlisans öğrencileri 75 bin, lisans öğrencileri 673 bin ve lisansüstü de 43

- bine ulaştı. (Milliyet)
- 28.Ekim.1992. Türk Standartları Enstitüsü şehir okullarında bulunması gereken standartları belirledi. T.S.E.'nin aylık yayın organı Tüketici Bülteni'nde yer alan standartlar şöyle: Sınıflar, en fazla 40 kişilik olmalı. Okulda sığınak, otopark, kütüphane ve beslenme odası bulunmalı; şehir okulları yoğun kent trafiğinden uzak, cezaevi, kahvehane ve içkili lokantalara en az 100 metre uzaklıkta ve %10-12 meyilli arazi üzerine kurulmalı. (Milliyet)
- 1.Kasım.1992. Açık Öğretim Lisesi uygulaması başlatıldı. Basın toplantısında Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan "Lise öğrenimi olanak ve fırsatını bulamamış önemli sayıda bir kitle bulunmaktadır. Her yaştaki, her durumdaki yurttaşlarımıza lise diploması alabilecekleri bir fırsatı sunuyoruz." dedi. (M. E. Dergisi, Kasım 1992, 27)
- 3.Kasım.1992. Akdeniz Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Tuncer Karpuzoğlu, öğrencilere verdikleri notların yargı yoluyla değiştirilmesini eleştirerek bu uygulamaya son verilmesini istedi. (Milliyet)
- 9.Kasım.1992. "Türk Dili ve Edebiyatı" dersi öğretim programı yayımlandı. (Teb. Der. 2370, 813)
- "Lise Bilim Tarihi I" ders programı kabul edildi. (Teb. Der., 2370, 850)
 - "Motorlu Taşıt Sürücüler Kursu Yönetmeliği"nde değişiklikler yapıldı. (Teb. Der. 2370, 858)
- 10.Aralık.1992. Ortaöğretimin güncel sorunları, İstanbul'da, Darüşşafaka Cemiyeti'nin düzenlediği panelde tartışıldı. Ortaöğretimin sorunlarının tartışıldığı panelde konuşan Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan, bu kentleşme ve nüfus artışı ile eğitimde reform yapılamıyacağını söyledi. Panelde konuşan Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu da İnsanca Gelişme Raporları'nda Türkiye'nin 1992 yılında 160 ülke arasında 0.671'lik bir endeks değeri ile 71. sırayı aldığını söyledi. (Milliyet)
- 22.Aralık.1992. Radyo Televizyon Anadolu Teknik Lisesi açıldı. M.E.B.'nin Film, Radyo, Televizyonla Eğitim Merkezinde Türk Japon işbirliği içinde eğitime başlayan teknik liseye 1992-1993 öğretim yılında Ankara'dan 48 öğrenci alındı. Öğrencilerin 24'ü İngilizce, 24'ü Japonca hazırlık sınıflarında eğitim görmektedirler. (Çağdaş Eğitim, Ocak 93, 30)
- 25.Aralık.1992. Çocuk kitapları yarışması sonuçlandı. M.E.B.'nce dört ayrı dalda düzenlenen "Çocuk kitapları yarışması sonuçlandı ve ödüller M.E.B. Başöğretmen Salonu'nda düzenlenen bir törenle verildi. (Çağdaş Eğitim, Şubat 1993, 36)
- 29.Aralık.1992. 1992 Yılı içinde M.E.B. tarafından şunlar gerçekleştirildi:
- Üniversitelerde gece öğretimi diye de bilinen ikinci öğretim yasası çıktı. Şubat ayında uygulamaya geçildi.
 - Açıköğretim Lisesi'ne 45 bin başvuru oldu, dersler başladı. (Gazeteler)
1992. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü kuruldu. Daha önce

- A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören öğrenciler 1992-1993 öğretim yılından itibaren yeni Enstitü'de öğrenimlerine devam ettiler. (Taymaz, 6)
- . Öğrenci kredileri 250 binden 400 bin liraya çıktı, ilk kez bu yıl doktora öğrencilerine kredi verilmesi karara bağlandı.
 - . Yeni üniversitelerin açılması kararlaştırıldı. 21 yeni üniversite açıldı.
 - . Süper liseler diye de bilinen özel statülü liseler uygulaması başlatıldı.
 - . 32 bin öğretmen ataması yapıldı.
 - . Öğretmen adaylarının korkulu rüyası yeterlik sınavı kaldırıldı. Ancak, yerine başka bir sistem getirilmedi.
 - . Öğretmenlerin ek ders ücretleri katsayıya bağlanarak, ücretlerde artış sağlandı.
 - . Öğretmenler arasında ikilik doğuran yılın öğretmeni uygulamasına son verildi.
 - . Ortaöğretimde yönetmelik değişikliği yapıldı.
 - . Türk Cumhuriyetleri ile eğitim alanında önemli adımlar atıldı. Bu cumhuriyetler için bir milyon alfabe basıldı. Öğrenci değişim programı uygulanmaya başlandı.
 - . Özel eğitim için ilk kez bir genel müdürlük kuruldu.
 - . Anadolu Liseleri sınav sorularının dışarıya çıkarılması sonucunda sınavın iptal edilmesi öğrenci, öğretmen ve velileri isyan ettirdi.
 - . Kredili ders geçme sistemi, uygulamada hazırlıksızlık nedeniyle sorunlar yarattı. (Milliyet)
- 4.Ocak.1993. METAGEM "Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Hizmet Yönergesi" yayımlandı. (Teb.Der.2373, 16)
- 18.Ocak.1993. "Anaokulu- Anasınıfı ve Uygulama Sınıfı Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2374, 49)
- 1.Şubat.1993. "M. E. Şurası Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb.Der. 2375, 83)
- 15.Şubat.1993. "Akşam Okulları Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb.Der. 2376, 115)
- 15.Şubat.1993. "Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2376, 118)
- 20.Mart.1993. Ankara'da Eğitim-İş Sendikası Merkezinde "Öğretmen Yetiştirme" konusunda bir Sempozyum düzenlendi. Sempozyuma konuşmacı olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kemal Güçlüoğlu ile G. Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Hüseyin Soylu, G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Battal Aslan katılarak birer konuşma yaptılar. (Eğitim Dünyası, 93/Nis. 20)
- 7.Nisan.1993. Türkiye Yayıncılar Birliği 8. Olağan Genel Kurulu yapıldı. Başkanlığa Aygören Dirim, üyeliklere Nihat Emeksiz, Şükrü Meriç, Nazan Fahri ve Salih Özgün seçildiler. (Çağdaş Eğitim, 5/93, 48)
- 26.Nisan.1993. Ortaokul "Milli Tarih Dersi Öğretim Programında Yapılan Değişiklikler" yayımlandı. (Teb. Der. 2381, 286)
- 24.Mayıs.1993. "1993-94 Yılında Okutulacak Ders Kitapları Listesi" yayımlandı.

- (Teb. Der. 2383, 313)
- 5-11.Haziran.1993. Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ülkemizi Romanya'da yapılan "Carmina Tenera" müzik festivalinde temsil etti. (İlik, 48)
- 21.Haziran.1993. "Fen Liseleri Yönetmeliği" kabul edildi. (Teb. Der. 2385, 457)
- "Ders Kitaplarını İnceleme Esas ve Usulleri" yayımlandı. (Teb. Der. 2385, 463)
- 5.Temmuz.1993. "Ders Kitapları Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2386, 536)
- "Bazı Derslerin Öğretimini Yabancı Dille Yapan Resmi Okullar Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2386, 545)
 - "Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ilişkin Yönetmelik" yayımlandı. (Teb. Der. 2386, 561)
 - "Anadolu Güzel Sanatlar Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2386, 563)
- 12/24.Tem.1993. 34. Uluslararası Matematik Olimpiyatı TÜBİTAK aracılığıyla Ankara'da düzenlendi. (Milliyet)
- 19.Temmuz.1993. "Türk Öğrencilerinin Yabancı Ülkelerde Öğrenimleri ile ilgili yönetmelik" yayımlandı. (Teb. Der. 2387, 569)
- "Öğretmen Kılavuz Kitaplarının, Hazırlanması, İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Esas ve Usuller" yayımlandı. (Teb. Der. 2387, 583)
- 16.Ağustos.1993. Okullarda okutulması uygun görülen "Ders kitapları" listesi yayımlandı. (Teb. Der. 2388, 641)
- 2.Eylül.1993. Milli Eğitim Bakanı Nihat Menteşe, 9 900 ilköğretim ve branş öğretmeninin atandığını açıkladı. Menteşe, 27/29.Eylül 1993'de düzenlenecek 14. Milli Eğitim Şurası'nda, eğitim yönetimi ve yöneticiliği, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması konularının ele alınacağını belirtti. Şuraya toplam 608 üye katılacak. (Milliyet)
- 10.Eylül.1993. Üniversite sınavında başarılı olan ve Gazi Üniversitesi'ni kazanan İsparta Atabey Lisesi mezunu 17 yaşındaki Emine Demirkıran, babasının okumasına karşı çıkması üzerine kendini tavana asarak intihar etti. (Milliyet)
- 21.Eylül.1993. Doğu Anadolu Bölgesi'nde 1204 okul öğretmensizlikten kapalı kalırken, 71 okulda PKK'lılarca yakıldı. Yakılan okullar yüzünden 100 milyar liralık zarar meydana geldiği bildirildi. Milli Eğitim Müdürleri Bölgede 5 581 öğretmen açığı bulunduğunu bildirdiler. (Milliyet)
- Açıköğretim Fakültesi rekora doğru gidiyor. Türkiye'deki tüm üniversitelerdeki öğrenci sayısından daha fazla öğrenciye sahip olan Açıköğretim Fakültesi'nde kayıtlar dün başladı. 500 bin civarında öğrencisi bulunan AÖF'de, "Çiller Üniversitesi" ile birlikte yaklaşık 900 bin öğrenci öğrenim görecek. (Milliyet)
 - Çıraklık eğitimi uygulaması kapsamına giren meslek dallarında, ustalık ya da kalfalık belgesi almak için süresi içinde başvurmayanlara, 3 aylık yeni bir başvuru süresi tanındı. (Milliyet)

- 22.Eylül.1993. Eylül başında kuruluş kararnameyi yayımlanan Türkiye Bilimler Akademisi'nin 10 kurucu üyesi belirlendi. Akademi'nin bu 10 kurucu üyesi, TÜBİTAK'ın sunduğu listeden Başbakan Tansu Çiller tarafından atandı. (T. Akyol, Milliyet)
- Türkiye 1970'lerde ve 80'li yılların ilk yarısında, uluslararası bir bilim göstergesi olan "Citation" (atıf) indekslerinde Romanya, Portekiz, Suudi Arabistan, Nijerya, Hong Kong ve Şili'nin gerisinde, 45. sırada yer alırken Prof. Dr. Altan Onat'ın verdiği bilgiye göre Türkiye 1988'den itibaren bu ülkelerin tümünü aştı ve 36. sıraya yükseldi. Türk bilim adamlarının indekslere giren araştırmalarında %160 gibi bir artış oldu. (Milliyet)
- 27/30.Eyl. 1993. Ankara'da XIV. Milli Eğitim Şurası toplandı. Şura konusu olarak "Eğitim Yönetimi ve Eğitim Yöneticiliği" ile "Okul Öncesi Eğitim" olarak belirlendi. Üç gün süren Şura sonunda şu kararlar alındı:
- Okul yöneticiliklerine atamalarda liyakat esasına uygun davranılmalı.
 - İl milli eğitim müdür yardımcıları, şube müdürleri ile ilçe milli eğitim müdürlerinin ataması yapılırken valiliğin görüşü alınmalı, diğer yönetici ve öğretmen atamalarının tümü, illere bırakılmalı.
 - Eğitim ve okul yöneticiliği, siyasetten etkilenmeyecek bir konum ve yapıya getirilmeli.
 - Sicil yönetmeliği daha açık olmalı, öğretmen ve yöneticiler, haklarında verilen sicillerden haberdar edilmeli.
 - İl, ilçe milli eğitim müdürleri, ilköğretim müfettişleri doğdukları yerde görevlendirilmemeli.
 - Okul öncesi eğitim zorunlu olmalı.
 - Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması için belediyeler, KİT, vakıflar ve dini kuruluşların okul öncesi eğitimi desteklemeleri teşvik edilmeli.
 - Okul öncesi Eğitim Vakfı, fonu ve her ilde eğitim merkezleri kurulmalı.
 - Ev-yuva projesi yaygınlaştırılmalı.
 - Okul öncesi eğitim için kendi okulunu kendin yap kampanyası başlatılmalı.
 - Yeni yapılacak toplu konut bölgelerine, okul öncesi eğitim kurumu yapma zorunluluğu getirilmeli.
 - Okul öncesi eğitim programları seçici ve eleyici değil, çağdaş, evrensel ve ulusal gelişmelere açık nitelikte; çocuğun özel niteliklerini geliştirici olmalı.
 - Dil, din ve ırk farkı gözetmeksizin çocukların ahlak gelişimi konusunda gereken bilimsel yönlendirme yapılmalı.
 - Cinsel kimlik geliştirilmesinde gerekli etkinliklere yer verilmeli. (Milliyet, 1.Ekim.93)
- 1.Ekim.1993. Tıpta uzmanlık (TUS) sonuçları açıklandı. 12986 pratisyen hekimin katıldığı sınavda sadece 2002 kişi sevindi. TUS'un çok zor

kazanılan bir sınav olması yüzünden geçmişte bazı pratisyenler Romanya, Macaristan, Azerbaycan gibi ülkelere giderek Türkiye'ye yatay geçiş yaptılar. Ancak bu yöntem, uzmanlık eğitiminin niteliğini düşürdüğü gerekçesiyle tepki aldı. (Milliyet)

- 1.Ekim.1993. Galatasaray Üniversitesi eğitime başladı. Galatasaray Yüksekokulları'na Galatasaray Lisesi ve diğer liselerden seçilen 80 öğrenciyle birlikte toplam 200 öğrenci alındı. Önkayıtlar sonucu yapılan sıralamaya göre en düşük puan, 440 TM ile Devlet Bilimleri Yüksekokulu İşletme Bölümü'nde, 496 M puanıyla da Mühendislik ve Teknoloji Yüksekokulu'nda oldu. (Milliyet)
- 25.Ekim.1993. "Teftiş Kurulu Yönetmeliği" yayımlandı. (Teb. Der. 2393, 833)
- 30.Ekim.1993. Ömer Asım Aksoy'u yitirdik. Dil devriminin ödünsüz savaşımının anısına Dil Derneği bir ödül düzenledi.(Cumhuriyet, 8.4.1995)
- 8.Kasım.1993. "Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yönergesi" yayımlandı. (Teb. Der. 2394, 865)
- 15.Ocak.1994. Başkanlığını Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın yaptığı. Organ Nakli ve Kanser Araştırma Vakfı'nca Başkent Üniversitesi kuruldu. (Cumhuriyet, 13.Kasım.1994, 18)
- 28-30.Nisan.1994. 1. Eğitim Bilimleri Kongresi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde düzenlendi. (Yaka, 28)
- 26.Mayıs.1994. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından düzenlenen "Dünya'da ve Türkiye'de Bilim Etik ve Üniversite" konulu ilk bilimsel konferans TÜBA Başkanı Ayhan Çavdar'ın açılış konuşmasıyla başladı. (Cumhuriyet, Bilim ve Teknik, 15)
- 21.Temmuz.1994. Lisansüstü Yönetmeliği'nde değişiklik yapıldı. Lisansüstü öğrencilerinin almak zorunda oldukları derslerin sayısı 12 saatten 24 saate çıkarıldı. Üniversitelere kendi yabancı dil sınavlarını uygulayabilme olanağı tanındı. (Cumhuriyet)
- 23.Temmuz.1994. Öztürkçeci öğretmen beraat etti. Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ni öğrencilerine öztürkçe anlatınca "Atatürk'ü tahrif ediyor," diye hakkında soruşturma ve dava açılan Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesi Karaburun köyü ilkokul öğretmeni Muzaffer Yıldırımır Gölbaşı Asliye Ceza Mahkemesi tarafından aklandı. (Cumhuriyet)
- 15-17.Eylül.1994. Birinci Fen Bilimleri Eğitim Sempozyumu İzmir'de Buca Eğitim Fakültesi'nde gerçekleştirildi. Sempozyum fen bilimleri, fizik, kimya, biyoloji ve matematik gibi temel bilimlerin yalnızca "eğitim"ine yönelik ve aynı zamanda tümünü bir arada ele alma özelliği taşımaktaydı. (Kavcar, 400-12)
- 29.Eyl-1.Ekm. 94.Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları Sempozyumu yapıldı. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı ile Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalının işbirliğiyle düzenlenen Sempozyum İzmir'de gerçekleştirildi. 1975 yılında Felsefe Kurumu'nun düzenlediği "Türkiye'de Tarih Öğretimi Se-

mineri”nden 19 yıl sonra ülkemizdeki tarih anlayışının, yazımının ve öğretiminin ilk kez ciddi bir şekilde sorgulandığı Sempozyumda; açış konferansını “Neden Tarih?” başlıklı bildirisiyle, aynı zamanda sempozyum yürütme kurulu başkanı olan Prof. Dr. Salih Özbaran yaptı. (Gökdemir, 22)

- 8-9.Ekim.1994. Birinci Üniversite Kurultayı Ankara’da Altı örgüt tarafından OD-TÜ Mimarlık Anfisi’nde toplandı. Üniversitenin sorunları şu başlıklar altında tartışmaya açıldı: 1. Bilimsel etik; 2. Yükseköğretimde farklılaşma; 3. Üniversitelerde bilimsel etkinliğin örgütlenmesi; 4. Öğretim elemanlarının örgütlenme sorunları; 5. Üniversitelerin yasal sorunları; 6. Yükseköğretimde ekonomik yük sorunu. (Yeşilyaprak, 2)
- 13.Ekim.1994. Öldürülen öğretmenler toprağa verildi. Erzurum’da teröristlerin öldürdüğü öğretmenlerden Ali Bulut dün Of’da, Nurullah Saraç da Sinop’da toprağa verildi. M.E.B.’ni Ayaz “Eğitimle insanlar Türkiye’yi tanıyacaklar, Türk insanını tanıyacaklar ve ırkçılık yapılmadığını anlayacaklardır. Bu sebeple terör örgütü, bölge insanının eğitilmesini istememektedir.” dedi. (Cumhuriyet, 17)
- 23.Ekim.1994. Çağdaş, özerk, ve demokratik bir üniversite yasası isteniyor. Eğitim Sen’in Şube Yönetim Kurulu adına açıklama yapan Prof. Dr. Tahsin Yılmaz, öğretim elemanlarının “Demokratik ve özerk üniversite” için mücadelelerini desteklediklerini belirtti. (Cumhuriyet, 3)
- 3.Kasım.1994. Çukurova Üniversitesi Senatosu, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda alınan 15 yeni üniversite daha kurulması kararını eleştirdi. Varolan 57 üniversitenin işlevlerini sürdürebilmesi için 180 trilyon, iki yıl önce kurulan 22 üniversiteyi geliştirebilmek için de 152 trilyon liraya gereksinim duyulduğu, kaynak yetersizliği nedeniyle bütçe yasalarıyla öngörülen ödeneklerin bile verilemediği belirtilen konuyla ilgili açıklamada, yeni üniversiteler kurulması kararının siyasal amaçlar taşıdığını...” söyledi.(Cumhuriyet,4)
- 12.Kasım.1994. Milli Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz, Kürtçe eğitimin devlet sorunu olduğunu belirterek “Devlet izin verirse biz çalışmaları başlatırız,” dedi. Dışişleri Bakanı Mümtaz Soysal Kürtçe eğitim yapan özel okulların kurulabileceği ve Kürtçe yayın izni verilebileceği yolunda açıklamalar yaptı. (Cumhuriyet, 5)
- 10.Aralık.1994. Öğretmenler Şirketi Para kazanıyor. Geçim sıkıntısından yakınan 12 öğretmenin 12 yıl önce birer milyon liraya yakın sermaye koyup kurdukları (SUSİTAŞ) çeşitli ürünleri pazarlayarak ticaretin ve para kazanmanın zevkini yaşıyorlar. (Cumhuriyet, 9)
- 15.Aralık.1994. Yabancı dille öğretim yararsız. Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi tarafından düzenlenen “Yabancı Dil Öğretimi, Yabancı Dille Eğitim” konulu panelde “Yabancı dille öğretimin yararı olmadığı” görüşü savunuldu. (Cumhuriyet, 3)
- YÖK şeriatçı diplomayı tanımıyor. Kahire’ye götürülerek İlahiyat Fakültesi’ne yerleştirilen ve “şeriat savaşçısı” olarak yetiştirildikle-

- ri öne sürülen öğrencilerden 700'ünün El Ezher Üniversitesi'nden ilişkisinin kesilmesinin ardından, Yüksek Öğretim Kurumu da bu okulun Türkiye'deki üniversitelerde denkliğini tanımamayı kararlaştırdı. (Cumhuriyet, 1)
- . Akşam liseleri kapatılıyor. M.E.B.'nin akşam liselerine yeni öğretim yılından itibaren öğrenci almayıp kapatma yoluna gitmesi, akşam lisesi öğrencileri arasında tepki yarattı. (Cumhuriyet, 11)
- 17.Aralık.1994. Çukurova Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneği tarafından düzenlenen "Üniversiteler ve Sorunları" paneli yapıldı. Panelde konuşan Prof. Dr. Burhan Şenatalar, üniversitelerin topluma karşı görevlerini tam olarak yerine getirebilmeleri için demokratikleşmenin önemli olduğunu vurgulayarak, "Türkiye'nin çok daha dinamik bir topluma ve üniversiteye ihtiyacı var." dedi.(Cumhuriyet,4)
- 18.Aralık.1994. Yapılan Bakanlık araştırmasına göre okullarda, yasadışı suçlarda artış var. M.E.B.'nce liselerde öğrenim gören öğrenciler arasında yapılan araştırmada, son 10 yılda 1830 öğrenciye disiplin cezası verildiği belirlendi. En çok görülen disiplin suçunun öğretmene saygısızlık ve hakaret olduğu görüldü. (Cumhuriyet, 18)
- 20.Aralık.1994. Kamu çalışanları ve öğretmenler bütün yurttan, geniş ölçüde "Hak arama" eylemine katılarak işe gelmediler.(Cumh.,21. Aralık.1994)
- 9.Ocak.1995. M.E.B.'ni Nevzat Ayaz'dan acı itiraf. Ayaz 1994'de 32 bin öğretmen alınmasına karşın 40 bin öğretmen açığı olduğunu söyledi. (Türkiye Gazetesi, 2)
- 12.Ocak.1995. İmam Hatip Okulları'nın sayısı, 393'ü genel, 55'Anadolu, 2'si Süper, 4'ü de Çok Programlı Lise olmak üzere 454'e ulaştı. Ayrıca 61'de şubesi var. 18 yeni imam hatip lisesi de "açılabilir" onayı almış, açılmayı bekliyor. (Gazalcı, 2)
- 15.Ocak.1995. Üniversite öğrencilerinin katkı payları %50 zamlı alınacak. 1995 yılı Bütçe Yasası'yla üniversitelerde öğrencilerin Şubat ayında ödemesi gereken katkı payının ikinci taksidine % 50 oranında zam yapıldı. (Cumhuriyet, 3)
- . 20.Aralık.1994 tarihinde "Hak Arama" eylemine katılan öğretmenlere cezaları okul müdürleri verecek. İstanbul Millî Eğitim Müdürü Naci Akbay kamu çalışanlarının bir günlük yurt çapında iş bırakma eylemine katılan öğretmenlere verilecek cezalar saptandı. Bunlar: 1. Mazeretsiz olarak hiç okula gelmemiş olanlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/c-b maddesi uyarınca 1/30 oranında aylıktan kesme. 2. Okula gelmiş, öğrenci olmadığı nedeniyle okuldan ayrılmış olanlar hakkında "görevden erken ayrılmak" suçundan dolayı uyarma. 3. Okula gelmiş, öğrenci olduğu halde derse girmemiş olanlar hakkında dikkat çekilir veya hiç ceza verilmez. (Cumhuriyet,)
- 22.Ocak.1995. İzmir'de "Hak Arama" eylemine katılan 1400 öğretmen hakkında soruşturma açıldı. (Cumhuriyet)

- 23.Ocak.1995. 1990 yılında kurulan Eğitim-İş ile 13.Kasım.1990 yılında kurulan Eğitim-Sen birleşerek Eğitim-Sen kuruldu. (Yeni Yüzyıl,24.Eylül. 1996)
- 12.Ağustos.1995. Liselerde Alan Seçmeli Sınıf Geçme Modeli uygulanacak. Yeni modele göre Lise 1.sınıfta öğrenciler, yalnız ortak dersleri okuyacaklar. Yıl sonunda Türk Dili Edebiyatı dersi notunun 2, bütün derslerin ağırlıklı not ortalamasının 2.5 olması durumunda sınıf geçilebilecek. Öğrenciler, Lise 2. sınıftan itibaren yüksek öğretimde almak istedikleri eğitime göre alanlarını belirleyecekler. (Cumh.)
- 24.Ağustos.1995. TÜBİTAK tarafından hazırlanan Milli Eğitim Raporu'nda, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması istendi. Raporda "Sorgulayan ve dogmalara saplanmadan özgür düşünebilen insanın, ancak laik öğretimle yetiştirilebileceği" vurgulandı ve temel eğitim süresinin 8 yıla çıkarılması istendi. (Cumhuriyet)
- İnsan Hakları Dersi başlıyor. M.E.B.'ği 1995-1996 öğretim yılından itibaren sekizinci sınıfta okutulmaya başlanacak "vatandaşlık ve insan hakları eğitimi" dersine ilişkin öğretim programı hazırlandı. (Cumhuriyet)
- 28.Ağst-2.Eyl.95. İzmir Çeşme'de Öğretmen Eğitimi Dünya Konferansı toplandı. (Karagözoğlu, 4)
- 19.Ekim.1995. Başkent Üniversitesi Bağlıca Yerleşkesi'nde 1995-96 eğitim yılına dün törenle başladı. Türkiye'nin ilk vakıf üniversitesinin açılışının açılış töreninde konuşan T.B.M.M. Başkan Vekili Yasin Hatipoğlu, Ulu Önder Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." sözlerini hatırlatarak, "Bilimi yakalamadıkça meseleleri çözemeyiz," dedi. (Cumhuriyet)
- 25.Ekim.1995. "İsmail Hakkı Tonguç'u anma toplantısı" TED Ankara Koleji'nde yapıldı. (Eğitim ve Bilim, Ekim 95, 71)
- 18.Nisan.1996. Eğitim-Sen üyeleri Anayasa'ı hak olarak devletten talep ettikleri toplu sözleşme istemi geri çevrilince bir günlük iş bırakma eylemi yaptılar. (Yeni Yüzyıl, 24.Eylül.1996)
- 13-17.Mayıs.1996. Onbeşinci Milli Eğitim Şurası Ankara'da toplandı. Şuraya çeşitli üniversitelerden öğretim üyeleri, Milli Eğitim'in çeşitli kademelerinden temsilciler; basın, sendika ve ilgili kuruluşların temsilcileri katıldılar. (Milliyet)
- 1.Temmuz.1996. "Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu Yönetmelik bir çok açıdan olumlu yenilikler getirmekle birlikte üniversitelerde bir takım farklı ve çelişkili uygulamalara da şimdiden neden olmuştur. Bu Çerçeve Yönetmeliğin 31. Maddesi "Her üniversite ve yüksek teknoloji enstitüsü bu yönetmelikle ilgili senatoların kararlarına bırakılan hususları yönetmelik halinde düzenler." demektedir. Öğrenci kabulüne ilişkin 31.maddenin (b) ve (c) bendleri, doktora ve sanatta yeterlik programlarına girişte "...ve ayrıca yabancı dil sınavı yapıp yapılmayacağı, yapılması halinde hangi düzeyde yabancı dilbilgisi aranacağı,

- ğı ilgili senato tarafından belirlenir” demektedir. (Resmi Gazete; Saçlıoğlu, Cumhuriyet, 4)
- 18.-20.Eylül.1996. Marmara Üniversitesi'nde “2. Ulusal Eğitim Sempozyumu” düzenlendi. 33 üniversiteden gelen bilim adamları katıldı. (Öğretmen Dünyası, 203, Kasım 96, 21)
- 29.Eyl.-5.Ekm.96. Ankara, Başkent Öğretmenevi'nde “Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler” adlı sempozyum yapıldı. (Öğretmen Dünyası, 203, Kasım 96, 21)
- 4-5.Ekim.1996. Türk Ocakları Genel Merkezi ile Kütahya şubesinin ortaklaşa düzenledikleri 6. Milli Eğitim Sempozyumu - Ortaöğretimde YenidenYapılanma başlığı altında Kütahya'da yapıldı. İki gün devam eden sempozyuma 30'a yakın öğretim üyesi ile M.E.B. temsilcileri katıldılar ve Ortaöğretim sorunlarını tartışılar. (Türk Yurdu, 111, Kasım 96, 59)
- 30-31.Ekim.1996. TÖMER tarafından düzenlenen “Türkiye'de ve Dünyada Anadili Eğitimi Sempozyumu” Ankara'da toplandı. (Çağdaş Eğitim, 226, Kasım 96, 5)
- 12-15.Kasım1996. Ankara'da Başkent Öğretmen Evi salonlarında M.E.B. Film Radyo ve TV'la Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından düzenlenen “1.Ulusal Uzaktan Eğitim Sempozyumu” yapıldı. (Binbaşioğlu, ABECE, Aralık 96, 5)
- 6-7.Aralık.1996. 3.Üniversite Kurultayı İzmir'de toplandı. İzmir Üniversiteleri Öğretim Elemanları Derneği'nin (İZÜNİDER) evsahipliğini yaptığı kurultay 400'ü aşan sayıdaki öğretim üye, yardımcısı ve öğrencinin katılımıyla gerçekleşti. (Öğretmen Dünyası, 205, Ocak 97, 60)
- 1.Ocak.1997. Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam, 1997 Milli Eğitim Bütçesini TBMM'ne sunuşta yaptığı konuşmada yeni yıl beklentilerini şöyle ortaya koydu: Bugün bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de eğitim artık hakettiği önemi ve yeri bulmaya başlamıştır. Ülkelerin zenginlikleri, artık eğitilmiş insangücü ile ölçülüyor. Ne kadar zengin olursa olsun, eğitilmemiş bir toplumun, çaresizliğe mahkum olduğunu çeşitli örneklerle görüyoruz, yaşıyoruz. En genç nüfusa sahip ülkelerden biri olarak biz de bu potansiyelimizi çok iyi kullanmak zorundayız. Eğer insan kaynaklarımızı planlı bir şekilde geliştirebilirsek, çağdaş dünyanın saygın ülkeleri arasında yer alabiliriz. Bunu başarabilmek için her ülke :
- Otoriter eğitimden demokratik eğitime, . Kurumsal eğitimden uygulamalı eğitime . Tüketici eğitimden üretici eğitime, . Ders ve öğretmen merkezli eğitimden, öğrenci merkezli eğitime, . Karatahtalı okuldan, iş okuluna, . Tek amaçlı okuldan çok amaçlı okula, . Seçkin okuldan eşitlikçi okula, . “Pilot okul modelinden kampüs modelineulaşmanın yollarını aramaktadır. Ülkemizde çağdaşlaşma yolunda bu çaba içindedir.” (Milliyet, 19)

KAYNAKLAR:

- Alkan, Cevat; Hıfzı Doğan; İlhan Sezgin. *Mesleki Teknik Eğitimin Prensipleri*. Ankara: A. Ü. E. F. Yay. 61.
- Altıntaş, Ayten. "Tıphane-i Amire ve 14 Mart Tıp Bayramı", Tarih ve Toplum , 117, Eylül 1993, 45.
- Açıkalın, Aytaç. "Öğretmenlerin Atama ve Yerdeğiştirme Yönetmelikleri", Eğitim ve Bilim, Sayı:5/29, Ocak, 1981.
- "Barış için Eğitim", Eğitim ve Bilim, Mart 1981, Sayı 30. .
- Adem, Mahmut. "Öğretmen Yetiştirme Politikamız", Yaşadıkça Eğitim, 44, Şubat 1996.
- Adıvar, Adnan. *Osmanlı Türklerinde İlim*. İstanbul: 1943.
- Adil, Selahaddin. *Hayat Mücadeleleri (Hatıralar)* İstanbul: 1982.
- Afetinan, A. M. *Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay. 8. 1981.
- Akarsu, Bedi. *Atatürk Devrimi ve Yorumları*. Ankara: TDK, 1978.
- Akyüz, Yahya. *Türkiye'deki Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri*, Ankara: Doğan Basımevi, 1978.
- , *Öğretmen Örgütlenmesi*. Ankara: A. Ü. Eğitim Fak. , 86. 1980.
- , *Türk Eğitim Tarihi* , Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fak. Yay. No:3. 1989.
- Alaylıoğlu, Ruşen; A. Ferhan Oğuzkan. *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*, İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevi, 1976.
- Alkan, Cevat. *Açık Üniversite*. Ankara: 1981.
- Almanak-Türkiye*. İstanbul: Milliyet. (Haziran), 1986.
- Altay, Fahrettin. *10 Yıl Savaş ve Sonrası* , 1970.
- Altay, Güngör. "Atatürk'lü Yıllarda Eğitim-Öğretim Dünyasından Haberler". Öğretmen Dünyası, Sayı:83, Kasım 1986, s. 20.
- Ankara Üniversitesi. *Eğitim Bilimleri Sempozyumu*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fak. Yay. 136, 1984.
- Antel, Sadrettin Celal. *Tanzimat Maarifi*. Tanzimat I, İstanbul, 1940.
- Arayıcı, Ali. "Eğitim ve Mustafa Necati", Öğretmen Dünyası, Ocak, 1989.
- Arıburnu, Kemal(Haziran.). *Milli Mücadele ile İlgili Kanunlar, I, II*, 1957.
- *Atatürk'ten Anılar* , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1969.
- Arıkanlı, Oğuz. "Olaylar Yorum İstemez", Yeni Ufuklar Dergisi, sayı: 19/226,Mart1971.
- Arsal, Sadri Maksudi. *Türk Dili İçin* . 1930.
- Ataman, Ayşegül. "Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitim Bilimleri Bölümlerinin Dünü-Bugünü ve Geleceği", H. Üniversitesi, E. Fak. Der. Sayı:2. 1987,
- Atatürk. *Nutuk* , C. 1, 2, 3, 1961.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri* (A. S. D.) C. I. II. III. IV. V. Ankara: Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yay:1961. 59. 61.
- Atatürk Kültür. Dil ve Tarih Yüksek Kurumu (AKDTYK). *Atatürk'ün Kültür ve Medeniyet Konusundaki Sözleri* Ankara: Atatürk K. M. Yay:37. 1990.
- Ayasbeyoğlu, Nevzat. *Darülfünun-u Osmani'nin Açılış Tarihi*, Ülkücü Öğretmen, Sayı: 8(96), 1967

- Ayas, Nevzat. *Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitimi: Kuruluşlar ve Tarihçeler*, Ankara: M.E. Basımevi, 1948.
- Ayhan, Aydın. "Yurtdışından Dönen Çocukların Uyum Sorunları", ABECE D., 9.1986, 33.
- Aytaç, Kemal. Okul Reformları, İstanbul, M.E.B. Talim ve Terbiye Yay. 11/2, 1975.
- Aziz, Aysel. "Türkiye'de Radyo ve Televizyonla Eğitim Uygulamaları", Eğitim ve Bilim, 1/6, Mart 1977.
- Banoğlu, Niyazi Ahmet. *Atatürk'ün İstanbul Hayatı, I, II*, (Haziran.) 1973, 1974.
- Başar, Erdoğan. "Cumhuriyet Dönemi Türk Eğitiminde Hasan Ali Yücel'in Yeri", Öğretmen Dünyası, 196, Nisan 1996.
- Başbuğ, İsmail. *Öğretmen Dünyası*, Ekim 1989.
- , "Bir Demet Kır Çiçeği ve Köy Enstitüleri Albümü", Öğretmen Dünyası, 196, Nisan 1996.
- Bayır, Hikmet. *Atatürk-Hayatı ve Eseri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu-Atatürk Araştırma Merkezi, 1990.
- Baykurt, Fakir. "Öğretmenlere Yönelik Saldırılar", Yeni Ufuklar 19/227.
- Belek, İbrahim. "Fen Eğitimi ve Öğretiminin Son Durumu", Öğretmen Dünyası. Ocak, 1987, Sayı:85, s. 19.
- Beydilli, Kemal. *Türk Bilim ve Matbaacılık Tarihinde Mühendishane; Mühendishane Matbaası ve Kütüphanesi (1776-1826)* İstanbul: Eren Yayınları, 1996.
- Bıyıklıoğlu, Tevfik. *Atatürk Anadolu'da (1919-1921)*, Ankara: 1959.
- Binbaşioğlu, Cavit. *Genel Öğretim Bilgisi*. Ankara: Binbaşioğlu Yayınevi, 1977.
- , *Eğitim Düşüncesi Tarihi*. Ankara: Binbaşioğlu Yayınevi, 1982.
- , *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı:197, Mart 1994.
- , *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı:202, Ocak, 1995.
- Bingöl, Vasfi. *Atatürk'ün Milli Eğitimimizle İlgili Düşünce ve Buyrukları*. Ankara: TDK Yayını, 1970.
- Bursalıoğlu, Ziya. "Atatürk Döneminde Eğitim Felsefesi ve Yenileşmesi" (Bak.) Atatürk Devrimleri ve Eğitim Sempozyumu. Ankara: A.Ü.Eğitim Fak. No: 92, 1981, s.16.
- Büyük Larousse*. İstanbul : Milliyet Yayınları, 1992.
- , *Çağdaş Eğitim*, Temmuz.1993, 11.
- Cavkaytar, Atilla. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar", Eğitim ve Bilim Dergisi, Sayı:85, Temmuz.92, 60.
- Celep, Cevat. "Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitiminde Üniversitelerin Rolü," Eğitim ve Bilim, Sayı:71, Ocak 1989.
- Cevdet, Mahmut . *Maarif-i Umumiye Nezareti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı*, İst.: 1922.
- Cırtılı, H. Hüsnü. "İlköğretim", *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*, Ankara: M.E.B., 1983.
- Cicioğlu, Hasan. *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim* Ankara: A.Ü.E.B.F. Yay: 140, 1985.
- Cumhurbaşkanları, Başbakanlar ve Milli Eğitim Bakanlarının Milli Eğitimle İlgili Söylev ve Demeçleri I*, Ankara : M. E. Basımevi, 1946.
- Cunbur, Müjgan. "Kütüphaneler", *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*, İstanbul: MEB Yayınları 91, 1983.
- , "Kütüphane Vakfiyelerinden Notlar", Erdem, C. 1/3, Eyl. 1985, 711

- Çağlar, Behçet Kemal. *Bugünün Diliyle Atatürk'ün Söylevleri (BDAS)*, Ankara:TDK Yayınları:277, 1968.
- Çağlar, Doğan. "Atatürk ve Cumhuriyet Devrinde Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım ve Öğretim Olanakları," A.Ü.E.B. Fakültesi. Dergisi, Cilt 15/2, 1982.
- Çankaya, Feridun. "Türk Dili Dünyası", Çağdaş Eğitim, Nisan 1994.
- Demirel, Özcan. "II. Dünya Konferansının Ardından", Eğitim ve Bilim, Ocak, 1978, 30.
- , "Türkiye'de Program Geliştirme Uygulamaları" H.Ü.Eğ. Fak. Der., 1992, 27.
- Dewey, John. "Türkiye Maarifi Hakkında Rapor", İstanbul: 1939.
- Devlet Personel Dairesi(DPD). *Türkiye'de Mevcut Öğretim Kurumları ve Özellikleri*, Ankara:Devlet Personel Dairesi:31, 1976.
- Devrim, Hakkı. *Türkiye Ansiklopedisi (1923-1978)*, İstanbul: Kaynak Kitaplar, 1974.
- Devrimci Eğitim Şurası. *Türkiye Öğretmenler Sendikası, TÖS* Yay: 4, Mart 1968.
- Dikenoglu, Alper. *Çağdaş Eğitim*, Mart 1993.
- Dikici, Abdullah. "Planlı Kalkınma Döneminde Yüksek Öğretimdeki Gelişmeler", Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler), 5/2, 1991.
- Dimken, Selahattin. "Öğretmen Yetiştirme Paneli", Milli Eğitim, Sayı:113, Ocak 1992.
- Doğan, Hıfzı. "Mesleki ve Teknik Eğitim", Cumhuriyet Döneminde Eğitim, İstanbul:M.E.B. Yay. 91-1-4, 1983.
- Doğan, İsmail. "Bir Eğitimci Olarak Ali Suavi (1839-1878) ve Türk Eğitimine Katkıları", 92, Aralık 1989, s. 7.
- Doğa, Alkan, Sezgin. *Mesleki Teknik Eğitimin Prensipleri*. Ankara: A. Ü. E. F. , 1980.
- Dora, Ruşen. "Güzel Sanatlar Akademisi Nasıl Yok Oldu?" Cumhuriyet, 6.7.1996, 2.
- Dönmez, N. Baykoç. "Türkiye'de Özel Eğitim", Eğitim Dünyası, Mayıs 1993, Sayı:4.
- DPT. "Türkiye'de Mevcut Öğretim Kurumları ve Özellikleri," Ankara:B.D.Pers. Dai. Yay. No. 31, 1976.
- DPT. *Türkiye Eğitim ve Öğretim Sektörü İncelemesi*. Ankara: DPT Sosyal Planlama Başkanlığı, 1987.
- Edis, B. *Milli Eğitim Düsturu-Tüzükler*. İstanbul. 1951.
- Efeoglu, Mehmet. "Orta Öğretim", M. E. Dergisi, Mart 1992, 41.
- Eke, Kazım. "Atatürk'ün Dil ve yazı İnkılabı", Çağdaş Eğitim, Sayı:139, Aralık 1988.
- Ekinci, Yusuf. *Makaleler*. İstanbul: MEB. 2445. 1992.
- Ekti, Muammer. "Vefa Lisesi" M. E. Dergisi, Sayı:115, Mayıs 1992.
- Eren, Hasan. "Atatürk ve Türk Dili", M. E. Dergisi, Sayı: 113, Ocak 1992.
- Ergen, Nurettin; Mustafa Metin(Haziran.) *Türkiye'de Meslek Eğitimi ve Sorunları*, Ankara: TED, 6, 1983.
- Ergin, Akif. "Bir Bilimsel Toplantının Ardından", Eğitim ve Bilim, Eylül 1983
- Ergin, Osman. *Maarif Tarihi*, İstanbul: Cilt:1(1939). Cilt:2. 1940). Cilt:3(1941). Cilt:4-5(1943).
- Ergün, Mustafa. *Atatürk Devri Türk Eğitimi*, Ankara: A.Ü.D.T.C.Fak.Yay.: 325. 1982
- Etike, Serap. "Mustafa Necati ve Güzel Sanatlar", Eğitim ve Bilim. Nisan 1992. 51)
- Evyapan, İsmail. *Çağdaş Eğitim*. Şubat 1993. 40.
- Gazalcı, Mustafa. "İmam Hatip Yetiştirmek İçin Yeni Bir Öneri" Cumhuriyet, 12.Ocak.1995, 2.

- Gedikoğlu, Şevket. *Evreleri, Getirdikleri ve Yankılarıyla Köy Enstitüleri*, Ankara: İş Matbaacılık ve Ticaret, 1971.
- Gerçek, Selim Nusret. *Türk Matbaacılığı, Müteferrika Matbaası*, İstanbul, 1939.
- Gökçe, Hulusi. "Bugünkü İLKŞAN", Öğretmen Dünyası, Sayı:88, Nisan1987.
- Göktaş, Hüseyin. "Ortaöğretimde Burs ve Yurt Hizmetleri", M.E.Dergisi, Eyl. 1992.
- Gökyay, Orhan Şaik. *Devlet Konservatuvarı Tarihçesi*, 1941.
- Göldaş, İsmail. *İstanbul Öğretmenlerinin Grevi (1920)*, İstanbul, Kardeşler Basımevi, Nisan 1984.
- Güçlüoğlu, Kemal. "Milli Eğitimde Teşkilatlanma", Cumhuriyet Döneminde Eğitimde, 1983.
- Güler, Ali. "Türk Eğitim Tarihi'nde Yaygın Eğitimin Yeri", Fırat Ü. Dergisi (Sosyal Bilimler), 2/2, 1988.
- , "Eğitim Sisteminde Fırsat Eşitliği Üzerine," Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)1988/2, 94.
- , "Atatürk ve Sonrası Üniversite Reformları," Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler), 1989, Cilt:3/1.
- , "Cumhuriyet Döneminde Üniversite Stratejisi," Fırat Ünvs. Dergisi, 1991/5.
- Gümüş, Fatih. "Çalışma Yaşamı Yeniden Düzenlenirken," Bilim ve Sanat, Sayı:22, Ekim 1982.
- Gümüşova, Mustafa. "İzmir'de Bedeneğitimi Sempozyumu", Milli Eğitim, Sayı:113, Ocak 1992.
- Gürkan, Kazım İsmail. *Darülfünun Grevi*, 1971.
- Gürol, Mehmet. "Teknik İnsangücünün Yetiştirilmesinde Yüksek Öğretim," Fırat Ü. Dergisi, 5/2, 1991.
- Güver, G. E. ; E. Elçintürk. "Sendika Ateşten Gömlek", Yeni Yüzyıl, 24.Eylül 96, 6.
- Hale, Teoman. "Bir Zihin Uyanışı Üzerine", Eğitim ve Bilim, Ocak 1991, 46)
- Halil, Neşet. *Büyük Meclis ve İnkılap*, 1933.
- İlik, Aydın. "Carmina Teneva", Çağdaş Eğitim, Eylül 1993.
- İmer, Kamile. *Türk Dil Devrimi*, Ankara:TDK, 1976.
- İnan, Afet. *Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler*, 1968.
- İnan, Rauf M. "Bir Ekin Devrimi", Ulusal Kültür, Sayı:2, Ekim 1978.
- , *Mustafa Necati*, Ankara:Türkiye İş Bankası, 1980.
- , "Cumhuriyetin ilk on yılında eğitimimizin durumu", Atatürk ve Eğitim, Ankara: Türk Eğitim Derneği, 1981.
- , "1920'lerde Türk Milli Eğitimi," Cumhuriyet Döneminde Eğitim. İstanbul: MEB, 91-1-4, 1983
- , "Atatürk'ün Eğitimci Kişiliği", Cumhuriyet Döneminde Eğitim. İstanbul: MEB, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi, 1983.
- , "Öğretmenliğimizin Oluşumu", Öğretmen Dünyası, Sayı:112, Nisan,1989
- İskit, R. Server. *Türkiye'de Matbuat Rejimleri*, Ankara, 1938.
- İstanbul Ticaret Odası(İTO). *Türkiye'nin Eğitim Politikası*, İst.: Hilal Mat., 1990.
- Jaeschke, Gotthard. *Türk İnkılap Tarihi Kronolojisi (1918-23; 1923-30)*, I, II, (Çev:Niyazi Recep Aksu):1938-45.(Çev.Gül-ayşe Koçak), Ankara : A. K. D. T. Y. K. , T. T. K. Yay. 16/59, 1990.
- , *Yeni Türkiye'de İslamlik*, çev. Hayrullah Örs, Ankara, 1972, 46)

- Kandemir, Enise. *Türkiye'de Liselerde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, İstanbul: M. E. Basımevi, No:30/5, 1976.
- Kansu, Nafî Atuf. *Türkiye Maarif Tarihi Hakkında Bir Deneme*, (2 kitap), Ankara: 1930.
- Kantarcioglu, Selçuk. *Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Programlarında Kültür*. Ankara: K. T. B. Yay. 730, 1987.
- Karabekir, Kazım. *İstiklal Harbimiz*. 1969.
- Karabulut, Nail; Şevket Poturnak. "*Türkiye'nin Eğitim Politikası*", İstanbul: İTO Yay. No: 1990-5, 1990.
- Karagözoğlu, Galip. "*Atatürk Devriminin Yerleşmesinde ve Gerçekleşmesinde Eğitimin Rolü ve Yeri*," *Atatürk ve Eğitim*, Ank.: Türk Eğitim Derneği, 1981.
- , "*Öğretmen Eğitimi Dünya Konferansı Toplandı*", *Çağdaş Eğitim*, 213, Eylül 95, 4.
- Karal, Enver Ziya. *Osmanlı Tarihi*. (VII. Cilt), Ankara: T.T.K. Yayını, XIII/16G, 1956.
- Karamuk, Ziya (Hazırlayan). *Cumhuriyetin Ellinci Yılında Milli Eğitimimiz*, İstanbul: M. Eğitim Basımevi, 1973.
- Karasar, Niyazi. *Önlisans Eğitimi*, Ankara: A. Ü. E. B. F. Yay. :106, 1981.
- Kavcar, Cahit. "*Türkçe Eğitimi Üzerine*", *Eğitim ve Bilim*, 9/52, Kasım 1984.
- Kavcar, Nevzat. "*I. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu*". *Cumhuriyet-Bilim ve Teknik Eki*, Sayı:400, 19.Kasım, 1994, 12.
- Kaya, Yahya Kemal. *İnsan Yetiştirme Düzenimiz*, (2.B), Ankara: Şubat, 1977.
- , "*Köy Enstitüleri 50 Yıl Önce Kurulmuştu*," *Çağdaş Eğitim*, Yıl:15, sayı:154, Nisan, 1990, s. 5.
- , "*Öğretmenler Gününün Düşündürdükleri*", *M. E. Dergisi*, Masım 1991.
- Kaynar, Reşat. *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat*, Ankara, 1954.
- Kayserilioğlu, Zeliha. "*Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Üzerine*", *Öğretmen Dünyası*, Haziran.1989.
- Kazamias, Andreas M. *Education and the Quest for Modernity in Turkey*. Chicago: The University of Chicago Press, 1966.
- Kepenekçi, Z. "*Okulda Çocuğun Fiziksel İstismarı*" *Öğre. Dün.*, 194, Şubat 1996, 16.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin. *Gazi'nin Kuzeydoğu Gezileri*. Erzurum: Atatürk Üns. Yay. 1974
- Kısakürek, Mehmet A. *Üniversitemizde Yenileşme*, Ankara: A. Ü. Eğitim Fak. Yay. 54, 1976.
- Kocatürk, Utkan (Der.) *Atatürk'ün Hatıra Defterlerine Yazdıkları*, 1971.
- Kocatürk, Utkan. *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi (1918-1938)*, Ankara:TTKB, 16/49, 1988.
- Kocatürk, Utkan. "*Atatürk'ün Üniversite ile İlgili Notları*", *Atatürk Araştırmaları Dergisi*. C. I. Sayı:1, 6-1, 1984)
- Koç, Nizamettin. "*Psikolojik Hizmetlerde Psikolojik Ölçme Araçları ve Sorunlar*", *Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunlar*. Ankara:TED Yay. 1987.
- Koçer, Hasan Ali. *Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Problemi (1848-1967)*. Ankara:Yargıçoğlu Matbaası. 1967.
- , *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)*, İstanbul: Talim ve Terbiye Dairesi Yay. 12/3. 1974.
- , *Türk Milli Eğitim Teşkilatı I*. Ankara: 1981.

- Kodaman, Bayram. *Abdulhamit Devri Eğitim Sistemi*, İst.: Ötüken Yay. 149/22, 1980.
- Kongar, Emre. *Üniversite Üzerine*. İstanbul :Hil Y. 1984.
- Köknel, Özcan. "Atatürk'çü Çizgide Gençliğin Eğitimi." *Atatürk ve Eğitim*, Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayını, 1981.
- Köksal, Aydın. "Öğretim Dili Olarak İngilizcenin Benimsenmesiyle ilgili Sorunlar ve Türkçenin Geleceği", FDE Dergisi, Kış 1984, 89.
- Kushner, David. *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu (1876-1908)* İst.:Kervan Yay., 1979.
- Külahçı, Mehmet. "Meslek Eğitim Sisteminde Okul Endüstri İşbirliği" Eğitim ve Bilim, Sayı:188, Mayıs 1993.
- Külebi, Cahit. "Türk Dil Kurumu", Ulusal Kültür, 2, Ekim, 1978, 123
- Kühne. "Mesleki Terbiyenin İnkişafına Dair Rapor". İstanbul, 1939.
- Kürkçüoğlu, Ömer. "Açış Konuşması", Çağdaş Eğitim, 159, Ekim 1990, 9.
- Levend, A. Sırrı. *Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri*, Ank.: TDK Yay., 1972.
- Lewis, Bernard. *The Emergence of Modern Turkey*. London: Oxford University Press, 1961.
- *İstanbul and the Civilization of the Ottoman Empire*, Norman: University of Oklahoma Press, 1963.
- Maarif Vekaleti (M.V.), *Maarifle İlgili Kanunlar, (M. İ. K). I, II*, Ankara, 1940, 1953.
- M.E.B. , (C.D.E.) *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*, İstanbul: Yay. , 1983, 91,
- M.E.B. *Köy Eğitimine Ait Kanunlar ve Bu Kanunlarla İlgili Genelgeler (KEAK)*, Ankara: (KEAK), 1949, 9.
- M.E.B. (Maarif Vekaleti). *Birinci Maarif Şurası: Çalışma Programı, Konuşmalar, Lahikalar*, Maarif Vekaleti, 1939.
- MEB, Eğt. Araç. Donatım Dairesi Başkanlığı, Ajans Türk, 1990.
- MEB-Planlama Araştırma ve Kordinasyon Dairesi (MEB-PAKD). *Cumhuriyetin 50.Yılında Rakam ve Grafiklerle Milli Eğitimimiz*. İst.: MEB Bas., 1973.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. *Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon (Ö. Y. Koord.)*, Ankara: Mayıs, 1992.
- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, *Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü (MEG) Çalışmaları*, Ankara: 1984.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, (M.E.B. , TTK), *Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon* , Ankara:Mayıs 1992.
- Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi. *Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Komisyonu Raporu*. Ankara: M.E.B.
- Metel, Raşit. *Atatürk ve Donanma* , 1966.
- Milliyet İnönü Albümü* , (M. İ. A.), 1973.
- Nafi, Mahmud Cevad İbn eş-Şeyh . *Maarif-i Umumiye Nezareti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı* , İstanbul: (1848-1894).
- Nişancı Abdullah. *Milli Eğitim Meselelerimiz* . İstanbul: Yeni Asya Yayınları, 1981.
- Öğretmen Okullarının 107.Yılı*. Tedrisat Mecmuası, C. IV, Sayı: 34, 1955.
- Oğuz, Orhan. "Akademiler" *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*, İstanbul: M.E.B. Yay. 91/1/4, 1983.
- Oğuzkan, Turhan . (Ed.) *Türkiye'de Ortaöğretim ve Sorunları*. İstanbul: Hisar Eğitim Vakfı Yay:1, 1981.

- , "Orta Dereceli Genel Öğretim Kurumlarının Gelişmeleri", Cumhuriyet Döneminde Eğitim, Ankara: M.E.B. , 1983.
- Oktay, Ayla. "Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü", Eğitim ve Bilim, Mart 1983.
- Okçabol, Rifat. "Türkiye'de Yaygın Eğitim". Öğretmen Dünyası, Sayı: 103-104, Temmuz 1988.
- Okutan, Ömer. "Din Eğitimi", Cumhuriyet Dönemi'nde Eğitim, İstanbul: M.E.B. Yay. 91/1/4, 1983.
- Onbeşinci Yıl Kitabı (O. Y. K.), Ankara, 1938.
- Ökçün, A. Gündüz. Türkiye İktisat Kongresi-(1923-İzmir), 1968.
- Ökte, Ertuğrul Zekai; Tülay Duran: "Tarihimizde İlk Öğretmenler Çağrı", Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, S. 29, 1970.
- Onay, Yılmaz. "45 Yıllık Tiyatro Okulu", Bilim ve Sanat, Ekim 1981
- Önder, Mehmet. Atatürk'le Yurt Gezileri, 1975.
- ÖSYM, 1989 Öğrenci Yerleştirme Sınavı Kılavuzu, Ankara:ÖSYM, 1989.
- ÖSYM Yıllığı, ÖSYM Merkezi, Ankara:Beytepe, 1990.
- Öz, Fevzi. "Ana Okulları", Cumhuriyet Döneminde Eğitim, İstanbul: M.E.B., Yay. 91/1/4, 1983.
- Özalan, Semahat; İbrahim Özgentaş. Yedeksubay Adayı Öğretmenler Hakkında M. E. Müdürleri ve İlkokul Müfettişlerinin Düşünceleri, Ankara, 1962.
- Özalp, Reşat. Eğitimi Düzenleyen Kanun ve Talimatlar. IV. Akşam Sanat Okulu ve Mesleki Eğitim Merkezi, No:24, Ankara, 1970.
- Özalp, Reşat; Aydoğan Ataüenal. Türk Milli Eğitim Sisteminde Düzenleme Teşkilatı: Talim Terbiye Kurulu-Milli Eğitim Şurası, İstanbul:M.E. Bas., 1977.
- Özaydın, Zuhal. "Hayrullah Efendi Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de Türkçe Eğitime Karşı mıydı?", Tarih ve Toplum, 120, Aralık 1993, 17.
- Özçelik, İsmail. "Öğretmen Yetiştirme Uygulaması", Öğr. Dün., Aralık 1989, s. 21.
- Özer, Ahmet Hamdi. "Talim ve Terbiye Kurulu ve İşlevi ", Cumhuriyet Döneminde Eğitim , 1983.
- Özer, Bekir. "Türkiye'de Uzaktan Eğitim: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin Uygulamaları", A. Ü. Eğitim Fak. Dergisi. 2/2, 1989, ss. 1-24.
- Özerdim, Sami N. Atatürk Devrimi Kronolojisi, İstanbul: Varlık Yayınevi, 1963.
-Yazı Devrimimizin Öyküsü. Ankara:TDK, 1978.
- "Eski Kültür'le İlişki Kurma Konusu", Eğitim ve Bilim , Eylül 1982.
- Özkırımlı, Atilla. "Ansiklopedi, Ansiklopedicilik ve Bir Ansiklopedi", Ulusal Kültür, 3, Ocak 1979.
- Özoğlu, S. Çetin. "Eğitim Sistemimizde Psikolojik Hizmetlere Genel Bir Bakış", Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunlar, Ankara:TED Yay. 1986.
- Özsoy, Yahya. "Özel Eğitim". Cumhuriyet Döneminde Eğitim, İstanbul: MEB. Yay. 91/1/4, 1983.
- Özyüksel, Selim. "24.Kasım.1990'da Öğretmenler Günü," Çağdaş Eğitim, Sayı:160, Kasım 1990.
- Özyürek (Küçükahmet), Leyla. Öğretmenlere Yönelik Hizmet-içi Eğitim Programlarının Etkinliği. Ankara: A. Ü. Eğt. Fak. Yay. 102, 1981.

- Palazozlu, Ahmet Bekir (Haziran.). *Atatürk ve Eğitim*. Ankara, 1990.
- Perin, Cevdet. *Atatürk Kültür Devrimi*. İstanbul: İnkılap Kitapbevi, 1981.
- Poyrazozlu, O. Nuri. "Liselerimizde Ana Dil Eğitimi", ABECE, Ağustos 1988, Sayı:29, s. 27.
- , "Bir Eğitim Sohbetinden Notlar", Öğretmen Dünyası, Aralık 1989.
- Ragıp, Hüseyin. "Muallimler Grevi", İfham, 2.Mart.1920.
- Saçlıozlu, M. Zaman. "Üniversitelerde Yabancı Dil Takıntısı", Cumhuriyet (Bilim e-ki), 21.Aralık.1996.
- Sağlam, Hasan. *M. E. Bakanı Hasan Sağlam'ın Söylev ve Demeçleri*, Ankara: M.E.B. Y. 173, 1983.
- Sakaozlu Necdet . *Osmanlı Eğitim Tarihi* , İstanbul: İletişim Yayınları (Cep Üniversitesi), 1991.
- , *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi* , İstanbul: İletişim Yayınları(Cep Üniversitesi-71), 1992.
- Salname-i Nezareti Maarifi Umumiye*. İstanbul. 1316(1898),
- Sarıhan, Zeki. *Kurtuluş Savaşı Günlüğü, C. I, II, III*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay. (16/71), 1993.
- Seçkin, Bekir Sami. "Türk Devrim Tarihinde 1928", Ulusal Kültür, Ekim 1978 .
- Sorgu, Bahir. *1920'den 1981'e Milli Eğitim Bakanlığı*, İst.: MEB Basımevi, 1982.
- Söylemezoğlu, Galip Kemali. *Başımıza Gelenler*. 1939.
- Sözer, Ersan. "Üniversitelerde Öğretmen Eğitimi", Eğitim ve Bilim, Sayı:73, Temmuz.1989.
- , *Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Bakımından Etkinliği*, Anadolu Üniversitesi Yay. :486, 1991.
- Şahingiray, Özel (Der.) *Atatürk'ün Nöbet Defteri*, 1955.
- Şentürk, Selva. "Ülkemizde Hemşirelik Eğitime Bir Bakış", Milliyet, 15.1991. , 11.
- Tanilli, Server. *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz*. İstanbul: Amaç Yayıncılık No:65/1, 1989.
- Tanrıöver, Hamdullah Suphi. *Dağyolu I*, 1929; *Dağyolu II*, 1931.
- Taşdemirci, Ersoy, *Belgelerle 1933 Üniversite Reformunda Yabancı Bilim Adamları*, Ankara: 1992.
- Taymaz, Haydar. *Çağdaş Eğitim*, Mart 1993, 6)
- Tedrisat-ı İptidaiye Müfettişlerinin Vazifesine Dair Talimatname*, 1914. .
- Tekeli, İlhan; Selim İlkin. *Osmanlı İmparatorluğunda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü* . Ankara: Atatürk Kültür Derneği T. Yk. Yay.; 1993.
- Tekişik, H. Hüsnü. *Yeni İlkokul Programı Uygulama Rehberi*, Ank.: Rehber Yay., 1969.
- , *Milli Eğitim Temel Kanunu*. Ankara: 1979.
- Tezcan, Mahmut. *Memleketimizin Yüksek Öğretim Kurumlarında Öğrenci Hareketleri ve Ortaya Çıkardığı Sorunlar*. Ankara: 1968.
- Tongu, İsmail Hakkı. *Canlandırılacak Köy*, İstanbul: 1939.
- Tongu, İsmail Hakkı. *İş ve Meslek Eğitimi*. Ankara: TÖB-DER Yayınları, 1974.
- Toros, Taha. *Atatürk'ün Adana Seyahatları* , Adana: Seyhan B. 1939.
- Tuncel, Bedrettin. *Atatürk ve 30 Ağustos Zaferinin İlk Kutlanması* . Ank.: T. T. K., 1972.

- Turan, Şerafettin. "Tevhidi Tedrisat", *Atatürk Önderliğinde Kültür Devrimi*, Ankara: Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları:12, 1972.
- Turna, Mustafa. *Eğitim ve Bilim*, 66, Ekim 1987.
- Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü. *Atatürk Önderliğinde Kültür Devrimi (Seminer Tebliğleri)*. Ankara: T. İ. T. E. Yay. 12, 1972.
- Türkiye'de Sosyal Araştırmaların Gelişmesi*. Ankara: Hacet. Üniv. 1971.
- Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti (T. T. T. C.). *Tarih (IV) (Türkiye Cumhuriyeti)*, 1931.
- Tütengil, Cavit Orhan. "Türk Harflerinin 50. Yılı", *Ulusal Kültür Dergisi*, Ekim, 1978.
- Uluğ, Fevzi:Hüseyin Başdoğan, Hüseyin Topukçu, "Türkiyenin Eğitim Politikası", İstanbul: İTO, 1990-5, 1990.
- Unat, Faik Reşit. *Maarif Düsturu*, İstanbul: 1927.
- , *Türkiye'de Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihi Bir Bakış*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1964.
- UNESCO Türkiye Milli Komisyonu. *Cumhuriyet Dönemi Eğitimcileri*. Ankara: Öz Yayın Dağıtım, 1987.
- Uslu, Metin. "Öğrenim ve Harç Kredisi". *M. E. Dergisi*, Sayı:117, Eyl. 1992.
- Uysal, Şefik. *Sosyal Bilimler Öğretimi*, Ankara: A. Ü. Eğt. Fak. No:37, 1974.
- Ü. K. G. S. (Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreterliği): *5.Kuruluş Yılığı (1974-1979)*, Ankara: 1979.
- Ülkütaşır, M. Şakir. *Cumhuriyetin 50.Yılında Atatürk ve Harf Devrimi*, Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları: 384, 1973.
- Ünaydın, Ruşen Eşref. *Hatıralar , (Türk Dili Tetkik Cemiyetinin Kuruluşundan İlk Kurultay'a Kadar)*, Ankara: T. D. K. Yayını, 1943.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi, I-IV C.* Ankara: T. T. K. Basımevi, 1988.
- Varış, Fatma. *Eğitimde Program Geliştirme, "Teori ve Teknikler"*, Ankara: A. Ü. Eğt. Fak. :53, 1976.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Velled. "TED 1981 Yılı Eğitim Hizmet Ödülü Alma Töreni Konuşması", *Eğitim ve Bilim*, 32, Temmuz.1981, 6.
- Wofford, Kate Vixon. *Türkiye Köy İlkokulları Hakkında Rapor* (Çev. Fatma Varış), Ankara: M.E.B. , 1952.
- Yaka, Aydın. "Bir Eğitim Kongresi", *Çağdaş Eğitim*, 201, Temmuz. 94, s. 2.
- Yalçın, Bekir Sıtkı; İsmet Gönülal. *Atatürk İnkılabı*. Ank.: Turizm Bakanlığı, 1984.
- Yalman, Ahmet Emin. *Yakın Tarihte Gördüklerim Geçirdiklerim, Cilt:2*, İstanbul: Yenilik Basımevi, 1970.
- Yangın, A. Ekrem. "İlköğretimde Teftiş ve Rehberlik", *Milli Eğitim*, 113, Ocak 1992.
- Yazman, Ahmet Tufan. *Atatürk'le Beraber* , 1969.
- Yayla, Yıldızhan. "Galatasaray Lisesi", *M. E. Dergisi*, Mart 1992,
- Yeşilyaprak, Binnur. "Üniversite Kurultayının Getirdiği". *Cumh.*, 20. 11. 1994, 2.
- Yüce, Uğur. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı:109, Temmuz.1991.
- Yücel, Hasan Ali. *Türkiye'de Ortaöğretim*. Devlet Matbaası, 1938.
- Yiğit, Ali Ata. *İnönü Dönemi Eğitim ve Kültür Politikası*, İst., Boğaziçi Yay., 1992.
- Zabıt Cerideleri (Z. C.)*, Devre: I, II, III, IV ;Cilt:1, 2, 3, 4. 1920